

Avrupa'da

Erken çocukluk

Eğitimi ve

Bakımına ilişkin
Temel Veriler

*Eurydice ve Eurostat
Raporu*

2014 Baskısı

Eğitim ve
Öğretim

Avrupa'da Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımına İlişkin Temel Veriler

2014 Baskısı

Eurydice and Eurostat Raporu

Eğitim ve
Öğretim

Bu belge Eğitim, Görsel-İşitsel ve Kültür İdari Ajansı (EACEA, Eğitim ve Gençlik Politikası Analizi) tarafından yayınlanmıştır.

Belgeyi lütfen şu şekilde alıntılınız:

Avrupa Komisyonu /EACEA/Eurydice/Eurostat, 2014. *Avrupa'da Erken Çocukluk Eğitim ve Bakımı. 2014 Baskısı*. Eurydice ve Eurostat Raporu. Lüksemburg : Publications Office of the European Union.

ISBN 978-92-9201-684-6

doi:10.2797/9078

Bu belgeye (<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>) internet adresinden de erişilebilir.

Haziran 2014'te tamamlanmıştır.

© Eğitim , Görsel-İşitsel ve Kültür Ajansı, 2014.

Kaynak gösterilmek şartıyla çoğaltılabilir.

Education, Audiovisual and Culture Executive Agency
Education and Youth Policy Analysis
Avenue du Bourget 1 (BOU2 – Unit A7)
B-1049 Brussels
Tel. +32 2 299 50 58
Fax +32 2 292 19 71
E-mail: eacea-eurydice@ec.europa.eu
Website: <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/>

ÖNSÖZ

Birçok sorunun karşımıza çıktığı günümüzde, akıllı ve sürdürülebilir büyüme için kaliteli bir erken çocukluk eğitimi sağlayarak tüm çocuklara sağlam bir başlangıç sunmanın önemi Avrupa stratejisinin, EU 2020 stratejisinin, merkezinde yer alır.

Son yıllarda, kaliteli erken çocukluk eğitim ve bakımı (EÇEB) Avrupa Komisyonu ve Üye Ülkelerinin politika ve programlarında kapsamlı bir değerlendirmeye tabidir. 2011 Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımı Konsey Kararlarından¹ bu yana, sadece ebeveynlerin işgücü piyasasına katılımının sağlanması değil sosyo-ekonomik eşitsizliklerin azaltılması ve özellikle de çocukların kişisel gelişimleri için de erken eğitimin öneminin altı çizilmektedir.

Eurostat ile işbirliğinde basılan Eurydice Avrupa'da Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımına İlişkin Temel Veriler 2014 raporu, istatistiksel veriler ve nitel bilgilerle erken çocukluk eğitimi ve bakımı sistemlerinin yapısı, organizasyonu ve finansmanını tanımlamak için bir araya gelmesiyle politik girişimleri bilgilendirmeye katkı sağlar. Rapor, Avrupa siyasi işbirliğiyle tanımlanan kalite hizmetlerinin gelişimi için önemli olan konuları inceler; örneğin, erişim, yönetim, kalite güvencesi, alım gücü, personelin profesyonelliği, liderlik, ebeveyn katılımı ve dezavantajlı çocukları destekleyen tedbirler. Uluslararası karşılaştırılabilir göstergelerle, kaliteli erken çocukluk eğitimi ve bakımının bileşenlerine dair bir görüş sunar. 2009'da yayınlanan EÇEB ile sosyal ve kültürel eşitsizlikleri ele alan raporun ardından, bu konuya ilişkin ikinci rapordur. Bu rapor 32 ülke ve 37 eğitim sistemini kapsamaktadır.

Avrupa çapındaki uygulamaları ne kadar çok inceler ve değerlendirirsek, o kadar çok birbirimizden öğreneceğimize ve çocuklar, aileleri ve toplumlarımızın yararına kaliteli erken çocukluk eğitimi sunmada ilerleyeceğimize inanıyoruz. Raporun çoğumuza- politika yapıcılar, öğretmenler ve pedagojik personel, aileler ile daha geniş halk kitlelerine- Avrupa'da uygulanan farklı politikaları ve eylemleri daha iyi anlamamız ve çocuklarımıza daha iyi bir gelecek kurmak amacıyla doğru seçimler yapmak için yardımcı olacağını umuyoruz.

---

¹ Erken çocukluk eğitim ve bakımı Konsey kararları: tüm çocuklarımıza yarının dünyası için en iyi başlangıcı sağlamak. 2011/C 175/03

Bu, erken çocukluk eğitimi ve bakımı alanındaki gelişmeleri desteklemek ve kanıta dayalı politika yapmayı sağlamak için önemli bir katkıdır.

Bu nedenle Avrupa çapında erken çocukluk eğitimi ve bakımı programlarının hazırlanması ve uygulanmasında bu yayının çok faydalı olacağından eminiz.

Jan Truszczyński

Eğitim ve Kültür
Genel Müdürü

Walter Radermacher

Eurostat Genel Müdürü

İÇİNDEKİLER

Şekiller Tablosu	6
Önsöz	3
Kodlar, Kısaltmalar ve Kısaltma Adlar	9
Temel Bulgular	11
Giriş	19
BÖLÜM A - BAĞLAM	23
BÖLÜM B - ORGANİZASYON	33
Kısım I - Yapılar ve Erişim	33
Kısım II - Standartlar ve Kalite güvencesi	43
Kısım III - Kapasite İzleme ve Geliştirme	55
BÖLÜM C - KATILIM	61
Kısım I - İstatistik: Katılım Oranları	61
Kısım II - Sonuçlar ve Geçmişle İlişki	69
BÖLÜM D - FİNANSMAN	75
BÖLÜM E - PERSONEL	95
BÖLÜM F - ÖĞRETİM SÜREÇLERİ	117
Kısım I - Eğitim İçeriği, Yaklaşımlar ve Değerlendirme	117
Kısım II - Geçişler	127
Kısım III - Ailelerle Ortaklık ve Destek	133
BÖLÜM G - DEZAVANTAJLI ÇOCUKLAR İÇİN DESTEK ÖNLEMLERİ	141
Kaynakça	149
Sözlük	155
Ulusal Sistemlerin Bilgi Formları	159
Teşekkür	199

ŞEKİLLER TABLOSU

Şekil A1:	0-5 yaş grubu nüfusunun oranı, 2013	24
Şekil A2:	Toplam doğurganlık oranı, 2000, 2005, 2012	25
Şekil A3:	0-5 yaş grubu nüfusunun değişimine ilişkin tahminler, 2013-2020 ve 2013-2030	26
Şekil A4:	Yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altındaki 0-5 grubu çocukların oranı, 2012	27
Şekil A5:	0-5 yaşında çocuklu olan hanelerdeki işsiz hane halkı oranı, 2012	28
Şekil A6:	Yabancı vatandaşlığı olan ve yurtdışında doğmuş 0-5 yaş çocukların oranı, 1 Ocak 2013	29
Şekil A7:	0-5 yaş çocuklu iki ebeveynli, tek ebeveynli ve diğer hane türlerinin oranı, 2012	31
Şekil B1:	Merkez tabanlı EÇEB organizasyonu, 2012/13	34
Şekil B2:	Düzenli ev tabanlı EÇEB olması, 2012/13	35
Şekil B3:	Doğum sonrası analık, babalık izni ya da doğum izni süresi (hafta olarak), 2013,	37
Şekil B4:	Başlangıç yaşı ve haftalık saatleri içeren yasal yetki ve/veya zorunlu EÇEB, 2012/13	40
Şekil B5:	Talebin arzdan daha yüksek olduğu merkez tabanlı yerlerin dağılım kriterleri, 2012/13	42
Şekil B6:	Merkez tabanlı EÇEB ortamlarında personel üye ve/ya grup başına düşen maksimum çocuk sayısı, 2012/13	44
Şekil B7:	Düzenli ev tabanlı ortamlarda çocuk bakıcısına düşen maksimum çocuk sayısı, 2012/13	47
Şekil B8:	Sağlık ve güvenlik mevzuatında yer alan konular, 2012/13	49
Şekil B9:	Merkez tabanlı EÇEB ortamlarının akreditasyonu ve değerlendirmesinden sorumlu birimler, 2012/13	51
Şekil B10:	Merkez tabanlı EÇEB ortamlarının dış değerlendirmesinde yer alan konular, 2012/13	53
Şekil B11:	Merkez tabanlı EÇEB'in kapasite izleme ve ileriye dönük planlamasından sorumlu birimler, 2012/13	56
Şekil B12:	Resmen desteklenen merkez tabanlı EÇEB ortamlarındaki yerlerin arz ve talebi, 2012/13	59
Şekil C1:	İlgili yaş grubu oranı olarak EÇEB'e katılım oranları (4 yaş ila zorunlu eğitim çağındaki çocuklar), 2001, 2011	62
Şekil C2:	Okul öncesi ve ilköğretime katılım oranları (ISCED 0 ve 1), yaşa göre, 2011	64
Şekil C3:	EÇEB'de 3 yaş altındaki çocukların katılım oranları, haftalık saate göre, 2011	65
Şekil C4:	EÇEB'de haftalık geçirilen ortalama saat sayısı, yaş grubuna göre, 2011	67
Şekil C5:	Sadece aileleri tarafından bakılan çocuklar, yaş grubuna göre, 2011	68
Şekil C6:	EÇEB'e bir yıldan fazla katılıma ilişkin matematik puanlarındaki farklılık 15-yaşındakiler, 2012	70
Şekil C7:	EÇEB'e katılıma göre ortalama okuma başarıları puanları dördüncü sınıflar için, 2011	71
Şekil C8:	EÇEB'e bir yıldan fazla katılıma ilişkin okuma başarıları puanlarındaki farklılık düşük eğitim düzeyi olan ailelerdeki dördüncü sınıflar için , 2011	72
Şekil C9:	15 yaşındakilerle dezavantajlı gruplardakiler arasındaki EÇEB katılım oranları, 2012	74

Şekil D1:	Kamu ve özel merkez tabanlı EÇEB'ler, 2012/13	76
Şekil D2:	Finansman merkez tabanlı EÇEB'lerden sorumlu yetkililer, 2012/13	78
Şekil D3:	GDP oranı olarak okul öncesi eğitim (ISCED 0) toplam kamu harcaması eğilimleri 2006, 2008, 2010	80
Şekil D4:	Kamu eğitim kurumlarındaki çocuk/öğrenci ve eğitim seviyesi (ISCED 0, ISCED 1, ISCED 2-4, ISCED 5-6) başına düşen doğrudan kamu harcaması, PPS olarak (bin), 2010	82
Şekil D5:	Ücretsiz EÇEB hizmeti, yaş ve haftalık saate göre, 2012/13	84
Şekil D6:	Büyük EÇEB sektör(ler)inde küçük çocuklar için aylık ücret, PPS olarak, 2012/13	86
Şekil D7:	EÇEB'de indirim ya da muafiyetlerde göz önüne alınan faktörler, 2012/13	88
Şekil D8:	Çocukları EÇEB'de olan aileler için yardım türleri, 2012/13	90
Şekil D9:	Özel kaynaklardan edinilen toplam eğitim harcaması oranı (ISCED 0), 2010	91
Şekil D10:	Çocukları EÇEB'de olmayan aileler için tazminat planları, 2012/13	93
Şekil E1:	Merkez tabanlı EÇEB ortamlarındaki personelin temel kategorileri, 2012/13	97
Şekil E2a:	Merkez tabanlı EÇEB ortamlarında küçük çocuklarla çalışan personel için gerekli minimum başlangıç eğitimi seviyesi ve süresi , personel kategorisine göre, 2012/13	100
Şekil E2b:	Merkez tabanlı EÇEB ortamlarında büyük çocuklarla çalışan personel için gerekli minimum başlangıç eğitimi seviyesi ve süresi , personel kategorisine göre, 2012/13	101
Şekil E3:	Düzenli ev tabanlı ortamlarda çocuk bakıcıları için gerekli nitelikler, 2012/13	103
Şekil E4:	Merkez tabanlı EÇEB ortamlarında eğitim ve bakım personeli için sürekli mesleki gelişim statüsü, 2012/13	105
Şekil E5:	Merkez tabanlı EÇEB ortamlarında EÇEB kariyerleri için alternatif yollar, 2012/13	107
Şekil E6:	Merkezi mevzuat/tavsiyelerde yer aldığı gibi merkez tabanlı EÇEB personeli için destek veren profesyonel uzmanlar, 2012/13	109
Şekil E7:	Merkez tabanlı EÇEB ortamları müdürünün istihdamı için gerekli minimum nitelikler, 2012/13 minimum nitelikler, 2012/13	111
Şekil E8:	Merkezi tavsiyelerde yer aldığı gibi merkez tabanlı EÇEB ortamları müdürü olmak için gerekli ek nitelikler, 2012/13	113
Şekil E9:	Merkez tabanlı EÇEB ortamları müdürlerinin pedagojik/eğitim faaliyetlerine katılımı, 2012/13	115
Şekil F1:	Merkez tabanlı ve ev tabanlı EÇEB ortamları için merkezi seviyede yönerge belgelerindeki eğitim kılavuzlarının sağlanması, 2012/13	119
Şekil F2:	Merkezi yönerge belgelerinde tavsiye edildiği gibi merkez tabanlı EÇEB sağlanması için öğrenme hedefleri, çıktıları ve/ya faaliyetler, 2012/13	121
Şekil F3:	Merkezi yönerge belgelerinde tavsiye edildiği gibi merkez tabanlı EÇEB ortamları için önerilen temel eğitim yaklaşımları, 2012/13	122
Şekil F4:	Merkezi yönerge belgelerinde tavsiye edildiği gibi çocukların gelişimlerinin değerlendirilmesi, 2012/13	125
Şekil F5:	Merkezi yönerge belgelerinde tavsiye edildiği gibi farklı türdeki EÇEB ortamları ve/ya ilköğretim arasındaki geçişi kolaylaştıracak tedbirler, 2012/13	127
Şekil F6:	Merkezi yönerge belgelerinde tavsiye edildiği gibi ilköğretimin ilk yılındaki düzenlemeler ve kriterler (ISCED 1), 2012/13	129
Şekil F7:	İlköğretime başlamayı geciktirecek kararlara katılan taraflar (ISCED 1), 2012/13	131
Şekil F8:	Merkezi yönerge belgelerinde tavsiye edildiği gibi merkez tabanlı EÇEB ortamlarındaki ailelere destek sağlanması, , 2012/13	134
Şekil F9:	Merkez tabanlı EÇEB ortamlarının yönetişimine aile ve toplum katılımı, 2012/13	137

Şekil F10:	Merkez tabanlı EÇEB ortamlarının konsey/kurullarının aileler ve toplum temsilcileri tarafından idare edilmesi , 2012/13	140
Şekil G1:	Ek ihtiyaçları olan çocukları hedefleyen merkezi tedbirler, 2012/13	143
Şekil G2:	Merkez tabanlı EÇEB ortamlarında ek ihtiyaçları olan çocukları desteklemek için belli tedbirlere dair merkezi tavsiyeler , 2012/13	145
Şekil G3:	Ek ihtiyaçları olan çocuklarla çalışmak için belli eğitimler: EÇEB personelinin başlangıç eğitimine dahil edilmesi, 2012/13	148

KODLAR, KISALTMALAR VE KISA ADLAR

Ülke kodları

EU/EU-28	Avrupa Birliği	NL	Hollanda
BE	Belçika	AT	Avusturya
BE fr	Belçika - Fransız Topluluğu	PL	Polonya
BE de	Belçika - Almanca konuşan Topluluğu	PT	Portekiz
BE nl	Belçika - Flaman Topluluğu	RO	Romanya
BG	Çek Cumhuriyeti	SI	Slovenya
CZ	Czech Republic	SK	Slovakya
DK	Danimarka	FI	Finlandiya
DE	Almanya	SE	İsveç
EE	Estonya	UK	Birleşik Krallık
IE	İrlanda	UK-ENG	İngiltere
EL	Yunanistan	UK-WLS	Galler
ES	İspanya	UK-NIR	Kuzey İrlanda
FR	Fransa	UK-SCT	İskoçya
IT	İtalya	Aday ülkeler	
HR	Hırvatistan	IS	İzlanda
CY	Kıbrıs	TR	Türkiye
LV	Letonya	Avrupa Serbest Ticaret	
LT	Litvanya	EFTA	
LU	Lüksemburg	Birliği ülkeleri	
HU	Macaristan	LI	Lihtenştayn
MT	Malta	NO	Norveç
		CH	İsviçre

İstatistiki kodlar

:	Veri mevcut değil	(-)	Geçerli değil
---	-------------------	-----	---------------

Kısaltmalar ve Kısa Adlar

CPD	Sürekli mesleki gelişim
EU-28	EU-28 ortalaması Avrupa Birliğinin 28 Üye Ülkesine İlişkin veri içerir.
Eurostat	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
GDP	Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH)
IEA	Eğitimde Başarı Değerlendirmesi Birliği
ISCED	Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırması
ITE	Başlangıç Öğretmen Eğitimi
LLP	Hayat Boyu Öğrenme Programı
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Ajansı
PIRLS	Uluslararası Okuma Becerileri Gelişimi Çalışması (IEA)
PISA	Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (OECD)
PPP	Satın Alma Gücü Paritesi
PPS	Satın Alma Gücü Standardı
SEN	Özel Eğitim İhtiyaçları

TEMEL BULGULAR

Erken çocukluk dönemi, eğitimin çocukların gelişimini en etkin şekilde etkilediği aşamadır. Bu nedenle, Avrupa Birliği tüm küçük çocukların kaliteli eğitim ve bakıma erişip bunlardan faydalanmasını arzulamaktadır. Avrupa'daki EÇEB sistemlerine ilişkin güvenilir bilgi Avrupa ülkelerinin ne tür zorluklarla karşılaştığını, birbirimizden neler öğrenebileceğimizi ve toplumdaki genç ülkelerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere ne tür yeni çözümler bulacağımızı anlamak için önemlidir.

Eurydice *Erken Çocukluk Eğitim ve Bakımına İlişkin Temel Veriler* raporu politikaya dayalı ve uluslararası karşılaştırılabilir göstergelerle kaliteli erken çocukluk eğitimi ve bakımının neler içerdiğine dair görüş sunmayı amaçlamaktadır. Eurostat ile işbirliğinde basılan bu rapor, istatistiksel veriler ve nitel bilgilerin erken çocukluk eğitimi ve bakımı sistemlerinin yapısı, organizasyonu ve finansmanını tanımlamak için bir araya gelmesiyle siyasi girişimleri bilgilendirmeye katkı sağlar. 2009'da yayınlanan EÇEB aracılığıyla sosyal ve kültürel eşitsizlikleri ele alan raporun ardından, bu konuya ilişkin ikinci rapordur.

Bilgiler üç farklı kaynaktan toplanmıştır: temel kaynak Eurydice Ulusal Birimleridir, EÇEB politikaları ve uygulamalarına dair bilgi vermektedir. Eurostat istatistiki göstergelerin hazırlanması ve oluşturulmasını üstlenmiştir. Uluslararası öğrenci başarı çalışmaları (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) ve Uluslararası Okuma Becerileri Gelişimi Çalışması (PIRLS)) EÇEB'e katılım, öğrenci çıktıları ve öğrenci geçmişi arasındaki bağlantıları araştırmak için kullanılmıştır. Tüm siyasi bilgiler için referans yılı 2012/13'tür.

Raporun temel bulguları politika yapıcılarını özellikle ilgilendiren bir dizi konuyu ele alır ve okuyuculara detaylı bilgilerin bulunabileceği referanslar gösterir. Bu konular arasında EÇEB'e erişim; katılım; yönetim; finansman ve alım gücü; personelin profesyonelleşmesi; liderlik; ebeveyn katılımı; ve, sonuç olarak, dezavantajlı çocuklar için hedeflenen desteğin sağlanması yer alır.

Avrupa'da 32 milyon çocuk EÇEB hizmetlerinden faydalanacak yaş grubundadır

- Nüfus tahminlerine göre 2030 itibarıyla 6 yaşın altındaki çocuk sayısı %7.6 oranında düşecektir. Daha net olarak, bu demektir ki Avrupa Birliği'nde 2030 yılında 2012 yılından 2.5 milyon daha az çocuk olacaktır. En sert düşüş ise bazı Doğu Avrupa ülkeleri ve İspanya'da beklenmektedir (bkz. Şekil A3).
- Bu demografik tahminler EÇEB hizmetlerine talebi gelecekte azalacaktır. Ancak, bu eğilim tek başına şu an EÇEB yerlerindeki sıkıntıyı telafi etmek için yeterli değildir, ki bu durum neredeyse tüm Avrupa ülkelerinde özellikle de küçük yaş grupları için söz konusudur (bkz. Şekil B12)

Sadece sekiz Avrupa ülkesi - genelde çocuk bakımı izninin hemen ardından- EÇEB'de her çocuk için bir yer olduğunu ifade eder

- Çoğu Avrupa ülkesi tüm çocuklar için bir EÇEB yeri tahsis etmeyi ister, ya EÇEB'e yasal bir hak sağlayarak ya da en azından okul öncesindeki yılda katılımı zorunlu kılarak. Yedi ülke, yani Hırvatistan (Eylül 2014'e kadar), İtalya , Litvanya , Romanya (Eylül 2014'e kadar), Slovakya, İzlanda ve Türkiye henüz bu tedbirlerden hiçbirini almamıştır.
- Sekiz Avrupa ülkesi, yani Danimarka , Almanya (Ağustos 2013 itibarıyla), Estonya , Malta (Nisan 2014 itibarıyla), Slovenya , Finlandiya, İsveç ve Norveç , EÇEB'e her çocuk için doğumlarının ardından, genelde de çocuk bakım izninin hemen ardından yasal bir hak tanımaktadır (bkz. Şekil B3). Bu ülkelerin çoğunda, yasal hak saat bazında değildir, tam zamanlı

bir yeri ifade eder. Ailelerden zorunlu eğitim başlayana kadar hizmet bedeline katkı sağlamları beklenir. Ancak, ücretler nispeten düşüktür (bkz. Şekil D6) ve indirimler söz konusudur (bkz. Şekil D7).

- Tüm diğer ülkelerde, yeteri kadar karşılanmış çocuk bakımı izninin sonu ile (önceki kazancın %65'i) EÇEB'e yasal hak tanınması arasındaki fark iki yıldan fazladır. Avrupa eğitim sistemlerinin yaklaşık üçte birinde (Belçika'nın üç topluluğunda , İrlanda, İspanya , Fransa , Lüksemburg , Macaristan , Portekiz ve tüm Birleşik Krallık'ta) , resmi destekli EÇEB yasal hakkı çocuklar 3 yaşına basınca ya da bir kaç ay öncesinde başlar. Genellikle, ücretsiz EÇEB sağlanmasının süresi tipik bir okul gününe denk gelir, yalnız İrlanda ve tüm Birleşik Krallık'ta ücretsiz yasal hak haftada sadece 10-15 saattir (bkz. Şekil D7).
- Dokuz ülkede, okul öncesi eğitimin son yılı ya da iki yılı zorunludur (Bulgaristan, Yunanistan, Kıbrıs, Letonya , Lüksemburg , Macaristan , Avusturya , Polonya ve İsviçre). Benzer bir şekilde, Çek Cumhuriyeti ve Lihtenştayn'da çocuklara EÇEB'in son yılında ya da iki yılında resmen hak tanınmıştır. Zorunlu okul öncesi eğitimin minimum haftalık süresi Avusturya'daki bazı Länder'lerde haftalık 16 saat ile Kıbrıs'ta haftalık 27.5 saat olarak hayli değişiklik gösterir.

Çoğu Avrupa ülkesinde, EÇEB yaşa göre iki ayrı aşamaya ayrılmıştır

- EÇEB'in en yaygın yapısında - ayrık sistem - EÇEB hizmetleri çocukların yaşına göre şekil alır (bkz. Şekil B1). Küçük ve büyük çocuklar için hizmet farklı ortamlarda verilir- yaş ayrımı 3 yaştır. EÇEB yönetimi, düzenlenmesi ve mali sorumlulukları farklı yetkililer arasında bölünmüştür. Eğitim kılavuzu normalde sadece büyük çocuklara yöneliktir (bkz. Şekil F1). Personel nitelikleri de genelde hizmet türüne göre değişir (bkz. Şekil E2). Ayrıca , erişim koşulları da çeşitlilik gösterebilir, genelde yasal hak büyük çocuklara tanınır (bkz. Şekil B4). Ayrık sistem Belçika (Almanca konuşan ve Flaman Toplulukları) , Çek Cumhuriyeti , İtalya , Kıbrıs, Lüksemburg, Polonya ve Slovakya'da uygulanmaktadır.
- Ayrık EÇEB sistemi olan sadece beş ülke küçük ve büyük çocukların ortamlarında geçişi kolaylaştıran tedbirleri almışlardır. Bu durum Belçika (Flaman Topluluğu) , Fransa, Macaristan, Romanya ve Birleşik Krallık'ta görülür (İskoçya) (bkz. Şekil F5).
- Diğer taraftan, üniter sistemde, okul öncesi çağındaki tüm çocuklara EÇEB hizmeti tek bir aşamada sağlanmaktadır ve bu, tüm yaş gruplarını kapsamaktadır. Çocuklar ilkokula başlayana kadar kurumlar arasında transfer söz konusu değildir. Eğitim Bakanlığı EÇEB yönetimi, düzenlenmesi ve finansmanından sorumludur. Küçük çocukların tüm bakım ve eğitimleri 'erken eğitim' hizmetlerinin bir parçası sayılır ve eğitim kılavuzu tüm EÇEB aşamasını kapsar (bkz. Şekil F1). Üniter ortamlarda tüm yaş grupları için hizmetleri yürüten tek bir idari ekip vardır ve tüm yaş grupları için personel nitelikleri için aynı seviye gereklidir (genelde yükseköğretim düzeyinde - bkz. Şekil E2). Ayrıca, EÇEB'e yasal hak tanıma ya da ücretsiz EÇEB üniter sistemde genelde çok erken yaşlarda sağlanır. Bu tür bir sistem çoğu Kuzey ülkesi, Baltık ülkeleri, Hırvatistan ve Slovenya'da mevcuttur (bkz. Şekil B1).
- Mevzuatın olduğu durumlarda, personel başına düşen maksimum çocuk sayısı genelde 3 yaşına geldiğinde ikiye katlanır (bkz. Şekil B6). Ayrık sistemi olan ülkelerdeki fark daha belirgindir ve çocuklar bir yerden diğerine gittiğinde maksimum sayılarda değişiklik görülür. Finlandiya'da personel başına düşen çocuk sayısı dörtten yediye ve İrlanda ve Birleşik Krallık'ta (Galler , Kuzey İrlanda ve İskoçya) ise üç/dörtten sekize çıkmıştır. Diğer taraftan, Belçika'da 6/7'den 20'ye ve Kıbrıs'ta 6'dan 25'e çıkmıştır.

EÇEB'e katılım 3 yaş altı için düşüktür, ancak ilköğretimden bir ya da iki yıl önce yüksektir

- Neredeyse tüm ülkelerde, EÇEB ortamlarında- özellikle de küçük çocuklar için talep arzdan fazladır, (bkz. Şekil B12). Ancak , bazı ülkeler arz ve talebi merkezi seviyede izlemez (bkz. Şekil B11).
- Üç yaş altı çocukların EÇEB katılımı oldukça düşüktür. 2002'de, 3 yaş altındaki çocukların %33'üne 2010 itibariyle çocuk bakımı sağlanmasını amaçlayan 'Çocuk bakımı imkanları için Barcelona hedefi' kabul edilmiştir. Ancak, 2011'de sadece on Avrupa Birliği ülkesi Barcelona hedefine ulaşmıştır. Danimarka 3 yaş altındakilerin %74'ünün EÇEB'e katılımıyla öne çıkmaktadır. Diğer taraftan, 3 yaş altı için EÇEB katılımı özellikle (yaklaşık %10 ya da daha az) Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Litvanya, Macaristan, Malta, Polonya, Romanya ve Slovakya'da düşüktür. Bu ülkelerin bazıları uzun süreli çocuk bakım izni olanağı sunmaktadır (bkz. Şekil B3).
- Diğer taraftan, çocukların %93'ü ilköğretime başlamadan önce EÇEB'e katılmaktadır (bkz. Şekil C1). Ancak, bazı ülkelerin 2020 itibariyle 4 yaş ila zorunlu ilköğretim çağındakiler arasındaki çocukların en azından %95'inin EÇEB'e katılımını amaçlayan Avrupa hedefine ulaşmak için uzun bir yolu vardır. 2011'de Yunanistan , Hırvatistan , Polonya, Slovakya , Finlandiya ve İsviçre'de, belirtilen yaş grubundaki çocukların ISCED 0 programlarına katılım oranı %70 ila 79 arasındadır. En düşük katılım oranı Türkiye'dedir (%43).

Uluslararası öğrenci başarı araştırmaları (PISA ve PIRLS) EÇEB katılımının faydalarını net olarak göstermektedir

- EU-28 ülkelerin ortalamasında, EÇEB'e katılan öğrenciler katılmayanlardan 35 puan daha fazla almışlardır- bu de neredeyse bir yıllık formel okulaşmaya denktir (bkz. Şekil C6).
- PIRLS 2011 EÇEB'de daha uzun süre geçiren çocukların ilköğretime daha iyi hazırlandığını ve daha başarılı olduklarını göstermektedir. PIRLS 2011'e katılan Avrupa ülkelerinin çoğunda, veriler çocukların EÇEB'de geçirdikleri zaman arttıkça okuma sonuçlarının daha iyi olduğunu ifade etmektedir (bkz. Şekil C7).

EÇEB ücretleri Avrupa ülkelerinde değişiklik göstermektedir fakat yaklaşık yarısında 3 yaş itibariyle eğitim ücretsizdir

- Alım gücü, tüm çocukların EÇEB'e erişimini sağlamak için -özellikle de en çok ihtiyacı olanlar için örn. düşük geliri aileler- önemli bir faktördür. Ancak, Letonya , Litvanya ve Romanya (bkz.Şekil D5) dışında tüm Avrupa ülkelerinde küçük çocuklara yönelik EÇEB için aileler para ödemek durumundadır. Küçük çocuklar için aylık ortalama EÇEB ödemesi en yüksek İrlanda, Lüksemburg, Birleşik Krallık ve İsviçre'dedir (bkz. Şekil D6). Bu ülkelerin çoğunda, özel (kendini finanse eden) sektör bu yaş grubunda baskındır (Şekil D1). EÇEB'in tüm aşamalarında Danimarka , Almanya'nın çoğu *Länderinde*, Estonya , Hırvatistan , Slovenya , İzlanda, Türkiye ve Norveç'te aile katkısı gereklidir (bkz. Şekil D5). Ancak , bu ülkelerde genelde indirim ya da muafiyet (bkz. Şekil D7), ya da EÇEB masraflarını azaltmak üzere aileler için hedeflenen destek (vergi indirimi, ek ödenekler ya da indirimler - bkz. Şekil D8) söz konusudur.
- EÇEB ücretleri küçük çocuklar için Doğu Avrupa ve Kuzey ülkelerinde oldukça düşüktür (bkz. Şekil D6). Çoğu Doğu Avrupa ülkesinde küçük çocuklar için yasal hak tanınmaz (bkz. Şekil B4), EÇEB talepleri arzı geçmektedir (bkz. Şekil B12). Diğer taraftan, EÇEB Kuzey ülkelerinde hem uygun fiyatlı hem de erişilebilirdir.

- Çoğu Avrupa ülkesinde ilköğretimden önceki bir ya da iki yılda büyük çocuklar için ücretsizdir. Ancak, Avrupa eğitim sistemlerinin yaklaşık yarısında, ISCED 0 ücretsizdir (bkz. Şekil D5). Genelde, EÇEB'in ücretsiz olduğu ülkelerde, hizmet alanındaki tüm çocuklara resmen EÇEB sağlanması için yasal haklar ya da EÇEB sağlayıcıları için yasal yükümlülükler verilmektedir (bkz. Şekil B4). Yasal hak olmayan ya da katılımın zorunlu olmadığı yerlerde, ücretsiz EÇEB yeri sıkıntısı vardır (bkz. Şekil B12).
- Ortalamada, Eurostat verilerine göre haneler ISCED 0 seviyesindeki eğitim harcamalarının %14.4'üne katkı sağlamaktadır (bkz. Şekil D9). Bunlar da öğrenim ücretleri ve yemek, okul sağlık hizmetleri ile ulaşım gibi ek hizmetler için eğitim kurumlarına yapılan ödemelerdir. Bu oranda indirimler, muafiyet (bkz. Şekil D7) ve dolaylı aile desteği (vergi indirimi, ek ödenekler ya da indirimler - bkz. Şekil D8) göz önüne alınmıştır.

Yerel yetkililer genelde küçük çocuklar için EÇEB'i destekler ve büyük çocuklar için merkezi seviyede masraflara ortak olurlar

- Özel sektör küçük çocuklar için EÇEB'de daha büyük bir rol oynamaktadır, ancak EÇEB için daha fazla kamu finansmanı büyük çocuklar için genelde sağlanmaktadır. Merkez tabanlı EÇEB Belçika (Almanca konuşan Topluluğu), Danimarka , Estonya, Letonya, Litvanya , Avusturya , Slovenya , Finlandiya, İsveç , İzlanda ve Norveç'te tamamen ya da kısmen desteklenmektedir (bkz. Şekil D1).
- EÇEB finansmanın en yaygını merkezi ve yerel finansmanın birleşimidir (bkz. Şekil D2). Genellikle bu mali ayırım, hangi seviyenin hangi unsurdan sorumlu olduğu ülkeler arasında değişiklik gösterse de, altyapı ile operasyonel masraflar arasındadır. Yerel yetkililer EÇEB'i küçük çocuklar için Avrupa eğitim sistemlerinin üçte birinde finanse etmektedir. Çoğu ülkede, özel eğitim ihtiyacı olan çocukların ek finansmanı merkezi yetkililerden sağlanmaktadır.

Büyük çocuklarla çalışan eğitim personelinin en az üniversite mezunu olması şarttır

- Çoğu ülkede , üç farklı personel (bkz. Şekil E1) merkez tabanlı EÇEB ortamlarında bir ekip olarak çalışırlar: eğitim personeli, genelde yükseköğrenim mezunu (Lisans seviyesi); bakım personeli en az lise ya da önlisans mezunu; ve yardımcı personel/asistanlar kalifiye olmayan ya da en az lise mezunu (bkz. Şekil E2).
- Eğitim personeli büyük çocuklar in tüm ortamlarda ve küçük çocuklar için EÇEB ortamlarının üçte ikisinde istihdam edilmektedir. Fransa , İtalya , Portekiz ve İzlanda'da, EÇEB'de büyük çocuklarla çalışmak için aranan asgari nitelik yüksek lisans mezunu olmaktır (bkz. Şekil E2).
- On ülkede, küçük çocuklarla çalışan personel için liseden öte bir nitelik aranmamaktadır (Belçika , Çek Cumhuriyeti , İtalya , Kıbrıs, Lüksemburg , Polonya , Romanya, Birleşik Krallık , Lihtenştayn ve İsviçre). İki ülkede, küçük çocuklarla çalışmak için asgari bir formel nitelik söz konusu değildir (İrlanda ve Slovakya) (bkz. Şekil E2).
- Sürekli mesleki gelişim, sadece Avrupa ülkelerinin yarısında küçük çocuklar için eğitim ve bakımı personeli için zorunludur. Ancak , büyük çocuklar için çoğu ülkede şarttır. Sadece Danimarka , İrlanda, Kıbrıs, İsveç ve Norveç'te isteğe bağlıdır (bkz. Şekil E4).

EÇEB ortamı müdürleri çoğu ülkede ilgili deneyime sahip olmalıdır, fakat az sayıda ülkede belli bir yönetim eğitimi alırlar

- EÇEB'in yüksek kalitede olması için iyi bir liderlik gereklidir. EÇEB ortamı müdürleri bir dizi farklı görev üstlenir. Sadece eğitimin sağlanmasından değil, mali ve insan kaynaklarının idaresinden de sorumludurlar. EÇEB ortamı müdürleri için asgari nitelik genelde üniversite mezunu olmasıdır. Ancak , Çek Cumhuriyeti , Almanya ve Avusturya'da tüm EÇEB aşamaları için üniversite düzeyi altında bir asgari nitelik aranmaktadır. Slovakya'da, bu durum büyük çocuk ortamları için, ancak Lüksemburg , Macaristan , Malta, Polonya , Lihtenştayn ve İsviçre'de küçük çocuk ortamları için geçerlidir. Ayrıca, Danimarka , İrlanda, İsveç ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) müdürler için belli bir asgari nitelik aranmamaktadır (bkz. Şekil E7).
- Çoğu ülkede EÇEB'de profesyonel deneyim müdürlük için temel koşuldur (bkz. Şekil E8). Asgari iki ila beş yıl aranmaktadır, ancak örneğin Kıbrıs ve Malta'ta (3 yaşından büyükler için) olduğu gibi on yıla kadar çıkabilir.
- Bazı ülkelerde , müdür adaylarının profesyonel ve idari görev deneyimi olması ve müdürlük için belli eğitim programlarına katılmış olmaları gereklidir. Bu durum Estonya ve Birleşik Krallık'ta (İskoçya) tüm EÇEB ortamları için geçerlidir; fakat Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti (kamu ortamları), Malta, Polonya ve Romanya'da (bkz. Şekil E8) büyük çocuklar için EÇEB ortamlarında söz konusudur.

Tüm ülkeler çocukların gelişimi ve ilerlemesine yönelik öğrenme hedefleri belirlemiştir

- Öğrenme ve öğretme süreçlerinin etkililiği EÇEB'in kalitesini büyük oranda belirler. Bu nedenle, tüm Avrupa ülkeleri ortamların hizmetlerini geliştirmeleri için resmi eğitim kılavuzu çıkarır. Ancak, bu kılavuzlar yaklaşık ülkelerin yarısında 3 yaşından büyük çocuklarla sınırlıdır. Küçük çocuklar için sadece bakım hizmetinin sağlanmasının önemi vurgulanmaktadır (bkz. Şekil F1).
- Tüm Avrupa ülkeleri büyük çocuklar için öğrenme hedeflerini kişisel, duyuşsal ve sosyal gelişim ile dil ve iletişim becerileri olarak listelemektedir. Bazı ülkeler bu hedefleri küçük çocuklara da uygulamaktadırlar. Fiziksel gelişim ve sağlık eğitimi her iki grupta da neredeyse her yerde yer alır. Buna ek olarak, ülkelerin çoğu sanat becerileri ve dünyayı anlamayı geliştirmeyi hem küçük hem de büyük çocuklar için vurgulamaktadır. Okur yazarlık ile sayısal ve mantıksal düşünme, okul yaşamına uyum sağlama genelde büyük çocuklara yöneliktir (bkz. Şekil F2).
- Çoğu ülke kurumların benimsemesi gereken eğitim yaklaşımlarına ilişkin tavsiyelerde bulunur. Genellikle, bu yaklaşımlar yetişkinlerin yaptırdığı ya da çocukların başlatıp yaptığı faaliyetlerle grup ve bireysel faaliyetleri kapsar. Serbest oyun ilkesi ülkelerin yaklaşık yarısında vurgulanmıştır. Tavsiyeler genelde geniş çaplıdır ve genelde kurumlar kendi müfredatlarını geliştirmede ve yöntemlerini seçmede özgürdür (bkz. Şekil F3).

Çoğu ülke çocukların gelişimini düzenli olarak değerlendirir ve EÇEB ile ilköğretim arasındaki geçişe dikkat eder

- EÇEB ortamlarında çocukların ilerleme ve başarısının değerlendirilmesi personel için önemli bir görevdir. Amaç öğrenme ve öğretimin etkililiğini değerlendirmek ve çocukların ihtiyaçları ile olası zorluklarını belirlemektir. Tüm ülkelerde, çocukların ilerlemesi düzenli olarak süregelen

gözlemlerle yapılmaktadır. Büyük çocuklar için gözlemler, yazılı değerlendirmenin temelini oluşturur (bkz. Şekil F4).

- Bazı Avrupa ülkelerinde, okula hazır olma, olgunluk ve dil becerileri ilköğretime başlamak için gerekli kriterlerdir. Bu kriterleri sağlamayan çocuklar resmi olarak okula başlama yaşında olsalar dahi ilköğretime başlatılmayabilirler (bkz. Şekil F6).
- EÇEB'ten ilköğretime geçiş çocukların erken yaşlarda karşılaştıkları geçiş aşamalarından biridir. Neredeyse tüm Avrupa ülkeleri çocuklar ve ailelerinin yeni ortama ayak uydurmaları için merkezi kılavuzlar çıkarmışlar ve/ya tedbirler uygulamışlardır. Bu tür tedbirler farklı tarafları içerir ve değişiklik gösterir (bkz. Şekil F5).

Çoğu ülke ortamların aileler için destek sağlaması ve onların EÇEB yönetişimine dahil edilmesi için tavsiyede bulunur

- EÇEB sağlayıcıları, aileler ve toplum arasındaki ortaklık çocukların öğrenmesi için daha iyi koşullar sunar. Çoğu Avrupa ülkesi, bu yüzden, ailelerle ortaklığın önemini vurgulamaktadır. Merkezi yetkililer çoğu ülkede ortamların ailelere ne tür destek sağlayacağına dair tavsiyelerde bulunur. Evde öğrenmeye ilişkin bilgilendirme oturumları ve rehberlik en yaygın destek türleridir. Ebeveyn programları ve ev ziyaretleri daha az tavsiye edilir, fakat bunlar dezavantajlı ve daha hassas grupların yararınadır. (bkz. Şekil F8).
- Aileleri ve topluluk temsilcilerini EÇEB ortamlarına dahil etmenin yollarından birisi de onları yönetişime katılmaya ikna etmektir (bkz. Şekil F9). Genelde, aileler topluluk temsilcilerinden daha çok bu süreçte yer alırlar ve büyük çocuklara ilişkin yönetişimde yer almaları daha yaygındır. Aile ve topluluk temsilcileri EÇEB ortamlarının günlük rutinleriyle daha fazla ilgilidir. Eğitimin içeriği, öğretim yöntemleri ve hedefleri ile eğitim materyallerinin seçimi ile daha az ilgilendirilir (bkz. Şekil F10).

Düzenli ev tabanlı hizmet çoğu Avrupa ülkesinde mevcuttur, fakat çocuk bakıcıları için gerekli eğitim genelde kısadır

- Düzenli ev tabanlı hizmet çoğu Avrupa eğitim sisteminde vardır (bkz. Şekil B2). Ancak, ev tabanlı hizmet genelde küçük çocuklar içindir ve Belçika, Danimarka, Almanya, Fransa, Finlandiya, Birleşik Krallık ve İzlanda'da EÇEB hizmetinde önemli bir orandadır. Almanya ve Fransa'da, 3 yaşından küçük çocuklar için mevzuat ev tabanlı ve merkezi hizmeti eş görmektedir.
- Ev tabanlı hizmetlerin EÇEB sektörünün önemli bir parçasıdır ve eğitim kılavuzlarının olduğu ülkelerde hem ev tabanlı hem de merkez tabanlı hizmetler uygulanır (bkz. Şekil F2). Ancak , Belçika (Almanca konuşan Topluluğu), İsveç ve İzlanda'da , sadece genel amaçlar ev tabanlı hizmet için belirtilir. Ayrıca, Belçika (Flaman Topluluğu) ve Fransa'da ev tabanlı EÇEB için eğitim kılavuzu mevcut değildir.
- Mevzuatın olduğu ülkelerde, ev tabanlı hizmette çocuk bakıcısı başına düşen maksimum çocuk sayısı dört ila altı arasında değişir (bkz. Şekil B7). Maksimum sayı sadece Belçika Flaman Topluluğu'nda yüksektir (sekiz çocuk). Limitler genelde benzerdir, ancak bazen merkez tabanlı hizmette 3 yaş altındaki çocuklara uygulanandan daha azdır.
- EÇEB'deki ev tabanlı çalışanlar için uygulanan en yaygın nitelik yaklaşımı özel eğitim dersleri almayı gerektirir. Bu derslerin süresi genelde kısadır, fakat çok farklılık gösterir- 18 ila 300 saat arasında (bkz. Şekil E3)..

- Sadece altı eğitim sistemi (Danimarka , Kıbrıs , Lüksemburg , Malta , Birleşik Krallık (İskoçya) ve Norveç) ev tabanlı ortamlarda çalışanlar için aranan nitelikleri merkez tabanlı ortamlarda çalışanlarıkiyle aynı seviyede tutmuştur. Dört eğitim sistemi ne minimum nitelikler ne de çocuk bakıcıları için özel bir eğitimi şart koşar, bunlar Belçika (Almanca konuşan ve Flaman Toplulukları), İrlanda, Slovakya ve Lihtenştayn'dır (bkz. Şekil E3).

Ailelere maddi durumlarına bakılarak mali yardım sağlanmasına rağmen, dezavantajlı çocukların EÇEB katılım oranları düşüktür

- Avrupa'daki 6 yaş altındaki dört çocuktan biri yoksulluk ya da sosyal dışlanma riski altındadır ve eğitim ihtiyaçlarını desteklemek için belli tedbirler gerektirir. Bulgaristan (%51.4) ve Romanya'da (%47.4) neredeyse iki çocuktan birisi yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altındadır. AB ortalamasından yüksek olan diğer ülkeler, Yunanistan , Hırvatistan , İtalya , Letonya , Macaristan ve Birleşik Krallık'tır ve hepsinde %30'u aşar (bkz. Şekil A4).
- EÇEB katılımının dezavantajlı çocukların okuma becerisine etkisi yaşlılarından çok daha yüksektir. PIRLS 2011 verilerine göre EÇEB'in okuma başarısına etkisi ailesinin eğitim düzeyi düşük olan ailelerdeki çocuklar için en az bir ebeveyni yükseköğretim mezunu olan çocuklardan daha fazladır (bkz. Şekil C8). Ancak , PISA 2012 sonuçlarına göre dezavantajlı öğrencilerin (düşük sosyo- ekonomik statülü, az eğitim almış ve göçmen aileler) EÇEB'e katılım süreleri genelde bir yıldan azdır (bkz. Şekil C9).
- Dezavantajlı çocukların EÇEB'e katılımlarını artırmak Avrupa EÇEB politikasının en önemli önceliklerindedir. Aile geliri 25 Avrupa ülkesinde indirim belirlenirken göz önünde bulundurulur (bkz. Şekil D7). Ayrıca , Letonya , Macaristan ve Slovakya'da , EÇEB'e katılan yoksul aile çocuklarına ücretsiz yemek de verilmektedir. Bazı eğitim sistemleri (Belçika (Flaman Topluluğu Bulgaristan , Slovakya , Macaristan , Portekiz ve Lihtenştayn) ek aile ödeneği sağlar.

Dezavantajlı çocuklar için destek tedbirleri çoğu Avrupa ülkesinde mevcuttur; çoğu durumda dil gelişimine odaklanır

- Durumlarından dolayı öğrenme güçlüğü olan çocuklara ulaşmak için çoğu eğitim sistemi risk altındakileri hedefleyen kültürel ve/ya linguistik kriterler (sosyo-ekonomik ve coğrafik kriterler de çoğu Avrupa ülkesinde ele alınır) koyar. Ülkelerin üçte biri bu hedef grup yaklaşımını çocukların bireysel ihtiyaçlarını değerlendirmeye birleştirir. Bireysel yaklaşım tek başına nadiren kullanılır (bkz. Şekil G1).
- Dil desteği dezavantajlı çocuklar için en yaygın merkezi destektir ve genelde etnik azınlıklardan olan ya da göçmen çocukları hedefler (bkz. Şekil G2). Yabancı uyruklu ya da yurtdışında doğan çocukların olduğu çoğu ülke (bkz. Şekil A6), dil destek programlarına ilişkin merkezi tavsiyeler hazırlamıştır. Ancak, azınlık ya da göçmen geçmişi olan personelin katılımıyla dil güçlüklerini destekleme nadiren görülür (bkz. Şekil G2).
- Çoğu Avrupa ülkesinde, ek ihtiyaçları olan çocuklarla çalışacak EÇEB personelinin hazırlık eğitimi başlangıç eğitimine dahil edilmiştir. Bazı ülkelerde eğitim tüm EÇEB personeli için zorunludur (Belçika (Fransız Topluluğu) , Danimarka , İspanya , Fransa , Avusturya , Slovenya ve Türkiye), diğerlerinde ise sadece büyük çocuklarla çalışacak olan personelin hazırlanması için zorunludur (Romanya, Slovakya ve İsviçre) (bkz. Şekil G3). Dezavantajlı çocuklarla ilgilenecek olan personel için hazırlanmış sürekli mesleki gelişim programları 16 eğitim sisteminde genelde büyük çocuklarla çalışanlar için tavsiye edilmiştir (bkz. Şekil G2).

- Çoğu ülkede, EÇEB ekipleri eğitim psikologları ve konuşma/dil terapistlerinden destek alır; ancak, okuma ya da matematik alanında uzmanlardan destek alınması nadirdir. Bazı ülkelerde, çok disiplinli ekipler bireylere ya da küçük gruplara ya kendi tesislerinde ya da EÇEB ortamlarında destek sağlar. Bu durum Belçika (Almanca konuşan Topluluğu), İrlanda, Lüksemburg, Macaristan, Slovenya ve Birleşik Krallık'ta (İskoçya) geçerlidir (bkz. Şekil E6).

GİRİŞ

Kaliteli erken çocukluk eğitim ve bakımının (EÇEB) gerekliliği ve önemi çeşitli Avrupa Birliği politika belgelerinde yer almaktadır. Erken çocukluk eğitim ve bakımıyla ilgili ² yeni alınan Konsey kararları EÇEB'in hem bireyler hem de toplum için kısa ve uzun vadeli faydalarının altını çizer. Erken çocukluk eğitimi çocukların gelişimini en çok etkilediği dönemdir. Bu nedenle, kaliteli EÇEB'e yatırımın topluma yeteneklerin kaybını azaltma ve refah, sağlık ve hatta adaletle yönelik uzun vadeli olarak kamu harcamalarının azalmasına yardımcı olma açısından maliyeti azalttığı kabul edilmektedir. Ayrıca, başarılı bir yaşam boyu öğrenme için sağlam bir temel atılmasına yönelik kaliteli EÇEB dezavantajlı çocuklara oldukça büyük faydalar sağlamaktadır. Bu anlamda, daha eşit bir eğitim sistemi için anahtar rolü oynamaktadır. Ayrıca, EÇEB sistemine ilişkin güvenilir bilgi toplayıp derlemek oldukça önemlidir.

Eurydice *Avrupa'da Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımına İlişkin Temel Veriler 2014* raporu uluslararası karşılaştırılabilir göstergelerle, kaliteli erken çocukluk eğitimi ve bakımının bileşenlerine dair bir görüş sunar. 2009'da yayınlanan EÇEB aracılığıyla sosyal ve kültürel eşitsizlikleri ele alan raporun ardından, bu konuya ilişkin ikinci rapordur.

Eurostat işbirliğinde hazırlanan *Avrupa'da Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımına İlişkin Temel Veriler 2014* raporu istatistiksel veriler ve nitel bilgileri erken çocukluk eğitimi ve bakımı sistemlerinin yapısı, organizasyonu ve finansmanını tanımlamak için bir araya getirerek politik girişimleri bilgilendirmeye katkı sağlar. Avrupa siyasi işbirliğiyle tanımlanan kalite hizmetlerinin gelişimi için önemli olan konuları inceler; örneğin, erişim, yönetim, kalite güvencesi, alım gücü, personelin profesyonelliği, liderlik, ebeveyn katılımı ve dezavantajlı çocukları destekleyen tedbirler.

Kapsam

Bu rapordaki **Erken çocukluk eğitim ve bakımı (EÇEB)** çocuklara doğumlarından ilköğretime kadar ulusal düzenleyici çerçevede sunulan ve bir dizi kural, minimum standart ve/ya akreditasyon prosedürüne uyumlu olan hizmetleri kapsar. Raporun içeriği şu şekildedir:

- Kamu , özel ve gönüllü sektörler - hem resmen mali destek sağlanmış hem de kendi kendini finanse eden özel/gönüllü sektörler bu kapsamdadır.
- Merkez tabanlı ve ev tabanlı hizmet- sadece resmen düzenlenmiş sağlayıcının evinde sunulan EÇEB hizmetleri kapsamdadır; evde bakım (örn. çocuğun kendi evindeki bakım) dahil değildir.

Sadece 'temel' hizmet, ya da tüm çocuklara erişilebilir olan EÇEB hizmetlerinin en yaygın türleri dahildir. Bu rapor şunları kapsamaz:

- Normal saatler dışında çalışan ortamlar örn. kahvaltı kulüpleri, okul sonrası kulüpleri ve tatil programları ;
- 'Uzman' sağlanması, örn. hastanelere dahil edilmiş programlar, yetimler yurdu ya da benzeri diğer kurumlar;
- Pilot, deneysel ya da geçici EÇEB hizmeti;
- Çocuklar ve aileleri için düzenlenmiş 'açık' erken çocukluk eğitim hizmetleri, örn. oyun grupları, açık anaokulları, anne/çocuk merkezleri.

Avrupa'da Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımına İlişkin Temel Veriler 2014 raporu Hollanda dışında, Hayat Boyu Öğrenme Programı (2007-2013) altındaki Eurydice Ağındaki 32 Avrupa ülkesini (37 eğitim

² Erken çocukluk eğitim ve bakımına ilişkin Konsey kararları: tüm çocuklarımıza yarının dünyası için en iyi başlangıcı sağlamak. 2011/C 175/03.

sistemi) kapsar. Eurostat ve uluslararası öğrenci başarı çalışmaları sadece Hayat Boyu Öğrenme Programına katılan ülkeler için verilmiştir.

Raporun yapısı ve içeriği

Rapor yedi bölümden oluşmaktadır: *Bağlam, Katılım, Organizasyon, Finansman, Personel, Öğretim Süreçleri ve Dezavantajlı Çocuklar için Destek Tedbirler.*

Raporun sonunda yer alan ulusal sistem bilgi formları her ülkenin EÇEB sistemine ilişkin temel özellikleri sunar. Bu formlar diyagram, EÇEB hizmeti türlerinin tanımı, katılım oranları, tam zamanlı hizmet ücretleri ile mevcut reformların özeti şeklinde EÇEB yapısının temel unsurlarını görsel olarak yansıtır.

Kaynaklar

Bilgiler üç farklı kaynaktan toplanmıştır: temel kaynak Eurydice Ulusal Birimleridir, EÇEB politikaları ve uygulamalarına dair bilgi vermektedir. Eurostat istatistiki göstergelerin hazırlanması ve oluşturulmasını üstlenmiştir. Uluslararası öğrenci başarı çalışmaları (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) ve Uluslararası Okuma Becerileri Gelişimi Çalışması (PIRLS)) EÇEB'e katılım, öğrenci çıktıları ve öğrenci özellikleri arasındaki bağlantıları araştırmak için kullanılmıştır.

Eurydice bilgi toplama

Eurydice göstergeleri mevzuat, ulusal mevzuat ya da diğer yasal belgelerden derlenen bilgileri sağlar. İncelenen konunun yerel yetkililer ya da bireysel kurumların sorumluluğunda olduğu ve bu durumda merkezi seviyede düzenleme ile yönetilmediği şekillerde açıkça gösterilmiştir.

Eurydice bilgisi genelde niteldir ve EÇEB sisteminin Avrupa'daki resmini gösterir. Analiz temel yapıları ve organizasyon ile hizmetin ortak şekillerini vurgular ve sistemler arasındaki önemli farklılıklara dikkat çeker.

Tüm siyasi bilgiler için referans yılı 2012/13 eğitim-öğretim yılıdır. 2012/13 referans yılındaki bazı temel reformlar (ya da o dönemden beri süregelen) dahil edilmiştir.

Eurostat istatistiki veri toplama

Eurostat verileri ya Mart 2014'te Eurostat veri tabanından; (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/education/data/database>) ya da Eurostat tarafından Şubat 2014'te alınmıştır.

Eurostat verileri için referans yılı veri toplama ve konuya göre değişir ve finans göstergesi için 2010'dan nüfus istatistiki için 2013'e kadar çeşitlilik gösterir.

UOE VERİTABANI

Ortak UOE (UNESCO/OECD/EUROSTAT) anketleri idari kaynaklar kullanılarak yıllık bazda eğitim sistemlerinin temel yönlerine dair uluslararası karşılaştırılabilir veri sağlamak üzere üç organizasyon tarafından kullanılmaktadır.

DEMOGRAFİK İSTATİSTİKİ VERİTABANI

Ulusal demografik veriler, ulusal istatistik kurumlarına gönderilen yıllık anketlerden toplanmıştır. Yıllık ulusal nüfus tahminleri ya en son sayıma ya da nüfus müdürlüğünden edinilen bilgilere göreler.

İŞGÜCÜ ANKETİ (LFS)

Bu anket 1983'den beri yıllık olarak yapılır. Avrupa Birliği'ndeki istihdam ve işsizlikle ilgili temel istatistiki kaynaktır. Anket bireylere ve hanelere yöneliktir. Sorular istihdam ve iş aramaya ilgilidir.

ULUSAL HESAPLAR VERİTABANI

Ulusal ve Bölgesel Hesaplar Avrupa Sistemi 'toplam ekonomi' sinin sistematik ve detaylı tanımı (örn. bir bölge, ülke ya da bir dizi ülke) ve bileşenleri ile diğer "toplam ekonomilerle" ilişkilerine yönelik uluslararası karşılaştırılabilir muhasebe çerçevesidir.

GELİR VE YAŞAM KOŞULLARI AVRUPA BİRLİĞİ İSTATİSTİKİ (EU-SILC)

EU-SILC gelir, yoksulluk, sosyal dışlanma ve yaşam koşullarına dair zamanlıca ve kesitsel uzun vadeli çok boyutlu mikro-veriler toplar. Çocuk bakımı hedef nüfusu 12 yaş üstü olmayan tüm hane üyeleridir.

Uluslararası öğrenci başarı çalışmaları

Uluslararası öğrenci başarı verileri EÇEB'e katılan öğrencilerin katılmayanlara göre daha yüksek sonuçlar alıp almadıklarını ve bazı ailelerin çocuklarının EÇEB'e katılım olasılığının diğerlerinden daha yüksek olup olmadığını incelemeye olanak sağlar.

İncelenen iki çalışma odak noktaları ve hedef grupları açısından biraz farklıdır. OECD'nin Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) 15 yaşındaki öğrencilerin okuma, matematik ve fen alanındaki bilgi ve becerilerini ölçer. Çoğu ülkede , bu yaştaki öğrenciler zorunlu eğitimin sonuna yaklaşmaktadır. Bu üç temel alanda öğrenci performansını incelerken her bir PISA çalışmasının tek bir alanda odak noktası vardır. Bu rapor en son yapılan ve matematik alanına yoğunlaşan 2012 PISA çalışmasının sonuçlarını sunar.

IEA'nın Uluslararası Okuma Becerileri Gelişimi Çalışması (PIRLS) çalışmada 'dördüncü sınıftakiler' diye ifade edilen okullaşmanın dördüncü yılındaki öğrencilerin okuma başarısını ölçer. Çoğu ülkede, öğrenciler yaklaşık 10 yaşındadır ve ilköğretime devam etmektedir. Rapor 2011 yılında yapılan son PIRLS çalışmasının verilerine dayalıdır.

PISA, EÇEB katılımını doğrudan öğrencilere yöneltirken, PIRLS aileler ve bakmakla yükümlü olan kişilere ilkökula hazırlık bağlamında daha geniş çaplı sorular sorar. PISA bir öğrencinin EÇEB'e katılımın (i) bir yıl ya da daha az, (ii) bir yıldan fazla ya da son olarak (iii) hiç olmadığına dair bilgi sunar. PIRLS ise EÇEB'e katılıma dair tam yıl sayısı ile ilgili daha nettir.

Ortaklıklar ve metodoloji

Derinlemesine bir EÇEB politika anketi Eğitim, Görsel-İşitsel ve Kültür İdari Ajansı (EACEA) bünyesindeki Eğitim ve Gençlik Politika Analizi Birimi ile Ağıdaki Ulusal Birimler tarafından hazırlanmıştır. Eurydice Ulusal Birimleri anketi cevaplamıştır (ulusal katkı). Eurostat istatistiki göstergelerin hazırlanıp oluşturulması işini yüklenmiştir.

Rapordaki nitel ve nicel tüm analitik içerik tabanlı veriler EACEA bünyesindeki Eğitim ve Gençlik Politika Analizi Birimi tarafından hazırlanmıştır. Bu Birim raporun son halinin hazırlanması ve basımından sorumludur. Ayrıca, haritalar, diyagramlar ve diğer grafik materyalden de sorumludur.

Eurydice Ağı ve Eurostat tüm raporun içeriğini kontrol etmiştir.

İçeriğin Sunumu ve Teamülleri

Her bir nicel göstergenin değeri ilgili diyagramın altındaki tabloda gösterilmiştir. Çoğu şeklin altında açıklayıcı not ve ülkeye özgü notlar yer alır. Açıklayıcı not, gösterge ve şekillerin daha iyi anlaşılması için terminoloji ve kavramsal durumlarla ilgili tüm detayları içerir. Ülkeye özgü notlar belli ülkelerin şekillerinin doğru yorumu için göz önünde bulundurulması gereken bilgileri sunar.

'Küçük çocuklar' ve 'büyük çocuklar' için hizmet ayrımı ana metin ve çoğu şekilde genelde EÇEB ortamlarına ilişkin yapılmıştır. Ulusal sistem bilgi formları, her bir ülkede hangi merkez tabanlı ortamların 'küçük' çocuklar ve hangilerinin 'büyük' lere yönelik olduğunu belirtir. Bazı şekiller 'bazı ortam türleri' ve 'tüm ortam türleri' arasında ayrım yapar. Eğer bazı mevzuat tüm ortamlara uygulanamazsa bu durum ülke notlarında belirtilir.

Ülke isim kodları, istatistiki kodlar ve kısaltmalarla akronimler raporun başında yer alır. Sözlük ve kullanılan istatistiki araçlar rapor sonundadır.

Şekiller listesi raporun başında yer alır.

Bu kolektif çalışmaya katılan herkes rapor sonunda listelenmiştir.

Elektronik versiyon

Avrupa'da Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımına İlişkin Temel Veriler 2014 elektronik versiyonu ücretsiz olarak Eurydice (<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/>) ve Eurostat (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/publications/collections/statistical_books) web sitelerinde mevcuttur.

BAĞLAM

Bu bölüm, Eurostat verilerini kullanarak erken çocukluk eğitim ve bakımı (EÇEB) Avrupa raporunda ele alınan konuların anlaşılması için gerekli tüm temel bilgileri sunar.

EÇEB politikalarınca ele alınan çocuk sayısına dair net bir resim sunmak için Avrupa'da 6 yaş altındaki çocukların oranı ile başlanır. Sonraki göstergeler doğurganlık açısından demografik eğilimi gösterir. Bunlar ayrıca 2020 ve 2030 yıllarındaki nüfustaki 6 yaş altındaki çocukların şu anki tahmini sayılarını da kapsar. Bu demografik tahminler EÇEB hizmetlerine talebin gelecekte düşeceğini ifade eder. Ancak , bu eğilim tek başına neredeyse tüm Avrupa ülkelerinde küçük yaş grubundaki EÇEB ortamlarındaki mevcut açığı telafi etmek için yeterli değildir (Şekil B12).

Bu bölüm ayrıca çocukların eğitiminde önemli etkileri olan risk faktörlerini de inceler. Yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altındaki küçük çocuk oranına dair genel bir gösterge sunar ve işsiz hanelerde yaşayan çocuk sayısını belirtir. Göçmen olan çocuk sayısını değerlendirmek ve özel dil destek programları ihtiyacını belirlemek için yabancı uyruklu ya da yurt dışında doğan çocuk sayısı da ifade edilmiştir. İki ebeveynli, tek ebeveynli ve 'diğer' hane türlerine ilişkin çocuk oranı göstergesi çeşitli Avrupa ülkelerindeki aile ortamlarına dair bilgi verir. Özellikle de bu alt kısım, indirimler ve özel mali destek boyutlarını tartışan Bölüm D ve dezavantajlı çocukları için hedeflenen destek tedbirlerini inceleyen Bölüm G bağlamını oluşturur.

AVRUPA NÜFUSUNUN YAKLAŞIK YÜZDE ALTISI 6 YAŞ ALTINDADIR

Şu anda AB-28'de, 6 yaş altındaki çocuklar ortalama toplam nüfusun %6.3'ünü oluşturur. Net sayı olarak, 2013'te Avrupa çapında 32 milyon (32 003 394) bu yaş grubunda küçük çocuk vardı. Bu çocuklar çoğu ülkelerde EÇEB kullanıcılarının çoğunluğunu ve bu hizmetlerden yararlananları gösterir.

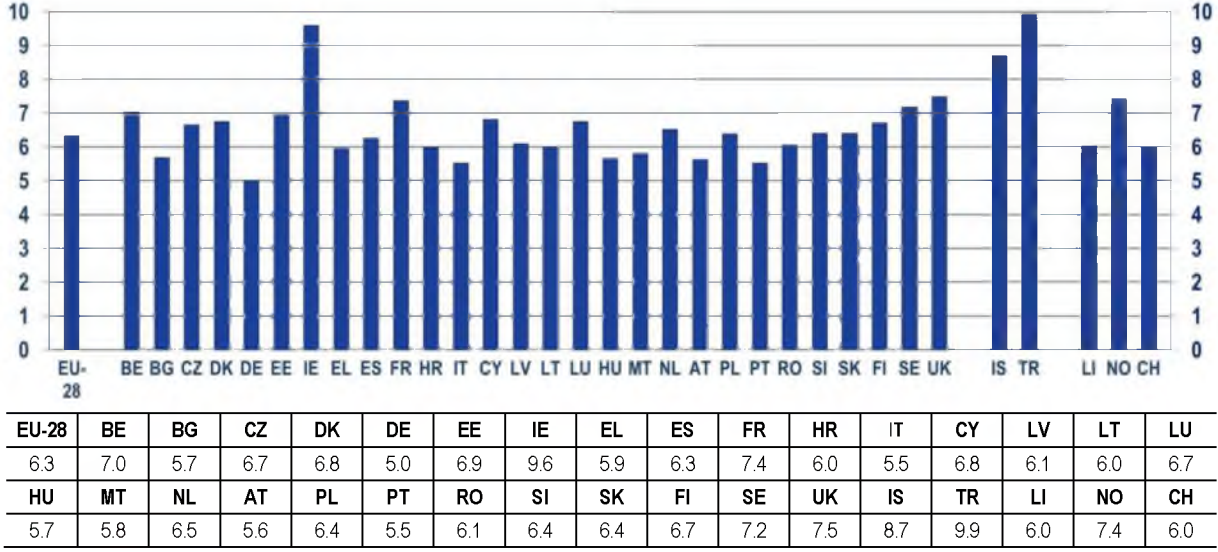
2013'teki Avrupa ülkelerindeki 6 yaş altındaki çocuk oranındaki varyasyon önemli değildir. Ülkelerin üçte birinden fazlasında bu oran AB ortalamasına yakındır, sadece bazı ülkelerde farklılık vardır. Yüzde 9.9 oranla Türkiye toplam nüfusuna göre 6 yaş altı çocukların en yüksek oranına sahiptir. İrlanda ve İzlanda'da %9.6 ve %8.7 ile küçük çocuk nüfusu yüksektir. Diğer taraftan, Almanya'da oran en düşüktür; sadece %5.0'tir. Bulgaristan, Yunanistan , İtalya , Macaristan, Malta, Avusturya ve Portekiz gibi ülkelerde bu yaş grubu toplam nüfusun %6.0'sından azdır.

Net sayılar vermek gerekirse, Türkiye 7.5 milyonla en yüksek 6 yaş altı çocuk oranına sahiptir. Avrupa Birliği ülkelerinde 2013'te, Fransa ve Birleşik Krallık'ta en yüksek oran 4.8 milyon çocuktur. Avrupa Birliği'nde en fazla nüfusa sahip olmasına rağmen Almanya'da 0-5 yaş grubu çocuk sayısı sadece yaklaşık 4.1 milyon çocuktur.

Küçük ülkeler arasında, 1 Ocak 2013'te Lihtenştayn'da 6 yaş altı yaklaşık 2 200 çocuk vardı. Lüksemburg , Malta ve İzlanda'da 24 000 ila 36 000 arası, Estonya ve Kıbrıs'ta sayılar 100 000 altındadır; ve Letonya , Litvanya ve Slovenya'da 200 000'den azdır.

Şekil A1: 0-5 yaş grubu nüfusunun oranı, 2013

Kaynak: Eurostat, Nüfus istatistikleri (Mart 2014 verileri).

Acılayıcı not

Oran 0-5 yaş grubu çocukların sayısını toplam nüfusa bölerek elde edilmiştir. Nüfus sayıları 1 Ocak 2013'e göredir.

Ülkeve özai not

EU-28 ve Fransa : Geçici.

AVRUPA'DA DOĞURGANLIK ORANI YENİLEME ORANININ ALTINDADIR

Ortalamada, Avrupa ülkelerinde toplam doğurganlık oranı son yıllarda artmaktadır. EU-28'de toplam istatistiğin ilk defa kullanıldığı 2001'den beri, doğum oranı ortalaması kadın başına 2012'de yaklaşık 1.5 çocuktan 1.6'ya artmıştır. Ancak bu, yenileme doğum oranının oldukça altındadır (sanayileşmiş ülkelerde yaklaşık 2.1'dir). Diğer bir deyişle, toplam nüfustaki çocuk oranının azalması beklenmektedir (bkz. Şekil A3).

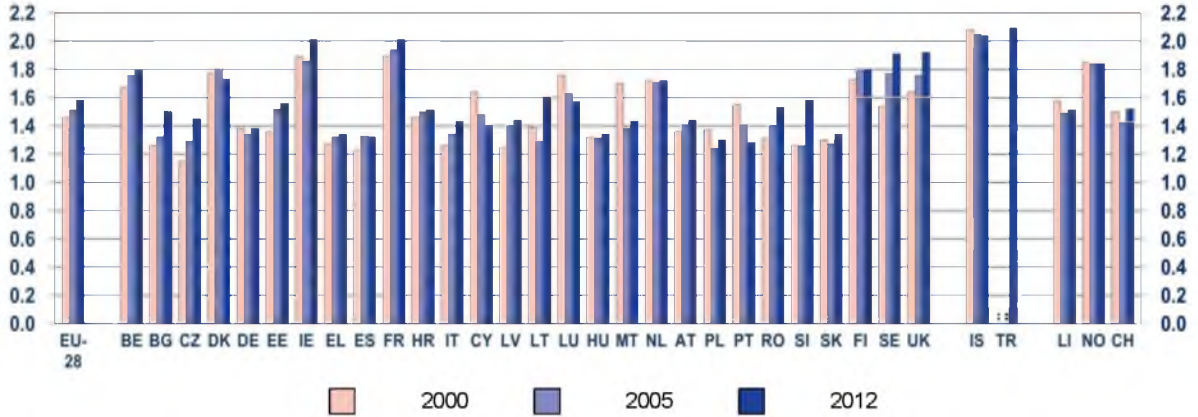
Ortalama doğurganlık oranlarındaki genel iyileşme eğilimi farklı ülkelerde oldukça heterojendir. 2000 ve 2012 arasında, doğurganlık oranlarında en yüksek çıkış - kadın başına yaklaşık 0.4 çocuk - İsveç'te görülmüştür. Aynı zamanda, doğum oranı Çek Cumhuriyeti, Slovenya ve Birleşik Krallık'ta yaklaşık 0.3 ve Bulgaristan, Estonya, Litvanya ve Romanya'da kadın başına (ya da eş) 0.2'den fazla artmıştır. Ayrıca, doğum oranı Belçika, İrlanda, Fransa, İtalya ve Letonya'da kadın başına 0.1 ila 0.2 çocuk olarak artmıştır.

Diğer taraftan, son on yılda, doğum oranı Polonya ve Lihtenştayn (kadın başına 0.1 çocuk) ve Lüksemburg'da (kadın başına 0.2 çocuk) düşmüştür. Doğum oranındaki en yüksek düşüş Kıbrıs, Malta ve Portekiz'dedir (kadın başına 0.3 çocuk).

2012'de, doğum oranı İrlanda, Fransa, İzlanda ve Türkiye'de en yüksektir (kadın başına 2.0 çocuk). Geri kalan dört İskandinav ülkesi ile Belçika, Hollanda ve Birleşik Krallık'ta doğum oranı 1.7 ila 2.0 arasındadır.

Aynı yılda, Avrupa'nın yarısından fazlasında doğum oranı AB ortalamasının altındadır. Doğum oranı en düşük Portekiz ve Polonya'dadır (ikisinde de 1.3).

Şekil A2: Toplam doğurganlık oranı, 2000, 2005, 2012

	EU-28	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU
2012	1.58	1.79	1.50	1.45	1.73	1.38	1.56	2.01	1.34	1.32	2.01	1.51	1.43	1.39	1.44	1.60	1.57
2005	1.51	1.76	1.32	1.29	1.80	1.34	1.52	1.86	1.32	1.33	1.94	1.50	1.34	1.48	1.39	1.29	1.63
2000	1.46*	1.67	1.26	1.15	1.77	1.38	1.36	1.89	1.27	1.23	1.89	1.46*	1.26	1.64	1.25	1.39	1.76
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	TR	LI	NO	CH
2012	1.34	1.43	1.72	1.44	1.30	1.28	1.53	1.58	1.34	1.80	1.91	1.92	2.04	2.09	1.51	1.85	1.52
2005	1.31	1.38	1.71	1.41	1.24	1.41	1.39	1.26	1.27	1.80	1.77	1.76	2.05	:	1.49	1.84	1.42
2000	1.32	1.70	1.72	1.36	1.37	1.55	1.31	1.26	1.30	1.73	1.54	1.64	2.08	:	1.57	1.85	1.50

Kaynak: Eurostat, Nüfus istatistikleri (veri Mart 2014'te alınmıştır).

Ülkeye özgül notlar

* 2001 verileri

EU-28: Değişken standartlarının değişimi 2007, 2011 ve 2012.

Belçika : Değişken standartlarının değişimi 2011.

Bulgaristan : Değişken standartlarının değişimi 2007.

Lüksemburg ve Macaristan : Değişken standartlarının değişimi 2012.

Polonya ve İsviçre : Değişken standartlarının değişimi 2011.

2030 İTİBARIYLA KÜÇÜK ÇOCUK SAYISININ AZALMASI BEKLENİYOR

Eğitim sistemindeki insan ve materyal kaynakların etkili yönetimi okul öncesi (ISCED 0) ve ilköğretimde (ISCED 1) gelecekteki öğrencileri oluşturacak 0-5 yaş grubu küçük çocukların güvenilir demografik tahminlerine bağlıdır. Diğer taraftan, EÇEB politikaları (bkz. Bölüm B ve D) ve genel aile politikaları (örneğin , çocuk bakımı izni süresi, bkz. Şekil B3) doğurganlık oranları ve tahmin edilen nüfus şekillerini etkileyebilir.

Şu anda Avrupa'da 0-5 yaş grubu çocuk sayısı 32 milyondan fazladır. Bu yaş grubu için, nüfusun temel eğilim varyasyonu 2020 itibariyle AB-28'de yaklaşık %1.9 bir azalma ön görmektedir. Bu eğilimin 0-5 yaş grubu çocuk nüfusunun 2012'de 7.6% daha az olduğu oranının 2030'a kadar artması beklenmektedir. Daha net olarak, bu demektir ki 2030'da 2012'dekinden 2.5 milyon daha az çocuk olacaktır.

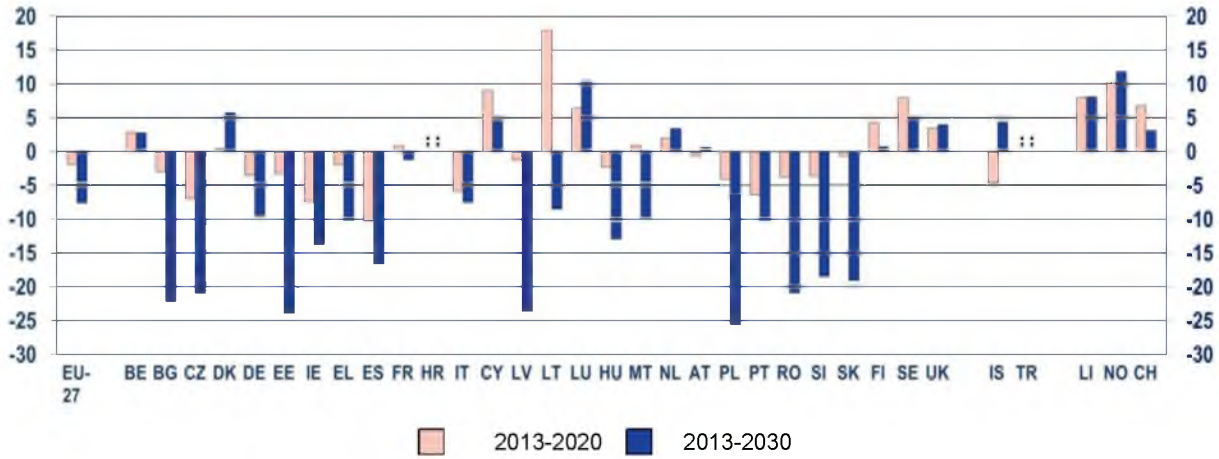
Çocuk nüfusunda en sert düşüş bazı Doğu Avrupa ülkeleri ve İspanya'da beklenmektedir. Estonya, Letonya ve Polonya'da , 2030'da şu andakinden yaklaşık %24.0-26.0 oranında 0-5 yaş grubu çocuğun az olacağı tahmin edilmektedir. Bulgaristan , Çek Cumhuriyeti , İspanya , Romanya, Slovenya ve Slovakya'da 2030 itibariyle, küçük çocuk sayısının %17.0 ila % 22.0 arasında düşmesi beklenmektedir.

Diğer taraftan , 6 yaş altı çocuk sayısının dört Kuzey ülkesinde (Finlandiya dışında), ve Belçika , Kıbrıs, Lüksemburg , Hollanda, Birleşik Krallık , Lihtenştayn ve İsviçre'de artması beklenmektedir .

Fransa, Avusturya ve Finlandiya'da çocuk nüfusunun 2030'da 2013'tekiyle yaklaşık aynı olması öngörülmektedir.

Çoğu ülkede , nüfus değişiminin 2013 ve 2020'de, 2013 ve 2030'da aynı olması beklenmektedir. Tek istisna Litvanya'dır; 2013'ten 2020'ye %18.0'lik bir artış ve 2030'da %8.5'lik kümülatif bir düşüş öngörülmektedir.

Şekil A3: 0-5 yaş grubu nüfusunun değişimine ilişkin tahminler , 2013-2020 ve 2013-2030

Kaynak: Eurostat, Nüfus istatistikleri , Europop 2010 tahminleri .

Ülkeve özgül notlar

EU-27 ve İtalya : 2012 verisi, toplam için başlangıç.

Hırvatistan 2010 yılında üye ülke değildi, bu yüzden Europop 2010 nüfus tahminlerinde yer almamaktadır.

AVRUPA'DA 0-5 YAŞ GRUBUNDAKİ DÖRT ÇOCUKTAN BİRİ YOKSULLUK YA DA SOSYAL DIŞLANMA RİSKİ ALTINDADIR

2012'de AB-28'de yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altındaki kişi sayısı 124.0³ milyon olarak tahmin edilmiştir. Bu istatistikler AB üye ülkelerinin 2020 itibariyle 20 milyon kişinin⁴ yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altından çıkmalarını hedefleyen Avrupa 2020 stratejisine ulaşmak için çabalarını iki katlamaları gerektiğini gösterir.

Gelir ve Yaşam Koşulları Avrupa Birliği İstatistiklerine göre (EU-SILC) Avrupa Birliği'nde 0 ila 5 yaş arasındaki çocukların yaklaşık %26.0'sı yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altındadır. Bu demektir ki EÇEB hizmetleriyle hedeflenen 8.4 milyon çocuk ya yoksulluk riski altında ya da yoksulluk içerisinde; ya da 'düşük iş yoğunluğu' (bkz. Açıklayıcı notlar, Şekil A4) olan hanelerde yaşamaktadır.

³ Eurostat: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/Europe_2020_indicators/headline_indicators

⁴ EUCO 13/10, Avrupa Konsey kararları 17 Haziran 2010.

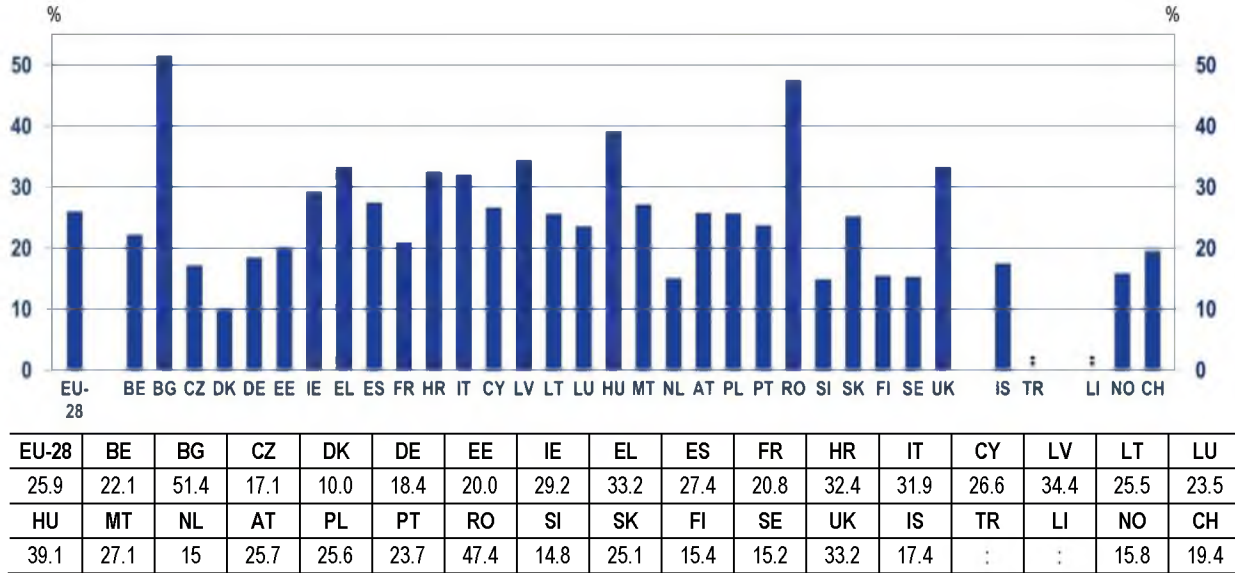
Çocuklar yoksulluğun birden fazla boyutuyla ilgili sıkıntıyı aynı anda yaşayabilirler; ancak, çalışmada bu durumdakiler sadece bir kez sayılmaktadır.

Tüm ülkelerde bu yaş grubunda yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altındaki çocukların oranı %10.0 ya da üzeridir. Danimarka %10.0 seviyeye bu durumdan etkilenen çocuk sayısının en az olduğu ülkedir. Ancak, bu şu anlama gelmektedir, bu çocukların on tanesinden birisi ya yoksulluk riski altında ya da yoksulluk içerisinde; ya da düşük iş yoğunluğu olan ailelerde yaşıyor. Oranlar Hollanda, Slovenya, Finlandiya, İsveç ve Norveç'te yaklaşık %10.0-16.0'dır.

Diğer taraftan, Bulgaristan (%51.4) ve Romanya'da (%47.4) yaklaşık her iki çocuktan biri yoksulluk ya da sosyal dışlanma riski altındadır. AB ortalamasından yüksek oranları olan diğer ülkeler %30.0'u geçen oranlarla Yunanistan, Hırvatistan, İtalya, Letonya, Macaristan ve Birleşik Krallık'tır.

Yukarıdaki Şekiller özellikle önemlidir; çünkü EÇEB'deki kaç çocuğun eğitim ihtiyaçlarını desteklemek için belli hedeflenen tedbirlere ihtiyaç olabileceğini göstermektedirler (bkz. Bölüm G).

Şekil A4: Yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altındaki 0-5 grubu çocukların oranı, 2012

Kaynak: Eurostat, EU-SILC (Şubat 2014 verileri).

Acıklavıcı notlar

'Yoksulluk ya da sosyal dışlanma riski altında olma' göstergesi insanların ya yoksulluk riski altında, ya da yoksulluk içinde ya da düşük iş yoğunluğu olan hanelerde yaşadığını ifade etmektedir.

'Yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altında olma' göstergesinin tanımı için bkz. Sözlük.

Ülkeve özgül notlar

EU-28: Tahmini

İrlanda: 2011 verisi.

Avusturya and Birleşik Krallık: Değişken standartlarında değişim 2012.

6 YAŞ ALTINDA ÇOCUKLARI OLAN ON HANEDEN BİRİNDE İŞSİZLİK VARDIR

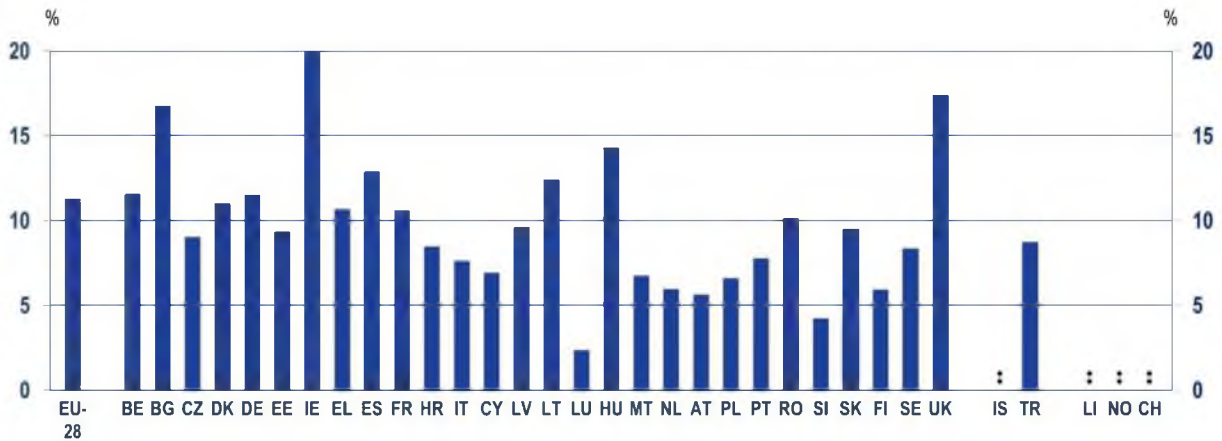
Bu gösterge 6 yaş altında çocukları olan hanelerin oranını işsiz aile oranı ile göstermektedir. 'İşsiz hane' hiç bir aile bireyinin çalışmadığı hanelerdir (örn. tüm bireyler ya işsizdir ya da aktif değildir). İşsizlikten etkilenen bir hanede yaşamak sadece çocuğu yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altına sokmaz (bkz. Şekil A5), aynı zamanda eğitimde de dezavantajlı olma riski altına sokar.

0 ila 5 yaş arasında çocukları olan işsiz hanelerin AB-28 ortalama oranı %11.2'dir. Bu demektir ki AB'de 6 yaş altında çocukları olan on haneden biri bu durumdan etkilenmektedir. Bu hanelerdeki çocuklar ailelerinin işsizlik durumu ve finansal güvensizliklerinden dolayı eğitim konusunda da dezavantajlı olabilirler.

Ülkelerin üçte ikisi AB-28 ortalamasının altındadır. Lüksemburg %2.3'lik 6 yaş altındaki çocukları olan işsiz hanelerin oranı ile en düşük orana sahiptir. Düşük oranları olan diğer ülkelere (%6'dan az) Hollanda, Avusturya, Slovenya ve Finlandiya'dır.

Ancak, üç ülke oran, yani Bulgaristan (%16.7), İrlanda (%20.1) ve Birleşik Krallık'ta (%17.4), AB ortalamasının üzerindedir.

Şekil A5: 0-5 yaşında çocuklu olan hanelerdeki işsiz hane halkı oranı, 2012

EU-28	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU
11.2	11.6	16.7	9.0	11.0	11.5	9.3	20.1	10.6	12.9	10.5	8.4	7.6	6.9	9.6	12.4	2.3
HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	TR	LI	NO	CH
14.3	6.7	5.9	5.6	6.6	7.7	10.1	4.2	9.5	5.9	8.3	17.4	:	8.7	:	:	:

Kaynak: Eurostat, LFS (Şubat 2014 verisi).

Acıklavıcı not

'Hane' tanımı için bkz. Sözlük. **İşsiz haneler** hiç bir aile bireyinin çalışmadığı yani işsiz olduğu ya da aktif olmadığı hanelerdir.

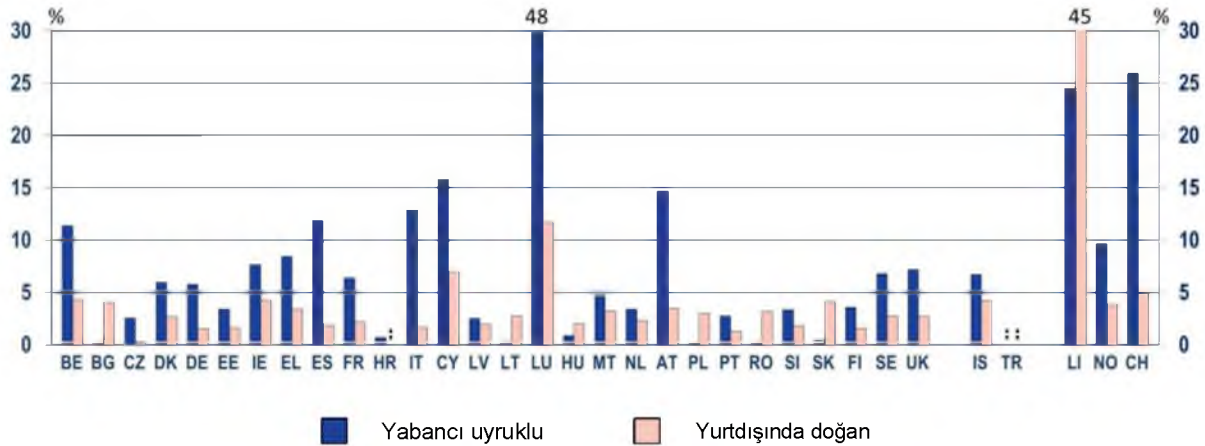
ÇOĞU ÜLKEDE ÇOCUKLARIN YÜZDE BEŞİNDEN FAZLASI YA YABANCI UYRUKLUDUR YA DA YURTDIŞINDA DOĞMUŞTUR

Küçük çocukların özellikleri sadece EÇEB katılımlarını etkilemez (bkz. Şekil C9), aynı zamanda da EÇEB programlarından tamamıyla fayda sağlamak için özel bir desteğe ihtiyaçları olup olmadığının belirlenmesi açısından da önemlidir (bkz. Şekil G1 ve G2). Çocukların eğitimini etkileyebilecek geçmiş özellikleri arasında sosyo-ekonomik gruplama, kültürel ve/ya linguistik kökenleri ve göçmen ailelerden gelme durumları yer alır. Göç dalgaları Avrupa nüfusunun artmasında büyük rol oynamıştır ve son yıllarda dinamikleri oldukça değiştirmiştir. Farklı ülkelerin 'yabancı olma' kavramına ilişkin farklı yaklaşımları vardır; aynı zamanda tüm ülkelerin kendine özgü bilgi toplama yolları vardır ki bu da verilerin karşılaştırılmasını güçleştirir. Bu küçük yaştaki nüfus (0-5 yaş arası çocuklar) grubunu daha iyi incelemek için ve ülkeler arasındaki varyasyonları görmek için Şekil A6'da gösterilen potansiyel göçmen geçmişi olan çocuklara dair iki dizi veri oluşturulmuştur. Bu yabancı uyruklu olan ve yurtdışında doğmuş olan çocukların oranıdır.

Ülkeler arasında yabancı uyruklu çocuk oranları arasında büyük varyasyonlar vardır. Lüksemburg, Lihtenştayn ve İsviçre'de yabancı geçmişi olan çocuk oranı yüksektir (yabancı uyruklu ya da yurtdışında doğmuş). Yüksek oranları olan diğer ülkeler %10.0'u geçen oranlarla Belçika, İspanya, İtalya, Kıbrıs ve Avusturya'dır.

Diğer taraftan Merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleri, üç Baltık ülkesi ile Hırvatistan, Malta, Hollanda, Portekiz ve Finlandiya'da 0 ve 5 yaş arasında göçmen olan çocuk oranı oldukça düşüktür. Yabancı uyruklu olan çocuk oranı Polonya'da %0.1 ile Malta'da %4.6 olarak çeşitlilik gösterir. Bu ülkelerde yurt dışında doğan çocuk oranı yaklaşık ya da % 4.0'ün altındadır, Çek Cumhuriyeti'nde ise %0.3'tür.

Şekil A6: Yabancı vatandaşlığı olan ve yurtdışında doğmuş 0-5 yaş çocukların oranı, 1 Ocak 2013

%	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Yabancı uyruklu	11.3	0.2	2.5	6.0	5.8	3.4	7.6	8.4	11.8	6.3	0.7	12.8	15.8	2.5	0.3	48.4	0.9
Yurtdışında doğan	4.3	4.0	0.3	2.6	1.5	1.6	4.2	3.4	1.8	2.2	0.1	1.7	6.9	2.0	2.7	11.7	2.0
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	TR	LI	NO	CH	
Yabancı uyruklu	4.6	3.4	14.7	0.1	2.7	0.2	3.3	0.4	3.6	6.8	7.2	6.7	0.3	24.5	9.6	25.9	
Yurtdışında doğan	3.2	2.3	3.5	3.0	1.3	3.2	1.8	4.1	1.5	2.7	2.7	4.2	0.3	45.6	3.8	4.9	

Kaynak: Eurostat, Nüfus istatistikleri (Mart 2014).

6 YAŞ ALTINDA ÇOCUKLARI OLAN ON HANEDEN BİRİ TEK EBEVEYNLİDİR

Bir çocuğun içinde büyüdüğü hane türü EÇEB'e katılımı ve dolayısıyla eğitim çıktıları açısından önemli bir faktördür (Kernan, 2012; de Lange, Dronkers ve Wolbers, 2013). Eurostat'a göre, hane aynı evde ya da evin bir bölümünde ortak bütçeyle yaşayan iki ya da daha fazla kişilik gruptur. AB-28'de yaklaşık 25.8 milyon hanede 6 yaş altında çocuk vardır. Bu hanelerin %78.0'den fazlası iki ebeveynlidir. İki ebeveynle yaşayan çocuklar tek ebeveynle (genelde annelerle) yaşayanlardan daha avantajlı olabilir; özellikle de tek ebeveynin mali kaynak sınırlılıkları varsa. Tek ebeveyn olmak ve düşük hane geliri, çocukların eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere aileler yardım edilirken EÇEB ücretlerinde indirim ya da muafiyetler söz konusu olduğunda göz önünde bulundurulmalıdır (bkz. Şekil D7). AB-28'de, 6 yaş altında olan on haneden biri (%10.5) tek ebeveynlidir. Diğer bir deyişle, AB-28'de 0-5 yaş arasında çocuğu olan yaklaşık 2.7 milyon hane tek ebeveynli ailelerdir. Danimarka %30'luk tek ebeveynli hane oranıyla oldukça yüksek bir orana sahiptir. En yüksek ikinci oran ise %22.2 ile Birleşik Krallık'tır.

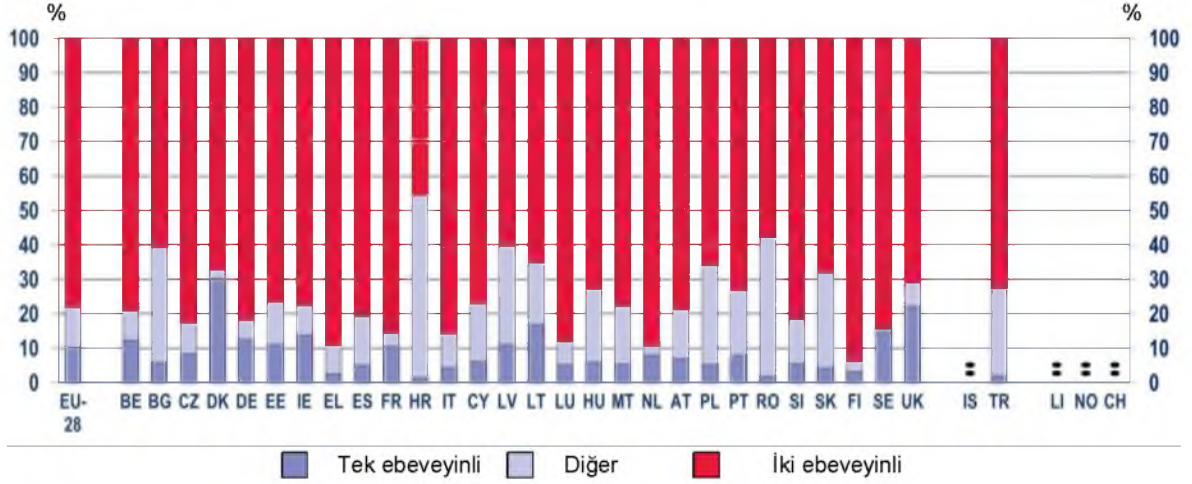
Diğer taraftan , Akdeniz ülkeleri (Yunanistan , İspanya , İtalya , Kıbrıs, Malta, Portekiz ve Türkiye) ile Bulgaristan , Hırvatistan , Macaristan , Polonya , Romanya, Slovenya ve Slovakya gibi bazı Merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleri %8.0'in altında oranla tek ebeveynli olma durumundan az etkilenir görünmektedir. Lüksemburg (%5.2), Avusturya (%7.0) ve Finlandiya (%3.1) da bu eşğin altındadır. En düşük oran %1.4 ile Hırvatistan'dadır.

Hırvatistan'da ayrıca 6 yaş altında çocukları olan iki ebeveynli ailesi olan hane oranı da düşüktür: %45.6. Romanya %57.8 ile bir sonraki düşük orana sahiptir. Verilerin geldiği diğer tüm ülkeler %60.0 üzerinde oranlara sahiptir. Tüm ülkelerin üçte birinden fazlasında oran %80.0 üzerindedir. En yüksek oranlar %93.8 ile Finlandiya'dır; ardından da %89.0'ı biraz geçen oranla Hollanda ve Yunanistan gelir.

Eurostat verilerine göre , ortalamada AB-28'de, iki ya da tek ebeveynli hane olmaktan ziyade küçük çocukları olan hanelerin %11.4'i 'diğer' kategorisinde yer alır. 'Diğer' tür hane geniş bir kategoridir ve diğer haneleri de içerir, bunlar arasında diğer yetişkinlerle yaşayan ebeveyn ya da aileler, çocuk bakımının çocuğun ebeveynleri, üvey ebeveynleri ya da evlat edinen ebeveyn tarafından yapılmadığı hanelerdir. Bunlar dede-nine ve/ya diğer akrabalar olabilir. Hırvatistan'da 6 yaş altı çocukları olan ailelerin 'diğer' kategorisine girme oranı oldukça yüksektir (%53.0). Altı Merkezi ve Doğu Avrupa ülkesi (Bulgaristan , Letonya , Macaristan , Polonya , Romanya ve Slovakya) ile Türkiye bu eğilimi takip ediyor gibi görünmektedir. Bu ülkelerde 6 yaş altında çocukları olan ailelerin 'diğer' kategorisinde olma oranları %21.2 ila %40.3 arasında değişir.

En düşük oranlar üç Kuzey ülkesindedir (Danimarka , Finlandiya ve İsveç), ayrıca Fransa ve Hollanda'da oranlar %4.0 ya da daha düşüktür.

Şekil A7: 0-5 yaş çocuklu iki ebeveynli, tek ebeveynli ve diğer hane türlerinin oranı, 2012

%	EU-28	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU
Tek ebeveynli	10.5	12.4	5.9	8.4	30.0	12.5	11.0	13.8	2.5	5.1	10.5	1.4	4.3	6.2	11.0	16.9	5.2
Diğer	11.4	8.5	33.4	9.0	2.8	5.7	12.5	8.7	8.4	14.1	4.0	53.0	9.9	16.9	28.8	17.9	6.9
İki ebeveynli	78.1	79.1	60.8	82.6	67.1	81.8	76.5	77.5	89.1	80.8	85.5	45.6	85.7	77.1	60.1	65.1	87.9
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	TR	LI	NO	CH
Tek ebeveynli	5.9	5.3	8.1	7.0	5.1	7.9	1.9	5.5	4.2	3.1	14.3	22.2	:	2.0	:	:	:
Diğer	21.2	16.8	2.7	14.2	28.8	18.9	40.3	12.9	27.8	3.1	1.3	6.9	:	25.3	:	:	:
İki ebeveynli	72.8	77.9	89.2	78.8	66.0	73.1	57.8	81.6	68.0	93.8	84.4	70.9	:	72.7	:	:	:

Kaynak: Eurostat, LFS (Şubat 2014 verileri).

Acıklavıcı notlar

'Hane' tanımı için bkz. Sözlük.

Bu oranlar için taban seviye 0-5 yaşındaki hanelerin sayısıdır. 0-5 yaş arası çocukları olan hanelerin toplamı %100'dür. Çizelgedeki ve metinde yorumlanan paylaşımlar hanelerin bir yetişkinle, iki yetişkinle ya da diğer şekillerde paylaşımıdır.

ORGANİZASYON

KISIM I - YAPILAR VE ERİŞİM

İstisnasız Avrupa'da her ülke ilkokul çağından önce çocuklar için formel merkez tabanlı erken çocukluk eğitim ve bakımı (EÇEB) sistemi geliştirmiştir. Ancak , bu hizmetlerin organizasyonu Avrupa çapında değişiklik göstermektedir.

Bu bölüm EÇEB sisteminin temel özelliklerini gösterir. İlk kısım iki en yaygın EÇEB yapısı formunu ele alır ve ayrık ile üniter EÇEB sistemlerinin özelliklerinin altını çizer. Düzenlenmiş ev tabanlı EÇEB hizmeti olan ülkeler ve bunun yaygınlığı tartışılmıştır. Çocuk bakımı izninin süresine ilişkin bir göstere sosyal politikalarla ilgili tamamlayıcı bilgi sağlar ve aileler için ücretli izin ve EÇEB hizmetleri arasındaki sürekliliğin sağlanıp sağlanmadığını inceler. Tüm çocuklar için EÇEB'e erişimin garantiye alınması için izlenecek yollar tartışılır ve ülkelerin EÇEB'e yasal hak mı tanıdığı ya da zorunlu katılımı şart koştuğu üzerinde durulur. Talebin arzdan fazla olması durumunda mevcut yerlerin tahsis edilmesindeki kriterler incelenmektedir.

İkinci kısım EÇEB kalitesi ve minimum hizmet standartlarına odaklanır. Mevzuatla uyumu temin etmek için kullanılacak araçlar tanımlanmıştır. Üçüncü kısım ise kapasite izlemeye ayrılmıştır ve Avrupa ülkelerinde EÇEB ortamlarının arz ve talebinin idaresine dair bilgi sunar. Arzı artırmak için çeşitli girişimler de tartışılmaktadır.

ÇOĞU AVRUPA ÜLKESİNDE, EÇEB YAŞA GÖRE İKİ AŞAMAYA AYRILMIŞTIR

Avrupa'da iki temel EÇEB yapısı vardır. Bazı ülkelerde, EÇEB üniter sistem ya da tek aşamalı iken bazılarında EÇEB hizmeti iki ayrı aşamaya ayrılmıştır. **Ayrık sistem**, en yaygın olanı, EÇEB hizmetlerini çocukların yaşına göre gruplar. Ayrık sistemde hizmet küçük ve büyük çocuklar için ayrı ortamlarda sağlanır. Genelde, bir ortamdan diğerine geçiş çocuklar yaklaşık 3 yaşındayken olur, ancak bazı ülkelerde 2½ ya da 4 yaşında da olabilir. Bu durum okul dışı merkezlerde sağlanan 'çocuk bakımı' hizmetleri ile bazen ilkokulla aynı binada verilen 'erken eğitim' hizmetleri arasında bir ayrımı yansıtır.

Tipik bir ayrık sistemde, EÇEB yönetimi, düzenlenmesi ve finansmanından farklı yetkililer sorumludur. Sağlık, refah veya aile işlerinden sorumlu bakanlık genelde küçük çocuklara sunulan hizmetlerle ilgilenir, diğer taraftan eğitim bakanlığı büyük çocuklara yönelik hizmetlerle ilgilenir. Sonuç olarak, eğitim kılavuzları normalde sadece büyük çocuklara yönelik hizmetlerde uygulanır (bkz. Şekil F1). Ayrık sistemde personelde aranan nitelikler de genelde hizmet türü, büyük çocuklar için EÇEB ortamlarında şart koşulmuş lisans derecelerine bağlı olarak değişir (bkz. Şekil E2). Ayrıca, erişim koşulları da çeşitlilik gösterir; küçük çocuklara değil de büyük çocuklara yasal hak tanınmasının uygulanması gibi (bkz. Şekil B4). Ayrık sistemin yukarıda belirtilen özellikleri Belçika (Almanca konuşan ve Flaman Toplulukları), Çek Cumhuriyeti , İtalya , Kıbrıs , Lüksemburg , Polonya ve Slovakya'da yürürlüktedir. Diğer ülkelerde Şekil B1'de gösterildiği gibi ayrık sistem üniter EÇEB sistemin bir ya da birden fazla özelliği ile örtüşebilir. Örneğin , Malta'da Eğitim ve İstihdam Bakanlığı hem küçük hem de büyük çocuklar için EÇEB hizmetlerinden sorumludur; diğer taraftan Portekiz'de 3 yaş altında çocuklarla (*creches*) ve büyük çocuklarla ilgilenen eğitim personelinin yüksek lisans derecesinin olması gereklidir.

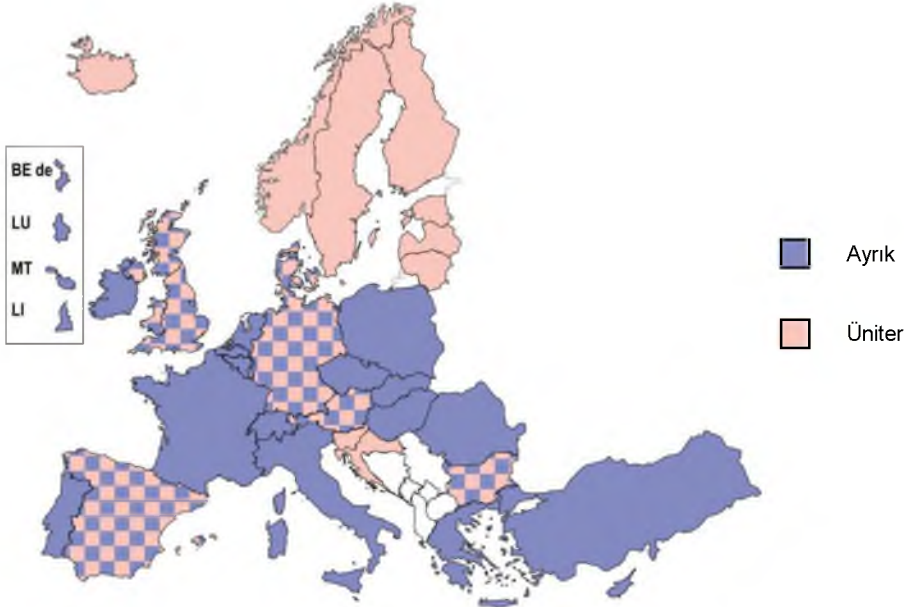
Diğer taraftan, **üniter sistemde** okul öncesi yaş grubundaki tüm çocuklar için EÇEB hizmetleri tek bir aşamada düzenlenir ve tüm yaş gruplarının ortamlarında sunulur. Çocukların ilkokula başlayana kadar

araları ya da kurumlar arası geçişleri yoktur. Eğitim bakanlığı EÇEB yönetişimi, düzenlemesi ve finansmanından sorumludur. Küçük çocukların tüm bakım ve eğitimi 'erken eğitim ' hizmetlerinin bir parçası olarak görülür ve eğitim kılavuzları tüm EÇEB aşamasını kapsar. Üniter ortamlarda tek bir idari ekip tüm yaş grubundaki çocuklara ilişkin hizmetleri yürütür ve aynı seviyede nitelikler (genelde lisans derecesi) gereklidir. Ayrıca, EÇEB'e yasal hak tanıma ya da ücretsiz EÇEB üniter sistemde erken yaşlarda verilir. Bu tür bir sistem çoğu Kuzey ülkesinde, Baltık ülkelerde, Hırvatistan ve Slovenya'da görülmektedir .

Bütün üniter sistemler yukarıda belirtilen modele aynen uymayabilir. Örneğin , bazı üniter sistemlerde Okul öncesinde 1 ya da 2 yıl hizmet sağlanır ve bu farklı eğitim kılavuzlarını takip eder ve ilkokullarda yürütülür. Letonya , Litvanya ve Finlandiya'da zorunlu ilköğretim öncesindeki son yıl ya da iki yıl üniter ortamda ya da bu ortamlar dışındaki yerlerde genelde de ilkokullarda geçer. İsveç'te EÇEB'in son yılı - 6 yaşındakiler için okul öncesi sınıfı (*förskoleklass*) - sadece ilkokullarda yer alır.

Bazı Avrupa ülkelerinde hem üniter hem de ayrı ortamlar vardır. Bulgaristan , Danimarka , Almanya, İspanya ve Avusturya'da , EÇEB hizmetleri küçük ve büyük çocuklar için ayrı ortamlarda sağlanabilir ya da üniter ortamlar her iki yaş grubuna da yönelik olabilir. Ancak, üniter ortamlarda bile iki yaş grubu arasında bazı ayrımlar olabilir. Örneğin, Bulgaristan ve İspanya'da bazı ortamlar tüm okul öncesi dönemi kapsayacak şekilde EÇEB hizmetleri sunar. Ancak, bu ortamlarda , idari ekip aynı olsa da küçük ve büyük çocuklar için sunulan hizmet personel nitelikleri, müfredat ve finansman açısından değişiklik gösterir. Tüm Birleşik Krallık'ta ilkokula kadar çocuklar üniter ortamlarda kalabilir (*gündüz bakımevleri ya da çocuk merkezleri*), ancak 3 yaş itibarıyla çocuklar ilkokullardaki *bakımevlerine* ya da *kreş/kabul sınıflarına* gidebilirler.

Şekil B1: Merkez tabanlı EÇEB organizasyonu, 2012/13

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

'Merkez tabanlı hizmet', 'ayrık' ve 'üniter' EÇEB, bkz. Sözlük. Hizmetlerin detaylı tanımları Ek'te yer alan Ulusal Sistem Bilgi formlarında verilmiştir.

Ülkeye özgül notlar

Bulgaristan , Yunanistan , Kıbrıs , Letonya , Litvanya , Polonya , Finlandiya , İsveç , Birleşik Krallık ve İsviçre: Bazı ülkelerde zorunlu olan bir ya da iki yıl okul öncesi hizmet mevcuttur.

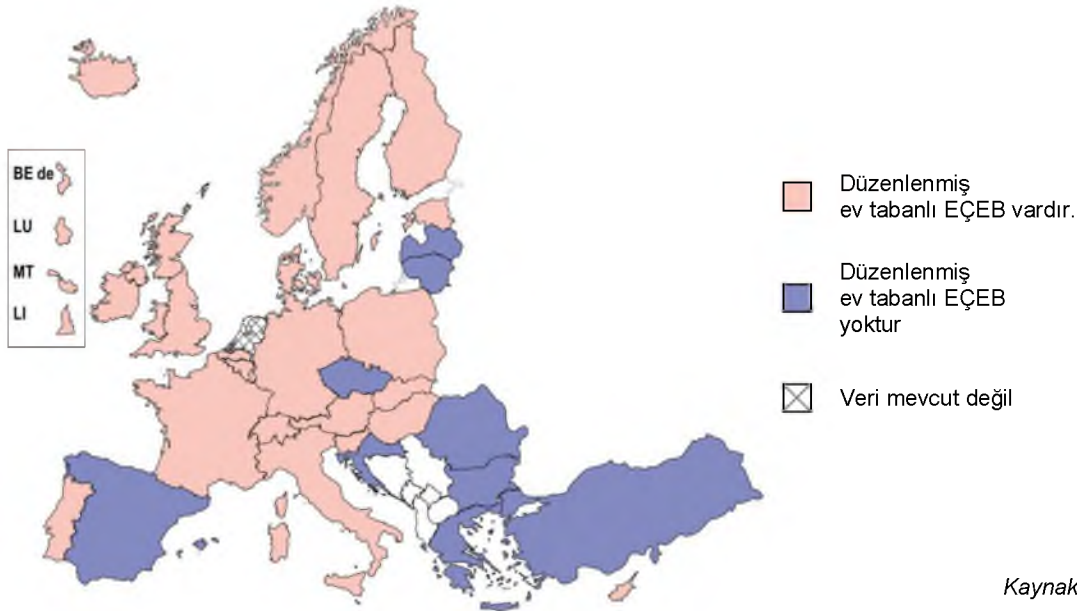
İrlanda: Bu raporda, İrlanda'da zorunlu olmayan eğitim kapsamında EÇEB'in ayrık modelinin iki aşamada uygulandığını belirtmiştir: 4 yaş altı çocuklar için hizmet ve 4 ila 6 yaş arası çocuklar için hizmet. Ancak , uluslararası istatistik veri toplanması için büyük çocuklar için sunulan hizmet (*infant classes*) ilköğretim (ISCED 1) olarak sınıflandırılmıştır.

Çek Cumhuriyeti ve Portekiz : Bazı özel ortamlarda hem küçük hem de büyük çocuklar olabilir.

DÜZENLENMİŞ EV TABANLI HİZMETLER ÇOĞU AVRUPA ÜLKESİNDE VARDIR ANCAK SADECE BAZILARINDA YAYGINDIR

EÇEB hizmetinin merkez tabanlı ortamlarda sağlanmasının yanı sıra EÇEB için yasal çerçeve ev tabanlı EÇEB hizmetleri de sağlayabilir ki bu yerleşik kurallara ve kalite standartlarına uyumlu olmalıdır. Bu tür hizmetler çocuğun evinde ya da hizmet sağlayıcının evinde sağlanabilir, bu rapor sadece ikinci tür EÇEB hizmetini ele alır, yani hizmetlerin sağlayıcının evinde sağlanması.

Şekil B2: Düzenli ev tabanlı EÇEB, 2012/13

Acıklayıcı not

'Ev tabanlı hizmet' tanımı için bkz. Sözlük.

Ülkeye özgül notlar

Çek Cumhuriyeti : Ticaret anlaşması tabanlı bakıma imkan sağlar, ancak konuyla ilgili bilgi yoktur.

Hırvatistan : Nisan 2013'te Parlamento tarafından onaylanan 'Çocuk bakıcıları yasası' kapsamında düzenlenmiş ev tabanlı hizmetler aşamalara ayrılmaktadır.

İtalya : Ev tabanlı hizmetler yerel ve bölgesel seviyede düzenlenmektedir.

Letonya : Düzenlenmiş ev tabanlı EÇEB Eylül 2013'te başlatılmıştır.

Polonya : Mevzuat düzenlenmiş ev tabanlı hizmeti sağlar ancak şu an sadece bazı gündüz bakıcıları kayıtlıdır.

Düzenlenmiş ev tabanlı hizmet çoğu Avrupa eğitim sisteminde vardır. Ancak katılım verileri sadece bir düzine ülkede mevcuttur, ne kadar yaygın olduğunu değerlendirmek genelde güçtür. Ulusal katılım istatistiklerinin mevcut olduğu durumlarda, düzenlenmiş ev tabanlı hizmet merkez tabanlı hizmetle karşılaştırılınca daha az önemli görülmektedir. Sadece Belçika , Danimarka , Almanya, Fransa , Finlandiya, Birleşik Krallık ve İzlanda'da düzenlenmiş ev tabanlı hizmet EÇEB'in önemli bir oranını oluşturur, özellikle de küçük çocuklar için. Danimarka'da , örneğin, 1 yaşındakilerin yaklaşık %50'si merkez tabanlı hizmetten yararlanmaktadır, aynı yaştaki çocukların yaklaşık %40'ı düzenlenmiş ev tabanlı hizmet almaktadır. Fransa'da 0-3 yaş grubu katılım oranları merkez ve ev tabanlı hizmetler için

yaklaşık %15 ve 28'dir. İzlanda'da 2 yaş altı daha fazla çocuk merkez tabanlı ortamlardan ziyade ev tabanlı *dagforeldri* hizmetinden faydalanır.

Bazı ülkelerde birden fazla düzenlenmiş ev tabanlı hizmet biçimi vardır. Örneğin , Macaristan'da iki ayrı sistem vardır , bunlar farklı yaş gruplarını hedefler ve hizmet sağlayıcı başına düşen maksimum çocuk sayısı ile ilgili farklı mevzuatlara tabidirler (bkz. Şekil B7 ve B8b). Finlandiya'da, ev tabanlı bakım ya tek bir çocuk bakıcısı ya da , iki ya da üç çocuk bakıcısından oluşan bir gündüz bakım hizmeti tarafından sağlanır. Üç Belçika Toplumunda, çocuk bakıcılarının statüsünde farklılıklar vardır, bağımsız hizmet sağlayıcılar olabileceği gibi belli çocuk bakımı organizasyonlarına da bağlı olabilirler.

Ev tabanlı hizmet temel EÇEB hizmeti türü olabilir ya da destekleyici rol oynayabilir; bu çocukların yaşına göre değişiklik gösterir. Almanya ve Fransa'da , örneğin, 0-3 yaşındaki çocuklar için mevzuat ev tabanlı ve merkez tabanlı hizmet için eş biçimde uygulanır. Ancak, çocuklar 3 yaşına geldiğinde ücretsiz ya da mali olarak desteklenen merkez tabanlı hizmetten yararlanmak için resmi hak kazanırlar ve bunun sonucunda bu çocuklar için ev tabanlı hizmet, merkez tabanlı ortamların açılış saatleri yetersiz olduğunda ek olanak olur.

AVRUPA ÜLKELERİNİN YARISINDA YETERİNCE KARŞILANAN ÇOCUK BAKIMI İZNİ KIRK HAFTADAN AZDIR

Aile dostu sosyal politikalar oluşturmanın temelinde yeni ailelere çocuklarıyla bağ kuracak vakti sağlamak ve iş hayatıyla ev hayatı arasında doğru dengeyi kurmasına olanak sağlamak yatar. Ailelerin iş ve aile arasındaki talepleri yerine getirmelerine destek olmak için iki yönlü bir yaklaşım izlenmiştir. Bir taraftan, küçük çocuklara bakmak için evde olmalarına olanak sağlayacak politikalar yapmak; diğer taraftan da ailelerin işe döndüklerinde kaliteli bakım ve eğitimi sağlayacak EÇEB hizmetlerini geliştirmektir. Bu politikalar arasında sinerji ve devamlılık sağlamak çok önemlidir.

Çocuk bakımı izni koşulları çocuk bakımına ilişkin farklı öncelikler ve yaklaşımlardan dolayı Avrupa ülkelerinde farklılık gösterir. Bazı ülkeler bakımı ailelere bırakır ve çocuklarına daha uzun süre bakmaları için teşvikler yaratır. Diğerleri ise çocuk bakımına ilişkin kurumsal bir yaklaşım izler ve EÇEB hizmetlerinin gelişimi için daha fazla yatırım yapar.

Yaklaşım açısından ülkeler arasında farklılıklar olmasına rağmen, annelik ve babalık izni minimum standartları Avrupa seviyesinde belirlenmiştir. Aslında, mevcut Avrupa mevzuatına göre (1992)⁵ minimum 14 haftalık annelik izni (iki haftası doğumdan önce) verilir. 2008'de, Avrupa Komisyonu bu izni 18 haftaya çıkarıp bu süreçte kadınlara maaşlarının tamamının ödenmesi için bir öneri hazırlamıştır. Öneri halen tartışılmaktadır fakat 2010'da Komisyon ebeveyn doğum izniyle ilgili⁶ değişiklik yaparak her bir ebeveyn için en az dört ay ebeveyn doğum izni verilmesini sağlamıştır.

Şekil B3 'yeterince karşılanan' çocuk bakımı izni süresini göstermektedir. Yeterince karşılamak ailelerin izinleri süresince önceki kazançlarının önemli bir bölümünü almaları ve böylece mali zorluklar yaşamamalarını ifade eder. Bu raporda, izinlerin ailelerin bu süreçte gelirlerinin en az %65'ini aldıkları durumlarda yeterli şekilde telafinin söz konusu olduğu kabul edilmiştir. Çocuk bakımı izninin toplam süresi farklı izin çeşitlerini göz önünde bulundurur (annelik, babalık ve ebeveyn doğum izni) ve çocuğun doğumundan ailelerin işe döndüğü süreyi hesaplar.

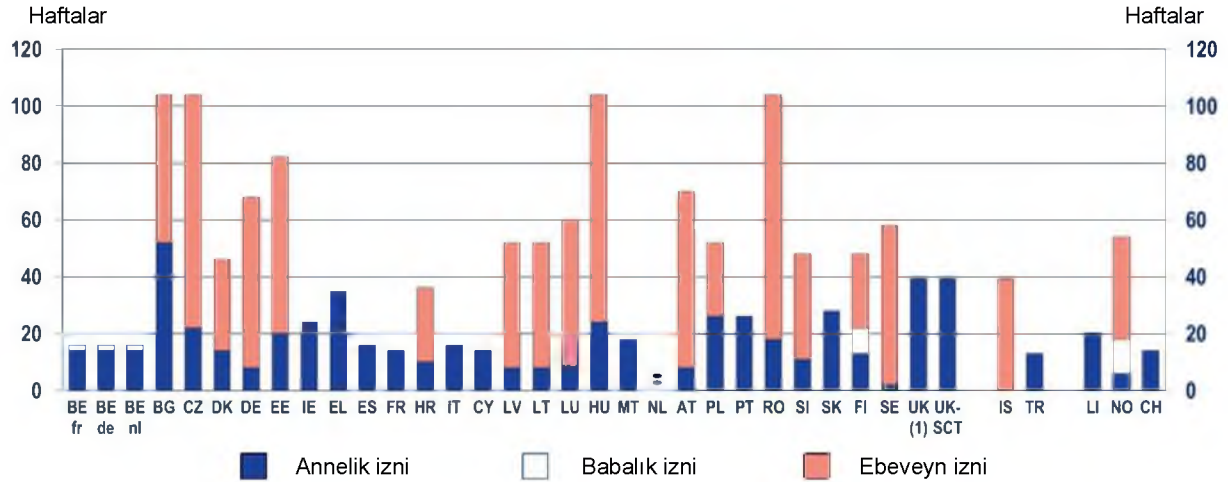
⁵ Yeni doğum yapmış ya da hamile işçilerin ve çalışanların iş güvenliği ve sağlığı gelişmeleri teşvik edecek önlemlerin alınmasına ilişkin 19 Ekim 1992 tarihli Konsey Kararı 92/85/EEC , OJ L 348, 28.11.1992, s. 1.

⁶ BUSINESSSEUROPE, UEAPME, CEEP ve ETUC tarafından sonuçlandırılan ebeveyn izni üzerine revize Çerçeve Anlaşması'nın uygulanmasına ilişkin 8 mart 2010 tarihli Konsey Kararı 2010/18/EU.ve iptal edilen karar 96/34/EC, OJ L 68, 18.03.2010, s. 13.

Yeterince karşılanan en uzun çocuk bakım izinleri Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Macaristan ve Romanya'dadır. Bu ülkelerde, aileler çocukları 2 yaşına basana kadar çocuklarının bakımıyla ilgilenebilirler; Estonya'da ise bu süre 18 aydır. 11 ülkede (Danimarka, Almanya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Avusturya, Polonya, Slovenya, Finlandiya, İsveç ve Norveç), aileler yeni doğan çocukları için 46 ila 70 hafta izinli olabilirler. Bazı ülkeler 20 ila 39 hafta çocuk bakımı izni verir.

Bu durum İrlanda, Yunanistan, Hırvatistan, Portekiz, Slovakya, Birleşik Krallık, İzlanda ve Lihtenştayn'da geçerlidir.

Şekil B3: Doğum sonrası annelik, babalık izni ya da doğum izni süresi (hafta olarak), 2013

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	HR	CY	LV	LT	LU
Annelik izni	14	14	14	52	22	14	8	20	24	35	16	14	10	16	16	8	8	8
Babalık izni	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Ebeveyn izni	0	0	0	52	82	32	60	62	0	0	0	0	26	0	0	44	44	52
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK (1)	UK-SCT	IS	TR	LI	NO	CH
Annelik izni	24	18	:	8	26	26	18	11	28	13	2	39	39	0	13	20	6	14
Babalık izni	0	0	:	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0	0	0	0	12	0
Ebeveyn izni	80	0	:	62	26	0	86	37	0	26	56	0	0	39	0	0	36	0

Kaynak:: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Acıktavıcı notlar

Annelik izni normalde iki aşamalıdır: doğum öncesi ve doğum sonrası. Bu gösterge sadece ikinci aşamaya ilişkindir. Eğer mevzuat annenin doğumdan önce kaç hafta izin alacağını belirtiyorsa (genelde iki ila sekiz hafta öncesi) izin süresi çocuğun doğumundan itibaren hesaplanır. Bu bilgi mevzuatta yer almıyorsa, tüm izin süresi gösterilmiştir.

Babalık izni normalde sadece babalar içindir ve doğum sonrası alınır. Babalık izni, sadece annelik izniyle denk gelmiyorsa gösterilmiştir.

Ebeveyn doğum izni annelik izninin bitiminin ardından alınır. Süresi mümkün olan maksimum süre için tam zamanlı izne göre hesaplanır. Ebeveyn doğum izni bireysel ya da aileye yönelik bir hak. Eğer ebeveyn doğum izni bireysel kullanılacaksa, aileler aynı zamanda alamazlar, izin iki kez sayılır. Aileler için en iyi (en uzun) durum hesaplanır.

Bu gösterge takvim haftasındaki üç farklı izin türünün süresini gösterir (bir yıl 52 haftadan oluşur). Aileler önceki gelirlerinin en az %65'ini alıyorsa **yeterince karşılanmış** olarak kabul edilir.

Sabit bir ücret alırlarsa, eğer ülkelerindeki minimum aylık maaşın %65'ini oluşturuyorsa, ödemenin yeteri kadar karşılayıcı olduğu kabul edilir. Eğer bazı finansman opsiyonları varsa diğer ülkelerle karşılaştırılabilir olmasına bakılarak bir opsiyon seçilir.

Bu gösterge bir çocuk için en yaygın durumu yansıtır ve doğum komplikasyonları, uzun süren hastane yatışı, sağlık problemi olan çocukları vb. kapsamaz.

Ülkeve özğü notlar

Yunanistan : Annelik izni, temel izin (doğumdan sonra altı hafta) ve özel iznini (sigortalı annelere 26 hafta) kapsar. Memurların toplam 36 hafta yeterince karşılanmış izin hakkı vardır.

Macaristan : Yeterince karşılanmış ebeveyn doğum izni sadece sigortalı aileleri ilgilendirir. Sigortası olmayan ailelerden alınan sabit oran yeterince karşılanmış olarak kabul edilmez.

Çek Cumhuriyeti : Çeşitli çocuk bakımı opsiyonları mevcuttur.

Avusturya : Çeşitli çocuk bakımı opsiyonları mevcuttur. Ödemelerin toplamı ailelerin ödemeyi aldıkları zamana bağlıdır. Şekildeki bu bilgi kazancın %80'ine dayalıdır.

Romanya: Çocuk bakımına ilişkin izin/ödemelerle ilgili iki opsiyon vardır: bir ya da iki yıl esnasında. Minimum ve maksimum ödeme miktarları ödeme süresine göre değişir.

Finlandiya: Çocuk bakım ödeneği sabit orandan ödenir, bu da yeterince telafi edilme oranına denk gelmez. Ancak, ailenin büyüklüğü ve gelirine bağlı olarak ek ödeme yapılabilir. Ayrıca, bazı yerel yetkililer belediyeden ek ödeme yaparlar. Ailelerin yaklaşık %88'i ebeveyn doğum izninin hemen ardından alınan bu izinden faydalanır.

Türkiye: Şekildeki durum sadece memurlara yöneliktir.

Yirmi haftadan az olan en kısa çocuk bakımı izni, Belçika, İspanya, Fransa, İtalya, Kıbrıs, Malta, Türkiye ve İsviçre'dedir. Bu dönem sadece annelik iznini kapsar; Belçika ve İspanya'da annelik iznini takiben iki hafta ek babalık izni söz konusu olabilir.

Yeterince karşılanan çocuk bakımı izni genelde annelik izninden oluşur (çoğu ülkede) bu da bakım hizmetinde cinsiyet dengesizliğine yol açar. Yeterince karşılanan ebeveyn doğum izninin olması durumunda da genelde anneler bu izni kullanır. Slovenya'da, örneğin, 2010'da babaların sadece %6.3'ü ebeveyn doğum izninden faydalanmıştır (Moss, 2012). Ancak, Almanya ve Avusturya ile bazı Kuzey ülkeleri aktif olarak cinsiyet eşitliğini destekler. İsveç'te, örneğin, belli haftalar her bir ebeveyne ayrılmıştır. İzlanda ve Norveç'te, ebeveyn doğum izni üçe bölünmüştür: üç ay her bir ebeveyne ve üç ay ikisine de. Almanya ve Avusturya'da, her iki taraf da çocuk bakımıyla ilgileniyorsa ebeveyn imkanları genişletilir. Bu ülkelerde ek ebeveyn doğum izni aileler için en iyi durum senaryosu olarak aşağıdaki şekilde göz önünde bulundurulmuştur.

Son olarak, bazı ülkelerde ebeveyn doğum izninin olduğunu fakat bunun yeterince telafi oranı olan %65 eşliğinde olmadığını ve ailelerin iş ile ev arasında uyumu sağlamak için başka düzenlemeler yaptığını belirtmekte fayda vardır. Örneğin, ailelerin ebeveyn doğum iznini yarı zamanlı çalışmayla birleştirme hakkı vardır. Eurostat verilerine göre (Eurostat, 2013), 2011'de Avrupa Birliği'nde 6 yaş altında çocuğu olup çalışan kadınların neredeyse üçte biri (%32) yarı zamanlı çalışmaktadır. Bu oran çocuk sayısı ile birlikte artmaktadır. Erkekler içinse, durum daha düşüktür: tek çocuğu olan Avrupalı erkeklerin sadece %4.5'i yarı zamanlı çalışmaktadır.

ÇOĞU AVRUPA ÜLKESİNDE ÇOCUKLARIN İLKÖĞRETİMDEN BİR YA DA İKİ YIL ÖNCE EÇEB'DE YERLERİ GARANTİDİR

EÇEB'in tüm çocuklara yönelik olmasının en yaygın yolu yasal bir hak oluşturmaktır. Bu da EÇEB sağlayıcılarının EÇEB hizmetlerini hizmet alanındaki tüm çocuklara istihdam, sosyo-ekonomik durum ya da aile statülerine bakılmaksızın resmen sağlandığına dair yasal bir görevdir. Bu durumda, kamu yetkilileri yasal hak çerçevesinde tüm çocukların EÇEB'e erişiminin olmasını hedeflemektedir. Ancak çocuklar, EÇEB hizmeti almaya hak sahibidir ama katılmak zorunda değildirler. Yasal hak bu hizmetlerin ücretsiz olduğu anlamına gelmez, sadece bu hizmetlerin resmen mali olarak desteklendiği ve alım gücüne uygun olduğunu ifade eder (bkz. Bölüm D). EÇEB'in bir diğer hizmet sunma yolu son bir ya da iki yılda EÇEB'i zorunlu yapmaktır. Bu da demektir ki sorumlu yetkililer zorunlu katılım çerçevesinde tüm çocuklara okul öncesinde yeteri kadar yer açmalıdır. Çocukların katılması gereklidir ve EÇEB de ücretsizdir.

Çoğu Avrupa ülkesi ya yasal hakla ya da en azından son okul öncesi yılını zorunlu EÇEB kapsamına almaya çalışmaktadırlar. Sadece yedi ülke, yani Hırvatistan, İtalya, Litvanya, Romanya, Slovakya, İzlanda ve Türkiye, ne yasal hak ne de zorunlu EÇEB katılımını oluşturmuşlardır. Hırvatistan'da, ancak Eylül 2014 itibarıyla bir yıl okul öncesi EÇEB programı zorunlu hale gelecektir. Romanya'da 5 yaşındakiler için yasal hak 2014 Eylül'ünde verilmeye başlanacaktır.

Avrupa'da çocukların EÇEB'de yer alacakları yaşla ilgili farklılıklar vardır, bunlar da verilen hizmetin süresi, ailelerin finansmana ortak olup olmayacakları açısından ele alınır. Sadece altı Avrupa ülkesi, yani Danimarka , Estonya , Slovenya , Finlandiya, İsveç ve Norveç , doğumlarından sonra çocuk bakım izninin bitiminin hemen ardından EÇEB'e katılma yasal hakkını sağlamaktadırlar. Bu ülkelerin çoğunda, verilen hak hizmet saati olarak ele alınmamıştır ancak genelde tam zamanlı bir hizmeti ifade eder. Genelde, ailelerin zorunlu eğitim başlayana kadar finansmana ortak olmaları beklenir. Ancak, ücretler oldukça düşüktür (bkz. Şekil D6) ve mali duruma bakılarak yapılan indirimler sunulmaktadır (bkz. Şekil D7). Danimarka'da , örneğin 2001'den beri, düzenleyici çerçeve belediyelere 26 haftadan büyük olan çocuklara 6 yaşına (zorunlu eğitimin başladığı) gelene kadar EÇEB hizmeti sağlamalarını şart koşturmuş, fakat aileler yapılan harcamaların %25'ini ödemek durumunda kalabilirler. Finlandiya'da, ebeveyn doğum izni süresi bittikten sonra (çocuk 9-10 aylık olduğunda) çocuklar EÇEB ortamlarından yasal olarak faydalanabilirler, fakat sadece 6 yaşındakiler için okul öncesi eğitim ücretsizdir. İsveç'te 1 yaşından itibaren tüm çocuklar haftalık 15 saatlik resmi olarak desteklenen EÇEB hizmetine tabidirler ve eğer aileler çalışıyor ya da okuyorsa çocuklar tam zamanlı olarak bu hizmetten faydalanabilir. Üç yaş itibarıyla evrensel okul öncesi eğitimi yıllık 525 saatle (okul yılında haftalık yaklaşık 15 saat) tüm çocuklara ücretsizdir. Aileleri çalışan ya da okuyan çocuklar resmi olarak desteklenen okul sonrası merkezlerden (*fritidshem*) yararlanabilirler.

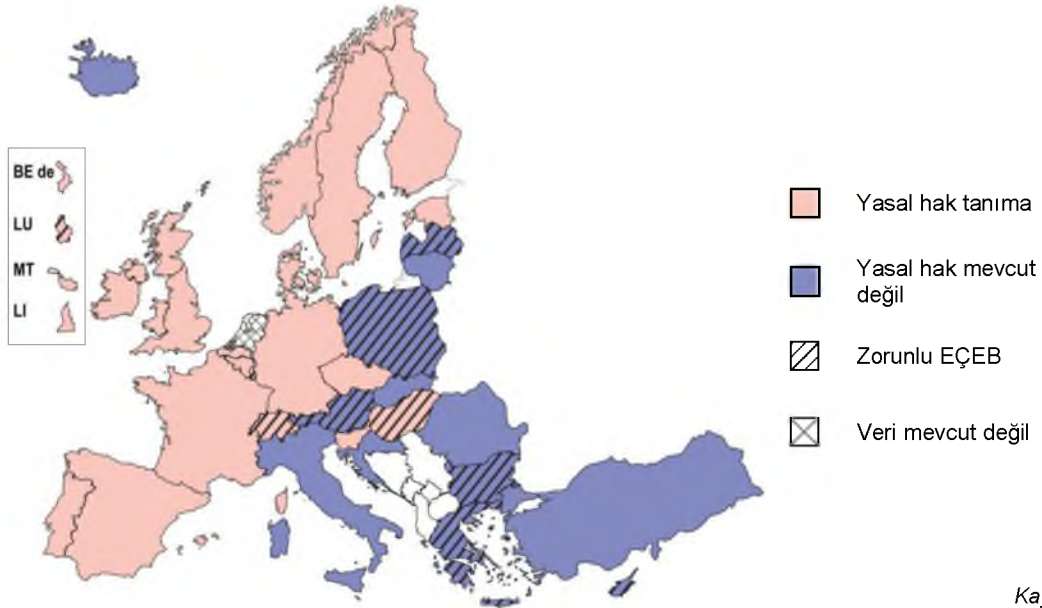
Diğer tüm ülkelerde, yeterince telafi edilen çocuk bakımı izninin sonu ile EÇEB için yasal hak tanıma arasındaki fark iki yıldan fazladır. Avrupa eğitim sistemlerinin yaklaşık üçte birinde (Belçika'nın üç Topluluğunda , Almanya, İrlanda, İspanya , Fransa , Lüksemburg , Macaristan , Malta, Portekiz ve tüm Birleşik Krallık'ta), EÇEB'in yasal hak olarak tanınması çocuklar 3 yaşındayken ya da 3 yaşından bir kaç ay önce başlar. Almanya dışında tüm bu ülkelerde, çocuklara bu hak ücretsiz olarak tanınır. Genelde bu ücretsiz EÇEB hizmetinin süresi, haftada sadece 10-15 saati kapsayan İrlanda ve tüm Birleşik Krallık dışında, tipik bir okul gününe denk gelir (bkz. Şekil D5). Almanya ve Malta özel bir duruma sahiptir, bu ülkelerde yasal hak uzatılmıştır. Almanya'da tüm 1 yaşındaki çocuklar Ağustos 2013 itibarıyla EÇEB'den yasal olarak faydalanabilir ; Malta'da ise, ücretsiz EÇEB hizmetlerine erişim ailesi çalışan/okuyan tüm çocuklar için Nisan 2014'te uzatılmıştır.

Çek Cumhuriyeti , Lihtenştayn ve İsviçre'nin bazı kantonlarında, okul öncesi yasal hak biraz daha geç, çocuklar 5- ve 4-yaşındayken başlar, ve genelde okul öncesi sınıflarla ilişkilidir. Dokuz ülkede, okul öncesi eğitimin son bir ya da iki yılı zorunludur. Lüksemburg ve İsviçre'nin çoğu kantonunda eğitim 4 yaş itibarıyla zorunludur, ilköğretim çocuklar 6 yaşına gelince başlar. Bulgaristan , Yunanistan , Kıbrıs, Letonya , Macaristan , Avusturya ve Polonya'da zorunlu eğitim çocuklar 5 yaşındayken; ilköğretim ise 6 ya da 7 yaşında başlar. Haftalık minimum zorunlu okul öncesi eğitim süresi yedi ülkede merkezi olarak belirlenir- Bulgaristan , Yunanistan, Kıbrıs, Macaristan, Avusturya, Lüksemburg ve Polonya - ve Avusturya'da haftada 16 saatle Kıbrıs'ta 27.5 saat arası çeşitlilik gösterir.

İrlanda ilköğretimin (ISCED 1) zorunlu eğitimden önce başladığı tek ülkedir. Bu ülkede çocuklar zorunlu eğitime 6-yaşında başlar, fakat 4 yaş itibarıyla *infant sınıfları* katılabilirler ki bu hizmet ilköğretim (ISCED 1) olarak görülür ve sınıflandırılır. Yasal hak tanıma 3 yaş 2 ay itibarıyla mevcuttur.

Şekil B4: Başlangıç yaşı ve haftalık saatleri içeren yasal yetki ve/ya zorunlu EÇEB, 2012/13

Kaynak: Eurydice.

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Yasal Hak başlangıç Yaşı (Yıl)	2½	3	2½		5	½	3	1½	3½		3	3	-	-			-	3	3
Zorunlu EÇEB (Yıl) başlangıç yaşı				5						5					4½	5		4	5
Haftalık Süre (saat)	28	28	28	20 (24)	40	40	40	40	15	22.5	25	24	-	-	27.5	⊗	-	26	40
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT	IS	TR	LI	NO	CH
Yasal Hak başlangıç Yaşı (Yıl)	2¾	:			3	-	11/12	-	¾	1	3	3	3	3	-	-	4	1	
Zorunlu EÇEB (Yıl) başlangıç yaşı			5	5															4
Haftalık Süre (saat)	30	:	16-20	25	25	-	40	-	40	40	15	10	12.5	(12.5)	-	-	28	40	⊗

⊗ Merkezi mevzuat yoktur

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Sadece belli kategorideki öğrencilere (örn. dezavantajlı öğrenciler) uygulanan yasal hak tanıma veya zorunlu EÇEB göz önünde bulundurulmamıştır. 'Yasal hak tanıma', tanımı için bkz. Sözlük. Haftalık saat, 40'a kadardır.

Ülkeve özgü notlar

Bulgaristan : Zorunlu EÇEB: 5 yaş - 20 saat; 6 yaş - 24 saat.

Almanya: Ağustos 2013 itibariyle EÇEB için yasal hak tanıma 1 yaştan başlar.

Hırvatistan : Eylül 2014 itibariyle okul öncesinin bir yılında EÇEB programı zorunludur.

Malta: Nisan 2014'te ücretsiz EÇEB hizmeti aileleri çalışan/okuyan tüm çocuklar için genişletilmiştir.

Macaristan : Zorunlu EÇEB haftalık 20 saattir.

Avusturya : Haftalık zorunlu EÇEB saati *Länder* arasında farklılık gösterir.

Polonya : Eylül 2015 itibariyle, tüm 4 yaşındakilere EÇEB için yasal hak tanınacaktır. Romanya: Eylül 2014 itibariyle, tüm 5 yaşındakilere EÇEB için yasal hak tanınacaktır.

Finlandiya: Kasım 2013'te,yapısal politika programının uygulanmasına ilişkin hükümet kararında okul öncesi eğitime girişin zorunlu olması yer almıştır.

İsveç : 525 yıllık saat okul yılına (178 gün) bölünmüştür ve sonra haftalık bir tablo için 5 ile çarpılmıştır.

Birleşik Krallık: İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda'da, ekonomik olarak en yoksun alanlarda yasal hak tanıma 2 yaşa kadar uzatılmıştır. İskoçya'da ise akrabalarının baktığı 2 yaşındakileri de kapsayacak şekilde uzatılmıştır. İngiltere ve Galler'de, çocuklar beşinci doğum günlerinin ardından zorunlu okul yaşına gelmiş olurlar. Sonbahar ve ilkbahar doğumlu çocuklar için, giriş yılının bir parçası (ISCED 0 olarak sınıflandırılır) zorunludur . İskoçya'da 475 yıllık saat 38 haftaya bölünür, bu da normal okul yılı süresidir.

İsviçre : 19 kantonda (26 arasında) okul öncesi eğitime katılım zorunludur. Kantona bağlı olarak zorunlu okul öncesi hizmet bir ya da iki yıl sürer. Okul öncesi eğitimin zorunlu olmadığı kantonlarda 4 veya 5 yaşından itibaren çocuklar için resmi olarak desteklenen yerlerde hak tanınmıştır.

Genelde yasal hak tanıma ve/ya zorunlu EÇEB aşamalı olarak, basamak basamak uygulanmaktadır. Örneğin , Malta'da 4 yaşındakiler için yasal hak tanıma 1975'ten beri vardır ve 1998, 2007 ve 2014 yıllarında daha küçük yaş gruplarına genişletilmiştir. Polonya'da 6 yaşındakiler için EÇEB 2004'ten beri, 5 yaşındakiler içinse 2011'den beri zorunludur. Bazı ülkelerde, örneğin Belçika , Fransa , İsveç ve Lihtenştayn, bir yaşındakilere yasal hak tanıma 20. Yüzyılın ortasında hatta daha önce uygulanmaya başlanmıştır. Uygun yaş gruplarına göre genişlemek ya da tüm çocuklar için yer garanti etmek için daha fazla adımlar atılmaktadır. Örneğin , İsveç'te 1995'ten beri belediyeler makul bir gecikme olmaksızın yer sağlamaktan sorumludur.

EÇEB hizmetine ilişkin yer garantilemeyi uygulamayı ya da genişletmeyi yapan ülkelerden bazıları şunlardır (ya yasal hak tanıma ya da katılımı zorunlu yaparak): Bulgaristan (2010), Çek Cumhuriyeti (2005), Almanya (2013), Estonya (2009), İrlanda (2010), Yunanistan (2006), Kıbrıs (2004), Malta (2014), Avusturya (2010), Polonya (2011) ve Romanya (2014).

EÇEB YERİ TAHSİSİ GENELDE YEREL OTONOMİYE BAĞLIDIR

Şekil B4 bir çok Avrupa ülkesinin EÇEB için ya zorunlu okul öncesi eğitim ya da yasal hak tanınmasının uygulandığını göstermektedir. Her iki durumda da, mevcut yer sayısının ailelerin taleplerini karşılayacağına dair sorumlu yetkililerce resmi bir taahhüt söz konusudur (gerçekte Şekil B12'de gösterildiği gibi bu durum her zaman geçerli değildir). Şekil B5 çocukların resmi olarak hakka sahip olmadıkları durumları gösterir ve talebin arzdan fazla olması durumunda mevcut yerleri tahsis etmek için gerekli kriterleri inceler. Dolayısıyla, çok erken yaşlardan itibaren EÇEB için resmi hak garanti eden altı Avrupa ülkesi (Danimarka , Estonya , Slovenya , Finlandiya, İsveç ve Norveç) bu kısımda yer almamaktadır.

Verilere göre Avrupa merkezi seviyedeki yönerge belgelerinin yaklaşık yarısı EÇEB yerlerinin tahsisine değinmemiştir, bu da demektir ki yerler ya yerel yetkililer ya da doğrudan müdürlerce belirlenen kriterlere göre tahsis edilmektedir. Diğer ülkelerde, bazı merkezi seviyede kriterler tanımlanmıştır. Ancak , bu konu genelde yönetmelikten ziyade tavsiye şeklindedir, bu da yerel yetkililer veya müdürlerin EÇEB ortamlarının tahsisinde karar verirken önemli oranda otonom olduklarını göstermektedir.

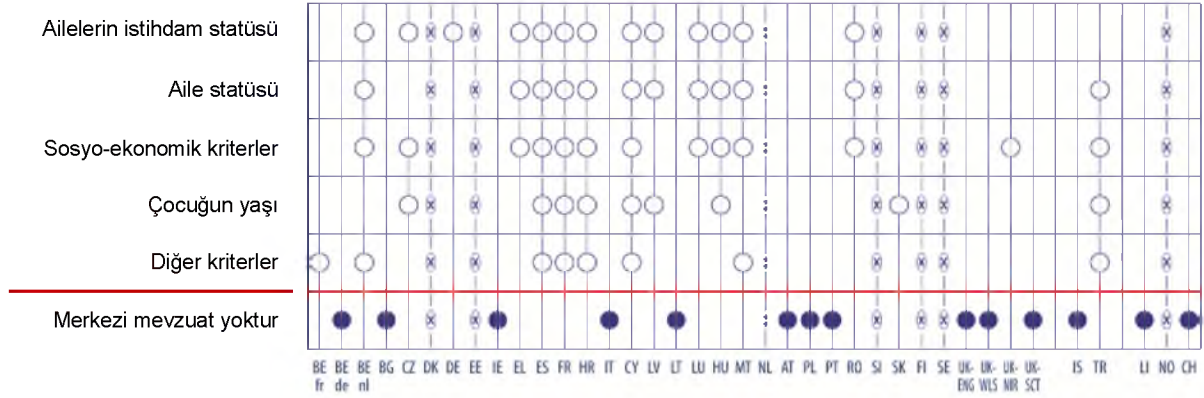
Tahsis kriterlerinin merkezi seviyede belirlendiği 16 eğitim sisteminde genelde ailelerin istihdam statüsü , aile statüsü ya da sosyo-ekonomik statüye bakılır. İstihdam statüsüne ilişkin çoğu ülke öncelikleri çalışan ailelere tanımlanmıştır, fakat bazıları aktif olarak iş arayan ya da eğitim alan (örn. Belçika

Flaman Topluluğu, Almanca, İspanya ve Malta) aileleri de ele alır. Letonya'da silahlı kuvvetlerde ve iç işlerinde ya da sınır yetkilileri olarak çalışan bazı meslek gruplarına öncelik tanınır.

Aile statüne bakıldığında ise ülkeler genelde yetimlere, tek ebeveynli çocuklara, geniş ailelere ya da kardeşleri bu ortamlarda olan çocuklara öncelik verir. Çocukların yaşına daha az değinilmiştir, fakat bu durum söz konusu olduğunda ise ülkeler genelde büyük çocuklara öncelik verir. Fransa istisnadır çünkü *crèches* (küçük çocukları hedefleyen ortamlar) büyük çocuklardan ziyade 1 yaş altındaki çocuklara öncelik verir.

Yönerge belgeleri diğer kriterlere de değinir; dezavantajlı, özel ihtiyaçları ya da sağlık problemleri olan (örn. İspanya'da (bazı Otonom Toplulukları), Hırvatistan, Malta ve Türkiye), veya belli etnik gruplardaki (örn. Kıbrıs'taki Roma çocukları) çocuklara öncelik vermek. Bazı ülkelerde belli kategorilerde olan ailelere de değinilmektedir, gaziler veya çatışma mağdurları gibi (Hırvatistan ve Türkiye), politik sığınmacılar (Kıbrıs), aile içi şiddete maruz kalan aileler (İspanya'da bazı Otonom Topluluklar) veya çalışmak ya da okullarına devam etmek zorunda olan genç aileler (Malta). Önceliklere ilişkin biraz farklı bir yol Belçika Fransız Topluluğu ve Fransa'da izlenmektedir; EÇEB müdürlerinin başvuruların geliş sırasını göz önünde bulundurmaları istenir (örn. öncelik ilk yapılan başvurularındır). Ancak, Belçika Fransız Topluluğu'nda ortamların % 10'u belli aile ihtiyaçlarını karşılamak için korunmalıdır (örn. kardeşlerin aynı EÇEB ortamına yerleştirilmesi).

Şekil B5: Talebin arzdan daha yüksek olduğu merkez tabanlı yerlerin dağılım kriterleri, 2012/13

⊗ Erken yaşlarda EÇEB'e yasal hak tanıma

Kaynak: Eurydice.

Acıklavıcı notlar

Sadece merkezi (üst düzeyde) yönetmelik/ tavsiyeler ele alınmıştır. Çocuklara resmen hizmete ilişkin hak verildiği ya da zorunlu olduğu hizmetler ele alınmamıştır (bkz. Şekil B4). 'Düzenleme/tavsiye yoktur' merkez tabanlı EÇEB ortamlarının herhangi bir türüne ilişkin merkezi yönetmelik/tavsiyeler olmayan ülkeler anlamına gelir.

Düzenleme/tavsiyelerin sadece bazı ortamlara uygulandığı, diğerlerinde uygulanmadığı ya da farklı kriterlerin farklı ortamlarda uygulanmasını ele alınır. Gelecekteki reformlar göz önünde bulundurulmamıştır.

ORGANİZASYON

KISIM II - STANDARTLAR VE KALİTE GÜVENCESİ

YETİŞKİN BAŞINA DÜŞEN ÇOCUK SAYISI ÇOCUKLAR 3 YAŞINA GELDİĞİNDE İKİYE KATLANIR

Avrupa ülkelerinin çoğu merkez tabanlı ortamlarda personel ve/ya grup başına düşen maksimum çocuk sayısına merkezi mevzuatta yer vermiştir. Uygulamadaki çocuk sayısı maksimumda belirtilenden daha az olabilir, buna rağmen mevzuatlarla belirlenen seviyeler Avrupa çapındaki standartlar için gerekli göstergelerdir.

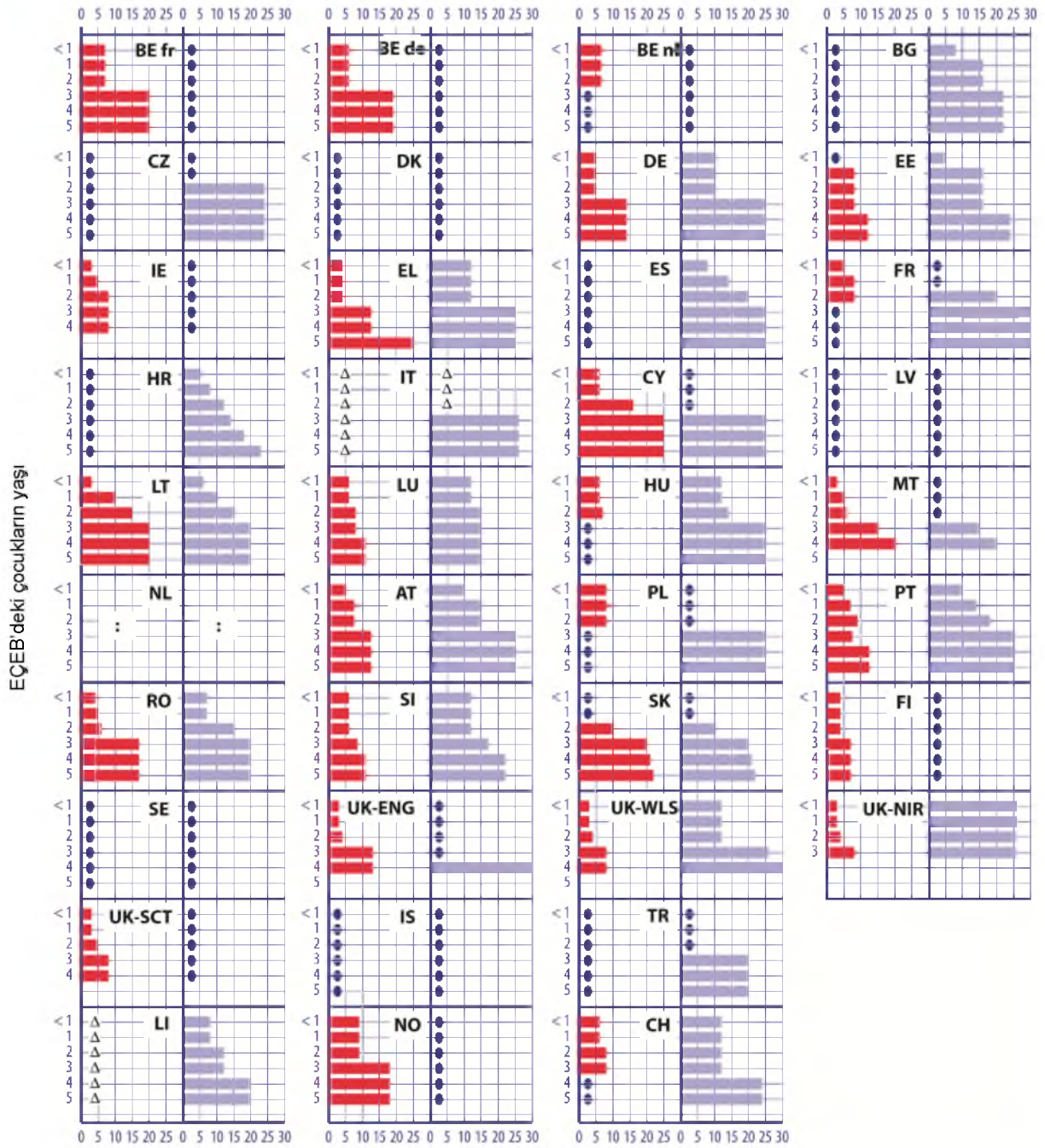
Çoğu ülkede hem personel hem de grup başına düşen maksimum çocuk sayısı belirtilmiştir. Bazı eğitim sistemleri grup büyüklüğünü belirlemek için sadece personel/çocuk oranlarını tanımlar. Bu durum Belçika Toplulukları, İrlanda, Kıbrıs, Finlandiya, Birleşik Krallık (İskoçya) ve Norveç'te geçerlidir. Diğer taraftan, çocuk sayısını grup başına belirler ve EÇEB ortamlarının gerekli personeli işe alma özgürlüğü vardır (Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti (*materšké školy only*), İspanya, Hırvatistan, Türkiye ve Lihtenştayn). Ancak, bazı ülkelerin (Danimarka, Letonya, İsveç ve İzlanda) ne personel başına düşen çocuk sayısı ne de grup büyüklüğüyle ilişkili mevzuatı yoktur ve EÇEB'e doğru kararlar alacağı konusunda güvenir. Türkiye'nin 3 yaş altındaki çocuklarla ilgili bu alanda mevzuatı yoktur, Belçika'da ise (Fıaman Topluluğu) aynı durum 3 yaş üstü için geçerlidir.

Çocuk yaşları arasındaki fark yetişkin başına düşen çocuk sayısına dair sınırlar koymada önemlidir (personel kategorisine bakılmaksızın). Küçük çocuklar (3 yaşa kadar) ve büyük çocuklar arasında genelde bir ayırım yapılmaktadır. Ayrıca, en sıkı mevzuat bebeklere uygulanır, örneğin, İrlanda, Litvanya ve Malta'da, bir personel 1 yaş altında üç çocuktan fazlasına bakamaz ve Birleşik Krallık'ta bu limit 2 yaş altındaki çocuklar içindir. Diğer taraftan mevzuat tarafından personel başına düşen maksimum bebek sayısı Norveç'te dokuzdur. Ancak, bu mevzuat sadece eğitim personelinin her bir üyesinin başına düşen maksimum çocuk sayısıdır ve yardımcı bakım personeline değinilmemiştir. Dolayısıyla, yetişkin başına düşen çocuk sayısı daha da düşüktür.

Çocuklar büyüyüp daha bağımsız oldukça, personel başına düşen maksimum çocuk sayısı artar. Mevzuatın olduğu çoğu ülke/bölgede (yani Belçika'nın Fransızca ve Almanca konuşan Toplulukları, Almanya, Yunanistan, Malta, Romanya, Slovakya, Birleşik Krallık ve Norveç), çocuklar 2-3 yaşına yaklaştıkça maksimum sayılar ikiye ya da üçe katlanır. Bu ülkelerin bazılarında, bu çocukların bir EÇEB ortamından diğerine geçmesiyle ilişkilendirilebilir. Örneğin Belçika'da, personel başına düşen maksimum sayı çocuklar gündüz bakım merkezlerinden okul ortamlarına geçtikçe 6/7'den 19/20'ye çıkar. Ancak, bazı ülkelerde (İrlanda, Finlandiya ve Birleşik Krallık (Galler, Kuzey İrlanda ve İskoçya)), personel başına düşen maksimum sayı ilköğretimden önceki yılda 10'dan azdır.

Ayrıca, mevzuatın olduğu yerlerde gruplardaki maksimum sayıları karşılaştırmak zordur, çünkü ülkeler arasında önemli farklılıklar vardır, özellikle de bebeklere ilişkin. Örneğin, Estonya, Hırvatistan ve Litvanya'da, bir grup 1 yaş altında 5 veya 6 çocuktan fazlasını alamaz, Birleşik Krallık'ta ise (Kuzey İrlanda), 26 bebek bir grupta olabilir ancak personel/çocuk oranı 1:3 olmalıdır. 5 yaşındaki gruplarının büyüklüğü karşılaştırılırsa Avrupa çapındaki durum daha homojen bir hal alır, maksimum grup sayısı 20 ila 30 arasındadır. Bu sayılar ilköğretimdeki sınıf sayılarına yakındır (daha fazla bilgi için bkz. EACEA/Eurydice, 2012, Şekil F8).

Şekil B6: Merkez tabanlı EÇEB ortamlarında personel üye ve/ya grup başına düşen maksimum çocuk sayısı, 2012/13

- Personel üye başına düşen maksimum sayı ● Mevzuat yok
 ■ Grup başına düşen maksimum sayı ▲ Değişken

Kaynak: Eurydice.

Acıklavıcı not

Bu şekil düzenleme/tavsiyelerde belirtildiği üzere çalışma gününün temel saatleri boyunca personel/grup üyesi başına düşen maksimum çocuk sayısını gösterir. Düzenleme /tavsiyeler bu alanda yoksa, şekilde bir sembole gösterilmiştir. Personel/grup başına düşen maksimum çocuk sayısı belli kategorilerde (dezavantajlı çocuklar) muhtemel azalmalar söz konusudur. Şekil grupların yaş heterojeni olduğunu göz önünde bulundurmamıştır.

KISIM II - STANDARTLAR VE KALİTE GÜVENCESİ

	Personel başına düşen maksimum çocuk sayısı						Grup başına düşen maksimum çocuk sayısı					
	Çocukların yaşı						Çocukların yaşı					
	1altı	1	2	3	4	5	1altı	1	2	3	4	5
BE fr	7	7	7	20	20	20	nr	nr	nr	nr	nr	nr
BE de	6	6	6	19	19	19	nr	nr	nr	nr	nr	nr
BE nl	6.5	6.5	6.5	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr
BG	nr	nr	nr	nr	nr	nr	8	16	16	22	22	22
CZ	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	24	24	24	24
DK	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr
DE	5	5	5	14	14	14	10	10	10	25	25	25
EE	nr	8	8	8	12	12	5	16	16	16	24	24
IE	3	5	8	8	8	na	nr	nr	nr	nr	nr	nr
EL	4	4	4	12.5	12.5	25	12	12	12	25	25	25
ES	nr	nr	nr	nr	nr	nr	8	14	20	25	25	25
FR	5	8	8	nr	nr	nr	nr	nr	20	30	30	30
HR	nr	nr	nr	nr	nr	nr	5	8	12	14	18	23
IT	değişken	değişken	değişken	değişken	değişken	değişken	değişken	değişken	değişken	26	26	26
CY	6	6	16	25	25	25	nr	nr	nr	25	25	25
LV	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr
LT	3	10	15	20	20	20	6	10	15	20	20	20
LU	6	6	8	8	11	11	12	12	15	15	15	15
HU	6	6	7	nr	nr	nr	12	12	14	25	25	25
MT	3	5	6	15	20	na	nr	nr	nr	15	20	na
NL	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
AT	5	7.5	7.5	12.5	12.5	12.5	10	15	15	25	25	25
PL	8	8	8	nr	nr	nr	nr	nr	nr	25	25	25
PT	5	7	9	7.5	12.5	12.5	10	14	18	25	25	25
RO	4	5	6	17	17	17	7	7	15	20	20	20
SI	6	6	6	8.5	11	11	12	12	12	17	22	22
SK	nr	nr	10	20	21	22	nr	nr	10	20	21	22
FI	4	4	4	7	7	7	nr	nr	nr	nr	nr	nr
SE	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr
UK-ENG	3	3	4	13	13	na	nr	nr	nr	nr	30	na
UK-WLS	3	3	4	8	8	na	12	12	12	26	30	na
UK-NIR	3	3	4	8	na	na	26	26	26	26	na	na
UK-SCT	3	3	5	8	8	na	nr	nr	nr	nr	nr	na
IS	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr
TR	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	20	20	20
LI	değişken	değişken	değişken	değişken	değişken	değişken	8	8	12	12	20	20
NO	9	9	9	18	18	18	nr	nr	nr	nr	nr	nr
CH	6	6	8	8	nr	nr	12	12	12	12	24	24

Kaynak: Eurydice.

Ülkeve özgü notlar

Belçika (BE nl): Şekilde kamu ortamları ele alınmıştır. Özel ortamlarda 18 aydan küçük çocuklar için personel çocuk oranı 1:7'dir ve 18 ay ve 3 yaş arası içinse 1:10'dur.

Çek Cumhuriyeti : Mevzuat sadece *materşke školy* lerdeki büyük çocuklara yöneliktir. Çocuk sayısını 4'e çıkarmak için genelde istisnalar yapılır (gruplarda 28'e çıkarmak için).

Almanya: Mevzuat *Länder* seviyesinde belirlenir. Şekil Rhineland-Palatinate'deki durumu gösterir; bu da ortalama olarak kabul edilebilir.

Yunanistan : Şekil 4 yaşına kadar *vrefonipiakos stathmos* ve *paidikos stathmos* gösterir. 5 yaşındaki çocuklar için devlet okul öncesi okullarını (*nipiagogeio*) ifade eder. Özel *nipiagogeio*'da sayı 28'dir. Ancak , farklı yaşlardaki çocuklar farklı önem taşır, örn. 1 yaşındakiler 1.5'e denk gelir.

Fransa : Normlar yaştan ziyade gelişim kriterleridir (örn. yürümeyi öğrenme).

İspanya : Veriler otonom Topluluklardaki en yaygın mevzuatta 3 yaş altındaki çocukları ifade eder.

İtalya : Mevzuat merkezi değil bölgesel düzeydedir. Bölgeler arasında değişiklik gösterir.

Kıbrıs : Şekil anaokulu (*nipiagogia*) ve okul öncesi sınıfları (*prodromotiki*) ifade eder. *Vrefopaidokomikoi stathmoi*'de personel başına düşen maksimum çocuk sayısı 24 ve 28'dir (3 ve 4 yaş).

Lüksemburg : Şekil *service d'éducation et d'accueil pour les enfants non-scolarisés* gösterir; bunlar büyük yaş grubu ortamlarıdır (*éducation précoce* ve *éducation préscolaire*), mevzuat sadece 3 yaş için mevcuttur (personel başına 10 ve grup başına 20 çocuk düşer).

Slovenya : Duruma bağlı olarak, belediyeler grup başına düşen maksimum çocuk sayısını iki ek çocuk olan grup/sınıfların %2.78'i olarak belirlemiştir (kaynak: Eğitim , Bilim ve Spor Bakanlığı).

Norveç : Şekil *barnhager*'da çalışan anaokulu eğitim personelini gösterir. Ayrıca, asistanlar da EÇEB'de çalışır, fakat mevzuat onları göz önünde bulundurmaz. İstatistiki kanıta göre anaokulu öğretmenleri ile asistanların çocuklara oranı 4.9'dur (BASIL, 2012/13).

Lihtenştayn : Sosyal İlişkiler Ofisi çocukların yaşı ve özel ihtiyaçlarına göre personel başına düşen çocuk sayısını belirler. İç mevzuata göre gruplar karışık yaşlarla oluşturulmalıdır. 18 ay altı bebek 1.5 çocuk olarak sayılır. Grup başına üç bebekten fazlası düşmez ve sadece bebeklerden oluşan grup olmaz.

İsviçre : Şekil 4 yaşına kadar çocuklar için gündüz bakım merkezlerini ifade eder (*Kindertagesstätte or Krippe/Structure d'accueil de jour or crèche/ Struttura di custodia collettiva diurna*). 4 yaş sonrasında çocuklar için mevcut *Kindergärten/Ecoles enfantines/Scuole dell'infanzia*, grup başına düşen maksimum çocuk sayısını düzenlenmiştir (24). Mevzuat kantonlar arasında değişir, sunulan bilgi bazı kantonlardaki mevzuat analize bağlı maksimumu gösterir.

Personel çocuk oranları ve grup büyüklüğüne dair incelenen bilgiye göre farklı personel kategorilerinde olan bazı yetişkinler (bkz. Bölüm E) genelde tek bir grubun bakımı ve/ya eğitimi ile ilgilenir. Örneğin:Avusturya'da anaokulundaki gruplarda nitelikli bir pedagog ve bir asistan bulunur ve Portekiz'de merkez tabanlı EÇEB ortamlarının tüm türlerindeki gruplarda vasıflı eğitim personeli (öğretmenler ya da eğitmen) ile asistanlar bulunur. Benzer bir durum grup başına düşen maksimum çocuk sayısını belirleyen ama personel başına düşen sayıyı belirlemeyen ülkelerde gözlemlenir. Macaristan'da örneğin anaokuluna ilişkin mevzuat (*óvoda*) öğleden önce bir öğleden sonra (2 saat örtüşme ile) bir eğitmen olmasını şart koşar ve buna ek olarak, her grupta da anaokulu hemşiresi olmalıdır. Bulgaristan'da , küçük çocuklar için yarı zamanlı grup ortamlarında (*detska yasla*) bir hemşire ile bir asistan bulunur, tam zamanlı benzer gruplarda iki hemşire ve iki asistan bulunur. 3 yaş üstü grup ortamlarında (*detska gradina*) iki öğretmen ve bir asistan vardır.

DÜZENLENMİŞ EV TABANLI ORTAMLARDA ÇALIŞAN ÇOCUK BAKICILARI GENELDE MAKSİMUM BEŞ YA DA ALTI ÇOCUĞA BAKAR

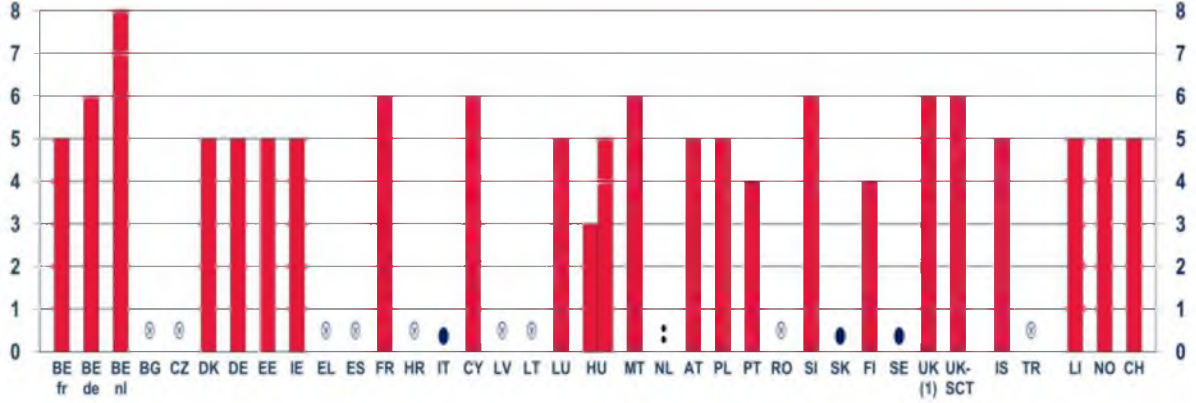
Düzenlenmiş ev tabanlı hizmetin olduğu neredeyse tüm ülkelerde (bkz. Şekil B2), çocuk bakıcısı başına düşen maksimum çocuk sayısı kontrole tabidir. Sadece bazı ülkeler (İtalya , Slovakya ve İsveç) bu alanda merkezleşmiş standartlar uygulamaz.

Çocuk bakıcısı başına düşen maksimum çocuk sayısı, çocukların yaşı ya da diğer kriterler göz önünde bulundurulmaksızın Macaristan'da üç (*családi gyermekfelügyelet*) ve Belçika Flaman Topluluğu'nda sekiz olarak çeşitlilik göstermektedir. Ülkelerin çoğu çocuk bakıcısına düşen maksimum çocuk sayısını ya beş ya da altı olarak belirlemiştir. Bu sayı normalde eğer kendi çocuklarına da bakıyorsa çocuk bakıcısının kendi çocuklarını da kapsar.

Ancak , bu alandaki mevzuat genelde karmaşıktır, çünkü çok fazla faktörü göz önünde bulundurmaya çalışır. Örneğin , çocuklar yaş açısından oldukça farklıdır: tamamen bağımlı bebeklerden sadece okul sonrası bazı saatlerde bakıma ihtiyaç duyan bağımsız büyük çocuklara kadar geniş bir yelpazeyi kapsar. Bu nedenle, mevzuat yaşla ilgili kısıtlamaları içerir, özellikle de gruptaki küçük çocukların maksimum sayısına ilişkin katı kuralları konmuştur. Örneğin , İrlanda, Malta ve tüm Birleşik Krallık'ta , çocuk bakıcıları bir ya da iki bebekten fazlasına bakamaz (1 ya da 2 yaşında), fakat grupta bir kaç büyük çocuk olabilir. Kıbrıs'ta oran, 2 yaşına kadar olan çocuklar için maksimum üç olarak belirlenmiştir. Belçika'nın Almanca konuşan Topluluğu ve Fransa büyük çocuklar için maksimum çocuk sayısında daha fazla kural getirmiştir (örn. 3 yaşından küçük çocuklar için maksimum sayı dört ile

sınırlandırılmıştır). Norveç'te, mevzuat daha geneldir, gruptaki çocukların çoğunluğunun yaşı 3'ün altındaysa sayı azaltılabilir.

Şekil B7: Düzenli ev tabanlı ortamlarda çocuk bakıcısına düşen maksimum çocuk sayısı, 2012/13

⊗ Geçerli değil (düzenlenmiş ev tabanlı hizmet yoktur) ● Merkezi mevzuata dair maksimum sayılar

BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU
5	6	8	⊗	⊗	5	5	5	5	⊗	⊗	6	⊗	●	6	⊗	⊗	5
HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK (1)	UK-SCT	IS	TR	LI	NO	CH
3/5	6	:	5	5	4	⊗	6	●	4	●	6	6	5	⊗	5	5	5

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENGLWS/NIR

Acıklavıcı not

Şekildeki veriler mevzuatta yer alabilecek daha detaylı özellikler göstermez (örn. gruptaki küçük çocukların maksimum sayısına veya engelli/özel ihtiyacı olan öğrenciler için daha katı kurallar). Uygun durumlarda, bunlar metinde yer almıştır.

Ülkeve özgül notlar

Belçika (BE nl): Şekil kamu ortamlarını gösterir, özel ortamlar için maksimum sayı yedidir.

Almanya: Veriler ulusal düzenlemeyi ifade eder. Ek mevzuat *Länder* seviyesinde mevcuttur.

Hırvatistan: Parlamento tarafından Nisan 2013'te onaylanan 'Çocuk bakıcılarına ilişkin yasa'ya dayanarak düzenlenmiş ev tabanlı hizmet aşamalandırılmaktadır.

Macaristan: İki çeşit ev tabanlı hizmet vardır: a) *családi gyermekfelügyelet* ve b) *családi napközi*.

Finlandiya: 6 yaş altında dört çocuk. Buna ek olarak, 6 yaşındaki bir çocuğun ya da daha fazlasının bakımı için yarı zamanlı hizmet sağlanabilir.

Lihtenştayn: Açıklanan ancak henüz uygulanmayan son kılavuzları takiben çocuk bakıcısının kendi çocukları maksimum içinde yer almaz. 18 ay altındaki çocuklar 1.5 olarak sayılır.

İsviçre: Veriler kantonlardaki en temsili mevzuatı gösterir.

Yaş kadar diğer faktörler de maksimum sayıları etkiler. Örneğin, çocuk bakıcısı engelli ya da özel ihtiyacı olan çocuklara bakıyorsa (örn. Macaristan ve Birleşik Krallık - İskoçya), veya eğer yeni kurulmuş bir sağlayıcıysa (İzlanda) grup sayısında azalma olabilir.

Son olarak, mevzuat belli oranda esneklik sağlayabilir, çocuk bakıcılarının bir ya da iki ek çocuğa bakmalarına izin verilebilir. Çoklu doğum gibi özel aile durumlarında ya da yerel topluluk ya da bölgede yeterli EÇEB hizmetinin olmadığı zamanlarda söz konusudur.

EÇEB ORTAMLARINDA SAĞLIK VE GÜVENLİK OLDUKÇA DÜZENLİDİR

EÇEB hizmetinin kalitesi söz konusu olduğunda çocukların sağlık , güvenlik ve fiziksel durumlarını güvence altına almak temel konulardan birisidir. Verilere göre çoğu Avrupa ülkesinde, merkezi düzenleme /tavsiyeler bu alanda çeşitli konulara değinir. Bunlar arasında iç ve dış mekanların büyüklüğü ve düzenlenmesi de yer alır. Daha da önemlisi, mevzuatta çocuklarla çalışacak personelin güvenliğine ilişkin çocukları koruma konuları da yer alır. Bu konu Bölüm E'de belirtilen nitelik gerekliliklerinin ötesine gitmektedir.

Sadece bazı ülkelerde EÇEB ortamlarında sağlık ve güvenlik ya merkezi yetkililerce düzenlenmemiştir (İtalya - 3 yaş altındakiler ve Avusturya) ya da düzenleme sınırlıdır (Almanya ve İsveç). Bu ülkelerin çoğunun adem-i merkezîyetçi olmasıyla ilgilidir ve sağlık ve güvenlik bölgesel ve/ya yerel düzenlemeye tabidir .

Doğal olarak farklı ülkelerde merkez tabanlı EÇEB'de sağlık ve güvenlik konularına ilişkin farklı öncelikler vardır. Örneğin , neredeyse tüm ülkelerde çocuklarla çalışacak personelin uygunluğuna ilişkin çocuk koruma mevzuatı vardır. Bu ülkelerin ikisinde (Almanca ve İsveç), çocuk koruma ulusal seviyede düzenlenmiş temel sağlık ve güvenlik konusudur. Bu demektir ki merkezi sabıkası olanların ya da daha spesifik olarak çocuk cinsel istismarı olanların (Danimarka) çocuklarla çalışmasını yasaklayarak (çoğu ülkede) konuya yakın ilgi göstermektedirler. Ülkeler bazen çocuklarla doğrudan teması olacak kişilerin fiziksel ve ruhsal sağlığına da dikkati çekerler; bu durum Belçika'nın Almanca konuşan ve Flaman Toplulukları, Letonya, Litvanya ve Lüksemburg'da geçerlidir .

Diğer taraftan, bazı ülkeler iç ve dış faaliyetleri de düzenler. Bu alandaki mevzuat bazen çok geneldir, günlük olarak çocukların dış mekanlara erişiminin olmasını destekler. Ancak , bu faaliyetlerin oranı ya da süresine ilişkin daha fazla detay yer almamaktadır (örn. İrlanda).

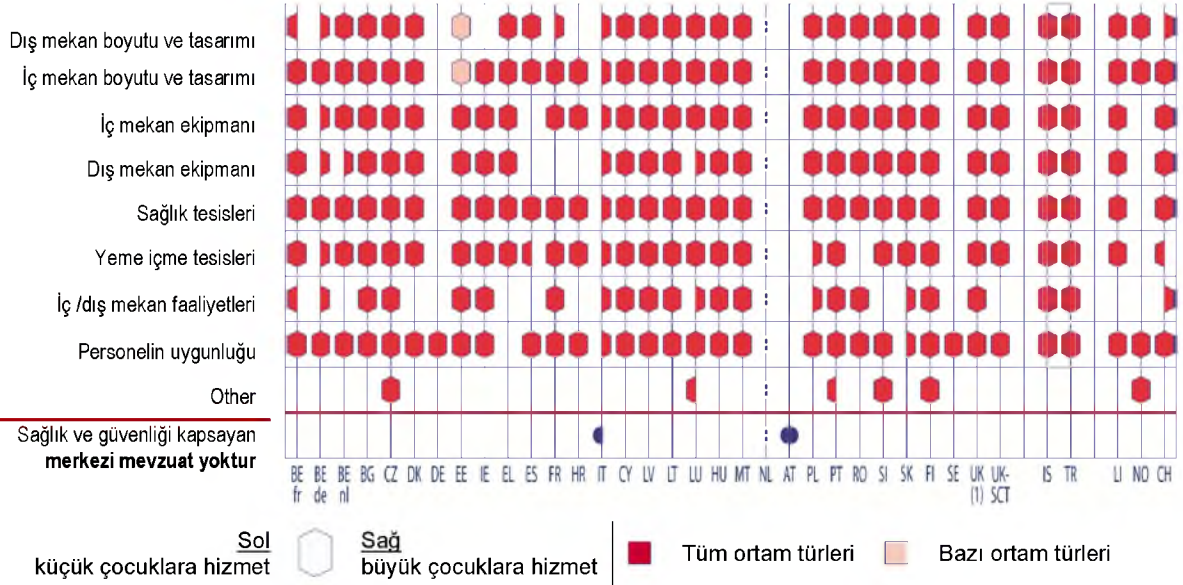
Şekil B8'deki sağlık ve güvenlik konularının yanı sıra, mevzuat diğer konulara da yer verebilir, ortamın çocuklar için genel uygunluğu (örn. Finlandiya ve Norveç) ya da akustik kalitesi, havalandırma ve ışıklandırma gibi daha spesifik çevresel konular (örn. Çek Cumhuriyeti , Yunanistan (özel ortamlar), Lüksemburg , Portekiz ve Slovenya). Eğitim personeline sağlanan tesisler de ele alınabilir (örn. Slovenya).

Ev tabanlı ve merkez tabanlı ortamlardaki sağlık ve güvenlik gerekliliklerinin karşılaştırılması benzerlikler gösterir. Örneğin , hemen hemen her ülke ev tabanlı ortamlarda çocuklarla çalışacak personelin uygunluğunu ele alır. Ev tabanlı hizmetlere ilişkin düzenlenmemiş konular bu ortamların doğasından kaynaklanmaktadır; sınırlı iç mekan olması ve bazen dış mekana doğrudan erişim olmaması gibi (örn., apartman katı). Dolayısıyla , dış mekan ve ekipmanlarının organizasyonu ve iç ve dış faaliyetler nadiren düzenlenmektedir.

Sonuç olarak , EÇEB'de sağlık ve güvenlik, özellikle de merkez tabanlı ortamlarında, oldukça düzenlenmiş bir alandır, çocukların sağlıklı gelişimi için boyut, yerleşim, tesisler ve ekipman için gereklilikler detaylı olarak incelenmiştir. Ancak, EÇEB ortamları için talep arzdan fazla (neredeyse tüm Avrupa ülkelerinde küçük çocukların durumu , Şekil B12'deki gibi) olunca ulusal yetkililer standartları gözden geçirmek durumunda kalabilir. Örneğin, 2010 yılında Slovenya'da merkezi yetkililerin çıkardığı Anaokulu Yasası (örn. temel EÇEB mevzuatı) EÇEB'den başka amaçlarla yapılan binaların (örn. konut, idari ya da ofis binaları) EÇEB ortamları olarak kullanılmasına olanak sağlamıştır. Aynı yılda bu tür 118 bina kullanıma açılarak 2700 ek EÇEB ortamı hizmet vermeye başlamıştır.

Şekil B8: Sağlık ve güvenlik mevzuatında yer alan konular, 2012/13

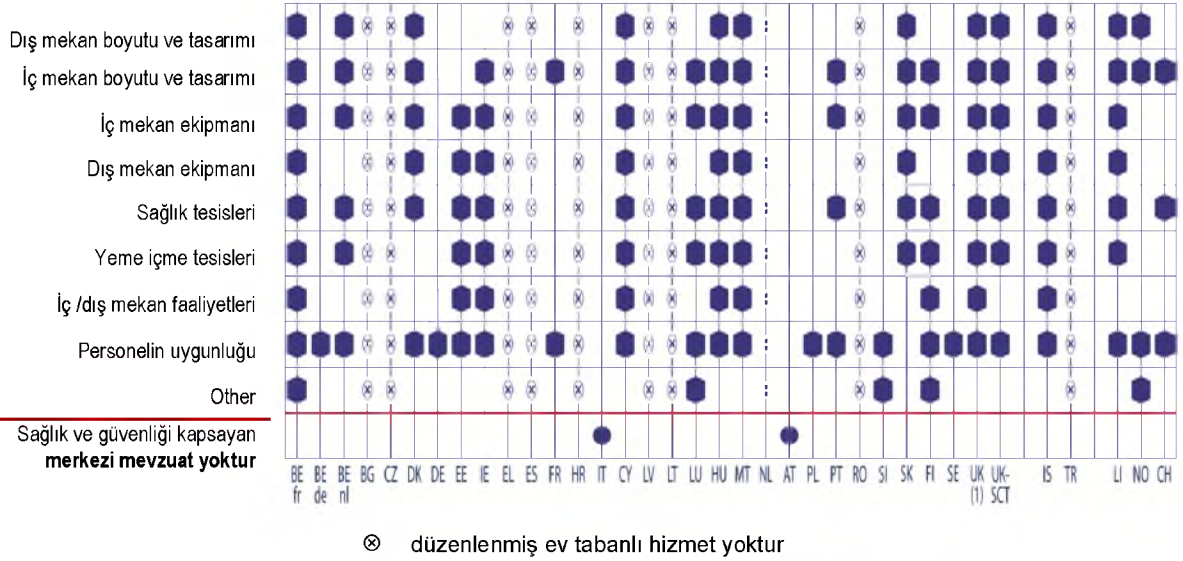
Şekil B8a: Merkez tabanlı EÇEB ortamları

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Şekil B8b: Ev tabanlı EÇEB ortamları

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Acılayıcı notlar

Şekil eğitim ortamları /hizmetine özellikle de EÇEB ortamları/hizmetine özgü sağlık ve güvenlik gerekliliklerini gösterir. Tüm kamu binalarında olan gereklilikleri (örn. yangından korunma gereklilikleri) göz önünde bulundurmaz. 'Personelin uygunluğu' personelin çocuklarla çalışması için uygun olmayan sabıkasının olmadığını ya da fiziksel ve ruhsal sağlıklarının iyi olduğunu kontrol etmeyi ifade eder.

Her bir ülkenin bağlamında 'küçük' ve 'büyük' ne anlama geldiğini anlamak için Ulusal sistem Bilgi formlarına bakınız.

Ülkeve özgü notlar

Belçika (BE nl): Sağlık ve güvenlik mevzuatı ev tabanlı ortamlar için sadece bir organizasyona bağlı olmayan çocuk bakıcılarına yöneliktir, çünkü her biri kendi tavsiyelerini oluşturur.

Almanya: Mevzuat *Länder* seviyesinde değişir. Ancak, sadece bazı *Länder* 'lerde detaylı düzenleme vardır; diğerlerinde yoktur.

Estonya: 'Bazı ortamlar' sadece *koolieelne lasteasutus* ifade eder.

İrlanda: Şekildeki bilgi *infant classes* kapsamaz (4 ila 6 yaş arası çocuklar için hizmet) çünkü ISCED sınıflandırmasında ilköğretim (ISCED 1) olarak yer alır.

İspanya : Küçük çocuklar için, merkezi mevzuat Otonom Toplulukların düzenlemesi; büyük çocuklar için merkezi mevzuat Milli Eğitim Bakanlığı anlamına gelir.

Hırvatistan : Şekil 'düzenlenmemiş ev tabanlı hizmeti' ifade eder. Ancak , ev tabanlı hizmet Nisan 2013'te Parlamento tarafından onaylanan 'Çocuk bakıcıları Yasasının' göre aşamalandırılmaktadır.

İsviçre : Veriler ulusal seviyede mevzuatla kantonlardaki en yaygın mevzuatın karışımını ifade eder.

ÇOĞU ÜLKEDE BAZI YETKİLİ SEVİYELERİ ORTAMLARIN AKREDİTASYONU VE DEĞERLENDİRMESİ SORUMLULUĞUNU PAYLAŞIRLAR

Kalite yönetiminin temel özelliği standartlar ve mevzuatın ne derece sorumlu yetkililerce yerine getirildiğine bakmaktır. Ülkelerin çoğu EÇEB ortamlarının gerekli standartları karşılaması için iki ayrı süreç uygular. Yeni ortamlar akreditasyon (bkz. Sözlük) sürecinden geçmelidir, mevcut ortamlarsa düzenli değerlendirmeye tabidir; bu da neredeyse her zaman ortam dışındaki yetkililerce yapılır ('dış değerlendirme').

Veriler akreditasyon ve dış değerlendirme sorumluluğunun genelde farklı seviyelerdeki yetkililerce paylaşıldığını gösterir. Dolayısıyla süreç merkezi ve bölgesel yetkilileri, merkezi ve yerel yetkilileri ya da bölgesel ve yerel yetkilileri içerir. Bazı ülkelerde, ya da ülkelerdeki bölgelerde, üç seviye de bulunur.

EÇEB ortamlarının akreditasyon ve değerlendirmesi genelde ayrı süreçler olduğundan, farklı yetkililerin sorumluluklarıdır. Ayrık EÇEB hizmeti olan ülkelerde (bkz. Şekil B1) durum daha karışıktır, ki buralarda küçük ve büyük çocuklar için ortamlar farklı bakanlık yetkililerince idare edilir ve her bir süreç için sorumluluk farklı birime verilebilir. Örneğin, Belçika Flaman Topluluğu'nda küçük çocuklar için EÇEB ortamlarının akreditasyonu 'Çocuk ve Aile' (*Kind en Gezin*) ajansının sorumluluğundadır, bu ortamların değerlendirmesi ise Flaman Bakım Müfettişlerinin (*Zorginspectie*) görevidir. Her ikisi de Sosyal Yardımlaşma Bakanlığı'na bağlıdır. 2½ yaş üstü çocukların (*kleuteronderwijs*) ortamlarının akreditasyonu, Flaman Eğitim ve Öğretim Bakanlığının sorumluluğundadır; değerlendirmeleri ise bakanlıktan bağımsız çalışan Eğitim Müfettişliğinin görevidir.

Merkezi , bölgesel ve yerel yetkililerin yanı sıra akreditasyon ve/ya değerlendirme süreçleri diğer birimleri ve bağımsız ajansları (Yunanistan , İspanya , Birleşik Krallık (İskoçya) ve Lihtenştayn) veya merkezi yetkililer adına çalışıp kar amacı gütmeyen şirketleri (İrlanda) kapsar.

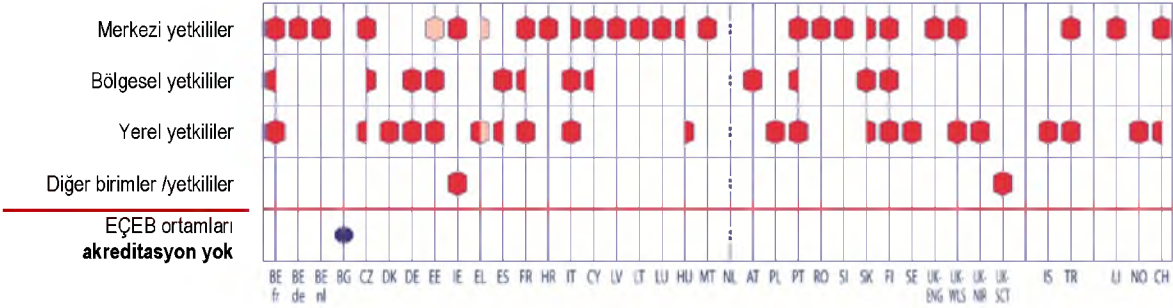
Almanya'da EÇEB ortamlarını değerlendirmek için asıl görevliler kullanacakları araç ve prosedürleri kendileri seçen sağlayıcılarıdır. Ancak akreditasyon süreci için, kaliteyi nasıl değerlendirmeyi planladıklarına ilişkin yerel Gençlik Sosyal Yardımlaşma Ofisini bilgilendirmeleri gerekir. Prosedürler iç ve/ya dış değerlendirmeye tabi olabilir.

Gösterge sorumlulukların dağılımındaki karmaşaya rağmen neredeyse tüm Avrupa ülkelerinin EÇEB ortamlarının akreditasyon ve değerlendirmelerine dair sistemlerini oluşturduklarını gösterir. İstisnalar yeni EÇEB ortamlarının akreditasyonu için sistemi olmayan Bulgaristan ve büyük çocukların ortamlarının değerlendirilmesinin yapılmadığı İtalya'dır (*scuola dell'infanzia*).

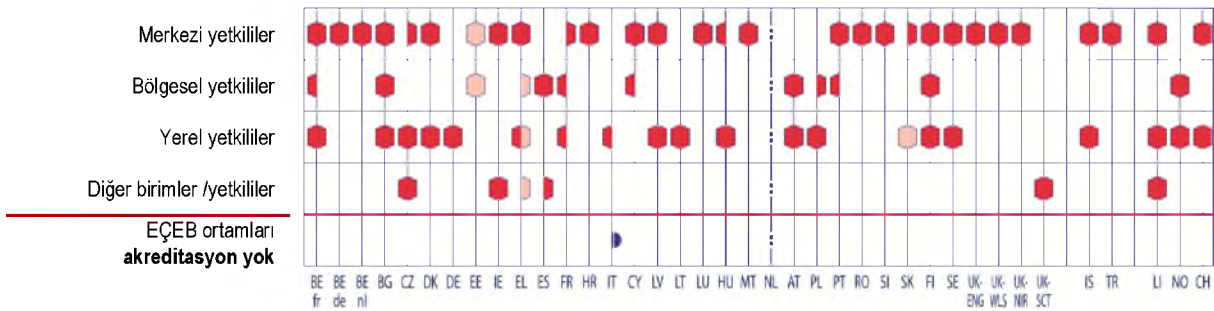
Şekil B9 düzenlenmiş ev tabanlı ortamlarının süreçlerini göstermese de bu tür hizmetlerin akreditasyon ve değerlendirmesiyle ilgili birimler genelde merkez tabanlı ortamlarınkiyle aynıdır. Küçük ve büyük çocuklar için EÇEB hizmetinin ayrı olduğu sistemde (bkz. Şekil B1), ev tabanlı ortamlar genelde küçük çocuklar için merkez tabanlı ortamların akreditasyon ve değerlendirmesiyle aynı prosedürleri izlerler.

Şekil B9: Merkez tabanlı EÇEB ortamlarının akreditasyonu ve değerlendirilmesinden sorumlu birimler, 2012/13

Şekil B9a: Akreditasyon

Şekil B9b: Dış değerlendirme

Sol küçük çocuklar için hizmet
 Sağ büyük çocuklar için hizmet
 ■ Tüm ortam türleri
 ■ Bazı ortam türleri

Kaynak: Eurydice.

Acıktlayıcı notlar

'EÇEB ortamlarının akreditasyonu' ve 'EÇEB ortamlarının dış değerlendirilmesi' tanımları için bkz. Sözlük.

Şekil sadece EÇEB ortamları/hizmeti ile ilgilenen yetkililerle ilgilidir. Kamu binaları ya da kurumlarının genel gerekliliklerini yürüten yetkililer (örn. yangın düzenleme, yemek zinciri kontrolü) göz önünde bulundurulmamıştır. Bkz. 'küçük' ve 'büyük' her bir ülkede neyi ifade ettiği ulusal sistem bilgi formlarında yer alır.

Ülke özge notlar

Almanya: Yerel yetkililer değerlendirme süreçlerinden sorumludur ve sağlayıcıların bu işi yapıp yapmadığını kontrol eder. Tek istisna dış değerlendirilmenin bağımsız bir değerlendirme kurumunca yapıldığı Berlin'dir (*Berliner KiTa-Institut für Qualitätsentwicklung*).

Estonya: 'Bazı ortamlar' sadece *koolieelne lasteasutus* ifade eder.

Yunanistan: Akreditasyonda merkezi yetkililerin katılımı sadece okul öncesi okullarla sınırlıdır (*nipiagogeio*). Akreditasyon ve değerlendirmede yerel yetkililerin katılımı okul öncesi okullarla değil (*nipiagogeio*), bebek ve çocuk merkezleriyle sınırlıdır (*vrefonipiakos stathmos* ve *paidikos stathmos*). Diğer birimlerin katılımı okul öncesi okullarla sınırlıdır (*nipiagogeio*).

İtalya: Eğitim sistemi değerlendirmesine ilişkin merkezi mevzuat Mart 2013'te yürürlüğe girmiştir, fakat uygulama henüz başlamamıştır.

Slovakya: Dış değerlendirmeye ortamın kurucusu olduğu durumlarda belediye de dahil olur.

Finlandiya: EÇEB ortamlarının değerlendirilmesinin temel sorumluluğu sağlayıcılardır ki bu da genelde belediyelerdir. Özel EÇEB sağlayıcıları hizmetlerin kurulumundan önce belediyeye bildirmek zorundadır. Bölgesel yetkililer ilgili bölgelerde EÇEB hizmetlerine rehberlik yaparlar. Sosyal yardımlaşma ve Sağlık Ulusal Denetleyici Yetkilisi (VALVIRA) bölge ajanlarına verilen rehberliğin ülke çapında tutarlı olduğundan emin olur ve özel EÇEB sağlayıcıları için kayıt tutar.

Letonya, Litvanya ve Finlandiya: Bu EÇEB sistemleri 'akreditasyon' kavramını kullanmaz. Ancak, yeni EÇEB ortamlarının mevcut düzenlemeyle uyumlu olmasına ilişkin prosedürler söz konusudur.

Birleşik Krallık (SCT): Diğer - Bakım Müfettişi- çocukların bakım ve hizmetleri bağımsız inceleme ve gelişim birimi.

İsviçre: Merkezi yetkililer kantonlarla uyumludur.

BÜYÜK ÇOCUKLAR İÇİN ORTAMLAR GENELDE KÜÇÜK YAŞ GRUBUNKİNDEN DAHA DERİNLEMESİNE BİR DEĞERLENDİRMEYE TABİDİR

Şekil B9b neredeyse tüm Avrupa ülkelerinin EÇEB ortamlarının dış değerlendirmesi için bir sistem yürürlüğe koyduğunu gösterir. Şekil B10 çoğu ülkede merkezi düzenleme / tavsiyeler EÇEB ortamları değerlendirilirken hangi hizmetlerin göz önünde bulundurulacağını şart koşar. Sadece Almanya, İtalya ve Avusturya'da merkezi olarak tanımlanmamıştır. Yunanistan Eğitim ve Din İşleri Bakanlığı (*nipiagogeio*) 4 yaş üstü çocukların ortamlarında değerlendirilecek unsurları belirler. Ancak, diğer EÇEB ortamları (*vrefonipiakos stathmos* ve *paidikos stathmos*) için bu tür şartlar yoktur.

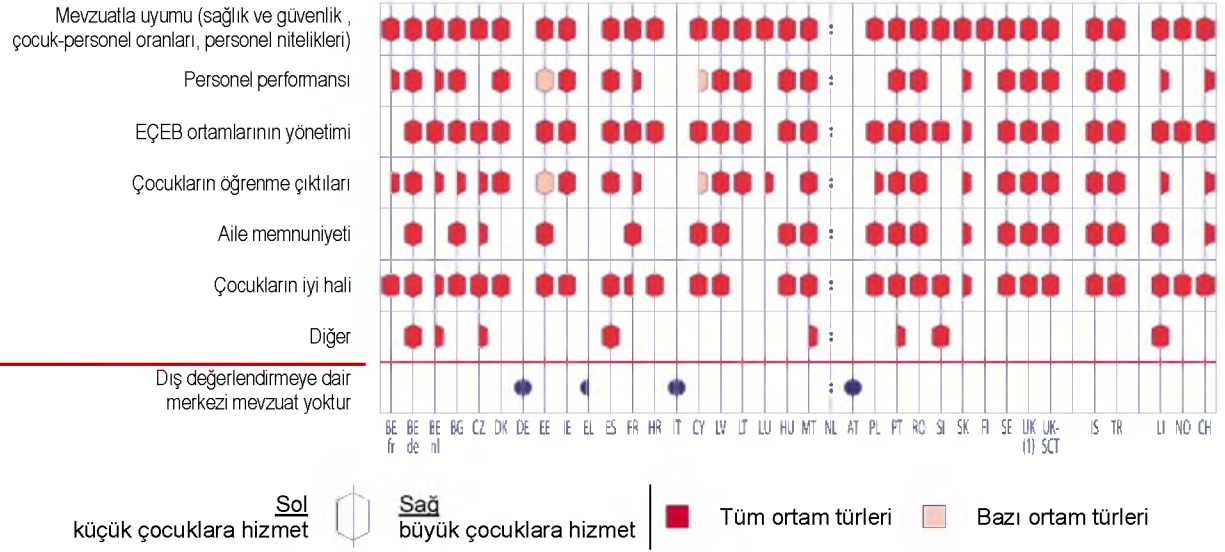
Merkezi seviyenin hizmetlerin hangi yönünün değerlendireceği tanımlandığında; genelde sadece düzenlemeyle uyum, özellikle de sağlık ve güvenlik (örn. iç ve dış mekanlardaki tesisler, yerler ve ekipman) ile ilgili, çocuk-personel oranları ile niteliklerini içerir. Ancak, ülkeler arasında ve ortam türleri açısından çok varyasyon vardır. Özellikle de, merkez tabanlı EÇEB hizmetlerinin ayırık sistemi olan ülkelerde (bkz. Şekil B1), büyük çocukların ortamlarının değerlendirilmesi küçük yaş grubunkinden daha kapsamlıdır. Slovakya'da, örneğin, küçük çocukların ortamları sadece genel sağlık ve güvenlik düzenlemesiyle uyumludur, büyük çocukların ortamları ise personel performansı, yönetim, aile memnuniyeti, çocukların iyi halleri ve öğrenme çıktıları gibi çeşitli konularla değerlendirmeye tabidir. EÇEB hizmetinin ayırık sistemi olan diğer ülkelerde farklılıkları genelde daha azdır. Çocukların öğrenme çıktıları sadece büyük çocukların ortamları değerlendirmesine tabidir (Belçika Fransız ve Flaman Toplulukları, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Fransa, Kıbrıs, Lüksemburg, Polonya, Slovakya, Lihtenştayn ve İsviçre). Bu da ayırık sistemde sadece büyük çocukların ortamları için net tanımlanmış eğitim misyonlarının olmasıyla tutarlıdır (bkz. Bölüm F).

EÇEB hizmetinin temel modelinin olduğu ülkelere bakılmaksızın (örn. üniter veya ayırık sistem, bkz. Şekil B1), EÇEB ortamlarını değerlendirirken aile memnuniyeti nadiren ele alınmıştır. Benzer bir şekilde, personel performansı daha az sıklıkla göz önünde bulundurulmuştur.

Şekil B10'daki durumlara ek olarak, bazı ülkeler veya Toplulukların değerlendirme süreçlerinde ek unsurlar yer alır. Örneğin, Belçika Flaman Topluluğu, Çek Cumhuriyeti (*mateřské školy* only), Malta, Portekiz, Slovenya ve Lihtenştayn EÇEB ortamlarının merkezi yetkililerce belirlenen (eğitim kılavuzuna göre yaş gruplarına uygulanır) eğitim içeriğini (program ya da müfredat) uygulayıp uygulamadığını kontrol eder. Belçika Almanca konuşan Topluluğu büyük çocuk ortamlarında kişisel iyi olma hali, müfredat dışı işbirliği, sınıf konseyinin faaliyet raporu, okul kuralları ve okul eğitim planı gibi belgeleri değerlendirir; İspanya EÇEB ortamlarına aile katılımının ne derece olduğunu inceler.

Şekil düzenlenmiş ev tabanlı ortamlardaki durumu göstermez, ülkeler merkezi ve ev tabanlı ortamları değerlendirirken genelde aynı konulara değinir. Sistemin küçük ve büyük çocuklar (bkz. Şekil B1) için ayrı merkez tabanlı ortamları olduğunda, ev tabanlı ortamların değerlendirmesi genelde küçük çocukların ortamlarının değerlendirilmesi ile uyumludur. Sadece Macaristan, Portekiz ve Slovenya'da, merkez tabanlı hizmetler ev tabanlı hizmetten daha derinlemesine bir değerlendirmeye tabidir.

Şekil B10: Merkez tabanlı EÇEB ortamlarının dış değerlendirmesinde yer alan konular , 2012/13

Acıklavıcı notlar

'EÇEB ortamları dış değerlendirmesi' tanımı için bkz. Sözlük.

Her ülkenin kendi bağlamında 'küçük' ve 'büyük' neyi ifade ettiğini öğrenmek için Bkz. Ulusal sistem bilgi formları.

Ülkeve özgül notlar

Estonya : 'Bazı ortamlar' sadece *koolieelne lasteasutus* ifade eder.

Yunanistan : Okul öncesi okulların dış değerlendirmesine dair spesifik çerçeve (*nipiagogeio*) yeni kurulan merkezi kalite güvencesi ajansının görevidir (2013), henüz tasarı hazırlanmamıştır.

İspanya : EÇEB ortamlarına aile katılımı seviyesi değerlendirilir.

İtalya : Eğitim sisteminin değerlendirmesine ilişkin merkezi mevzuat Mart 2013'te yürürlüğe girmiştir ancak uygulama henüz başlamamıştır.

Kıbrıs : 'Bazı ortamlar' anaokulları (*nipiagogeio*) ve okul öncesi sınıflarını (*prodimotiki*) ifade eder.

Finlandiya : Değerlendirme belediyelerin görevidir. Aile memnuniyeti genelde göz önünde bulundurulur.

İsviçre : Merkezi yetkililer kantonlarla uyumludur.

ORGANIZASYON

EÇEB PLANLAMA VE İZLEME KAPASİTESİ FARKLI SEVİYELERDE YETKİLİLER İÇERİR

EÇEB'e erişim için artan talep mevcut kapasiteyi değerlendirmek ve ileriye dönük planlama ve gelişim kaydetmek üzere iyi yapılandırılmış ve kapsamlı bir sistemi gerektirir. Bazı ülkelerde , merkezi yetkililer bu süreçlerde baskın bir rol oynar; bu durum Belçika'nın Almanca konuşan Topluluğu , Malta ve Türkiye'de görülür. Ancak , Şekil B11'deki gibi, Avrupa'nın çoğunda EÇEB kapasite planlama ve izlemesi merkezi ve yerel yetkililer arasında paylaşılır. Bir düzine ülkede, bölgesel yetkililer de yer almaktadır. Ayrıca, bazı EÇEB sistemlerinde , Danimarka , Birleşik Krallık (İskoçya) ve İzlanda'nın gibi, kapasite planlama ve izleme sorumluluğu adem-i merkezîdir.

Farklı EÇEB hizmetleri sağlayan ülkelerde, özellikle de, küçük ve büyük çocuklar için ayrı ortamları olanlarda (bkz. Şekil B1), ilgili yetkililer hizmetin türüne göre değişiklik gösterir. Örneğin İspanya'da, küçük çocuk ortamları için EÇEB planlama ve kapasite izlemesi bölgesel ve yerel yetkilileri kapsar; diğer taraftan büyük çocuklar için bu süreçler merkezi ve bölgesel birimleri kapsar. Aynı EÇEB ortamları olan sistem farklı merkezi yetkilileri her sürece dahil edebilir. Bu da , örneğin, Türkiye'deki durumdur; küçük çocuklar için kapasite izleme ve ileriye dönük planlama yapma Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının görevidir, büyük çocuklar için hizmet ise Milli Eğitim Bakanlığının. Aynı şekilde, Belçika Almanca konuşan Topluluğunda iki süreç ayrı olarak yürütülür; küçük çocuklar için İstihdam Bakanlığı , büyük çocuklar için Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı sorumludur.

Şekil B11 ileriye dönük planlama yapan yetkililerle kapasite izleme sürecini yürüten yetkililerin aynı olmadığını gösterir. Bulgaristan ve Finlandiya'da yerel yetkililer kapasite izlemeden sorumludur ancak ileriye dönük planlama da merkezi birimlerde yer alır. Finlandiya'da, örneğin , merkezi yetkililer EÇEB personelinin eğitimini de kapsayacak şekilde gelecek eğitim kapasitesi hedeflerini tanımlar. Diğer taraftan , Almanya ve İsveç'te sorumlulukların dağılımı tam tersidir , kapasite izleme merkezi ve yerel yetkililer arasında paylaşılır, ve ileriye dönük planlama yerel birimlerce yürütülür . Süreç Almanya'da daha karmaşıktır, federal seviyede genişleme politikası dahilinde talepleri izleme çalışmaları kapasite planlanmasını destekler ve 0-3 yaş çocukların hizmetlerinin genişletilmesi için nicel hedefler koyar.

Merkezi , bölgesel veya yerel yetkililerin yanı sıra , kapasite izleme ve planlama diğer birimleri de kapsayabilir . Bu durum İrlanda'da görülür, iki süreç de hükümet adına toplulukları yerel ajansları desteklemek üzere çalışan hayırsever statüsünde kar amacı gütmeyen şirketleri (POBAL) kapsar. Aynı şekilde, Fransa'da küçük çocuklar için EÇEB'in kapasite izleme ve ileriye dönük planlaması hükümete tavsiyelerde bulunan bağımsız bir birim olan *Le Haut Conseil de la Famille* kapsar. Belçika Fransız Topluluğunda, kurucu organizasyonlar okul öncesinde (*écoles maternelles*) kapasiteyi izler.

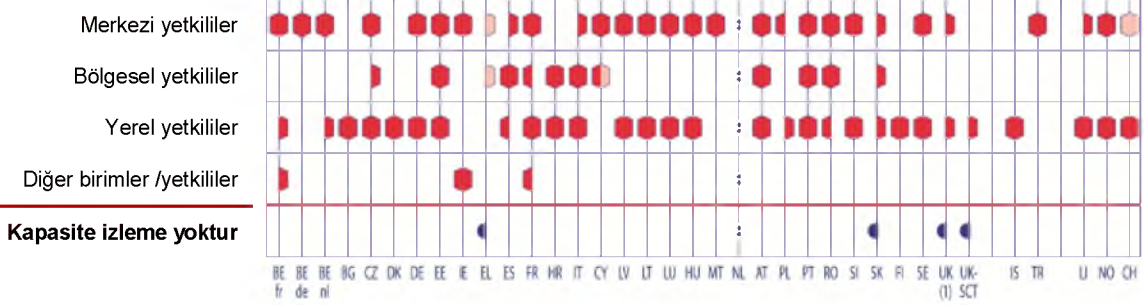
Genel anlamda, gösterge tüm ülkelerin büyük çocuklar için hizmetlerin planlama ve kapasite izlemesini yürüttüklerini gösterir. Ancak , bazı sistemlerde (Yunanistan , Slovakya ve tüm Birleşik Krallık'ta) bu süreçlerin hiç biri küçük yaş grubu hizmetlerine yönelik çalışma yürütmemektedir. Örneğin, Yunanistan'da , kapasite izleme ve ileriye dönük planlama sadece eğitim yetkililerinin (*nipiagogeio*), ilgilendiği 4 yaş üstü EÇEB için yürütülür, diğer EÇEB ortamlarını kapsamaz (i.e. *vrefonipiakos stathmos* ve *paidikos stathmos*). Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) küçük çocuklar için resmen mali olarak desteklenen EÇEB olmadığından, arz ve talebin izlenmesi söz konusu değildir. İskoçya'da , bu veri sadece ücretsiz EÇEB yasal hakkı hizmetiyle ilgilidir. İsviçre'de

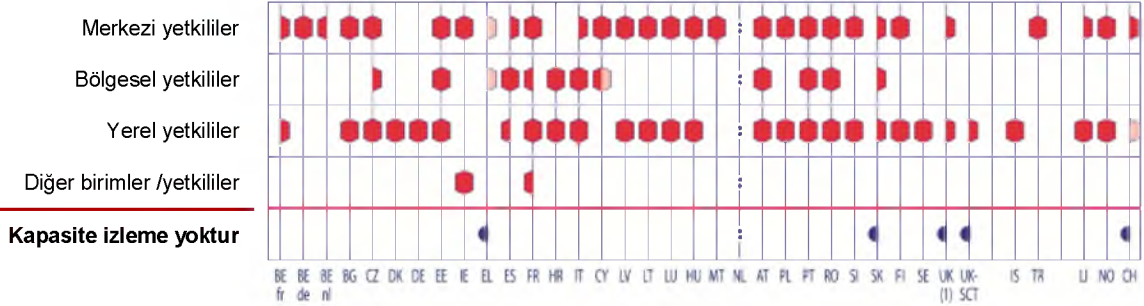
ileriye dönük planlama sadece 4 yaş üstü için okul öncesi (*Kindergarten/ecole enfantine/scuola dell'infanzia*) eğitimde yapılır.

Şekil B11: Merkez tabanlı EÇEB'in kapasite izleme ve ileriye dönük planlamasından sorumlu birimler, 2012/13

Şekil B11a: Kapasite izleme

Şekil B11b: İleriye dönük planlama

Sol küçük çocuklara hizmet Sağ büyük çocuklara hizmet

■ Tüm ortam türleri ■ Bazı ortam türleri

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Acıklayıcı notlar

'Kapasite izleme' ve 'ileriye dönük planlama' tanımları için bkz. Sözlük.

Her ülkenin kendi bağlamında 'küçük' ve 'büyük' neyi ifade ettiğini öğrenmek için Bkz. Ulusal sistem bilgi formları.

Ülkeye özgü notlar

Almanya: Temel sorumluluk yerel yetkililerdedir. Ancak, 0-3 yaş arası çocuklar için hizmetlerin genişletilmesi sürecinde federal (*Bund*) seviye hem kapasite izleme hem de ileriye dönük planlama da yer almıştır.

İrlanda: Diğer birimler /yetkililer : hükümet adına çalışan hayırsever statüsünde kar amacı gütmeyen şirketler (POBAL)

Yunanistan : 'Bazı ortamlar' okul öncesi okullarıdır (*nipiagogeio*).

Fransa : Diğer birimler /yetkililer : *Le Haut Conseil de la Famille*.

Kıbrıs: 'Bazı ortamlar' gündüz kreşlerini ifade eder (*vrefopaidokomikoi stathmoi*).

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): resmen mali olarak desteklenen EÇEB olmadığından, arz ve talebin izlenmesi söz konusu değildir.

Birleşik Krallık (SCT): Kapasite izleme ve ileriye dönük planlama yerel yetkililerce resmen mali olarak desteklenen okul öncesi eğitim (3- ve 4-yaşındakiler, yılda 475 saat) yürütülür, aileler/bakıcılar tarafından ödenen EÇEB hizmeti için kapasite izleme ya da ileriye dönük planlama yapılmamaktadır.

İsviçre : Merkezi yetkililer kantonlara uymaktadır. Küçük çocuklar için hizmet: çoğu kantonda (ve/ya yerel yetkililer) kapasite izleme yürütür; ancak detayların seviyesi farklıdır. Yedi kantonda ileriye dönük planlama da yapılmaktadır.

ÇOĞU AVRUPA ÜLKESİNDE KÜÇÜK ÇOCUKLAR İÇİN EÇEB ORTAMLARI YETERSİZDİR

Şekil B11 neredeyse tüm Avrupa ülkelerinin resmen mali olarak desteklenen EÇEB ortamlarının arzının aile talebini karşılayıp karşılamadığının izlenmesi için bir sistem oluşturduğunu gösterir. Dolayısıyla, çoğu ülkede bu sistemleri destekleyecek veriler toplanır.

Arz ve talep arasındaki ilişkiye dair verinin olduğu yerlerde, genelde aynı yapı görülür: resmen mali olarak desteklenen EÇEB ortam talebi arzından çoktur, özellikle de küçük çocuklar için. Sadece Danimarka , Finlandiya, İsveç ve Norveç'te her yaş grubu için EÇEB'te arz ve talep arasındaki dengesizliğe dair bir bilgi verilmemiştir. Bu dört Kuzey ülkesi resmen mali olarak EÇEB'e yasal hak tanımının oldukça erken, genelde de ebeveyn doğum izninden hemen sonra, başladığı ülkeler grubundadır (bkz. Şekil B4). Estonya ve Slovenya da bu gruba dahildir, ancak EÇEB'e erişimin genişletilmesine dair çabalara rağmen küçük çocuklar için mevcut yer sayısı halen ailelerin taleplerini karşılamamaktadır. Örneğin , son veriler Estonya'da küçük çocuklar için EÇEB talebinin arzından %5 fazla olduğunu gösterir.

Büyük çocukların aileleri genelde resmen mali olarak desteklenen EÇEB ortamları bulmada daha az güçlükle karşılaşmaktadır. Bu da çoğu ülkede, büyük çocukların ya yasal olarak EÇEB haklarının olması ya da ilkokuldan bir ya da iki yıl önce katılım zorunlulukları olduğu gerçeğine bağlıdır (bkz. Şekil B4). Ancak , Avrupa ülkelerinin üçte birinde büyük çocuklar için arz ve talep dengesizliği söz konusudur. Bazı durumlarda ise sadece belli ortam türleri etkilenmektedir. Örneğin,

Kıbrıs'ta, ortamların eksikliği sadece anaokullarını etkiler (*nipiagogia*), zorunlu okul öncesi sınıflardaki arz ve talep dengelidir (*prodimotiki*).

Polonya'da , anaokullarındaki 3 yaşlar için (*przedszkole*) ve küçük çocuklar için talep arzdan fazladır.

Arz ve talep arasındaki ilişki ülkeler içinde de değişiklik gösterebilir. Örneğin , Bulgaristan ,Macaristan , Letonya , Portekiz ve Slovenya'da kırsal kesimde EÇEB ortamı bulmak büyük şehirlerde bulmaktan daha kolaydır.

Portekiz'de, arz ve talep arasındaki coğrafik dengesizlik genelde büyük çocukları etkiler.

Almanya'da, EÇEB hizmetleri *Länder* arasında farklılık gösterir, ayrıca , tam zamanlı hizmette eksiklik vardır.

Avusturya'da , kırsal alanlarda talep daha fazladır.

Aynı şekilde, Litvanya'da , EÇEB'e erişimle ilgili en büyük sorun kırsal alanlardadır ki buralarda genelde hizmet yoktur. Ayrıca talep arzdan büyük şehirlerde fazladır, küçük yerlerde ise hizmet sabittir.

Çoğu Avrupa ülkesi EÇEB ortamları arzının talebi karşılaması için tedbir almaktadır. Genel yaklaşımlar merkezi yetkililerce yeni programlar oluşturulması ya da EÇEB finansmanından sorumlu yetkililere ek fon hizmeti verilmesini içerir (bkz. Şekil D2). Merkezi yetkililer Almanya, İspanya, Avusturya , Polonya , Portekiz , Türkiye ve İsviçre'de EÇEB altyapısının genişletilmesi için önemli fonlar sağlar.

Almanya'da, federal seviye EÇEB finansmanından sorumlu *Länder'lere* EÇEB hizmetlerinin genişletilmesine ilişkin yatırım ve işlem giderleri için 2008-2014 yılları arasında PPS 5.2 milyar vermiştir. İşlem giderleri için federal seviye 2015 itibarıyla PPS 812 milyon vermeye devam edecektir.

İspanya'da, Eğitim Bakanlığı ve Otonom Topluluklar 3 yaş altındaki çocuklar için kaliteli EÇEB ortamları oluşturmak için 1 187 milyon PPS sağlamıştır.

Polonya'da 2011'den beri İş ve Sosyal Politika Bakanlığı, 3 yaş altındakiler için EÇEB ortamlarının sayısını artırmak için yerel yetkililere yardım sunan 'Toddler' (*Maluch*) programını yürütmektedir. Bu hedeflenen mali yardım çocukların bakımı için harcanan

giderlerin %50'sini geçmemelidir. Ayrıca 2011'de beri Polonya'da ,vergi indirimi 3 yaş altındakilere yönelik ortamlar oluşturulması için işverenleri teşvik etmek için uygulamaya konmuştur.

Portekiz 3 ila 6 yaş arasındaki çocuklar için ek 500 okul öncesi eğitim sınıfı inşa etmektedir. Bu program Portekiz Merkezi Hükümeti ve Avrupa fonları tarafından kısmen mali olarak desteklenmektedir.

Türkiye'de, en az altı sınıfı olan yeni inşa edilen ilkokulların bir ya da iki ana sınıfı olmalıdır. Ayrıca , Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün okul öncesi eğitimi desteklemek, özellikle de eşya alımı, veli-çocuk eğitim programları oluşturmak ve okul öncesi sosyal beceriler oluşturmak için devam eden bazı ulusal projeleri vardır.

İsviçre'de , 2003'ten beri yürürlükte olan Konfederasyon girişim programı 2015'e kadar devam edecektir. Yeni çocuk gündüz-bakım merkezleri, 'gündüz-bakımı aileler' tarafından yapılan bakımın koordinasyonu için organizasyon, ve okulu tamamlayan kamu bakım yerleri kurulmuştur. 2005 ile Kasım 2013 sonu arasında, 146 milyon PPS yatırım yapılmış ve 42 695 yeni yer yapılmıştır.

Geleceğe yönelik planlanan bazı girişimler. Örneğin,

Estonya'da , 2014-2017 kamu bütçe stratejisi yerel hükümetlerin anaokullarına yatırım için dış yardım almalarına olanak sağlayacaktır.

Letonya , Portekiz ve Türkiye'de yeni EÇEB ortamları oluşturmak ve mevcut olanları genişletmek için **Avrupa Finansman programlarından** yararlanılmaktadır. Estonya Norveç'ten destek almaktadır .

Bazı ülkeler EÇEB arz ve talebini **standartları esneterek** ya da **idari yükü azaltarak** dengelemeye çalışır.

Çek Cumhuriyeti'nde talebi karşılamak için gruptaki çocuk sayısı artırılabilir (bkz. Şekil B6).

Yunanistan'da 2002'den beri, EÇEB ortamları eğer yeterli personel ve yer varsa belirlenen kapasitelerinin %20'sinden fazlasını alabilir.

Fransa'da 2010'da, mevcut ortamlardaki yer sayısının %28 artışına düzenlemelerle belirlenmiş normları yumuşatarak daha çok çocuğun kaydolmasına izin verilmiştir.

Litvanya'da kurallar 2010'da özel okul öncesi okulların kuruluşunu kolaylaştırmak için yumuşatılmıştır , örn. sağlık tesisi gerekliliklerini basitleştirerek. Ayrıca, 2011'de, binaların ve alanların kullanımına dair gereklilikler yeni EÇEB ortamları için kolaylaştırılmıştır, ve kısmi finansman (haftada 20 saati geçmeyen) sağlanmıştır. Ayrıca, EÇEB'İ de içeren çok fonksiyonlu merkezler kırsal alanlarda okul yakınlarında kurulmaktadır.

Portekiz mevzuatın yükünü azaltmak ve yeni EÇEB ortamlarının açılıp işletilmesini teşvik etmek için değişiklikler yapılmıştır.

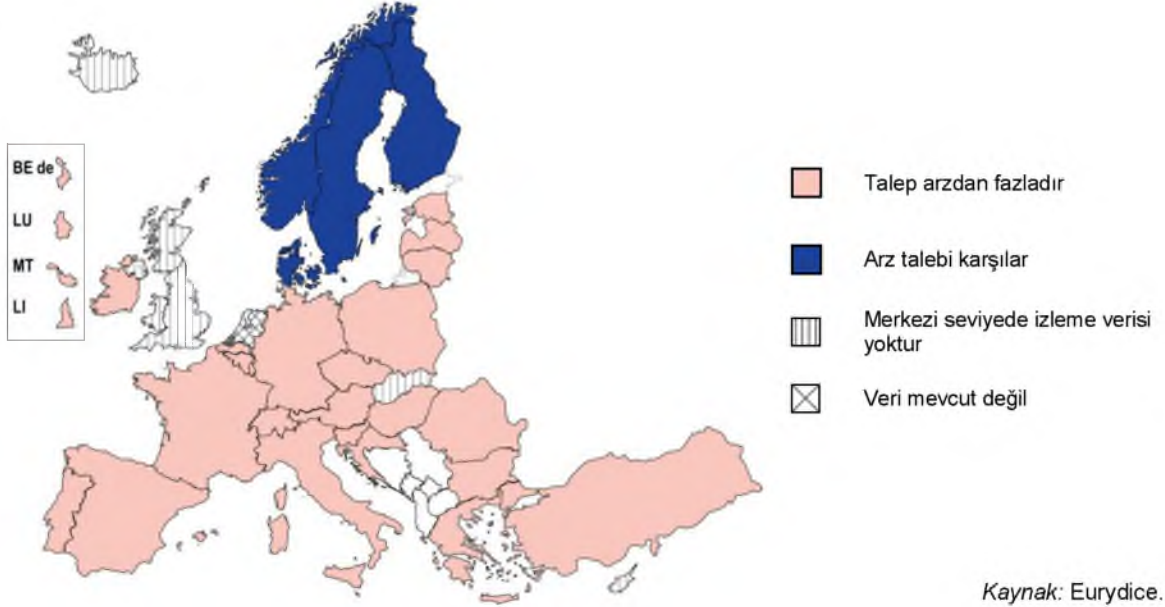
Slovakya'da uygun odaları derslik olarak kullanarak 3 yaş üzerindeki çocuklar için ortamlardaki sınıf sayısını artırarak yeni EÇEB ortamları (*materská škola*) yaratılmıştır.

Slovenya'da , belediyeler gruptaki çocuk sayısını iki artırarak yeni EÇEB ortamları (bkz. Şekil B6) oluşturabilir. Bu durum grupların %78'ine uygulanmaktadır. Belediyeler iç mekanlardaki oyun odalarının büyüklüğünü azaltabilir. Standartların yumuşatılması Eylül 2017 itibarıyla yürürlüğe girecektir.

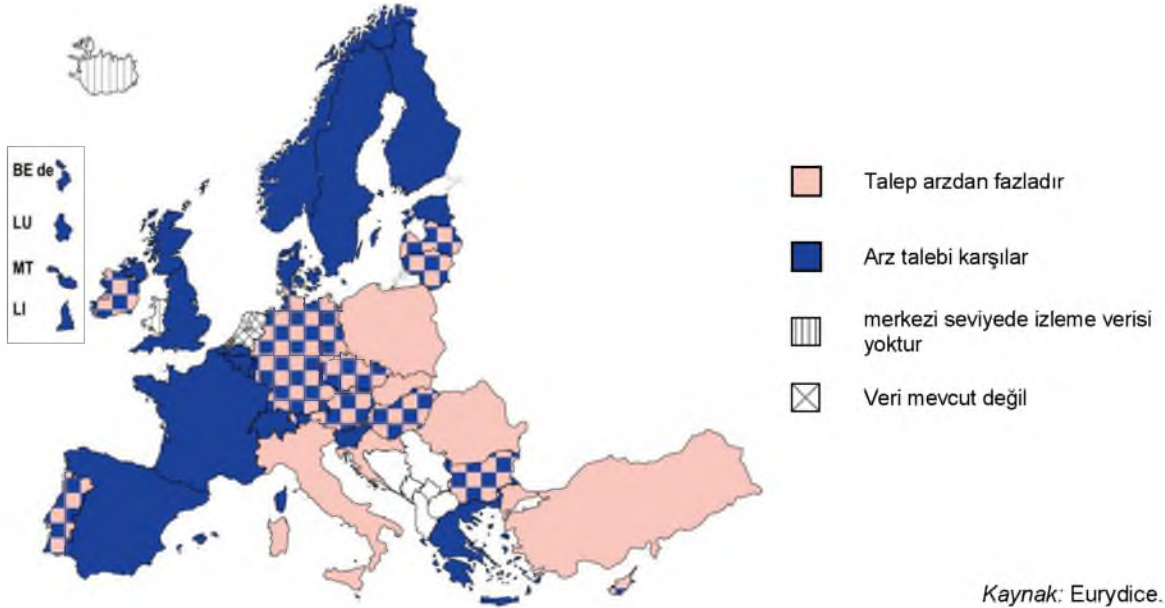
Çek Cumhuriyeti ve Türkiye'de (okul öncesi sınıfları - *Anasınıfları*), EÇEB'in bazı ortamları öğleden önce ve sonra farklı çocuklarla vardiyalı işleyebilir. Ayrıca, **Çek Cumhuriyeti'nde** çocuklar kreşlere yarı zamanlı, haftanın farklı günlerinde gidebilir (*mateřské školy*), bu şekilde de sadece bir yer işgal eder.

Şekil B12: Resmen desteklenen merkez tabanlı EÇEB ortamlarındaki yerlerin arz ve talebi, 2012/13

Şekil B12a: Küçük çocuklar

Şekil B12b: Büyük çocuklar

Acıklavıcı notlar

'Kapasite izleme' tanımı için bkz. Sözlük.

Her ülkenin kendi bağlamında 'küçük' ve 'büyük' neyi ifade ettiğini öğrenmek için Bkz. Ulusal sistem bilgi formları.

Ülkeve özgül notlar

Çek Cumhuriyeti : Arz ve talep EÇEB'in son yılında dengeli olmalıdır.

Yunanistan : Eğitim ve Din İşleri Bakanlığı'nın (*nipiagogeio*) sorumluluğu altındaki ortamlarda arz talebi karşılar.

Diğer EÇEB ortamlarında (*vrefonipiakos stathmos* ve *paidikos stathmos*) arz ve talep arasındaki ilişkiyi kurmaya imkan sağlayacak merkezi seviyede resmi veri yoktur. Ancak , mali kriz dolayısıyla resmen mali yardım alan yerler için talep arzdan fazladır.

Kıbrıs: İş ve Sosyal Güvence Bakanlığı'nın sorumluluğundaki ortamlara dair veri yoktur (i.e. *vrefopaidokomikoi stathmoi*). Anaokullarında (*nipiagogia*) talep arzdan fazladır, talep zorunlu okul öncesi sınıflarda karşılanmaktadır (*prodimitiki*).

Portekiz : Sadece 5 yaşındakiler için arz talebi karşılar.

İsveç : Ulusal seviyede veri yoktur . Ancak , yeni bir hükümet raporu (SOU, 2013) çoğu belediyelerde arzın talebi karşıladığını gösterir. Sadece çocukların yaklaşık %2'si yer için iki ya da üç ay beklemek zorundadır.

Birleşik Krallık (ENG/NİR): Resmen mali destek alan okul öncesi hizmeti 3 ve 4 yaşındaki çocuklar (15 ve 12.5 haftalık saat) için yarı zamanlı hak tanıma şeklindedir. Yer açısından arz talebi karşılar ancak saat sayısı ve mekan açısından karşılamaz.

Bazı ülkeler **alternatif yapılar** oluşturmayı ya da **hizmetleri çeşitlendirmeyi** teşvik eder.

Almanya aile günüz bakımını genişletip geliştirmeyi amaçlar (Tagespflege); bu nedenle çocuk bakıcıları için minimum 160 saatlik eğitim süreci önerilmiştir.

Aynı şekilde, **Fransa** ev tabanlı çocuk bakıcılarını destekleyerek ve özel sektöre mali yardımda bulunarak (özellikle küçük yerlere , 'mini-crèches') EÇEB'i çeşitlendirmeye çalışmaktadır (120 saatlik zorunlu eğitim, bkz. Şekil E3).

Letonya Eylül 2013 itibarıyla ev tabanlı EÇEB'i oluşturmak için bir düzenleme yapmıştır.

Macar Ulusal Reform Programı 2014-2020 ev tabanlı EÇEB oluşumunu teşvik eder.

Bazı ülkelerde arz ve talebi dengelemek için alınan diğer tedbirler.

Letonya kamu ortamları için çocukları bekleme listesinde olan ve özel okul öncesi kurumlarına devam eden ailelere mali destek sunar.

Birleşik Krallık (**Kuzey İrlanda**) EÇEB ortamlarının yaşı küçük olan çocuklardan ziyade hedeflenen yaştaki çocuklara sağlanmasını desteklemek için 2011/12'de iki aşamalı bir başvuru süreci başlatmıştır.

Türkiye EÇEB ortamlarına düzenli olarak katılmayan öğrencilere ulaşmak için yaz okul öncesi programları ve mobil sınıflardan yararlanmaktadır.

KATILIM

KISM I - İSTATİSTİK : KATILIM ORANLARI

Bir çok araştırma kaliteli EÇEB ortamlarına katılımın çocuklar için oldukça önemli faydaları olduğunu vurgulamaktadır. Kaliteli bir erken çocukluk eğitim ve bakımı (EÇEB) başarılı bir yaşam boyu öğrenme, sosyal bütünleşme, ve kişisel gelişimin temelidir ⁽⁷⁾.

EÇEB'in genel amaçlarından birisi de çocukları zorunlu eğitime hazırlamaktır ve bu çocukların okula başlama yaşı yaklaştıkça eğitim sürecinde daha da önemli bir hal alır (bkz. Bölüm F). Avrupa Komisyonu eğitim sistemine erken katılımın önemini vurgular ve 2011'de okul öncesi katılımında AB standardı getirmiştir . Buna göre 2020 itibariyle , Avrupa çapında değişen, 4 ile zorunlu eğitim yaşındaki çocukların en azından %95'i nin erken çocukluk eğitimine katılması gereklidir ⁽⁸⁾.

Bu bölüm Avrupa ülkelerinde mevcut EÇEB katılım oranlarına ilişkin temel istatistiki verileri sunar. Eurostat UOE eğitim istatistikleri veri toplamasını kullanarak her yaş grubu için 3 ila 7 yaş arasındaki çocukların eğitim kurumlarına katılımına dair güvenilir veriler yer almaktadır. 4 ile zorunlu eğitime başlama yaşı arasındaki çocukların EÇEB'e katılımına ilişkin birleşik bir gösterge Avrupa standardında ilerlemeyi göstermek için sunulmuştur. Diğer bir veri seti - Avrupa Birliği Gelir ve Yaşam Koşulları İstatistikleri (EU-SILC) - 3 yaş altı ve üstü çocuklar için çocuk bakımı düzenlemelerini gösterir. Çocukların EÇEB'e katılacakları saat sayısı ve EÇEB'de olmayanların (aileleri tarafından bakılan) oranı da tartışılmaktadır.

İkinci bölüm EÇEB katılım , öğrenci çıktıları ve öğrenci geçmişi arasındaki ilişkileri ele alır. Veriler iki uluslararası öğrenci başarı çalışmasına dayalıdır (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı(PISA) ve Uluslararası Okuma Becerileri Gelişimi Çalışması (PIRLS)). İki çalışma da EÇEB'e katılımın faydalarını açıkça gösterir. Maalesef, dezavantajlı öğrenciler durumu daha iyi olan ailelerden daha az oranda EÇEB'e katılmaktadırlar.

ÇOCUKLARIN YÜZDE 93'Ü ZORUNLU EĞİTİMDEN ÖNCE EÇEB'E KATILIR

Son verilere göre (2011), Avrupa çapındaki standart - 2020 itibariyle 4 ile zorunlu eğitime başlama yaşındaki çocukların en azından % 95'inin erken çocukluk eğitimine katılması gerektiği- neredeyse gerçekleşmiştir. Ortalamada AB-28'de, bu yaş grubundaki çocukların %93'ü halihazırda EÇEB'den faydalanmaktadır. Avrupa ülkelerinin üçte birinden fazlasında katılım oranları AB standardından yüksektir. Letonya , Avusturya ve Macaristan 90 ve 95 yüzdeyle hedeflenen orana çok yakındır.

Ancak, bazı ülkelerin hedeflenen katılım oranına ulaşması için uzun bir yolu vardır. 2011'de, belirlenen yaş grubundaki çocukların merkez tabanlı EÇEB programlarına katılımı , ISCED 0'da tanımlandığı gibi, Yunanistan , Hırvatistan , Polonya , Slovakya , Finlandiya ve İsviçre %70 ile 79 arasındadır. Erken eğitime katılımında en düşük oran %43 ile Türkiye'dedir. Ancak , katılım oranlarında Türkiye'de bir artış görülmektedir: 2001 yılına kıyasla oran %31'den fazla artmıştır.

2001'den 2011'e ortalama AB-28'de bu yaş grubunun erken eğitime katılım oranı 7 puan artmıştır. Son on yılda bir önceki yıla göre katılım oranlarında artış görülmüştür.

Çoğu ülkede , 2001 ve 2011 arasında, bu yaş grubundaki çocukların EÇEB katılım oranları artmıştır. Türkiye'nin yanı sıra, İrlanda, Letonya , Litvanya ve Polonya'da da yüksek oranda artış gözlemlenmiştir

⁽⁷⁾ COM(2011) 66 final.
⁽⁸⁾ Ibid.

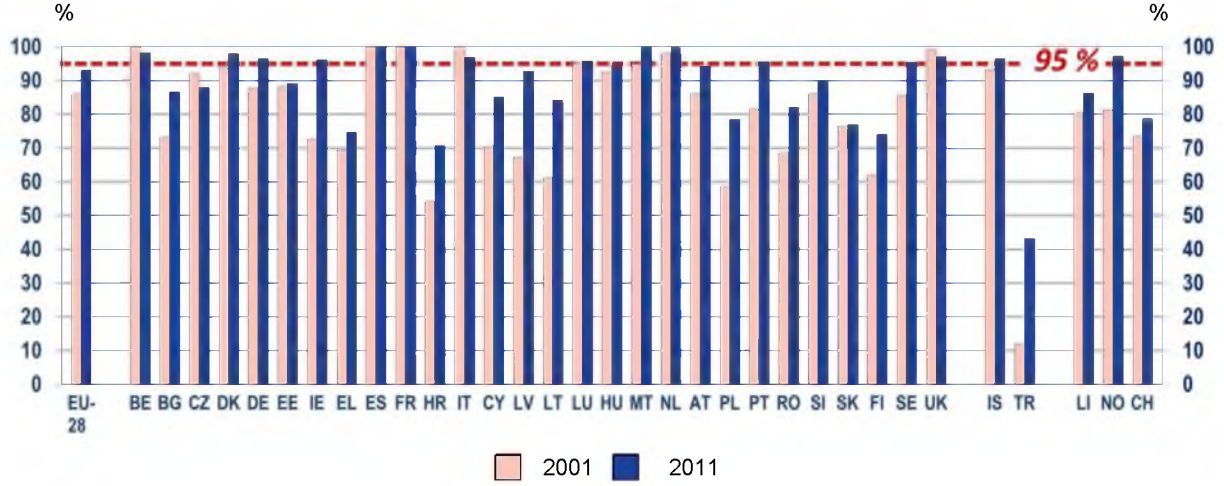

KATILIM

(%20-25 arasında değişen). Bulgaristan , Hırvatistan , Kıbrıs, Portekiz , Romanya, Finlandiya ve Norveç'te söz konusu katılım oranları %12-17 oranlarında artmıştır.

Katılım oranlarının düştüğü çok az görülmüştür. Belçika ve İtalya'da, 2001'de katılım %100 iken 'tavan etkisi'ne bağlı olabilecek az bir düşüş söz konusudur. Çek Cumhuriyeti'nde, katılım oranları son on yılda %4 oranında düşmüştür.

Şekil C1: İlgili yaş grubu oranı olarak EÇEB'e katılım oranları (4 yaş ila zorunlu eğitim çağındaki çocuklar), 2001, 2011

	EU-28	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU
2001	85.9	100.0	73.2	92.0	93.7	87.7	88.3	72.6	69.3	100.0	100.0	54.1	100.0	70.4	67.2	61.2	95.3
2011	92.9	98.1	86.6	87.8	97.9	96.4	89.1	96.1	74.6	100.0	100.0	70.6	96.8	85.0	92.7	84.2	95.6
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	TR	LI	NO	CH
2001	92.5	95.0	98.1	86.0	58.5	81.5	68.5	86.0	76.4	62.0	85.7	99.0	93.3	11.9	80.4	81.3	73.5
2011	94.5	100.0	99.6	94.3	78.4	95.4	82.0	89.8	76.9	74.0	95.3	97.0	96.5	43.1	86.3	97.2	78.7

Kaynak: Eurostat, UOE (veri Kasım 2013 verisi).

Explanatory note

Nüfus verileri 1 Ocak tarihini ifade eder, katılıma ilişkin veri okul/akademik yıl başında belli bir günde yapılan sayımı gösterir.

Ülkeve özgül notlar

Hırvatistan ve Lihtenştayn : 2001 yerine 2003 verileri.

Birleşik Krallık : 2001 ve 2011 arasında metodoloji değişikliği.

İsviçre : 2001 yerine 2002 verileri.

ÇOCUKLAR 4 YAŞINDAYKEN EÇEB KATILIMI ZİRVEDEDİR

EÇEB genelde gönüllü olduğundan, katılım çocukların yaşıyla yavaş yavaş artar ve zorunlu ilköğretimin başlamasıyla aniden düşer. Maalesef, Avrupa ülkeleri için çocukların EÇEB'e katıldığı dönem için yaşlara göre güvenli ve karşılaştırılabilir veri elde etmek zordur. UOE eğitim istatistikleri veri toplaması 3 yaş itibarıyla eğitim kurumlarına başlayan çocuklara dairdir; diğer taraftan Avrupa Birliği Gelir ve Yaşam koşulları istatistikleri (EU-SILC) de çocuk bakımı düzenlemelerine dair güvenli veri sunar (bkz. Şekil C3). Her iki veri setinin de bu raporda belirtildiği gibi EÇEB ile ilgili eksiklikleri vardır. UOE verileri, ISCED 0 (UNESCO 1997 sınıflandırmasına göre) olarak merkez tabanlı eğitim programları ile sınırlıdır. EU-SILC verilerinin çocuk bakımı düzenlemelerinin tüm boyutlarını kapsamamasına rağmen, örneklem boyutu küçüktür ve dolayısıyla çoğu ülkede her yaş grubu için veri yoktur.

UOE verileri yaşla beraber eğitim programlarına katılım oranlarının da arttığını göstermektedir. 2011'de, ortalamada AB-28'de, 3 yaşındaki çocukların okul öncesine katılım oranı %82'dir. 4 yaşındaki çocukların eğitim programlarına (okul öncesi ve ilköğretim) katılım oranı %91'dir ve 5 yaşındaki , 6 yaşındaki ve 7 yaşındakilerle oran %95'ten %98'e ve %99'a çıkmıştır. Avrupa'nın çoğu ülkesinde çocukların 3 yaşındayken merkez tabanlı okul öncesi eğitim programlarına katılmasına rağmen, EÇEB katılımı 4 yaşında zirvededir ki AB-28'de oran % 87'ye ulaşır. Ardından artan yaşla beraber çocuklar ilköğretime devam eder. 2011'de, ortalamada AB-28'de, 5 yaşındakilerin %16'sı ISCED 1'e katılmıştır. Oran 6 yaşındakiler için %75'e ulaşmıştır. Son olarak da neredeyse 7 yaşındakilerin tümü (%99) ilköğretime başlamıştır.

Bu genel eğilimde bazı istisnalar vardır. 3 yaşındaki çocuklar merkezi bazlı eğitim programlarına Yunanistan , Türkiye, Lihtenştayn ve İsviçre'de (katılım oranı %5'ten azdır) katılmamışlardır. Bu ülkelerin çoğunda, ISCED 0 olarak sınıflandırılan EÇEB programları normalde 4 yaşından küçük çocuklar için mevcut değildir. İrlanda, Hırvatistan , Kıbrıs, Malta, Polonya ve Finlandiya'da 3 yaşındakilerin yaklaşık %50'si ISCED 0'a katılmışlardır.

İrlanda ve Birleşik Krallık'ta (Kuzey İrlanda) ISCED 1'e en erken başlama görülür . İrlanda'da, 4 yaş itibarıyla, çocuklar ilköğretimdeki ana sınıflarına kaydolabilir ki bunlar resmi olarak ilköğretim olarak kabul edilir (ISCED 1). Birleşik Krallık'ta (Kuzey İrlanda), çocuklar 4 yaş 2 ay ile 5 yaş iki ay arasında zorunlu ilköğretime başlar. Dolayısıyla Birleşik Krallık'taki 4 yaşındakilerin %30'u ve İrlanda'dakilerin %39'u ISCED 1'de yer almaktadır.

Diğer taraftan, 6-yaşındakilerin çoğu Bulgaristan , Estonya , Hırvatistan , Letonya , Litvanya, Macaristan , Polonya , Romanya, Finlandiya ve İsveç'te okul öncesi eğitim programlarına katılır. Ancak, Polonya'da , 2009-2014 arasında, ilköğretime başlangıç yaşı kademeli olarak 7'den 6 yaşa indirilmiştir. 2015'te 6-yaşındaki tüm çocuklar ilköğretime başlamak zorunda kalacaktır.

Ayrıca, Çek Cumhuriyeti , Letonya ve Romanya'da 7-yaşındakilerin %6-8'i okul öncesi eğitime katılır. Romanya'da, ilköğretime başlama resmi yaşı 6'dır ve aileler 6 yaşındaki çocuklarını okula mı yoksa EÇEB'e yollayacaklarına karar verebilir. Dolayısıyla, çoğu çocuk ilköğretime 7 yaşında başlar. Sadece 2012'den beri ilköğretime başlamak 6 yaşında zorunludur.

6- ve 7-yaşındakilerin oranı ya da bazı istisnai durumlarda, eğitim sisteminde ilköğretime başlama için olgunluk, okula hazır bulunurluk veya dil kriterleri varsa büyük çocuklar bile EÇEB'de kalabilir (bkz. Şekil F6).

KATILIM

Şekil C2: Okul öncesi ve ilköğretime katılım oranları (ISCED 0 ve 1), yaşa göre, 2011

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verileri).

Acıklayıcı not

Bu gösterge 3'ten 7 yaşına kadar yıllara göre ISCED 0 ve 1'e katılım oranlarını gösterir ve erken yaşlarda eğitime katılım şekillerini gösterir. Bazı ülkeler için, katılım oranları %100'ü geçer. Bu da yılın farklı günlerinde yapılan farklı çalışmalardan iki veri setine göre (nüfus ve eğitim) hesaplama yapıldığından dolayıdır. Şekil oransal olarak 100'e yuvarlanmıştır.

1 Ocak 2011 nüfus verileridir, katılıma dair veriler 2010/11 okul/akademik yılının başlangıcındaki bir tarihteki sayımı ifade eder.

Ülkeve özgül notlar

Belçika : Veri bağımsız özel kurumları ve Almanca konuşan Topluluk verisini kapsamaz.

Yunanistan : 6 yaşındaki ISCED 0 katılımcıları 7 yaş ve üstündekileri kapsar.

Polonya : 7 yaşındaki ISCED 0 katılımcıları 8 ila 10 yaşındakileri de kapsar. 6 yaşındaki ISCED 1 katılımcıları 5 yaşındakileri kapsar.

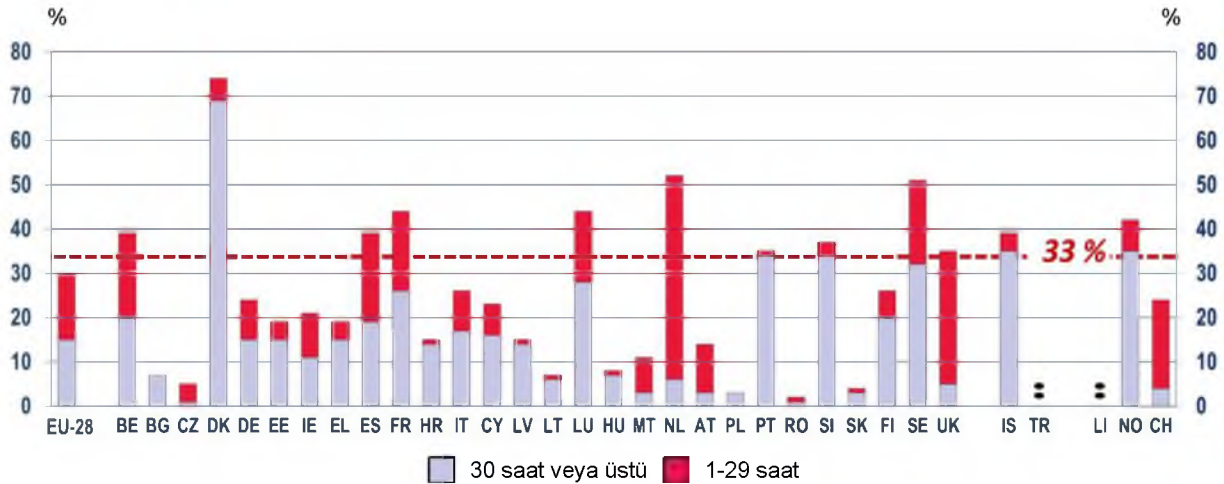
Türkiye: 5 yaşındaki ISCED 0 katılımcıları 6 yaşındakileri kapsar.

3 YAŞINDAKİ ÇOCUKLARIN EÇEB KATILIMI OLDUKÇA DÜŞÜKTÜR

Küçük çocuklar için erken çocukluk eğitim ve bakımı düzenlemeleri farklı ülkelerde değişiklik gösterir (bkz. Bölüm B ve Ulusal sistem bilgi formları) ve ailelerin seçebilecekleri bir dizi seçenek vardır. Formel hizmet çeşitli merkez tabanlı ortamları ve ev tabanlı çocuk bakıcıları kapsayabilir. Diğer daha az formel olasılıklar, ki bunlar bu raporun konusu değildir, çocuk bakıcıları, akraba ya da diğer yetişkinlerin çocuklara bakmasını kapsar. Ayrıca, Avrupa ülkeleri çeşitli çocuk bakımı izni politikaları, 12 haftadan 2 yıla kadar ücretli çocuk bakımı izni (babalık, annelik ya da ebeveyn izni) uygulamalarına sahiptir (bkz. Şekil B3).

Avrupa ülkelerinde küçük çocukların EÇEB katılımına ilişkin karşılaştırmalı veriler şu ana kadar sadece Avrupa Birliği Gelir ve Yaşam koşulları istatistiklerinde yer almıştır. 'Formel bakım' dan faydalanan çocukların oranına dair gösterge (bkz. Şekil C3) okul öncesi ya da zorunlu eğitim, okul saatleri dışında merkez tabanlı hizmetlerle çocuk bakımı ve gündüz-bakım merkezlerindeki çocuk bakımını kapsar. 'Formel bakım'ın bazı ülkelerde çocuk bakımının önemli bir bölümünü oluşturan düzenlenmiş ev tabanlı EÇEB'i⁽⁹⁾, kapsamadığına dikkati çekmek gereklidir (bkz. Şekil B2 ve Ulusal sistem bilgi formları).

Şekil C3: EÇEB'e 3 yaş altındaki çocukların katılım oranları, haftalık saate göre, 2011

	EU-28	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU
30 saat veya üstü	15	20	7	1	69	15	15	11	15	19	26	14	17	16	14	6	28
1-29 saat	15	19	0	4	5	9	4	10	4	20	18	1	9	7	1	1	16
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	TR	LI	NO	CH
30 saat veya üstü	7	3	6	3	3	34	1	34	3	20	32	5	35	:	:	35	4
1-29 saat	1	8	46	11	0	1	1	3	1	6	19	30	4	:	:	7	20

Kaynak: Eurostat, EU-SILC (Kasım 2013 verileri).

Acıklayıcı not

Gösterge her yaş grubuna göre 'formel bakım' alan çocukların oranını nüfusa göre gösterir. Formel bakım okul öncesi veya zorunlu eğitim, okul saatleri dışında merkez tabanlı hizmetleri ve kamu tarafından düzenlenen/kontrol edilen gündüz-bakım merkezlerinde çocuk bakımı veya özel yapıları kapsar. Ev tabanlı bakımı kapsamaz.

(9) Çoğu ülkede EU-SILC ev tabanlı bakım tahminleri güvenilir değildir.

Veriler 3 yaşından küçük çocukların EÇEB katılımının az olduğunu gösterir. 2002'de, 'Barcelona çocuk bakım tesisleri hedefi' kabul edilmiştir ve 2010 itibariyle çocuk bakımının 3 yaşından küçük çocukların %33'üne sağlanacağını ifade etmiştir (10). Ancak , 2011'de, sadece on Avrupa Birliği ülkesinde (İzlanda ve Norveç de dahil) Barselona hedefine ulaşılmıştır. Danimarka 3 yaş altındakilerin %74'ünün EÇEB katılım oranıyla ön plana çıkar, bunların %69'u haftalık 30 saatlik ya da daha fazla formel bakıma katılır. Hollanda ve İsveç'te , 3 yaşından küçük her ikinci çocuk EÇEB programına kayıtlıdır. Hollanda'da yarı zamanlı çalışma yaygın olduğundan (Eurostat, 2013), çoğu küçük çocuk EÇEB'e yarı zamanlı katılır.

Belçika , İspanya , Fransa , Lüksemburg , İzlanda ve Norveç'te 3 yaş altı çocukların EÇEB katılım oranları %40 ile 45 arasında değişir. Portekiz , Slovenya ve Birleşik Krallık'ta, neredeyse 3 yaş altı her üç çocuktan biri en azından haftada bazı saatler formel bakımdan faydalanır.

Diğer taraftan, Bulgaristan , Çek Cumhuriyeti , Litvanya , Macaristan , Malta, Polonya , Romanya ve Slovakya'da 3 yaş altı EÇEB katılımı (yaklaşık %10 veya az) oldukça düşüktür . Oranlar Hırvatistan, Letonya ve Avusturya'da yaklaşık %15 ve Estonya, İrlanda ve Yunanistan'da yaklaşık %20'dir.

ÇOCUKLAR EÇEB'DE HAFTALIK 26-29 SAAT GEÇİRİR

EÇEB'e katılan çocukların oranı EÇEB ağının erişilebilirliği ve kapsamını yansıtır, fakat dikkat edilecek diğer bir nokta ise programların tam çalışma ya da okul gününü kapsayıp kapsamadığı ya da haftada bir kaç saat bakım sağlayıp sağlamadığıdır. Bunun çocuklar, aileler ve resmen mali olarak desteklenen hizmetler ve kamu finansmanı durumlarında önemi büyüktür. Daha uzun bir gün çocukların daha fazla bireyselleştirilmiş eğitim almasına ve akranlarıyla daha fazla geçirmelerine- ki bu ikisinin de uzun dönem faydaları olabilir- olanak sağlar (Ackerman, Barnett ve Robin, 2005). Daha uzun bir gün ailelerin istihdamına ve genelde çocuk bakım hizmetlerine ilişkin para biriktirmelerine imkan sağlar. Ancak , mali olarak desteklenen bir EÇEB günü daha yüksek kamu harcaması anlamına gelir .

Ortalamada AB-28'de, 2011'de 3 yaş altı çocuklar EÇEB'e haftada 26 saat katılmaktadırlar, diğer taraftan 3 yaş üstü çocuklar haftada 29 saat geçirirler. Bu şekiller okul sonrası çocuk bakımını da içerir. 3 yaş üstü çocukların daha uzun saat faydalanması bu yaş grubu için okul öncesi hizmetin çoğu Avrupa ülkesinde, en azından haftanın belli saatlerinde, ücretsiz olması ile ilgili olabilir (bkz. Şekil D5).

Küçük çocuklar için, Birleşik Krallık merkez tabanlı EÇEB'de ortalama haftalık saat açısından düşük ortalamayla yani 14 saat hizmetle (günde 3 saatten az) ön plana çıkar, yani 14 saat (günde 3 saatten az). Çek Cumhuriyeti , Malta, Hollanda, Avusturya ve İsviçre'de 3 yaş altındakiler EÇEB'e sadece haftada 18-21 saat katılır. Diğer taraftan , Bulgaristan, Danimarka , Estonya, Hırvatistan, Litvanya , Macaristan, Slovenya ve İzlanda'da küçük çocuklar merkez tabanlı EÇEB'de haftada 35 saat geçirirler. Letonya , Polonya ve Portekiz'de haftalık katılım yaklaşık 40 saattir .

Ortalamada, büyük çocuklar merkez tabanlı EÇEB'e daha çok saat katılmasına rağmen, İrlanda, Hollanda, Birleşik Krallık ve İsviçre'de tipik bir hafta yaklaşık 19-22 saattir. Lüksemburg , Malta, Avusturya ve Romanya'da 3 yaş üstü çocuklar yaklaşık 25-27 saat EÇEB hizmeti alır. Bulgaristan , Estonya , Letonya , Litvanya ve Portekiz'de bu saat sayısı ise yaklaşık 40'dır .

Çoğu Avrupa ülkesinde, haftalık EÇEB katılımı yaş grupları arasında fazla farklı değildir (fark günlük bir saatten ya da haftalık 5 saatten azdır). Ancak , bazı istisnalar vardır. Örneğin , İrlanda'da, 3 yaş altı çocuklar ortalama, 3 yaş üstü çocuklardan 12 saat fazla EÇEB'de kalırlar. Bu eğilim Çek Cumhuriyeti'nde tam tersidir , büyük çocuklar neredeyse haftada 11 saat fazla EÇEB ortamlarına katılırlar. Slovakya , Malta ve Birleşik Krallık'ta 3 yaş üstü çocuklar ortalama 2 yaşına kadar olan çocuklardan altı ila yedi saat daha fazla vakit geçirir.

Şekil C4: EÇEB'de haftalık geçirilen ortalama saat sayısı, yaş grubuna göre, 2011

	EU-28	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	TR	LI	NO	CH
< 3 yaş	26.4	29.4	36.8	19.2	35.1	29.7	37.1	34.0	32.2	27.6	30.0	35.7	30.6	33.3	38.3	36.5	31.6																	
> 3 yaş	29.3	31.9	39.7	29.9	34.3	27.6	38.5	21.8	28.0	29.2	30.3	33.4	33.3	31.1	38.7	37.8	26.9																	
< 3 yaş																																		
> 3 yaş																																		

Kaynak: Eurostat, EU-SILC (Kasım 2013 verileri).

Acıklavıcı not

EÇEB'de haftada ortalama geçirilen sayı hesaplanırken sadece EÇEB'e katılan çocuklar göz önünde bulundurulmuştur. Veriler tipik (genel) referans süresinde yaklaşık bir haftayı ifade eder. 'Tipik hafta' bir bütünün bir kısmını temsil eden olarak anlaşılmalıdır. Değişikliklerden dolayı tipik bir haftanın tanımlanmasının zor olduğu durumlarda tatiller ve özel durumlardan (örn. hastalık) etkilenilmeyen birinci hafta referans alınarak bilgi verilir.

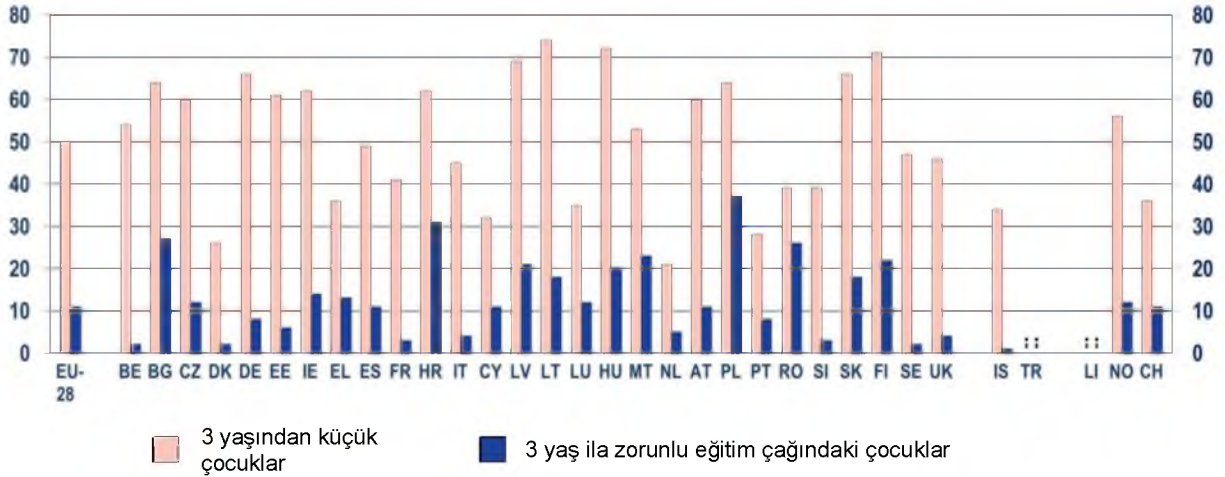
BAZI ÜLKELERDE 3 YAŞ ÜSTÜ ÇOĞU ÇOCUK SADECE AİLELERİ TARAFINDAN BAKILIR

EÇEB'e katılım incelendikten sonra Avrupa'da çocuk bakımını tamamiyle anlamak için sadece ailelerinin baktığı çocuklara da değinmek gerekir. Ortalamada AB-28'de 2011'de, 3 yaş altındaki çocukların %50'si merkezi ya da ev tabanlı EÇEB'den faydalanmaz ve de büyük anne ve baba ya da diğer hane üyeleri (aile dışındaki), diğer akrabalar, arkadaşlar ya da komşularca bakılmaz. Sayı oldukça küçüktür - 3 yaş ile zorunlu okul yaşı arasındaki çocukların sadece %11'i bu durumdadır.

Letonya , Litvanya , Macaristan ve Finlandiya'da 3 yaş altı çocukların yaklaşık %70-74'ü sadece aileleri tarafından bakılmaktadır. Bu sayı Bulgaristan , Çek Cumhuriyeti , Almanca, Estonya , İrlanda, Hırvatistan , Avusturya , Polonya ve Slovakya'da %60-66'dır.

Bu durum büyük çocuklar için farklıdır, çoğu merkez tabanlı EÇEB'den faydalanır (bkz. Şekil C2). Ancak halen, Bulgaristan , Hırvatistan , Polonya ve Romanya'da 3 yaş üstü çocukların %25'inden fazlasına sadece aileleri bakmaktadır.

Şekil C5: Sadece aileleri tarafından bakılan çocuklar, yaş grubuna göre, 2011

	EU-28	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU
< 3 yaş	50	54	64	60	26	66	61	62	36	49	41	62	45	32	69	74	35
> 3 yaş	11	2	27	12	2	8	6	14	13	11	3	31	4	11	21	18	12
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	TR	LI	NO	CH
< 3 yaş	72	53	21	60	64	28	39	39	66	71	47	46	34	:	:	56	36
> 3 yaş	20	23	5	11	37	8	26	3	18	22	2	4	1	:	:	12	11

Kaynak: Eurostat, SILC (Kasım 2013 verileri).

Acıklavıcı not

Bu gösterge sadece aileleri tarafından bakılan çocukların her yaş grubunun toplam nüfusa oranını gösterir.

KATILIM

KISIM II - ÇIKTILAR VE ÖZELLİKLER

Bu kısım EÇEB katılımı , öğrenci çıktıları ve öğrenci özellikleri arasındaki ilişkiyi inceler. Veriler iki uluslararası öğrenci başarı çalışmasından alınmıştır - PISA ve PIRLS. Bu çalışmalar çeşitli alanlarda öğrenci becerilerini inceler ve eğitim geçmişleri (EÇEB katılımı da dahil), aile durumları, tutumları vb. gibi öğrenci özellikleri hakkında bilgi toplar. Uluslararası öğrenci başarı verileri EÇEB'e katılan çocukların katılmayanlardan daha başarılı olup olmadığında ve bazı ailelerin çocuklarının EÇEB'e katılmaya daha yatkın olup olmadığına dair inceleme yapmaya olanak sağlar.

İncelenen iki çalışma odak ve hedef grupları açısından farklıdır. OECD'nin Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) 15-yaş öğrencilerin okuma, matematik ve fen alanlarındaki bilgi ve becerilerini ölçer. Çoğu ülkede , bu yaştaki öğrenciler zorunlu eğitimin sonuna yaklaşmıştır. Bu üç ana alanda öğrenci performansını izlerken her PISA çalışmasına odaklanılan tek bir alan vardır. Bu kısım matematik alanına odaklanan 2012 PISA çalışmasının sonuçlarını sunar.

IEA Uluslararası Okuma Becerileri Gelişimi Çalışması (PIRLS) çalışmada 'dördüncü sınıftakiler' diye ifade edilen dördüncü sınıf öğrencilerinin okuma başarısını ölçer. Çoğu ülkede , öğrenciler yaklaşık 10 yaşındadır ve ilköğretime devam etmektedir. Bu kısım en son yapılan 2011'deki PIRLS çalışması sonuçlarını ele alır.

PISA EÇEB katılımıyla ilgili soruları doğrudan öğrencilere yöneltirken, ilköğretime başlama hazırlıklarına ilişkin daha geniş bir soru seti bağlamında PIRLS soruları aileler ya da çocuklara bakmakla yükümlü kişilere sorar. PISA ise sadece öğrencinin EÇEB'e (i) bir ya da bir yıldan az, (ii) bir yıldan fazla, ya da son olarak da (iii) hiç katılıp katılmadığını araştırır. Diğer taraftan PIRLS, EÇEB'e katılımın tam yıl sayısını ele alır. İki çalışma da açıkça EÇEB'e katılımın faydalarını vurgular.

BİR YILDAN FAZLA EÇEB'E KATILAN ÖĞRENCİLER DAHA BAŞARILI OLUYOR

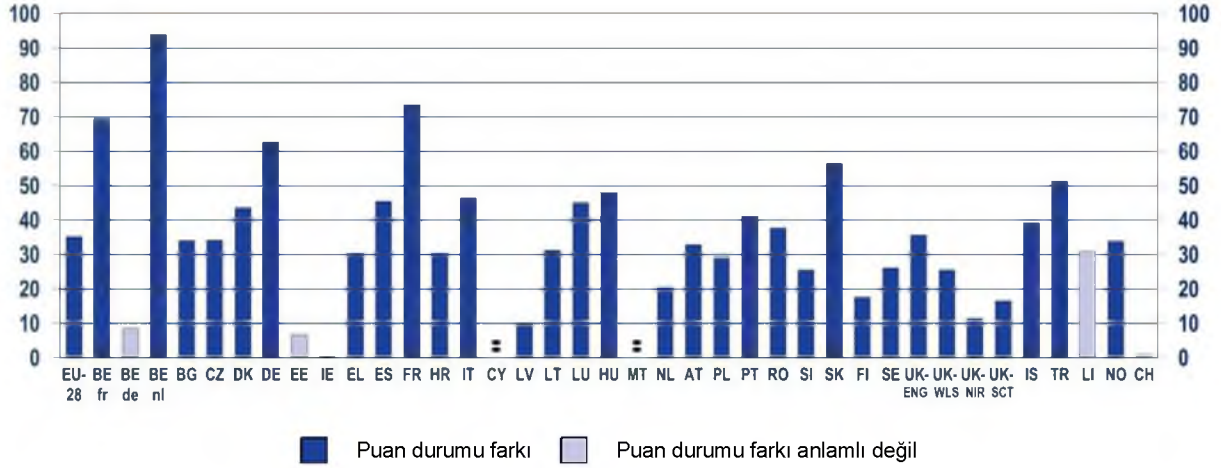
Çoğu Avrupa eğitim sisteminde erken çocukluk eğitiminin faydaları aşikardır . PISA 2012 EÇEB'e bir yıldan fazla katılan 15 yaş öğrencilerin matematik alanında EÇEB'e bir yıldan az katılan ya da katılmayanlardan daha başarılı olduğunu göstermektedir. Ortalamada AB-28 ülkelerinde, EÇEB'e katılan öğrenciler katılmayanlardan 35 puan fazla almıştır -bu da neredeyse bir tam formel okul yılına eşittir.

Belçika'da (Flaman Topluluğu) EÇEB'e bir yıldan fazla ve bir yıldan az katılan ile hiç katılmayanlar arasındaki fark çok yüksektir- yaklaşık 94 puan. Belçika (Fransız Topluluğu), Almanya, Fransa ve Slovakya'da 60-70 puan yüksektir. Çoğu eğitim sisteminde , okul öncesi eğitime en az bir yıl katılmak neredeyse evrenseldir.

Okul öncesi eğitime katılmanın Belçika (Almanca konuşan Topuluk), Estonya , İrlanda, Lihtenştayn ve İsviçre'de daha sonraki performanslar ya çok az ilişkisi vardır ya da hiç yoktur .

Ancak , EÇEB katılımının 15 yaşındakilerin eğitim çıktılarında sosyo-ekonomik geçmiş, cinsiyet veya öğrenci motivasyonu gibi çoğu diğer değişkenden daha az etkili olduğunun görülmesi önemlidir. Ortalamada, AB-28 ülkelerinde, EÇEB katılımı öğrenci çıktılarındaki varyasyonun sadece yaklaşık %2'sini açıklamaktadır. Yine de sonuçlara göre eğitim sistemine erken giriş ile matematik çıktıları arasında on yıl okullaşmanın bile ardından önemli bir ilişki vardır.

Şekil C6: EÇEB'e bir yıldan fazla katılıma ilişkin matematik puanlarındaki farklılık 15-yaşındakiler, 2012

	EU-28	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
2012	35.3	69.4	8.5	93.8	34.0	34.2	43.5	62.5	6.7	0.2	30.3	45.5	73.3	30.5	46.3	9.7	31.2	45.1	47.9	
S.E.	1.33	7.62	7.77	9.97	4.61	7.25	2.97	4.75	4.27	2.99	3.65	2.78	5.61	4.55	2.95	4.50	3.13	3.77	9.32	
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT	IS	TR	LI	NO	CH	
2012	20.7	32.9	28.9	41.0	37.6	25.5	56.3	17.6	26.1	35.6	25.5	11.4	16.6	39.1	51.2	30.8	33.8	0.9		
S.E.	8.13	5.97	4.27	3.91	5.05	3.19	6.39	3.29	3.28	4.31	3.44	5.50	4.11	6.97	8.66	17.64	4.11	5.52		

S.E.: Standart hata χ = Puan durumu farkı anlamlı değil

Kaynak: OECD, PISA 2012 veritabanı.

Acıklavıcı not

Bu gösterge öğrenci seviyesinde tanımlanan bir değişkenle lineer regresyon analizine dayalıdır, yani öğrencinin bir yıldan fazla EÇEB programlarına katılıp katılmadığına dair ikili değişken. EÇEB'e hiç katılmamak ya da en fazla bir yıl katılım bu kategoride yer almıştır.

PISA sonuçları ortalama puanı 500 olan ölçeklerle ve standart sapması 100 olarak PISA'ya katılan tüm OECD ülkelerindeki öğrenciler için rapor edilmiştir.

İstatistik olarak önemsiz olan puan farklılıkları daha açık gölgeli olarak belirtilmiştir. Karşılaştırmalar $p < .05$ seviyesinde testlerdeki istatistik öneme dayalıdır. Bu da demektir ki yanlış bir ifade olasılığı %5'den az olarak uygulanmıştır.

EÇEB'DE DAHA FAZLA VAKİT GEÇİREN ÇOCUKLAR İLKÖĞRETİMDE DAHA İYİ OKURLAR

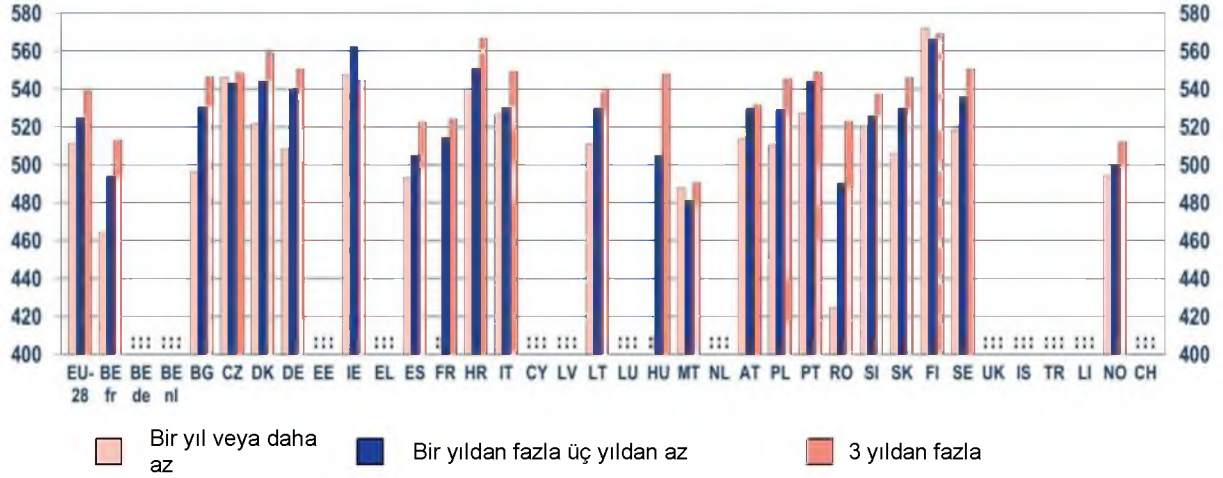
PIRLS 2011 verilerine göre EÇEB'de daha uzun süre geçiren öğrenciler ilköğretime hazırlanmada ve başarı açısından daha öndedir. PIRLS 2011'e katılan çoğu Avrupa ülkesinde veriler öğrencilerin EÇEB'de kalma süresi uzadıkça okuma başarılarının da arttığını gösterir. Ortalamada, AB-28 ülkelerinde, EÇEB'e bir yıl ya da daha az katılan dördüncü sınıf öğrencileri PIRLS ölçeğinde en düşük puanları almıştır (511 puan). Bir yıldan fazla fakat üç yıldan az EÇEB'e katılan öğrencilerin puanları nispeten daha iyidir (525 puan), ve EÇEB'de üç yıl ya da daha fazla süre geçirenler en yüksek puanları alanlardır (536 puan). Okuma başarısı sonuçları incelenen üç ayrı EÇEB katılım dönemleri arasında Danimarka , Hırvatistan , Polonya , Romanya ve Slovakya'da önemli farklılıklar gösterir.

Çek Cumhuriyeti, Fransa, Malta, Avusturya ve Finlandiya'da EÇEB katılımının süresi dördüncü sınıftakilerin okuma başarısı ile ilişkili değildir.

KISIM II - ÇIKTILAR VE GEÇMİŞ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Şekil C7: Dördüncü sınıflar için EÇEB'e katılıma göre ortalama okuma başarıları puanları, 2011

Kaynak: IEA, PIRLS 2011 database.

	EU-28	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT
<= 1 yıl	511	464	:	:	496	546	522	508	:	547	:	493	516	540	527	:	:	511
S.E.	2.03	16.81	:	:	8.49	5.86	8.21	7.57	:	3.08	:	5.72	20.31	2.39	8.73	:	:	3.73
1-3 yıl	525	494	:	:	530	543	544	540	:	562	:	505	514	551	530	:	:	530
S.E.	1.04	4.68	:	:	5.08	2.64	3.05	2.97	:	2.38	:	3.01	3.43	2.79	3.13	:	:	3.77
> 3 yıl	539	513	:	:	546	549	558	551	:	544	:	522	524	567	549	:	:	539
S.E.	1.05	2.82	:	:	3.32	2.47	1.70	2.46	:	7.24	:	2.47	2.82	2.12	2.24	:	:	2.32
	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	TR	LI	NO	CH
<= 1 yıl	:	461	488	:	514	510	527	425	521	506	572	518	:	:	:	:	494	:
S.E.	:	29.98	8.54	:	6.31	2.90	4.69	10.26	4.07	6.70	2.94	7.40	:	:	:	:	9.27	:
1-3 yıl	:	505	481	:	530	529	544	490	526	530	566	536	:	:	:	:	500	:
S.E.	:	5.76	1.89	:	3.01	3.01	3.10	5.09	3.41	3.35	2.69	2.98	:	:	:	:	3.47	:
> 3 yıl	:	548	490	:	532	545	549	523	537	546	569	551	:	:	:	:	512	:
S.E.	:	2.44	5.74	:	2.09	2.91	2.52	3.88	1.96	2.05	2.20	2.35	:	:	:	:	2.41	:

Kaynak: IEA, PIRLS 2011 veritabanı.

Acıklayıcı not

PIRLS, ölçeğin merkez puanını (500) referans puanı olarak kullanır. 50 öğrenciden az olan hücreler (ağırlıksız veri) eksik olarak belirtilmiştir.

Ülkeve özgül notlar

Hollanda ve Birleşik Krallık (NIR) düşük cevap oranlarından dolayı analiz haricinde tutulmuştur.

Birleşik Krallık (ENG) EÇEB ile ilgili soruları sormamıştır.

EÇEB KATILIMININ DEZAVANTAJLI ÇOCUKLARIN OKUMA PUANLARINA ETKİSİ DAHA GÜÇLÜDÜR

EÇEB katılımının dezavantajlı çocuklar için önemi geniş çapta kabul edilmiştir. PIRLS 2011 verileri de bu görüşü destekler biçimdedir, fakat okul öncesi programların geçmişlerine bakmadan tüm çocuklara yaşam boyu öğrenmede iyi bir fırsat verir.

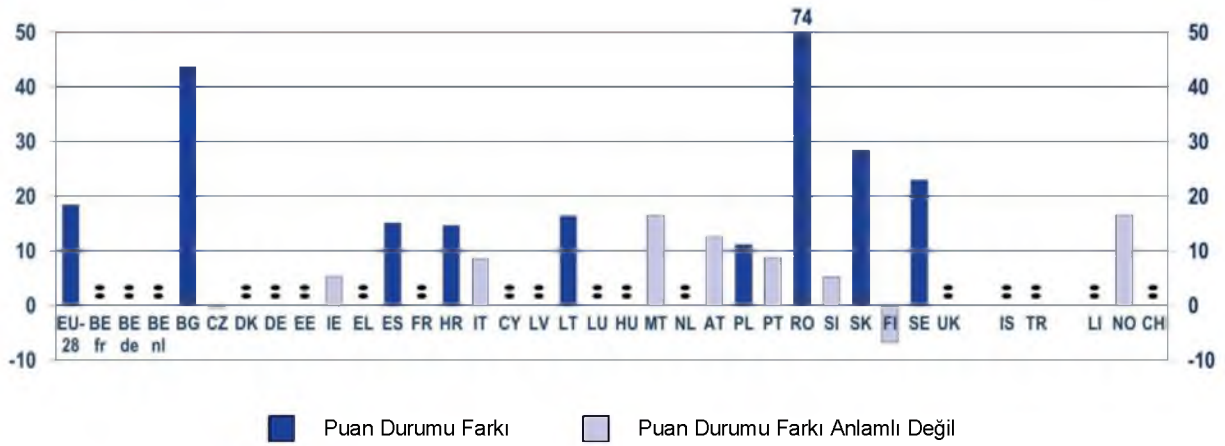
PIRLS 2011 verileri EÇEB'in okuma başarısındaki etkisi ailelerinin eğitim seviyesi düşük olan çocuklara ebeveynlerinden birisinin üniversite mezunu olduğu çocuklardan daha fazla olduğunu gösterir. Ortalamada, AB-28'de EÇEB'e bir yıldan fazla katılan ve ailelerinin eğitim seviyesi düşük olan çocukların okuma başarıları aynı özelliklere sahip ama EÇEB'e bir yıl katılan ya da katılmayanlardan 18 puan daha yüksektir (standart hata 2.6). EÇEB'in yüksek eğitilmiş ailelerin çocuklarına etkisi 9 puandır (standart hata 2.6).

Verilerin erişildiği Avrupa ülkelerinin yarısında, aileleri yüksek eğitim almayan dördüncü sınıflar EÇEB'e en az bir yıl katıldıktan sonra daha iyi puanlar almıştır. Bir yıldan fazla EÇEB katılımı ve ailelerin düşük eğitim seviyesiyle ilişkili okuma başarısındaki puan farkı özellikle Romanya'da 74 puanı bulan oranlarda yüksektir. Bulgaristan'da bu puan 44'tür. Fark Slovakya ve İsveç'te 20 puandan fazladır.

EÇEB'in dezavantajlı ailelerden gelen çocukların akademik başarısına etkisi okul ilerledikçe azalmaktadır. Matematik alanında PISA 2012 sonuçları neredeyse tüm ülkelerde EÇEB katılımının 15-yaşındaki dezavantajlı öğrencilerin performanslarına önemli bir etkisi görülmediğini gösterir (OECD, 2013).

Şekil C8: EÇEB'e bir yıldan fazla katılıma ilişkin okuma başarısı puanlarındaki farklılık düşük eğitim düzeyi olan ailelerdeki dördüncü sınıflar için, 2011

	EU-28	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT
Yükseköğretim Dışı	18.4	:	:	:	43.7	-0.5	:	:	:	5.4	:	15.0	:	14.6	8.5	:	:	16.3
S.E.	2.62	:	:	:	10.46	8.60	:	:	:	5.27	:	7.21	:	3.61	10.05	:	:	5.26
	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	TR	LI	NO	CH
Yükseköğretim Dışı	:	:	16.5	:	12.5	11.1	8.7	74.1	5.2	28.4	-6.7	23.0	:	:	:	:	16.5	:
S.E.	:	:	13.82	:	7.86	3.83	5.85	11.26	5.36	7.08	5.49	9.11	:	:	:	:	11.56	:

S.E.: Standart Hata χ = Puan Durumu Farkı Anlamlı Değil

Kaynak: IEA, PIRLS 2011 veritabanı.

Acılayıcı not

PIRLS ölçek merkez puanını (500) referans puanı olarak kullanır. 50 öğrenciden az olan hücreler (ağırlıksız veri) eksik olarak belirtilmiştir.

İstatistik olarak önemsiz olan puan farklılıkları daha açık gölgeli olarak belirtilmiştir. Karşılaştırmalar $p < .05$ seviyesinde testlerdeki istatistikî öneme dayalıdır. Bu da demektir ki yanlış bir ifade olasılığı %5'den az olarak uygulanmıştır.

Ülkeve özgü notlar

Hollanda ve Birleşik Krallık (NIR) düşük cevap oranlarından dolayı analiz haricinde tutulmuştur.

Birleşik Krallık (ENG) EÇEB ile ilgili soruları sormamıştır.

DEZAVANTAJLI ÇOCUKLARIN EÇEB KATILIM ORANLARI DÜŞÜKTÜR

Bu bölümde görüldüğü gibi EÇEB katılımı, özellikle de ilköğretimden önceki bir kaç yıl çoğu Avrupa ülkesinde oldukça yüksektir (bkz. Şekils C1 ve C2). Ancak , PISA 2012 sonuçlarına göre dezavantajlı öğrencilerin EÇEB'e bir yıldan fazla katılmaları çok olası değildir.

Şekil C9 farklı özellikleri olan 15 yaşındakilerin EÇEB katılım oranları arasındaki farkı gösterir. Ancak, sadece EÇEB katılım oranlarını etkileyen değişkenler burada ele alınmıştır. Kız ve erkeklerin katılım oranları arasında Avrupa ülkelerinde belirgin bir fark olmadığından cinsiyet ele alınmamıştır. İlk grafik birleşik dezavantajlı olan (sosyo-ekonomik , eğitim ve kültürel) ailelerden gelen öğrencileri , diğer grafikler de düşük eğitim seviyeleri olan ailelerden gelen öğrencilere odaklanan göstergeyi ve göçmen ailelerden gelen öğrencileri gösterir. Bazı durumlarda öğrencinin bu üç kategoriye de- düşük eğitim seviyesi olan ailelerden gelmek birinci ya da ikinci nesil göçmen olmakla kesişebilir- dahil olabileceğine dikkati çekmek gereklidir.

Ortalamada, AB-28'de, birleşik dezavantajlı olan 15 yaşındakilerle (PISA ekonomik, sosyal ve kültürel statü endeksinde en düşük çeyrekte puanlanan) bu tür dezavantajlı olmayanlar arasındaki EÇEB katılım oranlarındaki farklılık %12'dir. Tüm ülkelerde (Belçika (Almanca konuşan Topluluk) ve Macaristan dışında) iyi durumdaki ailelerden gelen 15-yaşındakilerin EÇEB'e bir yıldan fazla katılma oranları dezavantajlı ailelerden gelenlerden yüksektir. Hırvatistan ve Polonya'da EÇEB katılım oranlarındaki fark oldukça yüksektir - yaklaşık %30. Letonya , Litvanya ve Slovakya'da fark yaklaşık %20'dir. Bu ülkelerin çoğunda, EÇEB katılım oranları 2000li yılların başında erişim problemiyle oldukça düşüktü (bkz. Şekil C1). Arz çok az olduğunda zengin ailelerden gelen çocukların EÇEB'de yer bulma şansları daha fazladır.

Ortalamada, AB-28'de, 15 yaşındaki düşük eğitim seviyesindeki ailelerden gelenlerle en az bir eğitimli ebeveyni olanlar arasındaki EÇEB katılım oranı arasındaki fark %7'dir. Polonya'da EÇEB katılım oranı farkı oldukça yüksektir - %34. Hırvatistan , Letonya ve Türkiye'de %20'dir. Avrupa eğitim sistemlerinin dörtte birinde iyi eğitimli ailelerden gelen çocuklarla az eğitim almış aileden gelenlerin EÇEB katılım oranları arasındaki fark büyük değildir.

Göçmen olmayan 15 yaşındaki öğrencilerin birinci ya da ikinci nesil göçmen olanlardan EÇEB'e bir yıldan fazla katılım olasılığı daha yüksektir. Ortalamada, AB-28'de katılım oranlarındaki fark %12'dir. İtalya , Birleşik Krallık (Galler) ve İzlanda'da bu oran hayli yüksektir - yaklaşık %30 ya da daha fazla. Avrupa eğitim sistemlerinin üçte birinde göçmen olan ya da olmayanlar arasındaki EÇEB katılım oranlarında önemli bir fark yoktur.

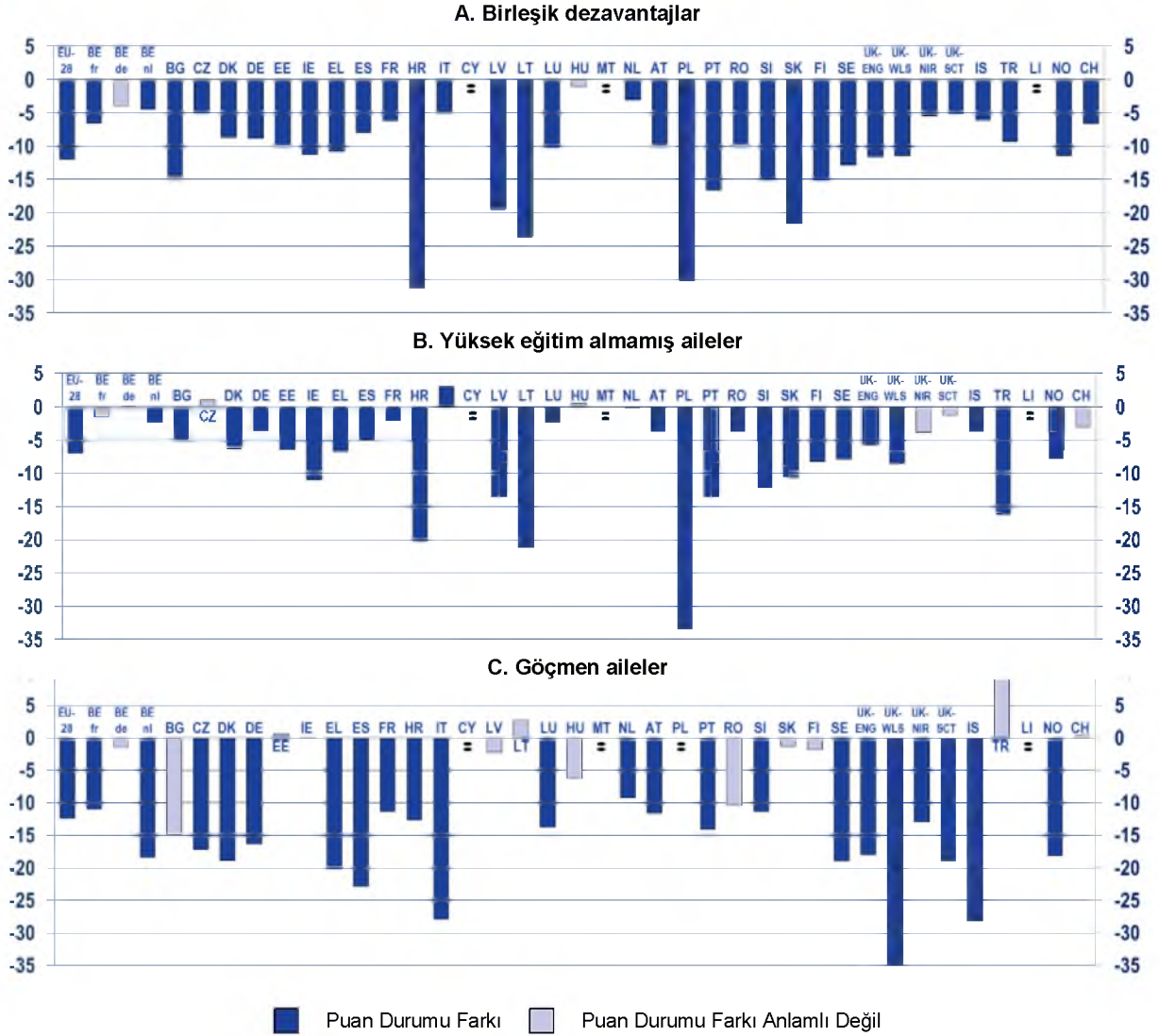
Belçika (Almanca konuşan Topluluğu) ve Macaristan'da daha önce belirtilen dezavantajlı özellikleri olan 15 yaşındakiler arasında EÇEB katılım oranları arasında fark yoktur.

Acıklavıcı not (Sekil C9)

50 öğrenciden az olan hücreler (ağırlıksız veri) eksik olarak belirtilmiştir. İstatistiki olarak önemsiz olan puan farklılıkları daha açık gölgeli olarak belirtilmiştir. Karşılaştırmalar $p < .05$ seviyesinde testlerdeki istatistiki öneme dayalıdır. Bu da demektir ki yanlış bir ifade olasılığı %5'den az olarak uygulanmıştır.

Birleşik dezavantajlar: ekonomik, sosyal ve kültürel statü endeksinde en düşük çeyrekte puan alan öğrenciler (ESCS endeksi). PISA ESCS endeksi tanımı için bkz. Sözlük.

Şekil C9: 15 yaşındakilerle dezavantajlı gruptakiler arasındaki EÇEB katılım oranları, 2012

	EU-28	BE-fr	BE-de	BE-nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU		
A	-11.9	-6.5	<u>-4.0</u>	-4.5	-14.5	-4.9	-8.6	-8.8	-9.8	-11.2	-10.8	-7.9	-6.1	-31.2	-4.8		-19.5	-23.6	-10.4	<u>-1.0</u>		
S.E	0.53	1.46	4.29	1.33	2.15	1.93	1.34	1.70	1.79	1.81	2.13	1.02	1.14	2.08	0.76	0.00	2.43	1.95	1.37	0.85		
B	-7.0	<u>-1.5</u>	<u>0.1</u>	-2.4	-4.8	<u>1.1</u>	-6.4	-3.5	-6.4	-11.0	-6.7	-4.9	-2.1	-20.2	3.0		-13.5	-21.2	-2.5	<u>0.5</u>		
S.E	0.40	1.28	3.96	1.03	1.65	1.49	1.27	1.33	1.39	1.62	1.74	0.83	0.90	1.92	0.61		1.74	1.97	1.11	0.69		
C	-12.4	-11.0	<u>-1.5</u>	-18.4	<u>-14.8</u>	-17.1	-18.8	-16.3	<u>0.6</u>	<u>0.2</u>	-20.3	-22.8	-11.3	-12.7	-27.9		<u>-2.2</u>	<u>2.7</u>	-13.8	<u>-6.1</u>		
S.E	0.77	1.87	4.73	3.33	10.74	4.72	1.73	2.24	2.52	2.89	2.77	1.91	1.74	2.77	1.59		3.31	5.39	1.06	3.73		
		MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT		IS	TR	LI	NO	CH	
A			-3.1	-9.7	-30.2	-16.6	-9.7	-14.9	-21.6	-15.3	-12.9	-11.6	-11.4	-5.5	-5.2		-6.1	-9.3		-11.5	-6.6	
S.E			0.00	1.04	1.90	2.62	1.92	1.87	1.79	2.43	1.70	1.74	2.08	2.06	2.71	2.40		1.04	1.05	4.11	1.36	3.02
B			<u>0.0</u>	-3.8	-33.5	-13.5	-3.8	-12.2	-10.6	-8.2	-7.8	-5.7	-8.5	-3.9	<u>-1.3</u>		-3.8	-16.2		-7.8	<u>-3.0</u>	
S.E			0.76	1.27	2.38	1.90	1.44	1.43	1.58	1.74	1.80	1.44	1.75	2.62	2.18		0.85	1.78	3.37	1.16	2.84	
C			-9.2	-11.6		-14.1	<u>-10.3</u>	-11.3	<u>-1.2</u>	<u>-1.8</u>	-18.9	-17.9	-35.1	-13.0	-18.9		-28.2	<u>11.7</u>		-18.1	<u>0.4</u>	
S.E			1.72	1.85		3.39	15.92	2.79	8.52	2.94	2.23	2.42	4.44	5.02	3.01		4.69	6.42		2.58	2.70	

S.E.: Standart Hata   x = Puan Durumu Farkı Anlamlı Değil

A. Birleşik dezavantajlar   B. Yüksek eğitim almamış aileler   C. Göçmen aileler

Kaynak: OECD, PISA.

FİNANSMAN

Avrupa çapında hükümetlerin erken çocukluk eğitim ve bakımına (EÇEB) yatırımın önemine dair artan bir farkındalıkları vardır. Tüm çocuklar için erişilebilir olan kaliteli EÇEB kamu ya da özel kaynaklardan önemli bir yatırımdır. Özel hizmet, kamu bütçesindeki talebi sınırlandırır ancak bu genelde düşük gelirli ailelerin imkanlarının ötesindedir.

EÇEB finansmanı Avrupa eğitim sisteminde farklılıklar gösterir. Çoğu ülke bunu gerekli bir kamu hizmeti olarak görür ve önemli miktarda kamu finansmanı sağlar. Bazı ülkeler küçük çocuklar için (ISCED 0 altı) EÇEB hizmetlerini özel sektöre bırakır ve ailelerin tüm hizmetleri ödemesini bekler; diğerlerinde ise çocuklar erken yaşlardan itibaren EÇEB'e ücretsiz katılabilirler. Bazı ülkelerde, aileler ilköğretim başlangıcına kadar ücret öderler. EÇEB mali yardımı ailelere yapılan ödemelerle (vergi indirimi, ek ödenekler veya indirimler), ya da EÇEB sağlayıcılara yapılan ödemelerle ya da her ikisiyle de yapılır.

Bu bölüm, Avrupa ülkelerinde EÇEB için mali düzenlemeler hakkında genel bilgi vermeyi amaçlar. Kamu ve özel hizmet dağılımını göstererek ve finansmandan sorumlu yetkilileri listeleterek finansman yapısının genel hatlarıyla başlar. GDP oranı olarak toplam kamu harcamasındaki son eğilimleri göstererek kamu yetkilileri için EÇEB gerçekleşen maliyetini belirtir. Birim başına doğrudan kamu harcama verileri ISCED 0 yatırımının eğitimin diğer seviyeleri ile karşılaştırılmasına olanak sağlar.

Ailelere küçük çocuklar için ödenen aylık ücretlere ilişkin Şekiller sunulur ve ücretsiz kamu EÇEB hizmetleri ele alınır. Ailelerin masraflarına ilişkin daha net bir bilgi sunmak için indirimlerden yararlanmak için uyulması gereken kriterler ve EÇEB'de çocukları olan ailelere sunulabilecek spesifik mali destekler tartışılır. Özel kaynaklardan ISCED 0 seviyesinde eğitim harcamalarının oranına dair Eurostat verileri bu bölümün özet göstergesi şeklindedir. Nihai bir gösterge, ülkelerin ailelerin erken çocukluk bakımı tercihini çocuklarının formel EÇEB hizmetinden faydalanmasına karar vermeyenleri mali yardımla destekleyip desteklemediğini gösterir.

KAMU SEKTÖR HİZMETLERİ EÇEB'DE ÖZELLİKLE DE, OKUL ÖNCESİ (ISCED 0) AŞAMASINDA BASKINDIR

Erken çocukluk eğitim ve bakımı kamu ya da özel birimlerce sağlanabilir. Kamu ortamları merkezi, bölgesel veya yerel seviyede kamu yetkilileri tarafından alınıp işletilebilir. Kar amacı gütmeyen; kamu hizmeti sunmayı amaçlarlar. Özel ortamlar kendi kendini finanse edebilir- fonlarını özel kaynaklardan alır; veya resmi olarak mali destek alabilir- kamu yetkililerden finansman sağlayabilir. Özel ortamlar kar amacı güden işletmelerce ya da hayır kuruluşlarını da kapsayan gönüllü sektör (kar amacı gütmeyen) tarafından satın alınabilir. Şekil D1 EÇEB hizmetini çoğu Avrupa ülkesinde kamu ve özel finansmanla karma bir ekonomiye sahip olduğunu gösterir. Çoğu ülkede özel (kendini finanse eden) sektör büyük çocukları daha az oranda ele alır.

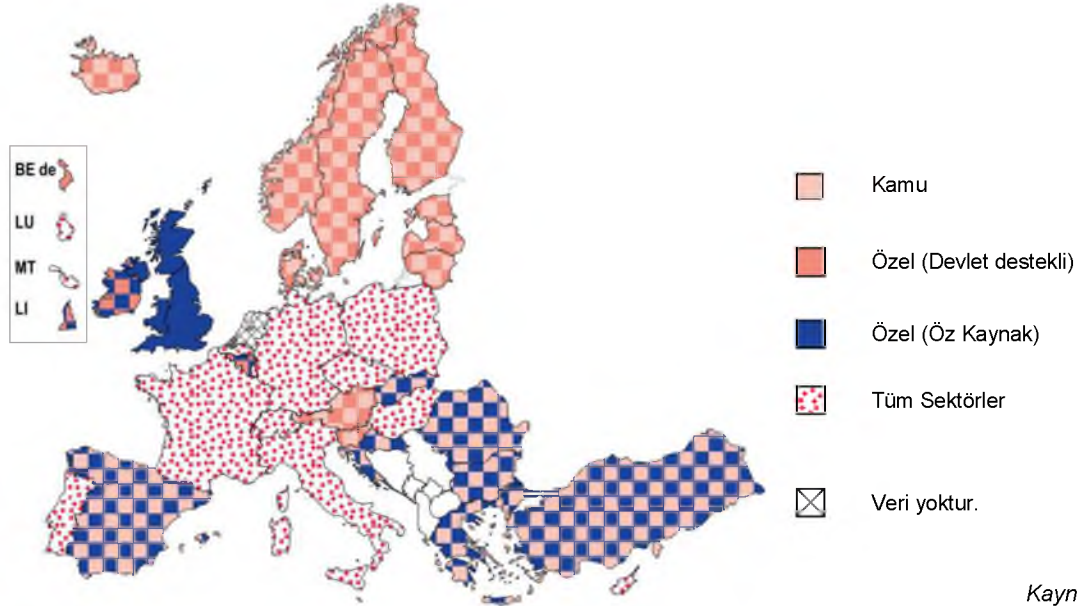
Çoğu Avrupa eğitim sisteminde , EÇEB'in sahipliği ve finansmanı küçük ve büyük çocuklar için aynıdır. Doğal olarak da bu entegre hizmet sunan tüm üniter sistemler için geçerlidir (bkz. Şekil B1). Sadece kamu ve resmen desteklenen merkez tabanlı EÇEB bulunmaktadır. Diğer eğitim sistemlerinde, daha çok kamu finansmanı genelde küçük çocuklardan ziyade büyük çocuklara EÇEB desteği sağlar.

Belçika (Almanca konuşan Topluluğu), Danimarka , Estonya , Letonya , Litvanya , Avusturya , Slovenya Finlandiya, İsveç , İzlanda ve Norveç'te merkez tabanlı EÇEB tamamen kamuya aittir ya da resmen mali destek sağlanmaktadır.

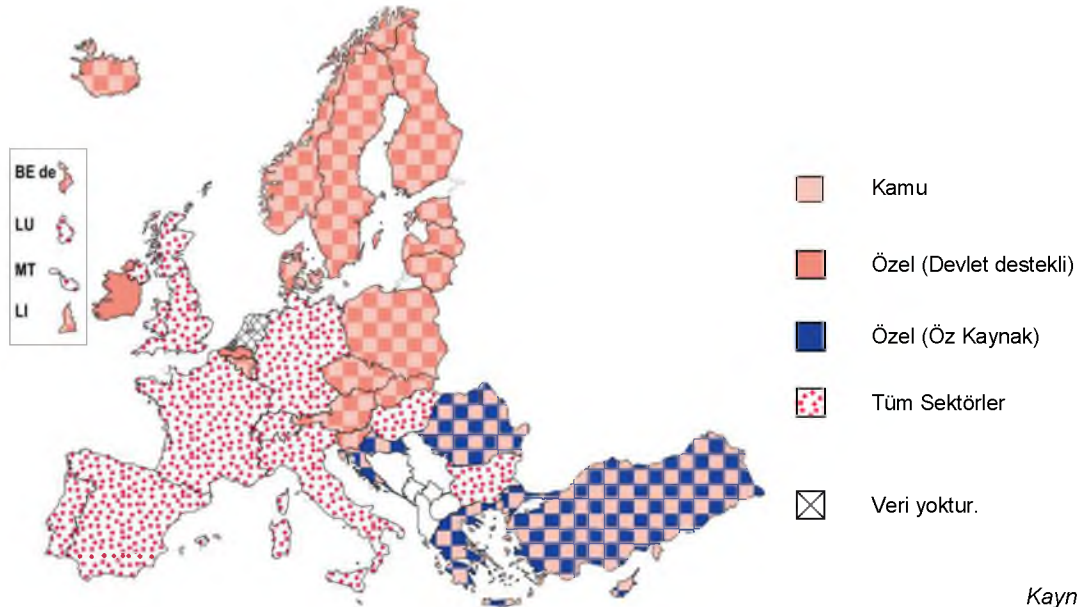
İrlanda her iki yaş grubu için de EÇEB kamu hizmeti olmayan tek ülkedir. Belçika (Fransızca- ve Almanca konuşan Toplulukları), tüm Birleşik Krallık ve Lihtenştayn'da küçük çocuklar için EÇEB kamu hizmeti yoktur.

Şekil D1: Kamu ve özel merkez tabanlı EÇEB'ler, 2012/13

Şekil D1a: Küçük çocuklar

Şekil D1b: Büyük çocuklar

Açıklayıcı notlar

Şekil çocuk sayısına bakılmaksızın mevcut tüm resmi hizmet türlerini gösterir. 'Kamu EÇEB ortamı' ve 'özel EÇEB ortamı' tanımı için bkz. Sözlük.

Her ülkenin kendi bağlamında 'küçük' ve 'büyük' neyi ifade ettiğini öğrenmek için Bkz. Ulusal sistem bilgi formları.

Ülkeve özgül not

Birleşik Krallık (küçük çocuklar): Resmen mali destekli hizmet genelde 2 yaşındaki dezavantajlı çocuklara sağlanır .

Kıbrıs, Lüksemburg , Malta ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) küçük çocuklar için eğitim ve bakım hizmeti geniş ölçüde velilerin ödemelerine bağlı olan özel sağlayıcılar tarafından sağlanır. Bu ülkelerde, çocukların %60 ile %100'ü ücretlerin nispeten yüksek olduğu özel (kendini finanse eden) EÇEB'e katılır (bkz. Şekil D6). Ancak , bu ülkelerin bazısı EÇEB'i dolaylı yoldan ailelere ödemelerle (vergi indirimi , ek ödenekler veya indirimlerle) mali olarak destekler (bkz. Şekil D8).

Bazı ülkelerde, ev tabanlı hizmet küçük çocuklar için EÇEB'in önemli bir bölümünü oluşturur. Belçika (Almanca konuşan Topluluğu), Almanya, Fransa ve İzlanda'da bu tür bakım özeldir, fakat kamu yetkililerince mali olarak desteklenir . Özel (resmen mali destekli) ev tabanlı hizmet Belçika'da da (Fransız Topluluğu) baskındır. Kamu ev tabanlı hizmeti ise Belçika (Flaman Topluluğu), Danimarka ve Finlandiya'da çokça görülür.

YEREL YETKİLİLER GENELDE EÇEB'İ KÜÇÜK ÇOCUKLAR İÇİN FİNANSE EDER BÜYÜK ÇOCUKLAR İÇİNSE MASRAFLARI MERKEZİ SEVİYEDE PAYLAŞIRLAR

EÇEB finansmanının en yaygın yolu **merkezi ve yerel finansman birleşimidir**. Bu tür bir yaklaşım 11 eğitim sisteminde küçük çocuklar için EÇEB finansmanında, 21 eğitim sisteminde büyük çocukların ortamlarına destek olarak kullanılır. Hangi seviyenin hangi birimden sorumlu olduğu ülkeler arasında değişse de genelde altyapı ve operasyonel masraflar arasında ayırım yapılır. Örneğin, Estonya'da merkezi yetkililer yerel yetkililere binaların bakımı ve EÇEB kurumlarında öğrenme ortamlarının gelişimi için destek ayırır. Operasyonel masraflar (idari masraflar, personel alımı, sosyal vergiler ve eğitim materyallerinin masrafları) yerel yetkililerce kısmen ve kısmen de velilerce karşılanır. Diğer taraftan, Letonya ve Romanya'da büyük çocuklar için ortamlarda, eğitim bakanlığı personel alımı masraflarını karşılar, yerel yetkililer ise altyapıdan sorumludur.

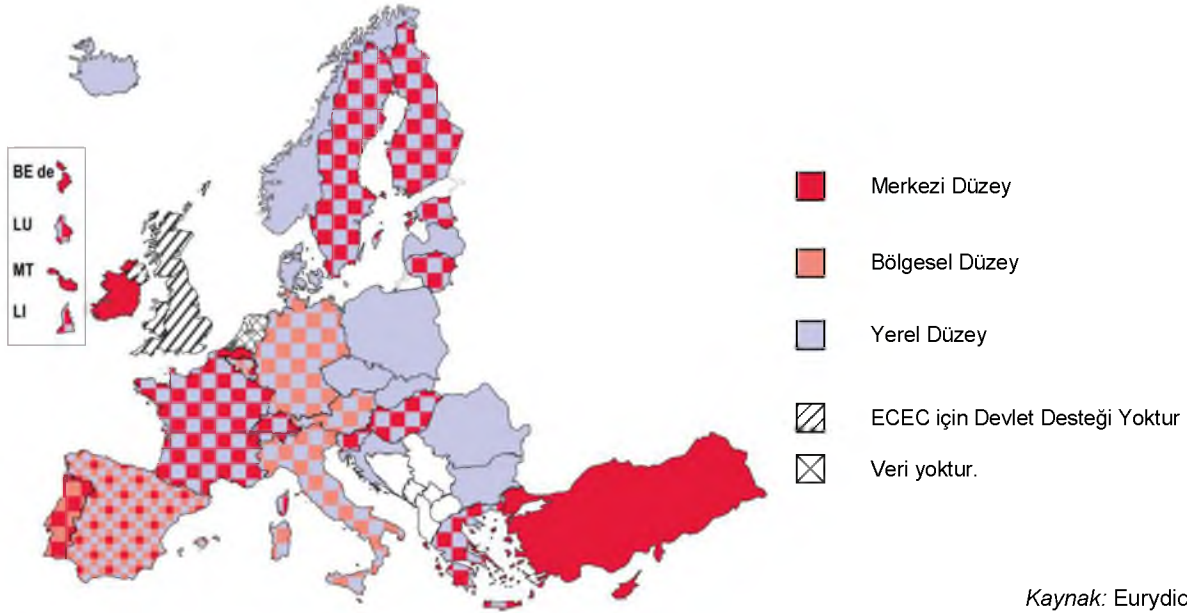
Bazen finansman belli saatlere göre dağıtılır. Litvanya'da , merkezi yetkililer haftada 20 saati ('öğrenci sepeti'), yerel yetkililer ise kalanı finanse eder. Birleşik Krallık'ta, yerel yetkililer 3 yaş üstü çocukların okul öncesi eğitim yıllık yasal haklarını finanse eder (haftalık 10 ila 15 saat arasındadır, bkz. Şekil D5).

Yerel yetkililer Danimarka , Hırvatistan , Polonya , İzlanda ve Norveç'te tüm EÇEB aşamalarının temel finansman kaynağıdır. Bulgaristan , Çek Cumhuriyeti , Letonya , Romanya ve Slovakya'da sadece küçük çocuklar için ortamların destek kaynaklarıdır, Birleşik Krallık'ta (İskoçya) ise büyük çocuklar için. Almanya'da, *Länder* yer alsa da, yerel yetkililer EÇEB masraflarının çoğunu karşılar. İsveç'te , EÇEB büyük ölçüde yerel yetkililerce finanse edilir . Ancak , Polonya'da okul öncesi eğitim için hedeflenen mali destek Eylül 2013 itibarıyla merkezi bütçeden sağlanır.

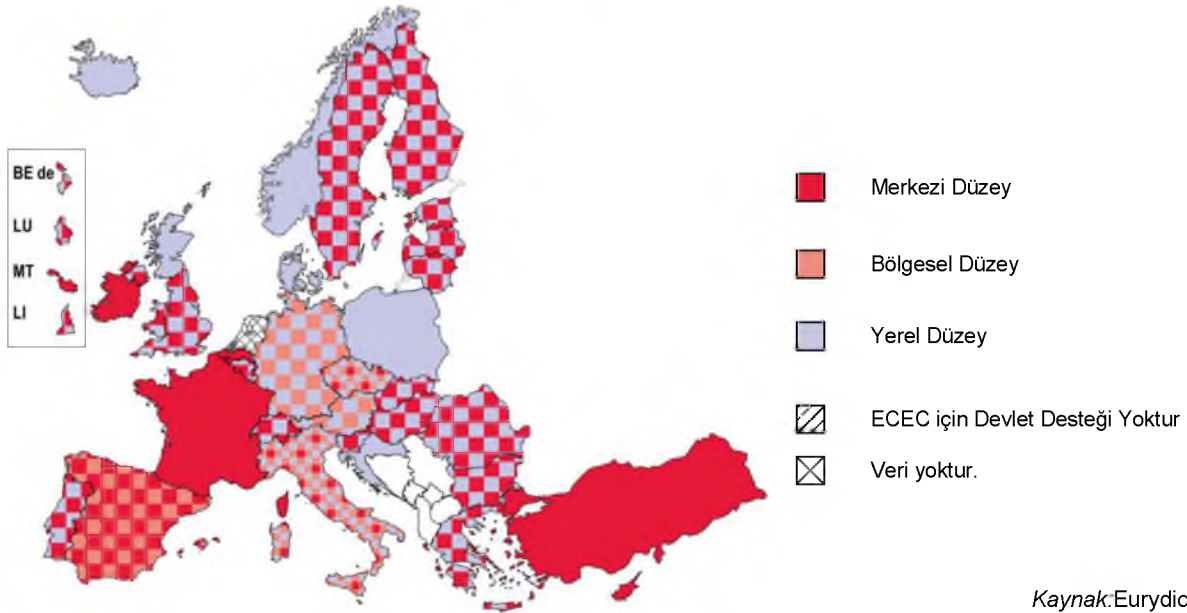
Bölgesel yetkililer Almanya, İspanya , İtalya ve Avusturya'da (bu raporda Almanya'daki *Länder* bölgesel seviyede yer alır) EÇEB finansmanında önemli rol oynar. Belçika (Fransız Topluluğu) ve Portekiz'de , bölgeler küçük çocuklar için EÇEB desteğinde ortaktır, Çek Cumhuriyeti'nde ise bölgeler okul öncesi eğitim finansmanı ile ilgilendir. Avusturya'da bölgesel hükümet tüm kamu ve özel (resmen mali destekli) EÇEB ortamları için bir temel oran belirler. Masrafların çoğu sağlayıcılar (yerel yetkililer) tarafından karşılanır. Bölgesel , yerel ve veli katkısı arasındaki masrafların oransal dağılımı Avusturya çapında değişiklik gösterir.

Şekil D2: Merkez tabanlı EÇEB finansmanından sorumlu yetkililer, 2012/13

Şekil D2a: Küçük çocuklar

Şekil D2b: Büyük çocuklar

Açıklayıcı not

'Büyük' ve 'küçük' her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları.

Ülkeve özgü notlar

Almanca: Bölgesel seviye - *Länder*.

Polonya : Eylül 2013'ten beri okul öncesi eğitim (büyük çocuklar) için merkezi bütçeden hedeflenen mali destek alınmaktadır.

Birleşik Krallık (küçük çocuklar): Resmen mali destekli hizmet genelde 2 yaşındaki dezavantajlı çocuklara yöneliktir. Bu durumda, sorumlu yetkililer büyük çocuklar için olanlara uyum gösterir.

İsviçre : Merkezi seviye - kantonlar. Küçük çocuklar için merkez tabanlı EÇEB: 13 kantonda, kanton ve yerel yetkililer sorumludur; 2 kantonda kanton yetkilileri ; ve 11 kantonda yerel yetkililer . 4 yaş üstü çocukların (okul öncesi) ortamlarının finansmanı kantonlar ve yerel yetkililer arasında paylaşılmıştır.

Tüm üç seviye Belçika (Fransız Topluluğu) ve İspanya'da küçük çocuklar için EÇEB finansmanına katılmaktadır ve Çek Cumhuriyeti ve İtalya'da ISCED 0 seviyesinde eğitimi desteklemektedir. Bu durumlarda masrafların bölüşümü oldukça karmaşıktır. Örneğin , Çek Cumhuriyeti'nde Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı kamu kreşlerinde (*mateřská škola*) çocuk başına düşen doğrudan yatırım olmayan harcamaların milli kişi başına düşen miktarlarını belirler, tek tek bölgeler de okullara ayrılan finansal kaynaklara bağlı olarak kişi başına düşen bölgesel miktarları belirler. Belediyeler işletim ve yatırım harcamalarını karşılar.

Belçika (Flaman Topluluğu), İrlanda, Kıbrıs, Malta ve Türkiye'de EÇEB finansmanı doğrudan merkezi bütçeden sağlanır. Bu da Belçika'da (Almanca konuşan Topluluğu) küçük çocuklar için, Fransa'da büyük çocuklar ortamların tek destek kaynağıdır. Bazen bazı bakanlıklar merkezi seviye ilişkili olabilir. Örneğin , Portekiz'de eğitim bileşeni Eğitim ve Bilim Bakanlığınca ve sosyal bileşen ise Dayanışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca desteklenir.

Ayrıca bazı ülkelerde, hükümetler EÇEB altyapısının genişletilmesine yönelik büyük oranda fon sağlamaktadır. En önemli örnek Almanya'dadır, 2008 ile 2014 yılları arasında federal seviyede (en üst düzey yetkili olarak) *Länder* lere EÇEB hizmetlerinin yatırım ve işletim masrafları için PPS 5.2 milyar ödemiştir. Federal seviye yeni açılan yerlerin işletim masraflarına katkıda bulunmaya devam etmektedir. Ayrıca Polonya'da 2011'den beri İş ve Sosyal Politika Bakanlığı 3 yaş altı çocuklar için ÇEB ortamlarının sayısını artırmak için yerel yetkililere yardım etmek amacıyla *Toddler (Maluch)* adında bir program yürütmektedir. Bu hedeflenen destek çocukların bakım masraflarının %50'sini geçemez. Eylül 2013'den beri büyük çocuklar için *przedszkole* de ek saatler için ailelerin ödediği ücretleri sınırlayacak merkezi bir bütçeden destek sağlanmaktadır.

Ayrıca, çoğu ülkede (örneğin , Estonya , Letonya , Slovenya , Finlandiya, ve Birleşik Krallık), ek eğitim ihtiyaçları olan çocuklar (bkz. Bölüm G) için ek finansman merkezi yetkililerden alınır.

GDP ORANI OLARAK ISCED 0 HİZMETİNE YÖNELİK KAMU HARCAMASI ÇOĞU AVRUPA ÜLKESİNDE ARTMIŞTIR

Farklı ekonomiler, para birimleri ve yaşam standartları olan farklı ülkelerin harcamalarını karşılaştırmak oldukça zordur. GDP oranı olarak harcamanın hesaplanması ülkelerin bazı alanlardaki göreceli taahhütünü gösterir, fakat bu da büyük oranda GDP'deki dalgalanmalardan etkilenir. Dolayısıyla, GDP daraldığında, aynı yıllık harcama GDP oranında bir artış olarak görülür. Ayrıca , GDP'si yüksek olan zengin ekonomilerde GDP'ye ilişkin EÇEB için az bir harcama oranı daha az zengin ülkelere kıyasla yüksek bir yatırım anlamına gelebilir.

Bu göstergenin göreceli doğasını göz önünde bulundurarak, ortalamada AB'de okul öncesi eğitim (ISCED 0) harcamasının 2006 ve 2010 yılları arasında GDP oranı olarak arttığı söylenebilir. Avrupa Birliğinde, okul öncesi eğitime yönelik ortalama toplam kamu harcaması 2006'da GDP'nin %0.46'sından 2010'da %0.52'sine ulaşmıştır. En yüksek artışlar Bulgaristan , Danimarka , İspanya , Letonya ve Avusturya'da (2006'ya oranla 2010'da %0.15 ya da daha fazla artış); en yüksek düşüşler de İtalya ve Macaristan'da (%-0.05) görülmüştür. Ancak Macaristan'da, ISCED 0'da GDP oranı olarak harcama AB-28 ortalamasından yüksektir. GDP oranı olarak harcama Polonya , Romanya ve İsviçre'de biraz düşmüştür.

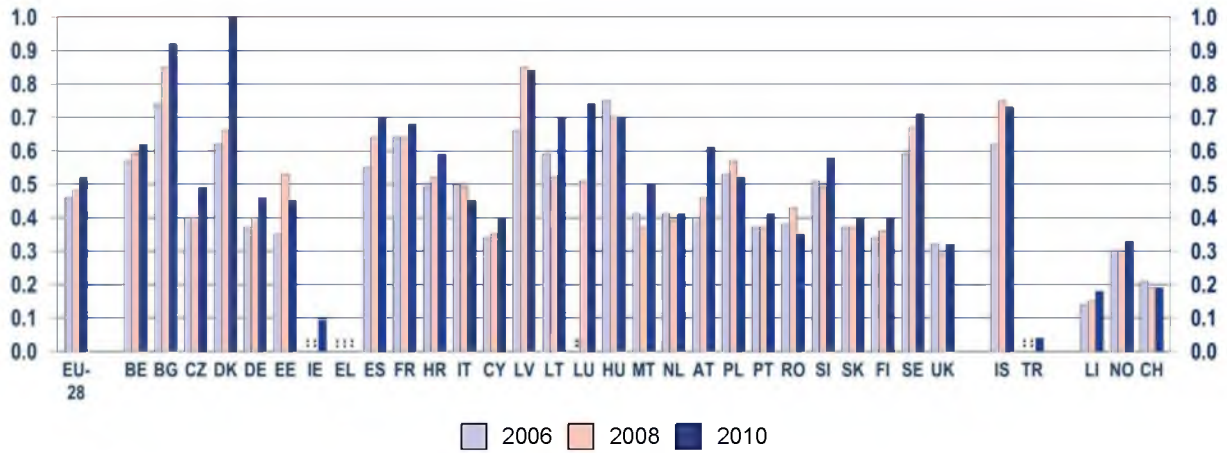
Bazı ülkelerde, harcamalardaki değişiklikleri açıklamak kolaydır. Örneğin , İspanya'da ISCED 0 harcamasında artış küçük çocuklar için yer sayısını ve kaliteyi artırmak amacıyla oluşturulan yeni bir programın başlamasından (*Plan Educa 3*) dolaydır. Letonya'da değişiklik sebebi öğretmen maaşlarının finansman miktarının artması, aynı zamanda da GDP'nin daralmasına bağlı olabilir.

Avusturya'da, ISCED 0 harcamasındaki artışın nedeni 2010 yılında okul öncesine girişin zorunlu olmasına bağlı olabilir.

Avrupa ülkelerinde ISCED 0 hizmetlerine yatırımda büyük farklılıklar görülür. İrlanda, Türkiye, Lihtenştayn ve İsviçre okul öncesine GDP'lerinin %0.20'sinden azını harcamaktadır. Diğer taraftan, Bulgaristan, Danimarka ve Letonya'da okul öncesi eğitim (ISCED 0) için toplam kamu harcaması her bir ülkenin GDP'sinden %0.80 daha fazladır. İspanya, Fransa, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, İsveç ve İzlanda bu eğitim seviyesinde GDP'lerinin yaklaşık % 0.70'ini harcamaktadır.

Şekil D3: GDP oranı olarak okul öncesi eğitim (ISCED 0) toplam kamu harcaması eğilimleri, 2006, 2008, 2010

	EU-28	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU
2010	0.52	0.62	0.92	0.49	1.01	0.46	0.45	0.10	∴	0.70	0.68	0.59	0.45	0.40	0.84	0.70	0.74
2008	0.48	0.59	0.85	0.40	0.66	0.40	0.53	∴	∴	0.64	0.64	0.52	0.49	0.35	0.85	0.52	0.51
2006	0.46	0.57	0.74	0.40	0.62	0.37	0.35	∴	∴	0.55	0.64	0.49	0.50	0.34	0.66	0.59	∴
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	TR	LI	NO	CH
2010	0.70	0.50	0.41	0.61	0.52	0.41	0.35	0.58	0.40	0.40	0.71	0.32	0.73	0.04	0.18	0.33	0.19
2008	0.70	0.37	0.39	0.46	0.57	0.37	0.43	0.49	0.37	0.36	0.67	0.29	0.75	∴	0.15	0.30	0.19
2006	0.75	0.41	0.41	0.40	0.53	0.37	0.38	0.51	0.37	0.34	0.59	0.32	0.62	∴	0.14	0.30	0.21

Kaynak: Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar, Şubat 2014.

Acıklavıcı notlar

Toplam kamu harcaması kamu eğitim kurumlarının cari ve yatırım maliyetinin, özel EÇEB sağlayıcıları ve kar amacı gütmeyen organizasyonların eğitim faaliyetleri için mali desteğin ve özel hanelere transferlerin doğrudan finansmanını içerir. 'Cari', 'yatırım maliyeti' ve 'ISCED 0', tanımları için bkz. Sözlük.

Ülkeve özgül notlar

Belçika : Harcama Almanca konuşan Topluluktaki bağımsız özel kurumlar hariçtir.

İrlanda (2008, 2006): ISCED 0 şekilleri ISCED 0 hizmetinin yalnızca küçük bir oranını ifade eder, dolayısıyla bu sektörü temsil ettiği söylenemez.

Portekiz : Özel birimlere kamu transferleri mevcut değildir.

Birleşik Krallık: 1 Nisan'dan 31 Mart'a kadar olan mali yıla GDP uyumu.

YILLIK KİŞİ BAŞINA DÜŞEN HARCAMA OKUL ÖNCESİ SEVİYESİNDE DİĞER EĞİTİM SEVİYELERİNDEN DAHA AZDIR

Farklı ülkelerdeki eğitim harcamalarını karşılaştırmanın bir diğer yolu yıllık çocuk başına düşen kamu harcamasını incelemektir. Ortak bir yapay para birimi kullanımında, yani satın alma gücü standardına (PPS) ilişkin yaşam standartları ve ücret seviyelerindeki farklılıklar dikkate alınır. PPS tüm ülkelerde aynı miktarda mal ve hizmet satın alır.

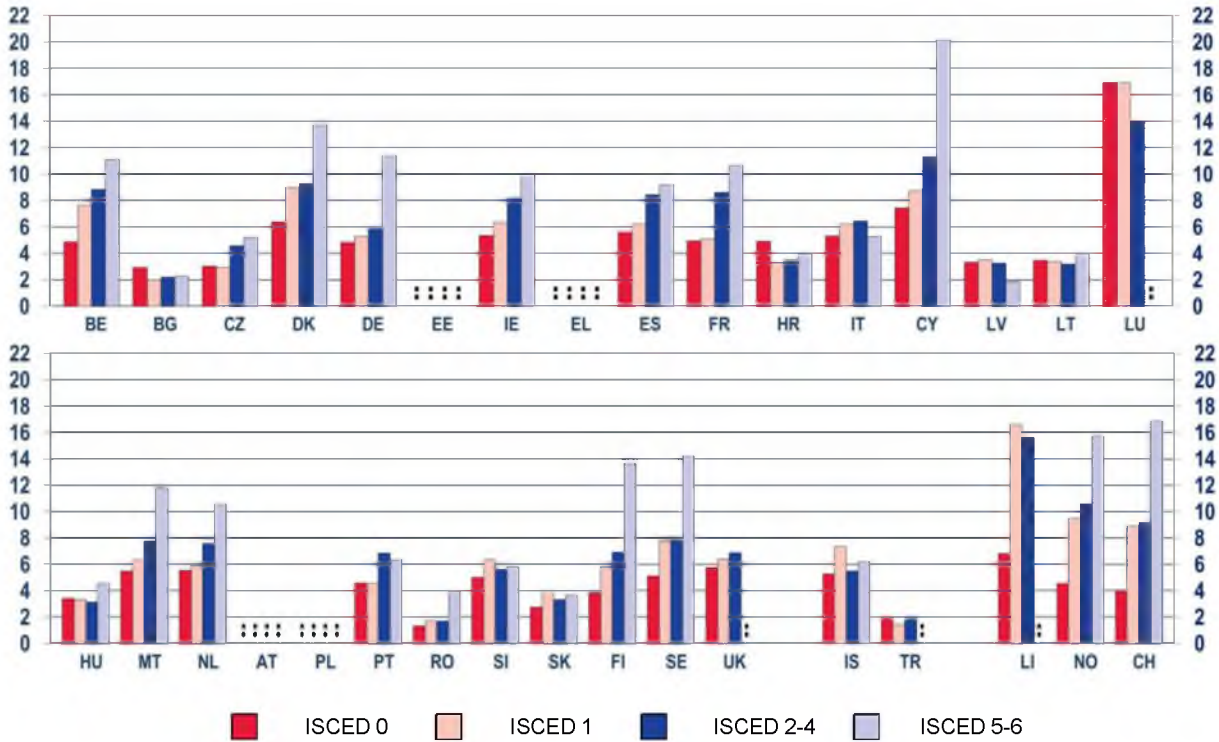
PPS'de çocuk/öğrenci başına düşen doğrudan kamu harcaması çoğu Avrupa ülkesinde her eğitim seviyesinde artma eğilimindedir. Okul öncesi ve yükseköğrenim seviyelerinde birim maliyeti arasındaki büyük farklılıklar normaldir. ISCED 0'da çocuk başına düşen ile yükseköğrenimde öğrenci başına düşen doğrudan yıllık kamu harcaması arasındaki fark Kıbrıs, Finlandiya, İsveç , Norveç ve İsviçre'de 9 000 PPS'den fazladır.

Bazı ülkelerde, okul öncesi ve ilköğretim maliyeti arasında da önemli bir fark vardır. Örneğin, Lihtenştayn, Norveç ve İsviçre'de okul öncesinde yıllık çocuk başına düşen miktarlar ilköğretimdekinin yarısıdır ya da daha azdır. Ancak, bazı ülkelerde, ilk iki eğitim seviyesindeki birim maliyeti neredeyse aynıdır. Örneğin, Çek Cumhuriyeti, Fransa, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan ve Portekiz'de okul öncesi ve ilköğretimde çocuk başına düşen kamu harcaması arasındaki fark yaklaşık 200 PPS ya da daha azdır. Okul öncesinde çocuk başına düşen yıllık maliyet ilköğretimdekinden fazladır. Bulgaristan, Hırvatistan ve Türkiye'de, ISCED 0'da çocuk başına düşen bir yıllık kamu harcaması ISCED 1'dekinden % 30-50 daha fazladır.

ISCED 0'daki harcamaların karşılaştırmasına göre çocuk başına düşen en düşük doğrudan kamu yatırımı Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Romanya, Slovakya ve Türkiye'dedir. Bu ülkeler ISCED 0 için çocuk başına yıllık 3 000 PPS ya da daha az harcamaktadır.

Diğer taraftan, Avrupa'daki en yüksek ISCED 0 öğretmen maaşlarının olduğu Lüksemburg'da (Avrupa Komisyonu /EACEA/Eurydice, 2014), bir yıllık ISCED 0 eğitimi çocuk başına 16 900 PPS'dir. Danimarka, Kıbrıs ve Lihtenştayn'da ise çocuk başına düşen yıllık doğrudan kamu harcaması ise 6 400 ile 7 400 PPS arasındadır.

Şekil D4: Kamu eğitim kurumlarındaki çocuk/öğrenci ve eğitim seviyesi (ISCED 0, ISCED 1, ISCED 2-4, ISCED 5-6) başına düşen doğrudan kamu harcaması, PPS olarak (bin), 2010

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 0	4.9	2.9	3.0	6.4	4.8	:	5.4	:	5.6	5.0	4.9	5.3	7.4	3.3	3.5	16.9	3.4
ISCED 1	7.6	2.0	2.9	9.0	5.3	:	6.3	:	6.2	5.1	3.3	6.2	8.7	3.5	3.4	16.9	3.3
ISCED 2-4	8.8	2.2	4.6	9.2	5.8	:	8.2	:	8.4	8.6	3.5	6.4	11.3	3.3	3.2	14.0	3.1
ISCED 5-6	11.1	2.3	5.2	13.7	11.4	:	10.0	:	9.2	10.6	4.0	5.3	20.2	1.9	3.9	:	4.6
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	TR	LI	NO	CH	
ISCED 0	5.5	5.5	:	:	4.6	1.3	5.0	2.8	3.8	5.1	5.7	5.3	1.9	6.8	4.5	4.0	
ISCED 1	6.3	5.9	:	:	4.6	1.7	6.4	3.8	5.8	7.7	6.4	7.3	1.4	16.6	9.5	8.9	
ISCED 2-4	7.7	7.6	:	:	6.8	1.7	5.6	3.3	6.9	7.8	6.9	5.5	1.9	15.6	10.6	9.2	
ISCED 5-6	11.7	10.5	:	:	6.3	4.0	5.8	3.7	13.6	14.2	:	6.2	:	:	15.7	16.9	

Kaynak: Eurostat, UOE ve Ulusal Hesaplar.

Explanatory notes

This indicator measures how much is spent per child/pupil/student by central, regional and local authorities on staff costs, current expenditure and capital expenditure in public educational institutions. Direct public expenditure does not include tuition payments received from students (or their families) enrolled in public schools.

The indicator has been calculated by dividing the total amount of annual direct public expenditure by the number of full-time equivalent students. The annual expenditure figures have been converted into purchasing power standard (PPS) based on the Euro to eliminate price differences between countries. For PPS equivalents in national currencies, see the National System Information Sheets in the annex. For definitions of 'total public expenditure on education', 'current', 'capital expenditure' and 'ISCED 0', see the Glossary.

Country specific notes

Estonia: Data highly unreliable and not presented.

Italy: ISCED 4 excluded.

ISCED 0 EĞİTİMİ AVRUPA ÜLKELERİNİN YARISINDA ÜCRETSİZDİR

Alım gücü tüm çocukların, özellikle ihtiyacı olanların örneğin düşük gelirli ailelerden gelenlerin EÇEB'e erişimini sağlamak için çok önemli bir faktördür. Çoğu Avrupa ülkesi en az bir yıl ücretsiz okul öncesi eğitim sağlar; ayrıca, Avrupa eğitim sistemlerinin yaklaşık yarısında, tüm ISCED 0 (3 yaş üstü için merkez tabanlı eğitim programları) ücretsizdir. ISCED 0 öncesindeki erken yaşlarda, aileler genelde ödeme yapmak durumundadır ve bu masraflar ülkeler arasında büyük farklılık gösterir (bkz. Şekil D8).

Bulunabilirlik de alım gücü kadar önemlidir. Genelde, EÇEB'in ücretsiz sağlandığı ülkelerde, EÇEB sağlayıcılarının ortam tahsisinde yasal hak tanıma ya da hizmet alanlarında yaşayan tüm çocuklara resmen mali destekli EÇEB hizmeti sunma yasal görevi vardır (bkz. Şekil B4). İstihdam, sosyo-ekonomik durum veya aile statüsü EÇEB ortamında hak tanıma da etkili değildir. Ülkelerin bulunabilirlik, alım gücü ve toplam katılımı temin ettiği diğer bir yöntem de EÇEB'i ücretsiz ve ilköğretimden bir ya da iki yıl önce zorunlu yapmaktır (bkz. Şekil B4).

Belçika'da (Fransız ve Flaman Toplulukları) 2½ yaş itibarıyla çocukların EÇEB'de ücretsiz yerleri garantilidir. Malta'da kamu yetkilileri 2 yaş 9 ay itibarıyla tüm çocuklara ücretsiz EÇEB sağlamaktadır. Belçika (Almanca konuşan Topluluğu), İspanya , Fransa , Lüksemburg , Macaristan , Portekiz ve Birleşik Krallık'ta (tümü) 3 yaş ücretsiz EÇEB için yasal hak tanımının başlangıcıdır. İrlanda'da ücretsiz yasal hak tanıma biraz daha geç başlar; 3 yaş 2 aydan sonra. Lihtenştayn'da 4 yaşında ücretsiz yasal hak tanıma başlarken; aynı yaşta İsviçre'nin çoğu kantonunda ücretsiz zorunlu okul öncesi eğitim başlar. Bulgaristan'da zorunlu okul öncesi eğitim 5 yaşında başlar, ve Çek Cumhuriyeti'ndeki çocuklar ücretsiz okul öncesi eğitimi için yasal hak sahibidir.

Ücretsiz yasal hak tanımının genel ilkesinde bazı istisnalar vardır. Letonya , Litvanya ve Romanya'da resmen mali destekli EÇEB'in tüm aşamaları ücretsiz olmasına rağmen, her çocuk için bir ortam sağlanmasında kamu taahhüdü yoktur (yasal hak tanıma yoktur). Talep arzdan çoktur (bkz. Şekil B12) ve çoğu çocuğun halen EÇEB'e erişimi yoktur. Benzer bir durum Macaristan'da 3 yaş altı çocuklarda yaşanmaktadır, çoğu belediye ücretsiz EÇEB sunar, fakat her çocuk için bir yer garantilemez.

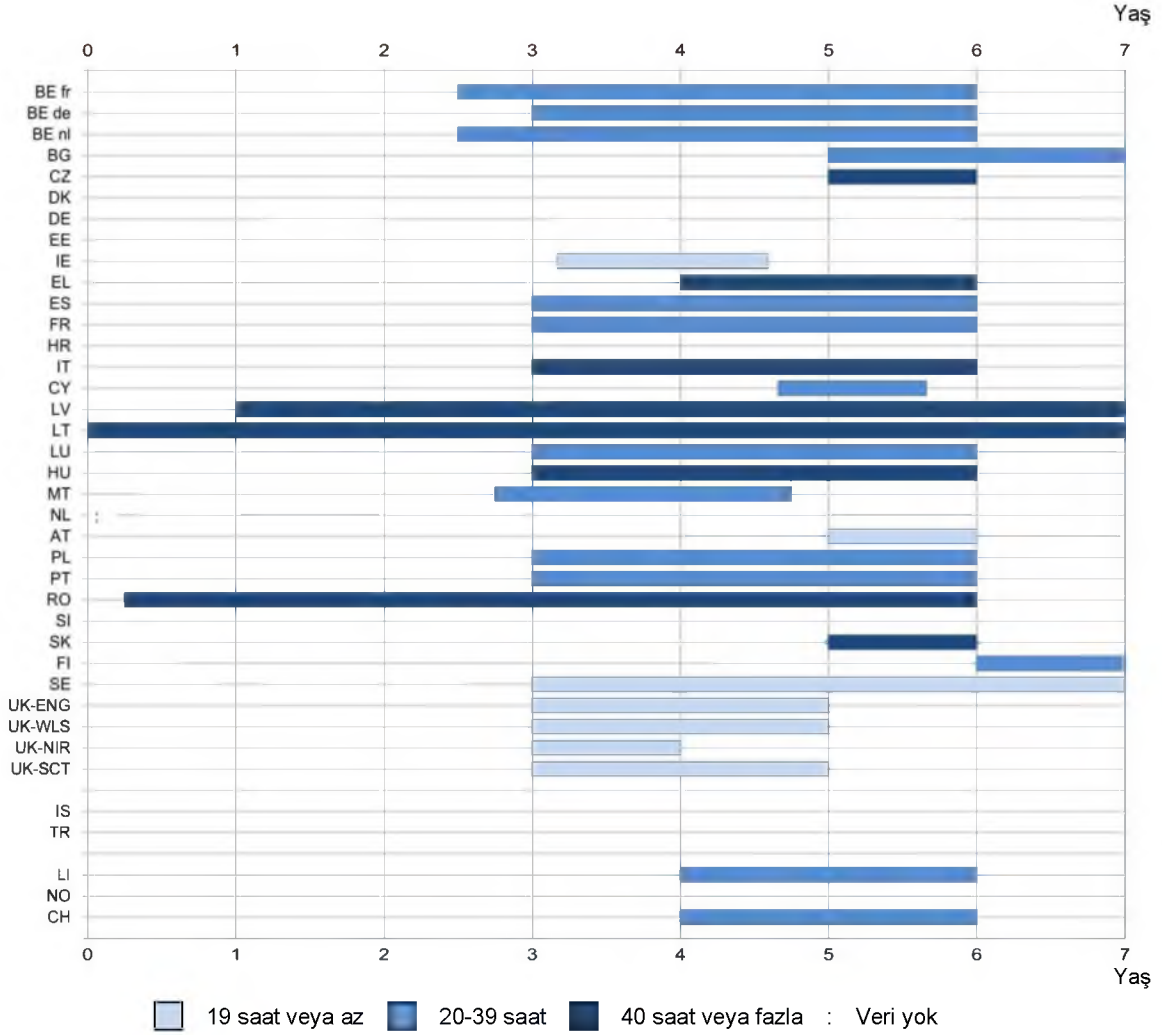
Neredeyse tüm ülkelerde, ücretsiz okul öncesi eğitim merkez tabanlı EÇEB ortamları ya da ilkokullarda sağlanır. Ancak , İrlanda ve tüm Birleşik Krallık'ta ücretsiz EÇEB yasal hakkı, ev tabanlı çocuk bakıcıları da dahil olmak üzere tüm EÇEB türlerine uygulanır.

Ücretsiz EÇEB saat sayısı ülkeler arasında değişir. Bazıları sadece haftada sınırlı bir saat ücretsiz EÇEB sağlar. İrlanda, Avusturya'da bazı *Länder* , İsveç , tüm Birleşik Krallık ve İsviçre'nin bazı kantonlarında haftada 20 saatten daha az EÇEB söz konusudur. Diğer taraftan , Çek Cumhuriyeti , Yunanistan , İtalya, Letonya , Litvanya , Macaristan , Romanya ve Slovakya'da ücretsiz EÇEB tüm gündür. Çoğu ülkede, bu iki uç uygulamanın arasındadır.

Ücretsiz okul öncesi eğitimin olduğu yerlerde, aileler genelde öğlen yemekleri masrafını karşılar. Sadece Finlandiya'da ücretsiz okul öncesi eğitim alan her çocuk ücretsiz öğlen yemeği yer. Çoğu ülkede uzak bölgelerde yaşayan öğrencilerin ulaşımı da ücretsiz karşılanmaktadır.

EÇEB'in tüm aşamalarında Danimarka , Almanya'daki çoğu *Länder*, Estonya , Hırvatistan, Slovenya, İzlanda, Türkiye ve Norveç'te aile katkısı gerekir . Ancak , bu ülkeler bazı ailelere indirim ya da muafiyet olanağı sağlar (bkz. Şekil D7), ya da EÇEB masraflarını azaltmak için vergi indirimi ya da ek ödenekler (bkz. Şekil D8) sunar.

Şekil D5: Ücretsiz EÇEB hizmeti, yaş ve haftalık saate göre, 2012/13

Kaynak: Eurydice.

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Haftalık Saatler	28	28	28	20 (24)	40	-	-	-	15	22.5	25	24	-	40	27.5	40	40	26	40
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT	IS	TR	LI	NO	CH
Haftalık Saatler	30		16-20	25	25	40	-	40	20	(15)	15	10	12.5	(12.5)	-	-	28	-	11-25

Acıklavıcı not

Haftalık saatler 40'ta kesilmiştir.

Ülkeve özgül notlar

Bulgaristan : Zorunlu EÇEB, 5 yaşındakilere 20 saat , 6 yaşındakilere 24 saattir.

Almanya: Bazı *Länder*, ya okuldan önceki son EÇEB yılı için (Hamburg, Hessen, Lower Saxony, North Rhine-Westphalia), ya da anaokuldaki üç yıl için (Berlin), ya da 2 yaş itibarıyla (Rhineland-Palatinate) velilerin ödemelerini kaldırmıştır.

Çek Cumhuriyeti , Letonya ve Romanya: Şekil çocukların çoğunun atandığı resmi olarak mali destekli EÇEB hizmeti durumunu gösterir.

Macaristan : Çoğu belediye tüm EÇEB aşamalarında sadece yemek bedelini alır.

İsveç : 525 yıllık saat okul yılı süresine bölünür (178 gün) ve 5 hafta içi günle çarpılır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Ekonomik olarak yoksun bölgelerde, yasal hak tanımına 2 yaşına kadar genişletilmiştir.

Birleşik Krallık (SCT): 475 yıllık saat okul yılı süresi olan 38 haftaya bölünmüştür.

İsviçre : Kantonlar arasında değişiklikler olduğundan, Şekil ortalama 20 saati gösterir.

KÜÇÜK ÇOCUKLAR İÇİN EÇEB ÜCRETLERİ EN DÜŞÜK DOĞU AVRUPA VE KUZAY ÜLKELERİNDEDİR

Küçük çocuklar için EÇEB ücretleri Avrupa ülkeleri çapında ve farklı hizmet türlerinde çeşitlilik gösterir. Tüm bu varyasyonları göstermek mümkün olmadığından Şekil D8 en geniş EÇEB sektör(leri)ünde yani çocukların çoğunun katıldığı kamu, özel (resmen mali destekli) ya da özel (kendi kendini finanse eden) aylık ücretleri gösterir.

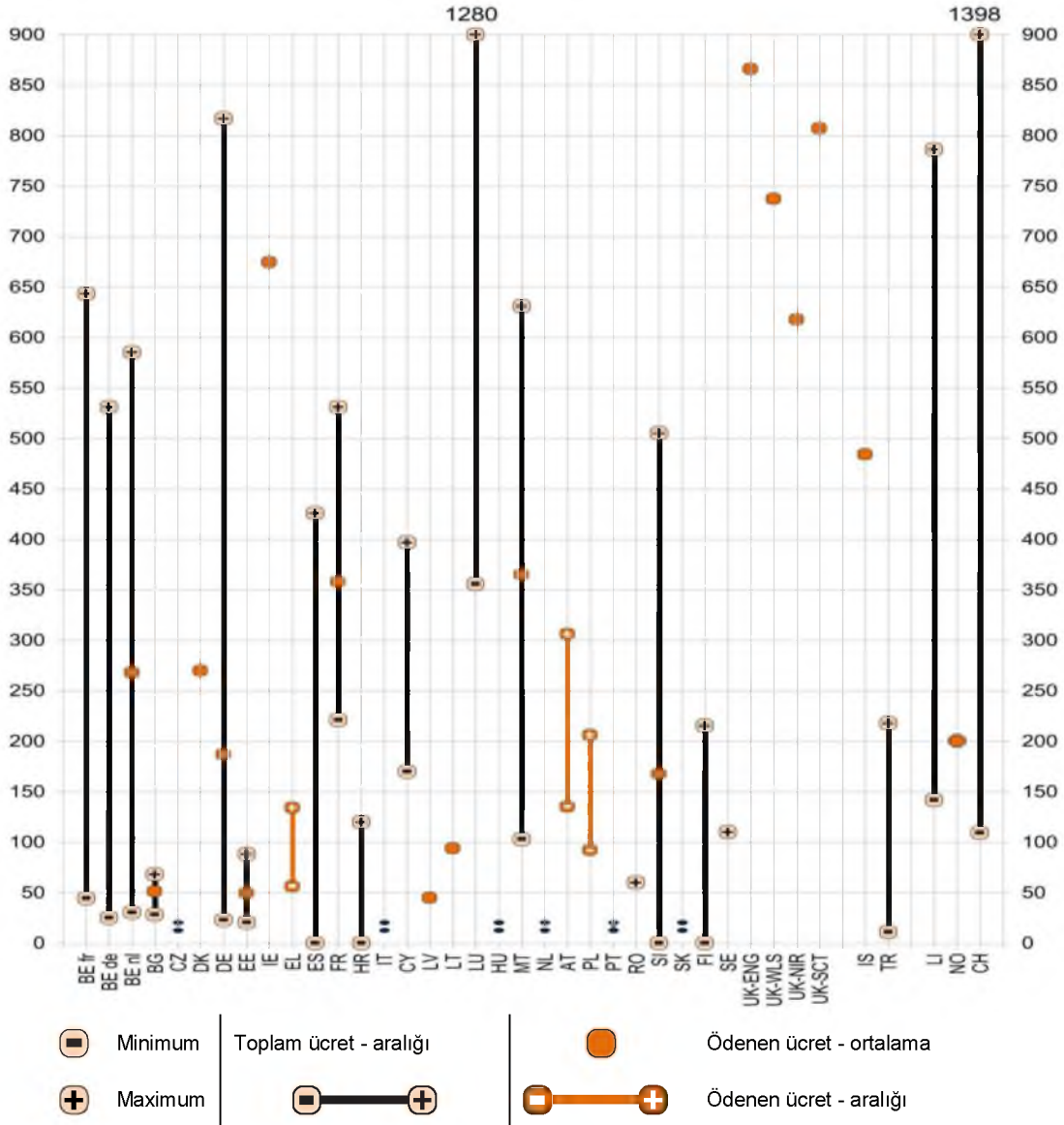
Çoğu Avrupa eğitim sisteminde en geniş EÇEB sektöründeki ücretler düzenlenmiştir. Mevzuat genelde kamuda EÇEB sağlayıcılarına uygulanır; özel ortamlardaki (resmen mali destekli) ücretler daha az sık düzenlenmiştir. Sadece Türkiye özel ortamlarda (kendi kendini finanse eden) ücretleri düzenlemektedir. Genelde ülkeler ücret limitini sınırlar, fakat bazen limit EÇEB masrafı, asgari ücret ve aile geliri oranı olarak gösterilir. Örneğin , Danimarka'da , ailelerin ücretleri operasyonel masrafların %25'inden fazlası olmamalıdır. Estonya'da ailelerin çocuk başına ödediği miktar asgari ücretin %20'sini geçmemelidir. Macaristan'da , merkez tabanlı EÇEB'de ücretler ve yemekler kişi başına düşen net aile gelirinin %25'ini geçemez.

3 yaş altındaki çocuklar için merkez tabanlı EÇEB aylık ücretleri en düşük Doğu Avrupa ülkelerindedir. Örneğin, Letonya, Litvanya ve Romanya'da tüm EÇEB aşamaları ücretsizdir; aileler sadece çocukların yemeklerini öder (Letonya'da yaklaşık 45 PPS, Litvanya'da 94 PPS ve Romanya'da 60 PPS). Bulgaristan ve Estonya'da (ortalama aylık ücretlerin yaklaşık 50 PPS olduğu) ücretler genelde yemek masrafını da kapsar. Hırvatistan'da , en yüksek ücret 120 PPS'dir. Polonya'daki kamu ortamlarında , ortalama aylık ücret yaklaşık 92 PPS'dir, resmen mali destekli sektörde 206 PPS'yi bulabilir. Slovenya'da, ortalama aylık ücret 168 PPS'dir. Ancak, EÇEB ücretlerinin bu ülkelerde düşük olmasına rağmen, küçük çocuklar için EÇEB ortamları talebi arzdan fazladır (bkz. Şekil B12).

Diğer taraftan , Kuzey ülkelerinde EÇEB hem erişilebilir hem de alım gücüne uygundur. İsveç'te, örneğin, EÇEB ücretleri aylık 110 PPS'dir. Danimarka , Finlandiya ve Norveç'te EÇEB nispeten daha pahalıdır, aylık ücretler 270, 216 ve 200 PPS'dir. Tüm bu ülkeler (İzlanda dışında) erken yaşlardan itibaren resmen mali destekli EÇEB'e yasal hak tanımaktadır (bkz. Şekil B4). Sadece İzlanda'da küçük çocuklar genelde ev tabanlı hizmetlerden faydalanır (*dagforeldri*), ve aylık ücretler 484 PPS'ye ulaşır. 2 yaş üstü çocukların çoğunun bakımını yüklenen merkez tabanlı *leiksskõli* de ücretler 140 PPS'ye düşmektedir.

Küçük çocuklar için en yüksek EÇEB ortalama aylık ücretleri özel hizmetlerin yoğunlukta olduğu ülkelerdedir. Örneğin , İrlanda ve Birleşik Krallığın değişik yerlerinde, 3 yaşından küçük çocuklar için EÇEB dezavantajlı çocuklar dışında resmen mali destekli değildir. İrlanda'da ortalama ücretler 674 PPS'dir. Birleşik Krallık içinde Kuzey İrlanda'da 618 PPS'den İngiltere'de 866 PPS'ye kadar değişir. Ayrıca, maksimum ücretler bazı ülkelerde yüksek miktarlarda üst sınırdadır. Örneğin küçük çocuklar için EÇEB'in özel sektörde yoğunlaştığı Lüksemburg'da, aylık ücret tavanı 1 280 PPS'dir. Ancak , devlet indirim sistemiyle dolaylı mali yardım sağlamaz (bkz. Şekil D8). İsviçre'de limit hayli yüksektir- 4 yaşına kadar çocuklar için kamu ya da resmen mali destekli EÇEB'deki ücretleri 1 398 PPS'ye çıkabilir. Maalesef, bu ülkelerdeki ücretlerin ortalama seviyesi mevcut değildir.

Şekil D6: Büyük EÇEB sektör(ler)inde küçük çocuklar için aylık ücret, PPS olarak, 2012/13

Ücretlerle ilgili merkezi mevzuat

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Düzenlenen Ücretler	•	•	•	•	-	-	local	•	-	•	•	•	-	local	-	NA	NA	•	•
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT	IS	TR	LI	NO	CH
Düzenlenen Ücretler	-	•	-	-	-	NA	•	•	•	-	-	-	-	-	-	•	•	•	11 cantons

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı notlar

Şekil mevzuat ya da genel uygulamaya dayalı ödenebilecek ücret aralığını gösterir. Sadece çocukların çoğunu kapsayan en geniş EÇEB sektör(ler)ü gösterilmektedir (bkz. Ulusal sistem Bilgi formları veya ülkeye özgü notlar). Ulusal çalışmaların olduğu yerlerde, ortalama veriler gösterilmiştir. Çalışma verileri ücretler merkezi seviyede düzenlenmemiş olsa da mevcut olabilir.

Mümkün olduğunda, yemek ücretleri aylık şekillerde yer alır. Danimarka, İrlanda, tüm Birleşik Krallık ve Norveç'te yemeğin dahil olup olmaması değişir (yerel otonomiye göre). Yunanistan ve Malta'da yemek genelde ailelerce sağlanır ve çocuk bakımı personeline ücretsiz olarak hazırlanır.

Saatlik ücretler haftalık masrafı elde etmek için 40'la çarpılır; 4.345 faktörüyle çarpılarak aylık şekillere dönüştürülür. Böylece, aylık ücretler biraz da olsa değişir.

Ülkeve özgül notlar

Belçika (BE fr, BE de): Özel (resmen mali destekli) sektör .

Belçika (BE nl), İspanya , Hırvatistan , Litvanya , Romanya, Finlandiya ve Türkiye: Şekil kamu sektörünü gösterir, özel sektöre dair veri yoktur.

Bulgaristan : Şekil kamu sektörünü gösterir ; özel ortam ücretleri 474' PPS'ye çıkabilir.

Çek Cumhuriyeti : Tam veri yoktur. Kamuda ücretlerin yaklaşık 138 PPS olduğu tahmin edilir, fakat özel (kendi kendini finanse eden) sektör küçük yaş grubuna hakimdir.

Danimarka ve Norveç : Kamu ve özel (resmen mali destekli) EÇEB'de durum aynıdır.

Almanya: 2009 verileri (Rauschenbach, 2012).

İrlanda: Şekil özel (resmen mali destekli) sektörü gösterir , özel (kendi kendini finanse eden) sektöre ilişkin veri yoktur. 1 yaş altı bebekler için ortalama aylık PPS 702'e çıkar.

Yunanistan : Özel (kendi kendini finanse eden) ortamlarda ücretler aylık 233 ve 746 PPS aralığındadır.

İspanya : Gösterilen ücretler sadece Otonom Topluluklarının düzenlemesine dayalıdır; yerel olanlara değil. Ücretler sadece altı spesifik aile durumunda tamamen kaldırılır.

Fransa : Şekil baskın olan özel (resmen mali destekli) ve ev tabanlı hizmeti gösterir. Merkez tabanlı hizmet asgari 56, ve maksimum 443 PPS, ortalama 221-336 PPS'dir.

Kıbrıs: Şekil sadece özel sektörü gösterir. Özel (resmen mali destekli) sektörde , ücretler 68 ve 193 PPS arasındadır. Çocukların sadece %1.9'unun yer aldığı kamu ortamlarında ücretler 108 ve 227 PPS arasındadır.

Letonya : Şekil kamu sektörünü gösterir , çocukların %4.32'nün yer aldığı özel (resmen mali destekli) EÇEB'de aylık ücretler, 104 ve 624 PPS (normalde 374 PPS) arasındadır.

Lüksemburg : Şekil özel (kendi kendini finanse eden) sektörü gösterir. Kamu ve resmen mali destekli hizmetlerde ücretler 41 ve 966 PPS arasındadır.

Malta: Şekil özel (kendi kendini finanse eden) sektörü gösterir . Diğer sektörlerde ücretler düzenlenmiştir , kamu ve özel (resmen mali destekli) ortamlarda aylık ücretlerin üst limiti 203 ve 379 PPS'dir. Nisan 2014 itibariyle aileleri okuyan ya da çalışan çocuklar ücretsiz EÇEB'e katılabilecektir (tam zamanlı da dahil).

Polonya : Düşük sayı kamu sektörünü gösterir ; yüksek sayı ise özel (resmen mali destekli) sektördeki ortalama ücretleri. Özel (kendi kendini finanse eden) sektöre ilişkin veri yoktur.

Finlandiya: 2010'da, en genel ödenen ücret maksimum ücretti.

İzlanda: Şekil 2 yaş altı çocuklar için temel hizmet çeşidi olan özel (resmen mali destekli) ev tabanlı EÇEB'i gösterir. 2 yaş üstündekiler için ücretler günde 8 saat için yaklaşık PPS 140'dır- veriler en geniş belediye olan (Reykjavík) *Leiksskóli*'den alınmıştır.

Lihtenştayn : Şekil özel (resmen mali destekli) sektörü gösterir, özel (kendi kendini finanse eden) sektör için veri yoktur.

İsviçre : Ücretler 26 kantonun 11'inde özel (resmen mali destekli mali destekli) ortamlar ve 9 kantonda kamu ortamları için düzenlenmiştir. Ortalama ücretler verisi mevcut değildir.

AİLE GELİRİ ÜCRET İNDİRİMLERİNİN TEMELİNDEDİR

Şekil D6'nın gösterdiği gibi, EÇEB ücretleri bazı ülkelerde oldukça yüksek olabilir. Dolayısıyla, EÇEB'in alım gücünü artırmak için çoğu ülkede belli kriterlere göre indirimler ya da muafiyetler söz konusudur. Doğal olarak, aile geliri gibi ihtiyaç bazlı kriterler en sık kullanılanlardır. Aile geliri 25 Avrupa ülkesinde indirimler söz konusu olduğunda göz önünde bulundurulur. Ayrıca, Letonya, Macaristan ve Slovakya'da EÇEB'deki çok yoksul aile çocuklarına ücretsiz yemek temin edilir.

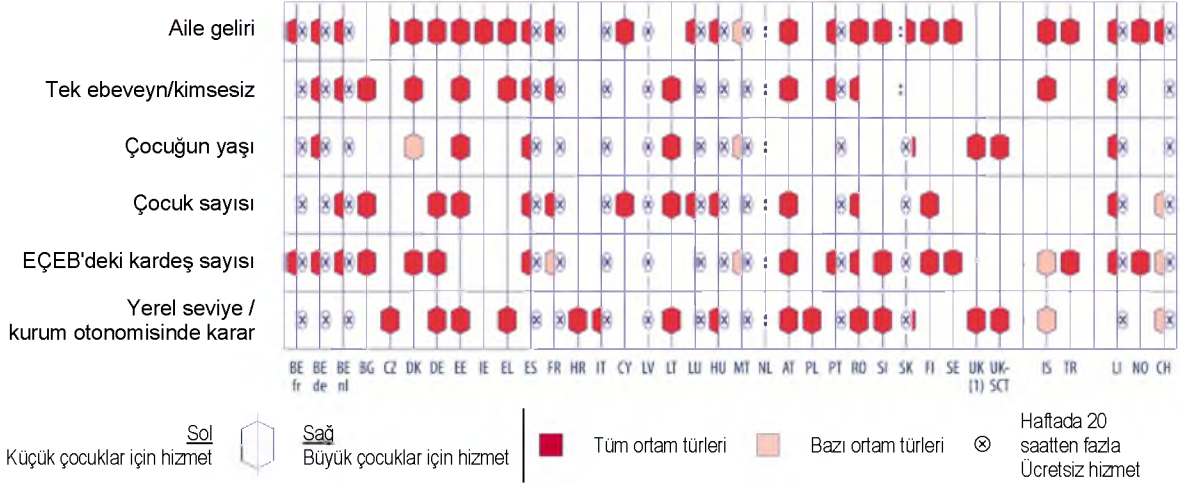
Ailedeki çocuk sayısını en sık kullanılan ikinci kriterdir. Örneğin , Litvanya'da üç ya da daha fazla çocuğu olan ailelere kamu ortamlarında ücretler %50 azaltılır. Genelde EÇEB'e katılan çocuk sayısı göz önünde bulundurulur. Örneğin , Slovenya'da merkez tabanlı EÇEB'e (*vrtec*) aynı aileden birden fazla katılıyorsa merkezi yetkili velilerin ödeyeceği masrafın bir kısmını yüklenir. Eğer aynı aileden iki ya da daha fazla çocuk aynı EÇEB ortamındaysa, ücretler özel sağlayıcılar tarafından azaltılır.

Çocuğun yaşı genelde bir faktördür; çünkü küçük çocuklar için ücretler genelde daha yüksektir. Bu durum, çocuk/personel oranı düşük olduğundan bu çocukların personel maliyetinin daha yüksek olmasındandır.

Diğer kriterler ülkeler arasında çeşitlilik gösterir. Örneğin , merkezi yetkililerin bazı bölgelere mali desteği Norveç ve İsviçre'de söz konusudur . Litvanya'da eğer bir ebeveyn tam zamanlı öğrenci ise ücretler azaltılır. İzlanda'da, ebeveynlerin ikisi de öğrenciyse ücretler ayarlanabilir. Lihtenştayn istihdam statüsünün göz önüne alır ve kendi işinde çalışan ailelere indirim uygular.

Şekil D7: EÇEB'de indirim ya da muafiyetlerde göz önüne alınan faktörler, 2012/13

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Acılayıcı not

Bir ya da iki yıl olan ücretsiz okul öncesi sınıfları ele alınmamıştır. Engelli aileler /çocuklar veya şiddet maruzu olanlar gibi özel durumlar ele alınmamıştır. 'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları.

Ülkeye özgü notlar

- Belçika (BE nl):** Sadece kamu ve özel (resmen mali destekli) ortamlarında .
- Danimarka :** merkez tabanlı EÇEB'de (*daginstitutioner*) 3 yaş altı çocuklar için ücretler daha düşüktür.
- Fransa :** 'EÇEB'deki kardeş sayısı' sadece merkez tabanlı *crèches* göz önünde bulundurulur.
- Litvanya :** Haziran 2013'den beri, indirimlerle ilgili ulusal düzenleme yoktur ve kurumsal otonomi uygulanır.
- Malta:** 'Aile geliri' sadece özel (resmen mali destekli) ortamlarda göz önünde bulundurulur, 'aynı EÇEB'deki kardeş sayısı' ve 'çocuğun yaşı' (belli bir yaş altı çocuklardan daha fazla ücret alınır) sadece özel ortamlarda göz önünde bulundurulur.
- İzlanda:** 'EÇEB'deki kardeş sayısı' sadece merkez tabanlı EÇEB (*leiksskóli*) ve bazı ev tabanlı gündüz bakım merkezlerinde uygulanır.
- İsviçre :** Veri kantonlarda ücretlerin ayarlandığı en yaygın temeli gösterir.

VERGİ İNDİRİMİ EÇEB MASRAFLARI İÇİN AİLELERE YARDIM İÇİN YAPILAN EN YAYGIN MALİ DESTEKTİR

EÇEB finansmanın önemli bir unsuru da EÇEB masraflarına maruz kalan aileler için hedeflenen destektir. Aile ek ödenekleri istisnasız tüm Avrupa ülkelerinde uygulansa da, genelde EÇEB katılımıyla bağlantılı değildir. Normalde çocuk doğduğunda başlar ve zorunlu eğitimin sonuna kadar devam eder. Benzer bir şekilde, çocuklu aileler için vergi indirimi Avrupa'da yaygındır ve EÇEB'den bağımsız evrensel bir hak (daha fazla bilgi için, bkz. EACEA/Eurydice, 2012, s. 102-104).

Ancak , mali destek bazen doğrudan çocuğun EÇEB ortamında olmasıyla bağlantılıdır. Bu şekilde, hükümetler aileler için maliyeti düşürerek katılım teşvik etmeyi ummaktadır. Aileler için en yaygın mali destek vergi indirimidir. Vergi indirimi ailelerin EÇEB maliyetini vergi yükümlülüklerinden düşmelerine imkan sağlar. Ancak , bu tür EÇEB finansmanı vergi ödeyecek kadar para kazanamayan yoksul aileler için bu durumun pek faydası yoktur. Almanya, Malta, Avusturya , Portekiz , Slovakya , Birleşik Krallık ve Norveç'te vergi indirimi EÇEB'in tüm aşamalarındaki masraflar için geçerlidir. Bu ülkelerde merkezi ya da ev tabanlı EÇEB harcamalarını belgelemlendirilirse vergi indirime tabi olurlar. Belçika , Fransa , İtalya ve İsviçre'nin çoğu kantonlarında , vergi indirimi çocukları ücretsiz ISCED 0 öncesinde ücretli EÇEB'e katılıyorsa söz konusudur. Örneğin, İtalya'da vergi indirimi 3 yaş altındaki çocukları *nido d'infanzia*' ya devam eden ailelere tanınır. Fransa'da, vergi indirimleri ev tabanlı bakım gören (küçük

çocuklar için en yaygın EÇEB uygulaması) çocukların aileleri için söz konusudur. Bazı ülkelerde, çocukları ISCED 0 ortamlarında olan aileler için vergi indirimi ek bakım saatlerinde uygulanabilir, Malta'da olduğu gibi çocuklarını özel ücretli okullara göndermeye karar veren aileler için.

Bazı ülkelerde vergi indirimi çocukları ISCED 0'da olup da küçük olmayan aileler tarafından talep edilebilir. Bulgaristan'da eğitim vergilerine dair masrafların azaltılması ISCED 0 ortamlarına katılan 3 yaş üstü çocuklar için geçerlidir. İspanya'da bazı Otonom Topluluklarda, vergi indirimleri özel ücretli EÇEB'deki büyük çocuklar için söz konusu olabilir.

Çok az ülke çocuğun EÇEB'e katılımını baz alarak ailelere ek ödenek sağlar. Bu tür ek ödenekler Yunanistan, İspanya'da bazı Otonom Topluluklar, Fransa ve Finlandiya'da görülür. Fransa'da ek ödenekler ev tabanlı bakım veya merkezi tabanlı ücretli hizmetler alan üç yaş altındaki çocuklar için geçerlidir (*crèches*); İspanya'da , ailelere ek ödenekler sadece EÇEB'deki küçük çocuklar için ödenir. Finlandiya'da çocuk bakım ödeneği özel EÇEB ortamlarındaki çocuklar için de geçerlidir.

Bazı ülkeler hedeflenen destek tedbiri olarak çocukları EÇEB'de olan ailelere indirim yapar. İspanya'da , Madrid ve Valencia *Cheque Guardería* sağlar. Fransa'da işverenler çalışanlarına ev tabanlı çocuk bakımı için de kullanılabilir 'evrensel hizmet belgesi' (CESU) verir. İtalya'da bölgeler 3 yaş altı çocuklar için EÇEB'e indirim uygular. Lüksemburg'da özel gündüz bakımında yer alan (merkezi ya da ev tabanlı) çocukların aileleri çocuk bakım masrafları için indirim tabi olurlar. Birleşik Krallık'ta Çocuk bakımı belgesi hizmeti işverene çocuk bakımı indirimi için olanak sağlar ('maaş fedakarlığı' olarak bilenen çalışanın ödemesinde indirimlerin karşılığında azalma olması). Bu da çalışanın alabileceği vergi kredisi miktarını etkileyebilir, dolayısıyla vergi indirimi uygulamanın diğer bir yöntemidir.

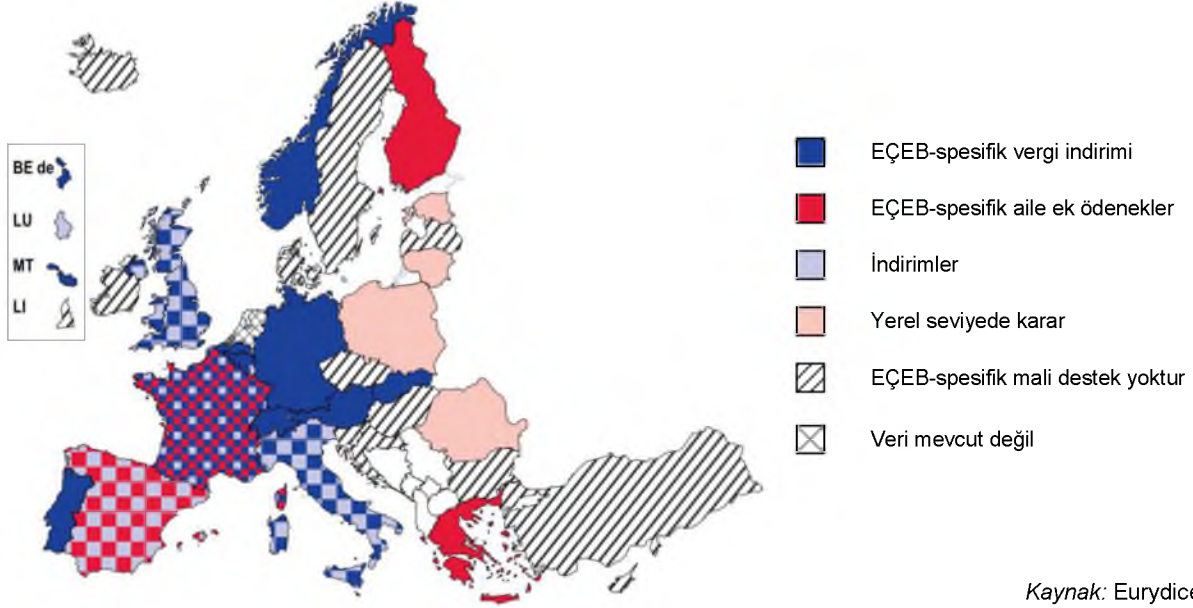
Bazı ülkeler sözü edilen destek tedbirlerini sağlar- Fransa'da ev tabanlı bakım gören 3 yaşından küçüklerin aileleri vergi indiriminden faydalanabilir, spesifik aile ek ödenekleri de merkez tabanlı *crèches*'lerde olan çocuklar için mevcuttur. İtalya'nın bazı bölgelerinde ve Birleşik Krallık'ta, hem vergi indirimi hem de diğer indirimler söz konusudur. Almanya'da, iki *Länder* (Hamburg ve Berlin) ve bazı belediyeler ulusal çaptaki EÇEB vergi indirimine ek olarak EÇEB indirimi sağlar.

Bazı eğitim sistemleri (Belçika (Flaman Topluluğu), Bulgaristan, Slovakya, Macaristan, Portekiz ve Lihtenştayn) ek eğitim ihtiyaçları olan çocukların ailelerine ek ödenek sağlar (Şekil G1'de gösterildiği gibi). Bu tedbirler resmen mali destekli EÇEB'deki masraflar için normal indirimlere ektir. Genelde düzenli EÇEB katılımının belgesi ve aile gelirinin belli bir seviyenin altında olması bu tür ödenekleri almak için gereklidir.

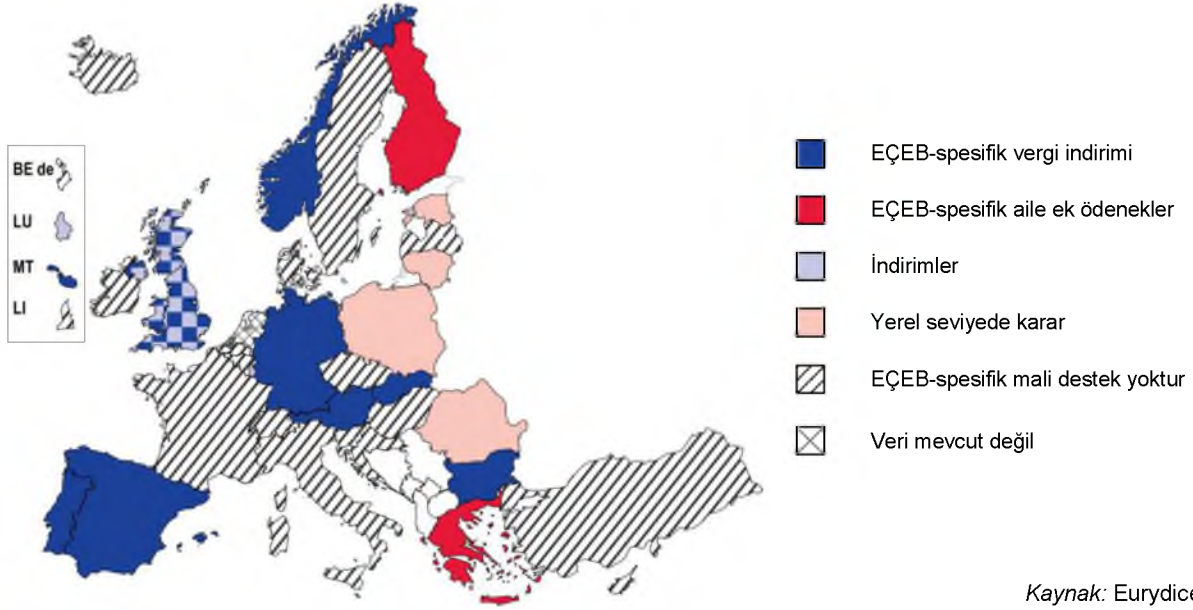
Örneğin, Belçika'da (Flaman Topluluğu) düşük gelirli aileler çocuklarının okul öncesi eğitimiyle ilgili ek aile ödeneğine başvurabilir. Ödeneği alabilmek için 5 yaş itibarıyla, *Kleuteronderwijs*'e düzenli katılım gereklidir. Benzer bir şekilde, Bulgaristan anaokulunda ya da okulda zorunlu hazırlık gruplarında olan düşük gelirli ailelere aylık ek ödenek sağlar. Slovakya'da hükümet EÇEB'deki (*materská škola*) 3 yaşından büyük çocuklara ve sosyal dışlanma riski altında olanlara özel mali destek sağlar. Küçük bir özel ödenek (yıllık çocuk başına 48.2 PPS) gerekli eğitim araç gereçleri için ödenir. Macaristan'da eğer yoksul ve az eğitilmiş ailelerdeki çocuklar EÇEB'e en az 6 saat düzenli olarak katılıyorsa, 118 PPS miktarında özel bir ödenek yılda iki kez verilir. Portekiz'de kamu eğitim kurumlarındaki (ISCED 0'dan başlayan) tüm sosyo-ekonomik dezavantajlı çocuklar ve öğrenciler, nakdi veya aynı (ücretsiz ulaşım, ücretsiz yemek, ücretsiz okul öncesi ve ilkökul ek saati, ücretsiz materyaller) olarak ek ödenek alabilir. Aileler yıllık olarak gelirlerini belgelemek durumundadır.

Şekil D8: Çocukları EÇEB'de olan aileler için yardım türleri, 2012/13

Şekil D8a: Küçük çocuklar

Şekil D8b: Büyük çocuklar

Acıklavıcı not

'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları.

Ülkeve özgül notlar

Almanya: İki *Länder* (Hamburg ve Berlin) ve bazı belediyeler EÇEB indirimleri sağlar.

İspanya: Tedbirler sadece bazı Otonom Topluluklardadır. Büyük çocuklar için- tedbirler sadece ücretli özel EÇEB'ler içindir.

Fransa: Vergi indirimi ve indirimler sadece ev tabanlı *assistant(e)s maternell(e)s agré(e)s* için mevcuttur.

İtalya: 'Küçük çocuklar' - vergi indirimi ulusal seviyede mevcuttur, indirimler bölgesel seviyede yapılır.

Malta: Vergi indirimi, bağımsız okullara (özel (kendi kendini finanse eden) devam eden 2 yıl 9 aydan büyük çocukların aileleri için söz konusudur. Yoksa EÇEB ücretsizdir.

Finlandiya: Çocuk bakımı ödeneği çocuğun özel EÇEB'e devam ettiği durumlarda mevcuttur.

ISCED 0'DA HANELER ORTALAMADA EĞİTİM HARCAMALARININ YÜZDE 14.4'ÜNE KATKIDA BULUNUR

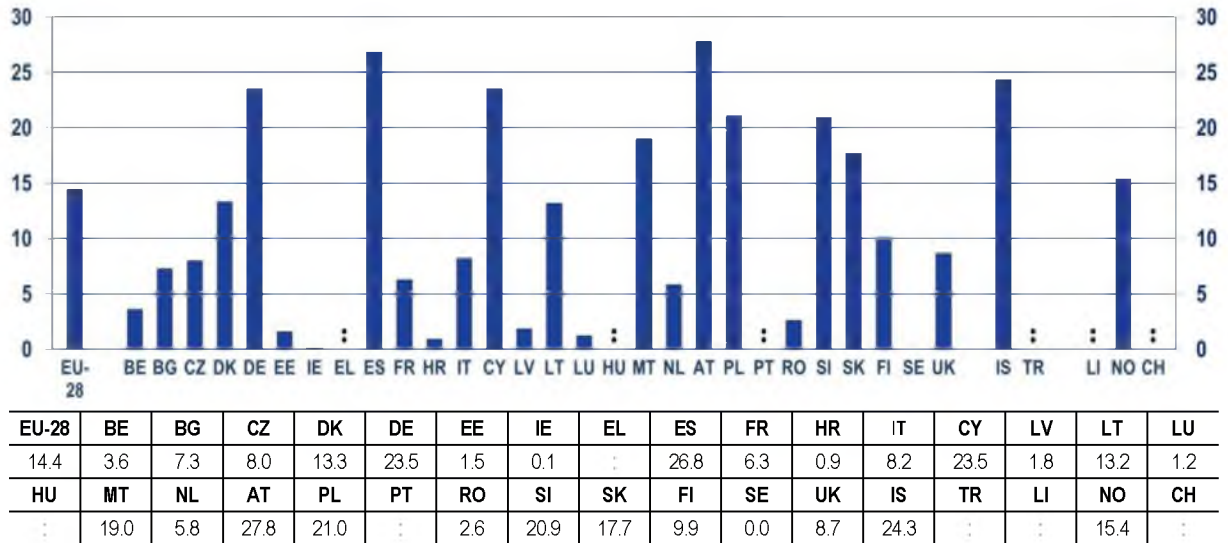
Eurostat verilerine göre ISCED 0 seviyesinde AB-28'de EÇEB eğitim harcamalarının ortalamada yaklaşık %14.4'ü özel kaynaklardan gelir. Bu da genelde okul ücreti (bkz. Şekil D6) ve eğitim kurumlarına ek hizmetler yemek, okul sağlık hizmeti ve ulaşım gibi diğer tüm harcamaları kapsar. Diğer taraftan, kamu kaynaklarından eğitim harcamaları, kamu eğitim kurumlarının doğrudan finansmanı, özel EÇEB sağlayıcıları için eğitim faaliyetleri için mali destek ve özel hanelere transferleri (örn. aile ödenekleri) içerir. ISCED 0'da toplam harcamalara özel kaynaklarca yapılan katkıyı göstererek, Şekil D9 bu bölümde tanımlanan kamu ve özel finansmana ilişkin bilgilerin göstergesi olarak hizmet eder.

Danimarka'da örneğin, kamu ve özel harcama dağılımı, ailelerden alınan ücretin ortamın işletme maliyetinin %25'inden fazlasının ailelerden alınmamasına dair düzenlemeden etkilenmektedir. Diğer mali desteklerden sonra, okul ücreti indirimi ve muafiyeti göz önünde bulundurulur ve - AB ortalamasının biraz altında- özel kaynaklardan harcama oranının %13.3'üne denk gelir.

Özel kaynaklardan eğitim harcamaları Almanya, İspanya, Kıbrıs, Avusturya, Polonya, Slovenya ve İzlanda'da toplam ISCED 0 harcamalarının %20'sinden fazlasını oluşturur. İspanya ve Polonya'da, 3 yaş itibarıyla EÇEB'in ücretsiz olması ilginçtir (haftalık 25 saat, bkz. Şekil D5); yemekler, ek saat ve müfredat dışı faaliyetlere yapılan özel katkılar toplam harcamanın önemli bir oranını oluşturur. Polonya'da Eylül 2013'ten beri, ek saat ücretleri üst sınırdadır ve ek faaliyetler ücretsizdir.

Diğer taraftan, ISCED 0 özel hane harcaması Belçika, Estonya, İrlanda, Hırvatistan, Letonya, Lüksemburg, Romanya ve İsveç'te toplam ISCED 0 harcamasının %4'ü oranındadır. Bu ülkelerdeki ISCED 0 özel hane harcaması yemek ve ek saat ücretlerini de kapsayabilir. Estonya, Hırvatistan ve İsveç'te ücretler çok düşüktür ve yemek hizmetini de içerir (bkz. Şekil D6).

Şekil D9: Özel kaynaklardan edinilen toplam eğitim harcaması oranı (ISCED 0), 2010

Kaynak: Eurostat, UOE, Şubat 2014.

Acıklavıcı not

Haneler ve diğer özel birimlerin (özel şirketler, dini kurumlar ve diğer kar amacı gütmeyen organizasyonlar) harcamaları ailelerin okul ücreti ve diğer tüm doğrudan ya da materyal, araç gereç ve hizmetler gibi dolaylı masraflarını kapsar. Okul öncesi ve ilköğretim kurumları tarafından sağlanan gündüz veya gece çocuk bakımı dahil değildir. Ülkelerin çoğunda 'diğer özel birimler'den eğitim kurumlarına yapılan ödemelere ilişkin bilgi mevcut değildir. 'Hane' ve 'ISCED 0' tanımları için bkz. Sözlük.

Ülkeve özğü notlar

Belçika : Harcama özel (kendi kendini finanse eden) kurumlar ve Almanca konuşan Topluluk dışındadır.

Estonya : Özel harcama kamu kurumlarına yapılan ödeme dışındadır.

İrlanda : Haneler haricinde özel birimlerden eğitim kurumlarına yapılan ödeme mevcut değildir. Çoğu okul öncesi hizmet özel kurumlarda sağlanır; hükümet bu özel kurumlara okul öncesi eğitimin bir yılını öder.

Hırvatistan : Harcama özel kurumların dışındadır.

Polonya : Harcama özel kurumların dışındadır.

Portekiz : Haneler haricinde özel birimlere kamu transferleri mevcut değildir. Hükümetler arası eğitim transferleri mevcut değildir. Yerel seviye hükümet harcaması mevcut değildir.

Finlandiya : Bakım ve eğitim harcama bileşenlerinin teorik olarak kestiriminin ardından anaokullarında çocuk bakımı harcaması dışındadır.

ÇOCUK BAKIMI PLANLARI İÇİN NAKİT SADECE BAZI ÜLKELERDE MEVCUTTUR

Genelde çoğu Avrupa ülkesi aileleri çocuklarını EÇEB ortamlarına göndermeleri için teşvik eder. Diğer bölümde görüldüğü gibi, EÇEB'in bulunabilirlik, alım gücü ve kalitesini artırmak için yoğun çabalar harcanmaktadır. Ancak , bazı ülkeler EÇEB politikalarını veli seçimine bağlamıştır ve bunu desteklemek için çocuklarını kamu ya da resmen mali destekli çocuk bakım hizmetlerine göndermeyen ailelere nakit para ödemesi teklif eder. Bu planlar 'çocuk bakımı nakdi' olarak bilinir. Genelde temel fayda nispeten azdır ve çocuk 3 yaşına gelene kadar talep edilir.

Çocuk bakımı için nakdi planları en net Kuzey ülkelerinde görülür (Finlandiya, İsveç ve Norveç). Finlandiya'da evde çocuk bakımı ödeneği 1985'te başlatılmıştır, kamu EÇEB'inde olmayan 3 yaş altı en az bir çocuğu olan ailelerce talep edilebilir. Çocuk başına aylık maksimum ödenek 275 PPS'dir; daha yoksul aileler içinse gelire bağlı ek ödenek ise 147 PPS'dir. Daha az ek ödenek EÇEB'de olmayan, okul yaşında olmayan her ek çocuk için ödenir. Bazı yerel yetkililer, belediye ek ödeneği de sağlar. 2008'den beri çoğu İsveç belediyesi mali destekli EÇEB'den faydalanmayan 1 ila 3 yaşındaki çocukları için ailelere aylık çocuk ödeneği verir. Bu da aylık çocuk başına maksimum 263 PPS'dir.

Norveç'te 1998'den beri, 1 ve 2 yaşında çocukları resmen mali destekli EÇEB ortamlardan (*barnehager*) yararlanmayan aileler, katılım saatine göre tam ya da yarı oranlı nakdi çocuk bakımından yararlanabilir. 2013'te 13-18 aylık çocuklar için tam yardım PPS 430'dur, ve 19-23 aylıklar içinse PPS 284'tür.

Bulgaristan'da aylık PPS 114'lük ödenek kamu EÇEB'inde (*detska gradina*) yer almayan 3 ila 6 yaş arasındaki her çocuk için talep edilebilir.

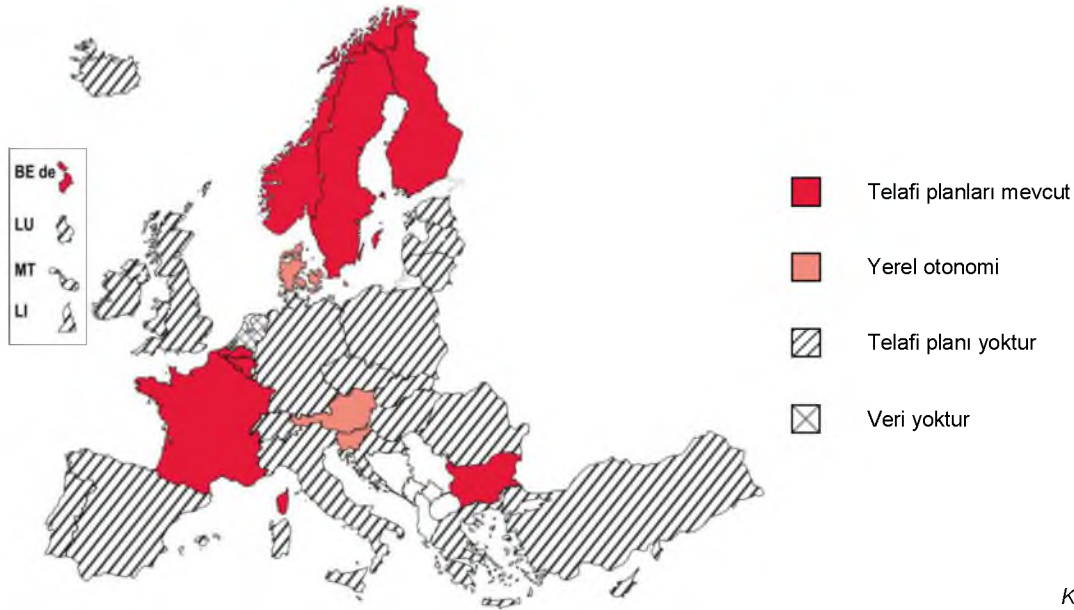
Almanya'da Ağustos 2013 itibarıyla, nakdi çocuk bakım yardımı (*Betreuungsgeld*) resmen mali destekli EÇEB (*Kindertageseinrichtung*) yerine çocuklarına evde bakmayı tercih eden aileler için başlatılmıştır. Aileler 15 ila 36 aylık çocukları için bu yardımı talep edebilirler. Ödenek Ağustos 2014'e kadar aylık 96 PPS, daha sonrasında ise 144 PPS olacaktır.

Danimarka, Avusturya ve Slovenya'da resmen mali destekli merkez tabanlı EÇEB'e çocuklarını göndermeyen aileler için teşvik sağlanıp sağlanmayacağına belediyeler ya da bölgeler karar verir. Avusturya'da ödenen miktar ve uygun çocukların yaşları farklılık gösterir. Örneğin, Yukarı Avusturya'da yıllık ödenek olan 639 PPS 3 ila 5 yaşındaki çocukları *Kindergarten*'a gitmeyen ailelere verilir.

Ödeneklerin yanı sıra, çocuklarını EÇEB'den faydalandırmayan aileler için bazı diğer telafi mekanizmaları vardır. Belçika'da , EÇEB hizmetlerindeki masraflar için vergi indirimine başvurmayan aileler daha az başka bir vergi indirimden yararlanabilir (yıllık maksimum PPS 483, çocuklarını çocuk bakımı kurumlarına yerleştirmeyi tercih eden aileler için vergi indiriminin %25'inden azıdır).

Yukarıda belirtilen planlar sadece çocukların EÇEB'e katılımıyla ilgilidir ve ebeveyn istihdamına bağlı değildir. Fransa'da nakdi çocuk bakım planı ebeveyn istihdamıyla ilgilidir. 3 yaş altında çocuğu olan bir ebeveyn çalışmıyorsa ya da yarı zamanlı çalışıyorsa maksimum PPS 501'lik aylık ödeme yasal hakkı vardır (*le complément de libre choix d'activité* - CLCA). Bu ödeme karşılığında ailelerin çocukları EÇEB'e sadece sınırlı saatlerde katılabilirler.

Şekil D10: Çocukları EÇEB'de olmayan aileler için telafi planları, 2012/13

Kaynak: Eurydice.

Acıklavıcı not

Ebeveyn doğum izni telafi ('nakdi çocuk bakım ') planı olarak kabul edilmez, çünkü EÇEB katılımı ile ilgili değildir. Ancak, nakdi çocuk bakımı yardımları genelde ailelerin istihdam statüne bakılmaksızın ödenir ve dolayısıyla ailelerce ebeveyn izni sırasında talep edilebilir.

Ülkeve özgü not

Almanya: Nakdi bakım yardımı Ağustos 2013'te başlatılmıştır.

FINANSMAN

PERSONEL

Avrupa Komisyonu'nun Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımı 2011 Tebliğine göre (11) 'Personel yeterlilikleri kaliteli EÇEB için temeldir. Kalifiye personelin ilgisini çekmek, personeli eğitmek ve devam ettirmek büyük bir zorluktur. [...] Ayrıca , EÇEB personelinin uğraştığı konu yelpazesi ve çocukların çeşitliliği pedagojik uygulamayla ilgili sürekli bir değerlendirme ve profesyonelliğe de sistematik bir yaklaşım gerektirir'.

Dolayısıyla bu bölüm EÇEB personeline odaklanır, fakat sadece çocuklarla düzenli, doğrudan iletişim içinde olanlar ile eğitim ve bakım görevleri olanları ele alır. Sadece evle ve bakımla ilgili rolleri olanlar, örneğin yemek hazırlamak ya da temizlik yapmak gibi, bu analizin dışındadır. Bu çalışma doktorlar ve medikal asistanlar gibi EÇEB ortamlarında çocukların sağlığıyla ilgilenip düzenli kontroller veya ilk yardım sağlayan medikal personeli de ele almaz. Özel eğitim ihtiyacı olan ve/ya dezavantajlı çocuklar için yardımcı ya da uzman personel de bu bölümde yer almaz, Şekil E6 istisnadır.

Bu bölüm merkez tabanlı ortamlardaki çocukların günlük bakım ve eğitimiyle ilgilenen personelin başlangıç eğitimi ve sürekli gelişimine ve ev tabanlı hizmette çocuk bakıcıları için gerekliliklere ilişkin konuları inceler. Düzenli personeli destekleyen profesyonel uzmanlara ve EÇEB merkez tabanlı ortamların müdürü olmak için gerekliliklere dair sorular ayrı ayrı tartışılmaktadır.

EÇEB MERKEZLERİ BİR DİZİ FARKLI PERSONELİ İŞE ALIR

Genelde aynı ülke içinde çocukların günlük eğitim ve bakımıyla ilgili farklı türde profesyoneller görev alır. Ayrıca, benzer rolleri olan personelin farklı unvanları olabilir ki bu da bu karmaşık alandaki bu analizi zorlaştırır.

Fransa'da gündüz kreşlerindeki (*crèches*) personelin çoğu lise eğitimi almış yardımcı kreş hemşireleridir (*auxiliaires en puériculture*). Ancak , neredeyse tüm gündüz kreşleri eğitim personeli- erken çocukluk eğitimcileri (*éducateurs des jeunes enfants*) ve ISCED 5 seviyesinde eğitim almış (lisans düzeyi) kreş hemşireleri (*puéricultrices*) çalıştırır.

Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), erken yaş ortamlarında çalışan personelin tek bir unvanı yoktur. En genel ve iyi bilinen kavramlar *erken yaş destek personeli* ve *kreş hemşiresi* (ikisi de ISCED 3 seviyesinde eğitim almış), ve formel nitelik aranmayan *hemşire asistanıdır*. Diğer unvanlar da kullanılır, örneğin *erken yaş uygulayıcıları*, *erken yaş eğitimcileri*, *temel aşama öğretmenleri* ve *okul öncesi asistanları*; bunların da farklı nitelikleri olabilir.

Bu varyasyonlara rağmen, bu raporun amacına uygun olarak, çocuklarla doğrudan, düzenli iletişimde olan EÇEB personeli üç temel kategoride gruplanır:

a) Eğitim personeli: öğretmenler (okul öncesi, anaokulu)/pedagoglar/eğitimciler

Eğitim personeli genelde eğitimde yükseköğrenim tamamlamıştır (bkz. Şekil E2); EÇEB ortamında bir grup çocuğun eğitim ve bakımından sorumludur. Görevleri ilgili programlar /müfredatı ilişkin güvenli ve gelişimlerine uygun faaliyetler hazırlayıp uygulamaktır (bkz. Bölüm F). Sanat, drama, oyun ve müzik aracılığıyla yaratıcı ifade için olanaklar sağlar. Bazı ülkelerde, bu kategorideki personel ortamların idarecisi/koordinatörü/müdürleri gibi üst pozisyonlara başvurabilirler.

Bazı ülkelerde, farklı ortamlarda çalışan benzer personeli ayırt etmek için iki ayrı unvan kullanılır: 'eğitimciler' genelde küçük yaş grubuyla gündüz bakım ortamlarında çalışanlar için, 'öğretmenler' ise okul öncesi ortamlarında çalışanlar için kullanılır ; bu durum Yunanistan , Fransa ve İtalya'da geçerlidir. Ancak, Yunanistan'da eğitimci ve öğretmenler için başlangıç eğitiminin süresi aynıyken (farklı içerik), Fransa ve İtalya'da öğretmen nitelikleri için gereklilikler daha yüksektir.

Eğitim personeli ülkelerin üçte ikisinde küçük çocuklar için ortamlarda ve tüm ülkelerde büyük çocuklar için ortamlarda mevcuttur. Ülkelerin üçte birinde, sadece eğitim personeli doğrudan büyük çocuklarla çalışır.

PERSONEL

b) **Bakım personeli:** Çocuk bakıcıları /çocuk bakım işçileri/ kreş hemşireleri ve/ya hemşireler çocuklara bakım ve destek sağlamaktan sorumludur.

Çoğu ülkede , çocuk bakım işçileri lise seviyesinde eğitim almışlardır (bkz. Şekil E2). Bakım personelinin rolü farklı ortamlarda farklı şekillerdedir. İki temel model vardır:

- Küçük çocuklar için olan bazı ortamlarda bağımsız olarak çalışan bakım personeli. Öğrenme faaliyetlerinin gelişimi ve uygulanmasını da içeren çocukların bakım , destek ve öğrenme ihtiyaçlarını belirleyip karşılarlar. Yardımcı personel veya asistanlardan destek alabilirler.
- Eğitim personeli ile bir ekipte çalışan bakım personeli eğitim personeline destek sağlar. Bu tür bir personel yapısı hem ayrıık hem de üniter EÇEB sisteminde bulunabilir. Farklı türlerde bakım görevlileri her zaman eğitim personeline ek olmak kaydıyla EÇEB ortamlarında çalışabilir. Almanya, Finlandiya ve İsveç'te , çocuk bakım personeli eğitim personeli ile ekip olarak çalışır ve destekleyici rolden daha fazlasını üstlenebilir.

Bakım personeli genelde küçük çocuklara yönelik ortamlarda çalışır. Avrupa ülkelerinin yaklaşık yarısında bakım personeli küçük çocuklarla çalışmak için işe alınır, sadece beş ülkede büyük çocuklar için ortamlarda bakım personeli vardır (Almanya, Macaristan , Finlandiya, İsveç ve Birleşik Krallık).

c) **Asistan/yardımcı personel:** Eğitim veya bakım personelini destekleyen kişiler.

Avrupa ülkelerinin neredeyse yarısında, EÇEB kurumları kalifiye eğitim ve bakım personeline destek sağlamak üzere küçük ve büyük çocuklar için yardımcı personel/asistan çalıştırabilir. Bazı ülkelerde, gerekli başlangıç niteliği minimum seviyesi lisedir. Diğerlerinde formel nitelik gerekli değildir (bkz. Şekil E2).

Asistanlar genelde çocuklar için hazırlanan faaliyet programlarını uygular, el işi materyalleri hazırlar ve çocuklara bunları kullanmalarında yardımcı olurlar. Yemek hazırlayıp sunmak, öğlen yemeği aralarında ve dinleme süresindeki değişimleri organize etmek gibi günlük rutinleri ayarlayıp faaliyetlerde çocuklara rehberlik ederler.

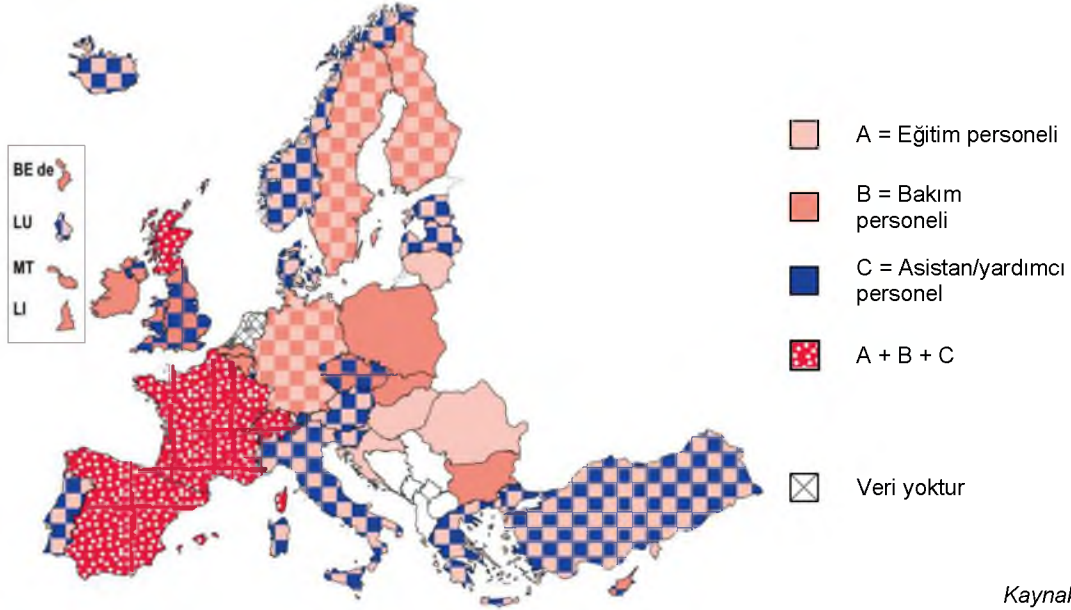
Genelde, bazı personel ekip olarak bir grup çocukla çalışırlar. Farklı ekip üyeleri farklı roller üstlenir. Dolayısıyla ülkelerin üçte ikisinde, en az iki farklı personel kategorisi ekip olarak çalışır. İspanya, Fransa , Birleşik Krallık (İskoçya) ve İsviçre'de küçük çocuklar için ortamlarda üç kategorideki personel beraber çalışır. Bu durum tüm Birleşik Krallık'ta büyük çocuklar için ortamlarda da söz konusudur.

Bu ortamlardaki bu tür personel, ülkelerin üçte birinden fazlasında çocukların yaşına göre değişir (küçük veya büyük). Bir dizi ülkede, büyük çocuk ortamları için bakım personeli eğitim personeliyle değiştirilmiştir. Bazı ülkelerde, asistanlar/yardımcı personel sadece küçük çocuklar için ortamlarda (Çek Cumhuriyeti ve İspanya) veya sadece büyük çocuklarla çalışan eğitim personeline destek mevcuttur (İrlanda ve Slovakya).

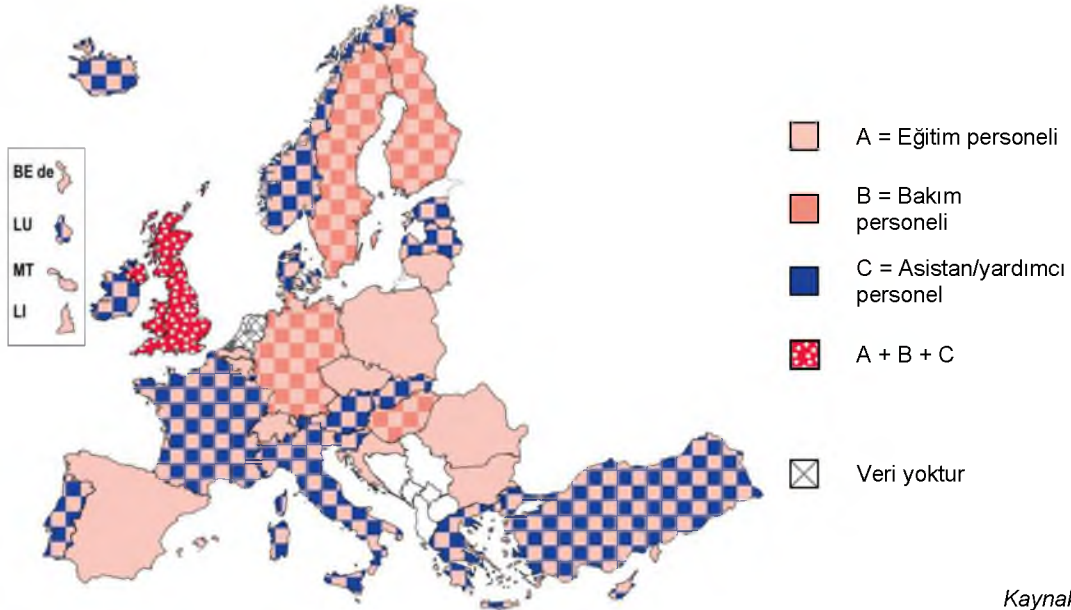
Bazı ülkelerde, sadece bir tür personel tüm EÇEB ortamlarında çalışır. Hırvatistan , Litvanya ve Romanya'da, sadece eğitim personeli çalışmaktadır. Diğerleri bakım personelini küçük çocuklar için ortamlarda ve eğitim personelini de büyük çocuklar için ortamlarda çalıştırır. Bu durum Belçika, Bulgaristan , Malta, Polonya ve Lihtenştayn'da söz konusudur.

Şekil E1: Merkez tabanlı EÇEB ortamlarındaki personelin temel kategorileri, 2012/13

Şekil E1a: Küçük çocuklar

Şekil E1b: Büyük çocuklar

Acıklayıcı not e

'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları.

Ülkeve özgül notlar

Bulgaristan : Küçük çocuklar için ortamlarda (*detski yasli*), hemşireler (*medizinski sestri*) temel personeldir. Ancak , pedagojik personel de çalıştırılabilir.

Çek Cumhuriyeti : Ticaret Lisans Yasası sadece gerekli minimum nitelikleri ve 3 yaş altı çocuklara (*zařizení pro pēči o dēti do 3 let*) yönelik gündüz bakım merkezlerindeki personelin çalışma alanlarını tanımlar fakat bunu belli bir işle ilişkilendirmez. Personelin görevlerini tanımlamak işverenin işidir.

Estonya : Şekil çocuk bakımı kurumlarındaki (*koolieelne lasteasutus*) durumu gösterir. Çocuk bakım hizmetlerinde (*lapsehoiuteenus*), sadece bakım personel çalışmaktadır (*lapsehoidja*).

Yunanistan : Büyük çocuklar için Şekil çocuk merkezleri için hizmeti gösterir (*paidikos stathmos*). Okul öncesi kurumlarda (*nipiagogeio*), asistanlar yoktur.

İspanya : Durum bölgeler arası değişebilir.

PERSONEL

İtalya : Küçük çocuklar için ortamlarda, yardımcı personel hizmeti (*educatore, operatore*) bölgesel seviyede düzenlenmiştir ; büyük çocuklar için ortamlarda, merkezi veya yerel seviyede düzenlenmiştir. Şekil en yaygın durumu gösterir.

Romanya: Belli bir anaokulundaki medikal asistanlar (*asistent medical*) sağlık eğitimi konularında eğitim personeliyle işbirliği yapabilir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS): Büyük çocuklar için ayrı ortamlar eğitim personeli olmadan da işler fakat daha düşük çocuk/bakım personeli oranıyla.

Ulusal istatistiklere göre EÇEB mesleği halen kadın ağırlıklıdır. Çoğu ülkede çocuklarla doğrudan iletişimi olan yaklaşık tüm EÇEB personelinin kadın olduğunu tahmin edilmektedir. Portekiz (büyük çocuklar için ortamlar - *jardims de infância*), İzlanda, Türkiye ve Norveç'te çocuklarla çalışan erkek sayısı biraz da olsa yüksektir ve % 5 ile 7 arasında değişir. Norveç'te asistan pozisyonlarının % 10'ununda erkekler çalışır; Danimarka'daki hayli yüksek oran %23'dür ve öğretmen rolünde ise %15.

EÇEB işgücünü çeşitlendirmek için Almanya, Avusturya ve Norveç sektörde erkek istihdamını artırmak için özel tedbirler geliştirmişlerdir. Almanya, örneğin, 'EÇEB merkezlerinde daha çok erkek' (*Mehr Männer in Kitas*) ulusal programını başlatmıştır. Programda yer alan EÇEB ortamları erkekleri sektöre katmak için farklı yollar izlemektedir, örneğin mesleğin imajını geliştirmek, eğitimci olmak isteyenleri desteklemek ve mesleğe yeni yön vermek. Avusturya eğitim alanı dahil olmak üzere sosyal bakıcılar olarak erkeklerin artmasını sağlamak amacıyla 2008'de ulusal seviyede yıllık 'Erkek Günü' başlatmıştır. Son olarak da, Norveç EÇEB'e başvurularda pozitif ayrımcılık yaparak erkekleri tercih etmektedir.

BİR DİZİ ÜLKEDE KÜÇÜK ÇOCUKLARLA ÇALIŞAN EĞİTİM VE BAKIM PERSONELİ LİSANS MEZUNU OLMALIDIR

Avrupa eğitim sistemlerinde personel niteliklerine ilişkin iki temel yaklaşım vardır. Ülkelerin yarısından çoğunda tüm EÇEB aşamalarında tek bir nitelik yaklaşımı vardır. Diğer ülkelerde, küçük çocuklarla çalışanlar için büyük çocuklarla çalışan personelden farklı bir yaklaşım söz konusudur: genelde küçük çocuklarla çalışmak için daha düşük seviyede nitelikler aranır.

Çocukların yaşına bakılmaksızın aynı minimum niteliklerin arandığı çoğu ülkede eğitim personeli için asgari nitelik, eğitim alanında lisans derecesidir. Portekiz ve İzlanda'da eğitim personeli yüksek lisans derecesine sahip olmalıdır. Sadece Almanya, Letonya ve Avusturya'da minimum nitelik yüksek okul derecesidir. Büyük ya da küçük çocuklarla çalışacak personel adaylarının eğitim programlarının temel içeriği, bazen uzmanlaşmalar farklı olsa da, aynıdır. Örneğin , Avusturya'da küçük çocuklar için ortamlarda (*Kinderkrippen*) çalışan erken çocukluk eğitimcileri (*Früherzieher/in*) büyük çocuklar için ortamlardaki (*Kindergarten*) anaokulu pedagoglarıyla (*Kindergärtner/in Kindergartenpädagog/in*) aynı şekilde yüksek okul derecesine sahiptir (ISCED 4), fakat 5 yıllık eğitimlerinin son 1-2 yılında farklı uzmanlık alanları olabilir.

EÇEB Organizasyon modeli (bkz. Bölüm B) ile personel nitelik gereklilikleri arasında net bir ilişki vardır: tüm okul öncesi çocukları için EÇEB hizmetinin bir ortamda bir tek aşamada organize edilen üniter sistemde , çocukların yaşlarına bakılmaksızın aynı asgari nitelikler geçerlidir. Üniter ortamlarda küçük çocuklarla çalışan eğitim personeli genelde ayrı ortamlarda küçük çocuklarla çalışanlardan daha niteliklidir- yüksek öğrenim seviyesinde. Bu durum Estonya , Hırvatistan , Litvanya , Kuzey ülkeleri ve Slovenya'da geçerlidir. Sadece Letonya'da minimum nitelik yüksek okul seviyesidir.

EÇEB hizmetlerini çocukların yaşına göre yapılandıran ayrık sistemli çoğu ülkede, küçük ve büyük

çocuklarla çalışmak için farklı tür nitelikler gereklidir. Genelde küçük çocuklar için EÇEB ortamlarında çalışan bakım hatta eğitim personelinin en az lise ya da yüksekokul mezunu olması gereklidir. Derslerin süresi ikiden beş yıla değişir. Ayrıca , İrlanda ve Slovakya'da küçük çocuklarla çalışan personel için asgari bir nitelik belirtilmemiştir. Ancak , uygulamada, bu ülkelerdeki EÇEB kurumları çocuk bakımı için uygun nitelikleri olan kişileri işe almayı amaçlar. İrlanda'da, örneğin, mevzuat merkez tabanlı ortamlarda , idarenin çocuk bakım personelinin %50'sinin 'çocukların bakım ve gelişimine uygun nitelikli' olmasını hedeflemesi gerektiğini ifade eder.

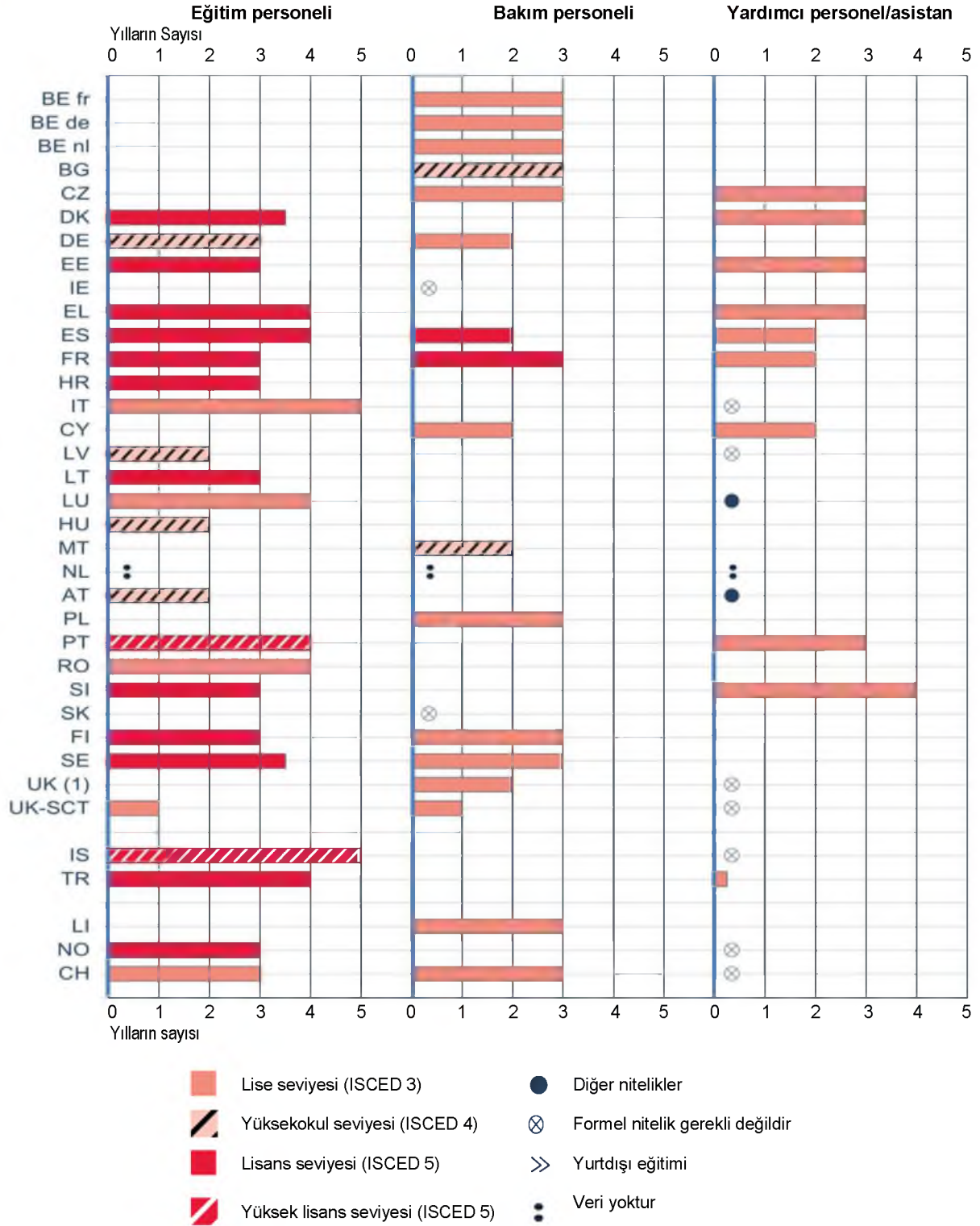
Bazı istisnalar bulunmaktadır. Yunanistan , Fransa , Portekiz ve Türkiye'de , küçük çocuklarla çalışan eğitim personelinin en az lisans mezunu olması gerekir.

Ancak , ayrık sistemi olan ülkelerde lisans seviyesi gerekliliği sadece okul öncesi seviyede (ISCED 0) büyük çocuklar için ortamlarda geçerlidir. Çoğu ülkede lisans derecesi ya da yükseköğretimde eş değer üç ya da dört yıllık öğrenim gerektirir. Fransa ve İtalya'da yüksek lisans derecesi zorunludur. Bazı ülkelerde ise, minimum seviye ya lise (Çek Cumhuriyeti , Slovakya ve Birleşik Krallık (İskoçya)) ya da yüksekokul seviyesidir (İrlanda ve Malta (2015/16'ya kadar)).

ISCED 0'da çalışan okul öncesi 'öğretmenler'ine ilişkin başlangıç eğitimi süresi ve seviyesi ilköğretim öğretmenlerinininkiyle (ISCED 1) ülkelerin yarısında aynıdır (Belçika , Bulgaristan , Yunanistan , İspanya, Fransa , İtalya , Kıbrıs, Litvanya , Lüksemburg , Polonya , Portekiz , Romanya, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), İzlanda, Türkiye ve Norveç). Bazen Belçika (Almanca konuşan Topluluğu), Bulgaristan , İspanya , Polonya ve Romanya'da olduğu gibi okul öncesi ve ilköğretim öğretmenleri için ortak eğitim programı içeriği olabilir. Lüksemburg ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) okul öncesi öğretmenleri, ilköğretim öğretmenleriyle aynı (süre ve içerik açısından) başlangıç eğitimini alırlar ve iki sektörde de işe alınabilirler. İsviçre'de bazı yükseköğretim kurumları ISCED 0 ve ISCED 1 için ayrı programlar açar, diğerlerinde ise birleşiktir.

Son olarak da, bazı Avrupa ülkelerinde, EÇEB eğitim personeli gerekli asgari nitelikten daha yüksek seviyeye ulaşma imkanına sahiptir. Örneğin, Bulgaristan , Almanya, Estonya , Slovenya , Slovakya , Finlandiya ve İsveç'te EÇEB eğitim personeli adayları yüksek lisans seviyesine kadar eğitimlerine devam edebilirler. Bazı durumlarda, daha yüksek nitelik belli alanlarda uzmanlaşmaya imkan sağlar, bazen de bireylere kariyerlerinde ilerlemelerine ve/ya daha üst pozisyonlara erişmelerine yardım eder (bkz. Şekil E7).

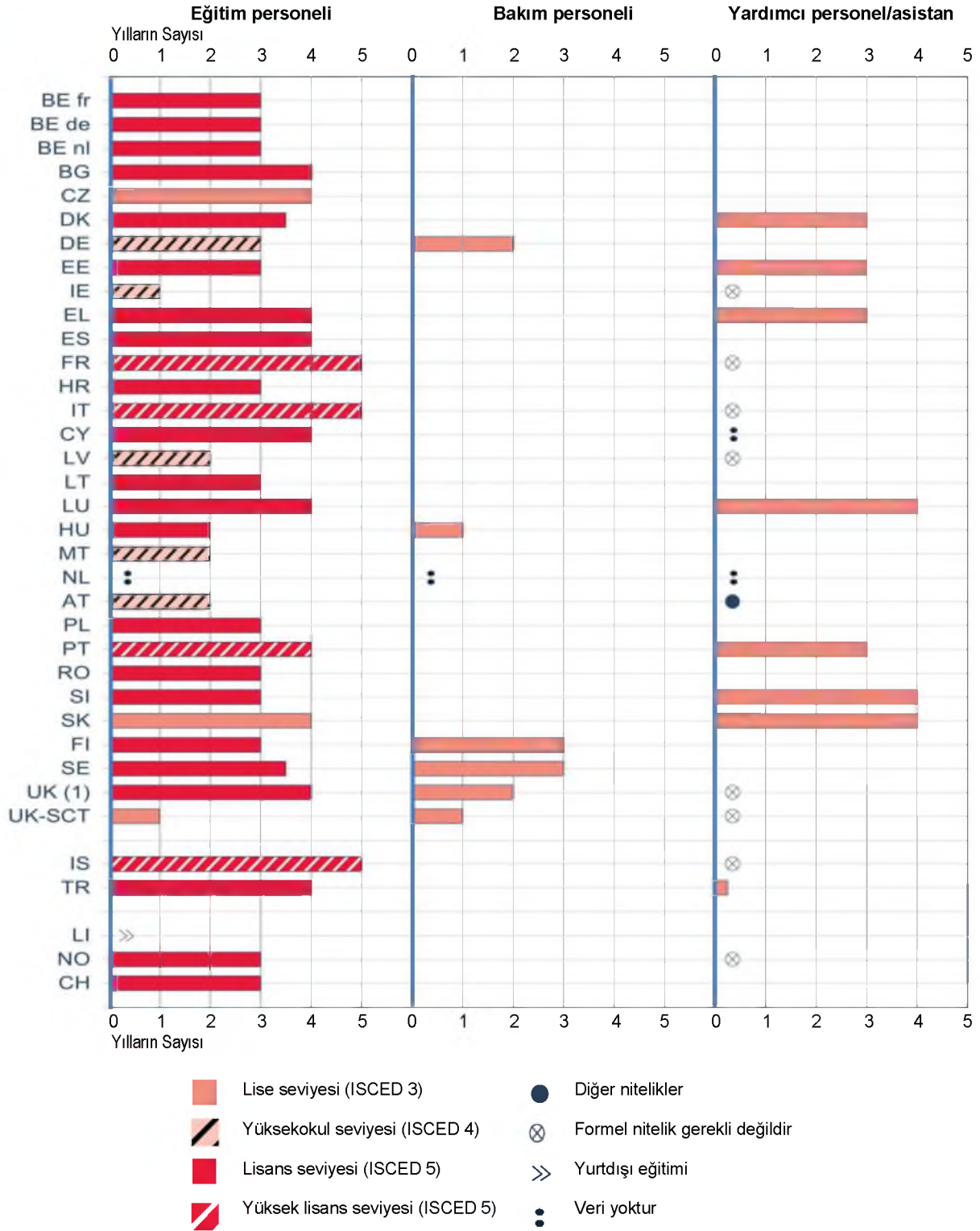
Şekil E2a: Merkez tabanlı EÇEB ortamlarında küçük çocuklarla çalışan personel için gerekli minimum başlangıç eğitimi seviyesi ve süresi , personel kategorisine göre, 2012/13

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Şekil E2b: Merkez tabanlı EÇEB ortamlarında büyük çocuklarla çalışan personel için gerekli minimum başlangıç eğitimi seviyesi ve süresi , personel kategorisine göre 2012/13

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Acıklavıcı not

'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülkenin bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için Bkz. Ulusal sistem Bilgi formları. Şekil'de (bkz. Şekiller E6 ve G2) özel eğitim ihtiyacı olan ve/ya dezavantajlı çocuklar için ek ya da uzman personel ele alınmamıştır.

Ülkeye özgü notlar

Belçika (BE nl): Kamu sektöründe çocuklarla çalışanlar (*Kinderbegeleider*) için nitelikler gereklidir: çocuk bakımı opsiyonu olan belli bir mesleki lise programı. Öğrenciler bu opsiyonu lise 3'te (5-6. yıl) ya da lisenin ek yılında seçebilir.

Çek Cumhuriyeti : Şekil Ticaret Lisans Yasasına dayalı durumu gösterir, küçük çocuklar için ortamlarda çalışan personelin olası niteliklerini tanımlar. Aranılan nitelikler, hemşire (*všeobecná sestra*), sosyal çalışan (*sociální pracovník*), dadı (*chůva*) ve öğretmendir (*učitel mateřské školy*).

Estonya : Şekil çocuk bakımı kurumlarındaki (*koolieelne lasteasutus*) durumu gösterir. Çocuk bakımı hizmetlerinde (*lapsehoidteenus*), hemşireler (*lapsehoidja*) lise seviyesinde en az bir yıllık eğitimle (ISCED 3) tek personel kategorisidir.

Yunanistan : Özel ortamlarda eğitimde lisans derecesi olan adaylar olmadığında (okul öncesi okullar dışında:

nipiagogeio), mesleki lise ya da özel okul (ilgili bir uzmanlaşmayla) sertifikası olanlar kabul edilebilir.

İrlanda: EÇEB hizmetlerinde (büyük çocuklar için) kamu ya da resmen mali destekli ücretsiz okul öncesi yıl tüm asistanların ISCED 3 seviyesinde nitelikli olduğunu temin etmek için kişi başına düşen daha yüksek vergi oranıyla teşvik edilmiştir.

Fransa : Şekil büyük çocuklar için ortamlarda, asistanlara (*agents territoriaux spécialisés des écoles maternelles*) yönelik rekabetçi bir sınav için gerekli olan minimum niteliği gösterir. Bu nitelik çalışanların en az %60'ı için gereklidir. 2010'den beri, rekabetçi sınav belli bir nitelik aranmaksızın EÇEB deneyimi (memurlar için minimum iki, diğerleri için dört yıl) olan kişilere ve ek gereklilik olmadan üç ya da daha fazla çocuğu olan ailelere açıktır.

İtalya : Bazı bölgelerde küçük çocuklarla çalışan eğitim personeli için minimum nitel gerekliliğin lise (ISCED 3) olarak belirlenmesine rağmen, genel eğilim yükseköğrenim mezunu eğitimcileri (*educatore dell'infanzia*) işe almaktır. Küçük çocuklar için ortamlarda, yardımcı personel (*educatore, operatore*) için hizmet bölgesel düzenlemeyle görülmektedir. Kamu ortamlarında , yardımcı personel bölgesel seviyede organize edilen belli mesleki kurslarla eğitim alır . Özel ortamlarda formel nitelikler gerekli değildir. Büyük çocuklar için ortamlarda, yardımcı personel için hizmet merkezi ya da yerel seviyede düzenlenmiştir.

Kıbrıs: Büyük çocuklar için ortamlarda, okul asistanları (*sholikoi voithoi*) için aranılan minimum nitelik ISCED 3 seviyesidir fakat minimum süre mevcut değildir.

Lüksemburg : ISCED 3 seviyesinde eğitim almış eğitimciler (*éducateurs*) genelde küçük çocuklar için ortamlarda çalışırlar. Uzmanlaşmış eğitimciler (*éducateurs gradués*), öğretmenler (*instituteurs*) ve yükseköğrenim görmüş pedagoglar (*pédagogues*) ekibin bir parçası olabilir. Yardımcı personel ISCED 3'den daha düşük bir niteliğe sahip olabilir. Macaristan : Anaokulu hemşiresinin (*óvodai dajka*) mesleki eğitimi 480 ila 720 saat sürer. Malta: 2015/16 itibarıyla, eğitim personeli için minimum nitelik lisans derecesidir.

Avusturya : Eğitim personelinin eğitimi ya beş yıl (3 yılı ISCED 3 ve 2si ISCED 4) ya da iki yıl (ISCED 4) sürer. Bakım asistanları için minimum gereklilikler değişiklik gösterir. Bazı bölgelerde formel nitelik gerekli değildir, bazılarında ise 300 saate kadar eğitim gereklidir.

Polonya : Lisans mezunu hemşireler (*pielęgniarka*) gruplardaki çocuk sayısı 20'den az olan kreşlerde (*złobek*) çalışmalıdır.

Slovenya : Başlangıç programının bir parçası olarak ya da işe başladıklarında, okul öncesi öğretmenler (*vzgojiteljice*) ve asistanlar (*pomočnice vzgojiteljic*) niteliklerini elde etmek için EÇEB'de bir profesyonel sınavı geçmek zorundadır. Personel gereklilikleri özel eğitim ilkelerine göre (örn. Steiner, Montessori) program yürüten özel ortamlar için geçerli değildir.

Finlandiya: Gündüz bakım merkezlerinde (*päiväkoti/daghem*), sosyal refah ve sağlık bakımı alanlarında mesleki nitelik gereklidir (ISCED 3). Üç personelden birinin yükseköğrenim görmüş olması şarttır. Okul öncesi sınıflarda (6-7), eğer grup hem okul öncesi hem de ilköğretim öğrencisini kapsıyorsa, öğretmenin kalifiye sınıf öğretmeni olması gerekir (yüksek lisans derecesi).

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Şekil, büyük çocuklara yönelik ortamlar için ayrı ortamlardaki minimum nitelik gereklilikleri gösterir. Üniter ortamlarda, büyük çocuklarla çalışan personel nitelikleri küçük çocuklarla çalışanlarıyla aynıdır.

Birleşik Krallık (SCT): 30 Haziran 2014 itibarıyla tüm asistanlar/yardımcı personel (mevcut çalışanlar da dahil) kayıtlı olmalıdır ve minimum ISCED 3 seviyesinde nitelik sahibi olmalıdır.

ÇOĞU ÜLKEDE EV TABANLI ÇOCUK BAKIMI ÇALIŞANLARINA ÖZGÜ KISA BİR KURS ZORUNLUDUR

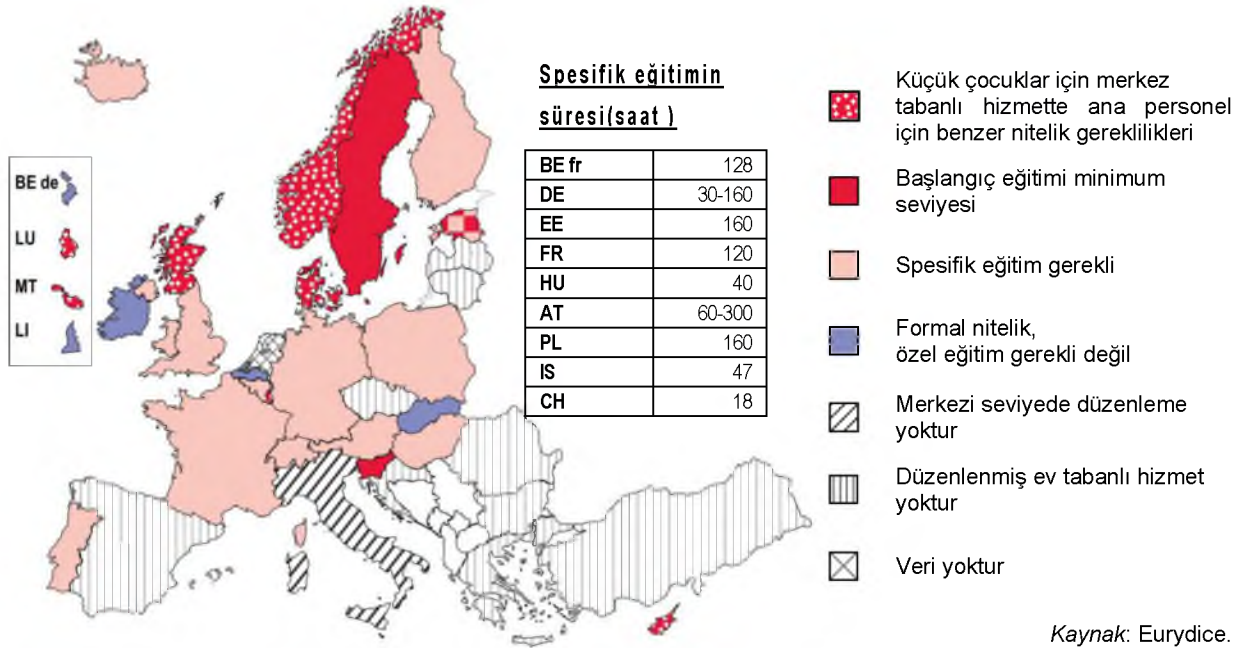
Avrupa ülkelerinin üçte ikisi düzenlenmiş ev tabanlı EÇEB hizmeti sağlar, bunlar da daha önceden belirlenmiş belli kuralları ve kalite standartlarını izlemelidir (bkz. Şekil B2). Formel nitelik veya özel eğitim, genelde EÇEB ev tabanlı hizmet mevzuatında şart koşulmuştur ve resmi akreditasyon için gerekliliklerden biri olabilir.

Düzenlenmiş ev tabanlı EÇEB hizmet sağlayan ülkelerin yarısı ev tabanlı ortamlarda çalışacak çocuk bakıcısı adaylarına yönelik belli zorunlu eğitimleri vardır, fakat niteliklerde minimum seviye söz konusu değildir: Belçika (Fransız Topluluğu), Almanya, Fransa , Macaristan , Avusturya (bazı *Länder*), Polonya , Portekiz , Finlandiya, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), İzlanda ve İsviçre (bazı kantonları). Estonya'da hem minimum başlangıç eğitimi hem de belli bir eğitim gereklidir. Bu eğitim programlarının süresi ve içeriği ülkeden ülkeye değişir. Macaristan'da eğitimin süresi sadece 40 saattir, Estonya 160lık saatlik teorik ders ve ardından uygulamayı şart koşar.

Düzenlenmiş ev tabanlı EÇEB hizmeti sağlayan ülkelerin üçte birinde, çocuk bakıcılarının minimum başlangıç eğitimi almış olması gerekir. Sadece altı tanesinde, bakım personeli (Kıbrıs ve Malta) veya eğitim personeli (Danimarka , Lüksemburg , Birleşik Krallık (İskoçya) ve Norveç) için küçük çocuklara yönelik EÇEB merkez tabanlı ortamlarında (bkz. Şekil E2a) çalışmak için gerekli minimum nitelikler aynıdır. Estonya ve Slovenya'da , minimum nitelik lisedir, bu da küçük çocuklara yönelik EÇEB merkez tabanlı ortamlardaki personel için gerekli olandan daha azdır.

Belçika'nın Almanca konuşan Topluluğu'nda, formel başlangıç niteliği gerekli değildir, fakat çocuk bakıcısı (*Tagesmutter/-vater*) için akreditasyon koşullarından birisi sağlık eğitimi ve çocuk psikolojisi gibi konuları kapsayan sürekli mesleki gelişimdir (SMG).

Şekil E3: Düzenli ev tabanlı ortamlarda çocuk bakıcıları için gerekli nitelikler, 2012/13

Acıklavıcı not

İlk yardım eğitimi ev tabanlı çocuk bakımı için 'spesifik eğitim' olarak ele alınmaz.

Ülkeye özgül notlar

Almanya: Ev tabanlı ortamlardaki çocuk bakıcıları nitelik kursuna katılmak durumundadır. Bu kursların içeriği ve kapsamı *Länder*'de farklılık gösterir. Bazı *Länder* Aile, Yaşlılar, Kadın ve Gençlik Bakanlığı adına Alman Gençlik Enstitüsü (DJI) tarafından geliştirilen 160 saatlik bir müfredatı baz alır. Diğerleri ise sadece 30 saatlik kurs ile ilk yardım kursunu şart koşar.

İtalya : Ev tabanlı ortamlar (*asilo familiare*) yerel ve bölgesel seviyede düzenlenmiştir .

Lüksemburg : Çocuk bakıcısı (*assistants parentaux*) statüsü ya diploması olanlara (psiko-sosyoloji, pedagoji, sosyo-pedagoji veya sağlık) ya da çocuk bakıcısı sertifikası olanlarla bu diplomalardan birini almaya hazırlananlara verilir.

Ayrıca, çocuk bakıcıları istihdam bazlı eğitim (yılda en az 20 saat) almalıdır.

Avusturya : Çoğu bölgede, 'gündüz bakım aileleri 'nin belli eğitim kurslarına katılmaları gereklidir.

Portekiz : Çocuk bakıcıları (*amas*) bazı kişisel, ailevi ve evle ilgili kriteri karşılamalıdır. Dayanışma, İstihdam ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının sosyal güvenlik hizmetlerince ve resmen mali destekli özel kurumlarca düzenlenen bazı eğitimlere katılmaları gerekir. Eğitimin minimum süresi belirtilmemiştir.

Slovenya : Çocuk bakıcılarının en az 4-yıllık lise eğitimi (genel veya mesleki) almış olması gerekir.

Finlandiya: Yeterlilik bazlı çocuk bakıcıları için ileri nitelikler (ISCED 3) tavsiye edilmektedir. Diğer uygun eğitimler eğitim sağlayıcılar tarafından kabul edilebilir.

İsveç : Çocuk bakıcıları (*barnskötare*) çocuklarla çalışma deneyimine ya da ilgili eğitime sahip olmalıdır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Minimum eğitim süresi belirtilmemiştir. Çocuk bakıcılarının ilk yardım, sağlık ve güvenlik gibi temel konularda eğitim alması ve ev tabanlı çocuk bakımı işinin nasıl kurulacağını anlaması gereklidir.

Lihtenştayn : Ev tabanlı hizmetlerde çalışan personelin sadece temel ilk yardım kursu alması gerekir.

İsviçre : 'Gündüz bakımı aileleri'ne dair kanton ve yerel mevzuat çocuk bakıcılarının eğitimlerini tamamlayıp sürekli eğitimlere katılmaları gerektiğini ifade eder (kantonların yaklaşık yarısı bu kursları şart koşar).

SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM KÜÇÜK ÇOCUKLARLA ÇALIŞAN PERSONEL İÇİN DAHA DA ÖNEMLİ HALE GELMİŞTİR

Sürekli mesleki gelişim (SMG) EÇEB profesyonellerinin yeterliklerini artırmada önemli bir rol oynar. Bazı durumlarda, eğitime katılmak personele sadece bilgisini geliştirip ek profesyonel EÇEB becerilerini artırmaya değil, niteliklerini güncellemeye de olanak sağlar. SMG genelde yardımcı personel ve asistanlardan ziyade eğitim ve bakım personeli için zorunludur. Dolayısıyla, bu analiz SMG'nin eğitim ve bakım personeli için statüsüne odaklanır.

SMG yıllar içinde daha da fazla önem kazanmıştır. 2009'da Avrupa ülkelerinin yarısından fazlasında küçük çocuklarla çalışan eğitim ve bakım personeli için SMG isteğe bağlıydı (Eurydice, 2009). Şimdi ise çoğu ülkede SMG genelde söz konusu personel için mesleki bir görev olarak görülmektedir.

Büyük çocuklarla çalışan eğitim ve bakım personeli için SMG mesleki bir görevdir. Altı Avrupa ülkesinde, SMG hem mesleki görev hem de her yaşta çocuklarla çalışan eğitim ve bakım personeli için terfi önkoşuludur (Estonya , İspanya , Hırvatistan , Portekiz , Romanya ve Slovenya). Bu durum Bulgaristan ve Slovakya'da da geçerlidir, fakat sadece büyük çocuklarla çalışan eğitim ve bakım personeli için. Almanya ve Avusturya'da *Länder*'e bağlı olarak farklı olasılıklar söz konusudur.

Bazı ülkelerde, küçük çocuklarla çalışan personel için sürekli mesleki eğitime katılım isteğe bağlıdır, fakat büyük çocuklarla çalışanlar için mesleki bir görevdir. Bu durum Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti , Fransa, İtalya, Malta, Birleşik Krallık (Galler ve Kuzey İrlanda) ve İsviçre'de (çoğu kantonda) geçerlidir.

Danimarka, İrlanda, Yunanistan, Kıbrıs, Polonya , İsveç ve Norveç'te, SMG eğitim ve bakım personeli için zorunlu değildir. Ancak , Yunanistan ve Polonya'da SMG büyük çocuklarla çalışan öğretmenlerin kariyerde ilerlemeleriyle doğrudan ilgilidir.

Lüksemburg, Slovenya ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere ve İskoçya), SMG asistanlar için bile mesleki bir görevdir.

Ülkeve özgül notlar (Şekil E4)

Belçika (BE nl): Küçük çocuklar için mali destekli olan ve olmayan özel ortamlarda SMG sağlanabilir, fakat zorunlu değildir. Sadece hükümetten finansman talebinde bulunanlar yılda en az 12 saat zorunlu mesleki eğitim sağlamak durumundadır.

Almanya, Avusturya ve İsviçre : SMG statüsü *Länder*' ya da *kanton* seviyesinde belirlenir. Şekil bölgeye bağlı olarak Almanya ve Avusturya'daki muhtemel opsiyonları ve İsviçre'deki en yaygın durumu gösterir.

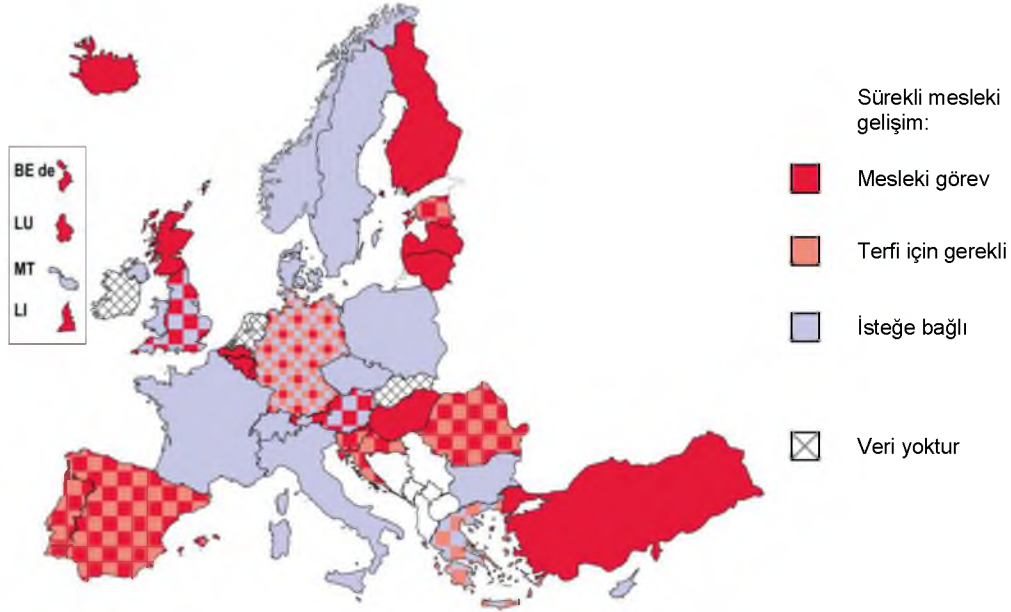
Estonya : Hemşireler için (*lapsehoidja*), SMG isteğe bağlıdır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): İngiltere'de SMG ne tür ortamda olursa olsun kalifiye eğitim personeli için mesleki bir görevdir. Ayrıca, *kreşler* ve *kreş/başlangıç sınıflarını* kapsayan ilkokullarda, SMG bu üç alanda kalifiye öğretmenler için mesleki bir görevdir.

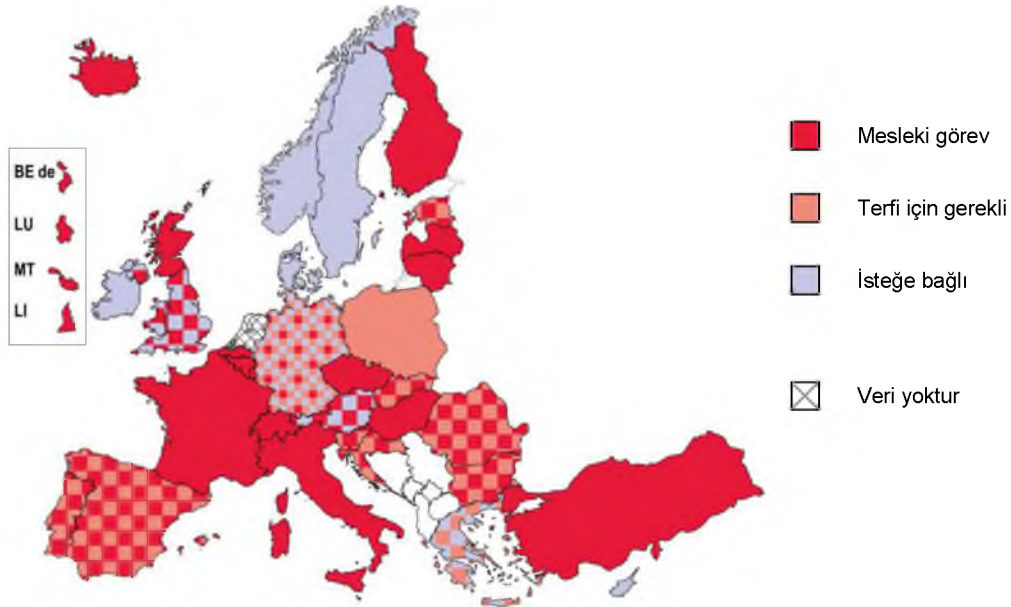
İzlanda: Okul öncesi 90/2008 yasası müdürlerin çalışanlarının SMG'si için plan yapmasını şart koşar.

Şekil E4: Merkez tabanlı EÇEB ortamlarında eğitim ve bakım personeli için sürekli mesleki gelişim statüsü, 2012/13

Şekil E4a: Küçük çocuklar

Şekil E4b: Büyük çocuklar

Açıklayıcı notlar

Mesleki görev öğretmenlik mesleğine ilişkin sözleşme/mevzuat ya da düzenlemelerde tanımlanan görevdir.

'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları.

AVRUPA ÜLKELERİNDE EÇEB KARIYERİ İÇİN ALTERNATİF YOLLAR HENÜZ YAYGIN DEĞİLDİR

EÇEB'de kariyere erişimi kolaylaştırmak için daha kıdemli rollere ilerleme ve bazı durumlarda nitelik yetersizliğinden dolayı kalifiye olmak için alternatif yollar uygulamaktadır. Ancak, uygulama Avrupa'da çok yaygın değildir. Sadece bir düzine Avrupa ülkesi ve bölgesi geleneksel başlangıç eğitimi modellerinin yanı sıra alternatif yollar uygular. Temel alternatif yollar aşağıda belirtilmiştir.

- **İstihdam bazlı eğitim/nitelik ve/ya deneyimin tanınması**

Belçika'da (Flaman Topluluğu), kamu ya da resmen -mali destekli gündüz bakım merkezlerinde (Kinderdagverblijven) çalışan kalifiye olmayan personel çocuk bakımı çalışanı (Kinderbegeleider) niteliği elde etmek için Yetişkin Eğitimi Merkezince sağlanan özel eğitim kurslarına katılabilir.

Çek Cumhuriyeti'nde, eğitimciler (vychovatel) okulu bitirme sınavının (ISCED 3A) ardından ek bir sınavı geçerek okul öncesi öğretmeni olabilirler.

Bazı **Alman** Länder'lerinde, kısa programlarla (bazen üç ya da dört yerine iki yıl) eğitimci (Erzieher/in) ya da çocuk bakıcısı (Kinderpfleger/in) olabilirler. Bir Land'de (Brandenburg), bu programlar uzun dönem işsiz erkekleri hedeflemektedir.

Finlandiya'da, yeterlik bazlı nitelik sistemi nasıl edinildiğine bakılmaksızın (deneyim, öğrenim ya da diğer faaliyetler) bireyin mesleki yeterliklerini tanıma yollarını sunar. Bireysel çalışma planları yeterlik bazlı nitelik edinen her öğrenci için hazırlanmaktadır. Böylece, yetişkinler, örneğin, düzenlenmiş ev tabanlı hizmet veya merkez tabanlı EÇEB ortamlarında bakım personeli olarak çalışmak için gerekli nitelikleri edinebilir.

İsveç'te, okul öncesi öğretmenler (förskollärare) için yaygın bir alternatif yol ise bir kaç yıl kalifiye çocuk bakıcısı (barnskötare) olarak çalışmak ve sonrasında yoğun okul öncesi öğretmen programıyla bilgi ve deneyimleri onaylanmasının ardından mesleğe girmektir. Kalifiye olmayan bir kişi çocuk bakıcısı olarak işe başlayabilir ve sonra belediyeler tarafından organize edilen kısa hizmet içi eğitimlere katılarak nitelik kazanabilirler.

Birleşik Krallık'ta (İngiltere), adayın nitelikleri ve deneyime bağlı olarak farklı eğitim programları başlatılmıştır, bu da 2013 itibariyle Öğretmen Statüsü İlk Yılları (EYTS) ile değiştirilen Mesleki Statü İlk Yıllarına (EYPS) olanak sağlar.

Birleşik Krallık'ta (İskoçya), uygulayıcılar ve destek çalışanları iş bazlı niteliklerle (çeşitli İskoç Mesleki Nitelikleri) kalifiye olabilirler, bunlar da kişilerin sahip olduğu ve işlerini etkin bir biçimde yapmak için gerekli beceri ve bilgilerini ölçer.

Norveç'te, okul öncesi öğretmen niteliği, yarı zamanlı olarak istihdam bazlı eğitim programlarıyla edinilebilir. En az beş yıl okul öncesi merkezlerinde çalışan asistanlar liseye gitmeden lise seviyesinde çocuk bakımı ve gençlik çalışanı sertifikası alabilir.

İsviçre'de, 22 yaşından büyük kişiler ve EÇEB'de en az iki yıllık deneyimi olan kişiler üç yerine iki yılda ya da niteliklerinin onaylanmasıyla (küçük çocuklar için ortamlarda) nitelikli bakım uzmanı unvanı alırlar.

- **Kısa süreli çalışmalar**

Belçika'da (Almanca konuşan Topluluğu), okul öncesi diploması olmayan kişiler merkez tabanlı ortamlarda (Kinderkrippe) küçük çocukların bakımı için 10 aylık eğitim alabilirler.

Çek Cumhuriyeti'nde, okul öncesi öğretmeni olmak için kısa süreli çalışmalar lise (yüksek okul) ve üniversitelerin yaşamboyu öğrenme çalışma programlarıncı düzenlenir.

- **Formal ve formal olmayan öğrenmenin tanınması**

Çek Cumhuriyeti'nde, sadece dadılar (chůvy) formel olmayan ve enformel öğrenmeyle edindikleri yeterlikleri onaylayan bir mesleki nitelik sınavıyla kalifiye olabilirler.

Malta'da, Çocuk bakımı ve aile destek merkezlerindeki çocuk bakıcıları formel ya da formel olmayan öğrenme süreçlerinin onaylanmasıyla mesleğe girebilirler.

- **Eğitim, beşeri veya sosyal bilimler mezunları ve öğretmenler için belli yollar**

Belçika'da (Flaman Topluluğu), diğer alanlarda lisans derecesine sahip olanlar okul öncesi eğitimde lisans derecesi için kısa bir programa başvurabilir. Bazı durumlarda, önceki eğitimlerinin kabul edilmesiyle bazı alanlarda vazgeçenler olabilir.

Estonya'da , diğer eğitim seviyelerindeki kalifiye öğretmenler EÇEB niteliğini belli bir modülle (genelde 160 saat) edinebilirler. Bu eğitim genelde yarı zamanlıdır.

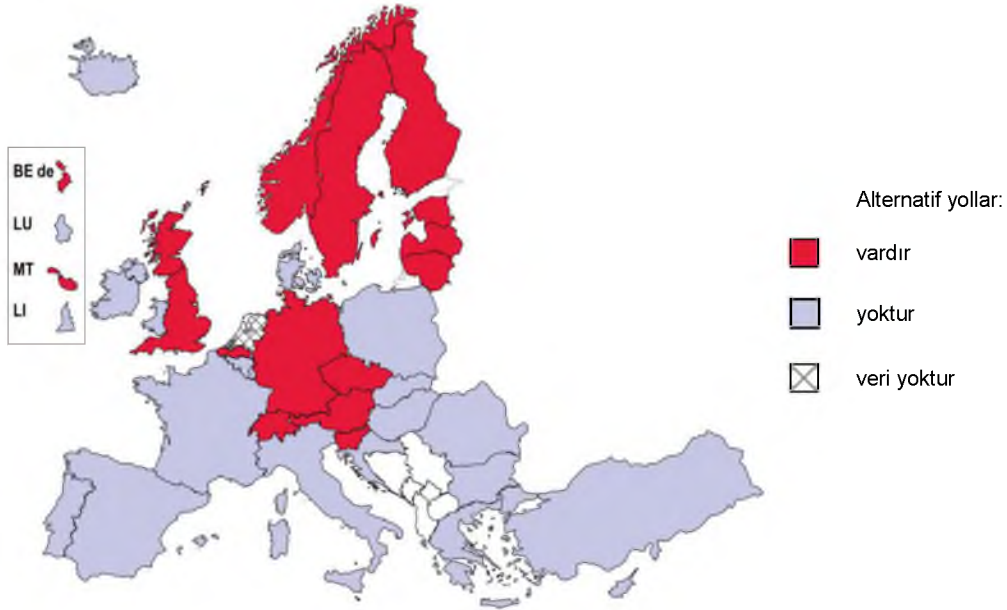
Letonya'da ilköğretimdeki genel kültür öğretmenleri 72 saatlik hizmet içi eğitimle okul öncesi öğretmen niteliği alabilirler.

Litvanya'da , lisans mezunu öğretmenler yükseköğrenim kurumlarınca sağlanan özel bir modülle (90 kredi) EÇEB niteliği edinebilirler.

Slovenya'da , okul öncesi öğretmeni olmak isteyenlere yüksek lisans derecesi için okul öncesi eğitim programında bir yıl ek çalışma yürütürler (60 ECTS).

İsveç'te , EÇEB kapsamı dışındaki yaş gruplarına yönelik kalifiye öğretmenler okul öncesi öğretmeni olabilirler ve sonrasında özel okul öncesi eğitim programının kısa bir versiyonuna katılırlar.

Şekil E5: Merkez tabanlı EÇEB ortamlarında EÇEB kariyerleri için alternatif yollar, 2012/13

Kaynak: Eurydice.

Acıklavıcı not

'Alternatif yollar'ın tanımı için, bkz. Sözlük.

EĞİTİM PSİKOLOGLARI VE KONUŞMA VE DİL TERAPİSTLERİ EÇEB'DEKİ EN YAYGIN UZMAN PERSONELDİR

Konuşma/dil terapisi, eğitim psikolojisi, sosyal hizmet uzmanı vb. gibi alanlarda uzman profesyoneller doğrudan EÇEB ortamlarınca ya da dış destek hizmetlerince işe alınabilir ve öğrenme ya da bilişsel güçlükleri olan çocuklarla çalışan eğitim ve bakım personeline etkili destek sağlayabilir.

Şekil E6 yaklaşık tüm Avrupa ülkelerinin mevzuatı, EÇEB personelini desteklemek üzere bir dizi profesyonel uzman hizmetini içerir. Çoğu ülkede , EÇEB ekipleri eğitim psikologları ve konuşma/dil terapistlerinden destek alır; ancak okuma ya da matematik alanlarındaki uzmanlardan destek almak nadiren görülür.

İncelenen ülkelerin üçte ikisinden fazlasında, diğer tür uzmanlar genelde büyük çocuk ortamları için EÇEB personeline destek sağlar. Dil terapistleri ve eğitim psikologlarına ek olarak, büyük çocuklar için ortamlarda uzman öğretmenler /pedagoglar, sosyal hizmet uzmanları, veya özel eğitim ihtiyaçları (SEN) personeline erişim mümkündür. Diğer taraftan, küçük çocuk ortamları çocukların fiziksel gelişimi için pediatrik, fizyoterapistler, psikomotor terapistleri, beslenme uzmanları vb. gibi sağlık uzmanlarından yardım alırlar.

PERSONEL

Genelde ortamın büyüklüğü ve ek eğitim ihtiyacı olan çocuk sayısı uzmanların bulunma durumunu belirler. Örneğin , Litvanya'da profesyonel uzmanların olması EÇEB ortamında özel eğitim ihtiyacı olan çocuk sayısına bağlıdır. Bir EÇEB ortamı destek ihtiyacı olan en az 25-30 çocuğun olması durumunda bir konuşma terapisti çalıştırır. Bir EÇEB ortamında profesyonel uzman desteği sunma opsiyonu olmadığı durumda , yerel pedagoglar/psikolojik hizmetler yardım eder.

Bazı ülkelerde profesyonel uzmanlar doğrudan EÇEB ortamlarında çalıştırılabilir, diğerlerinde ise çok-profesyoneli olan destek ekipleri vardır. Genelde, küçük EÇEB ortamları dış uzmanlarla işbirliği içerisindedir. Bazen, EÇEB ortamlarının uzman personel pozisyonunu dahil etme ya da dışarıdan profesyonel desteğe başvurma seçim hakları vardır. Dış destek hizmetlerinin çoklu disiplin alanlı ekipleri vardır, bunlar da çocuklara ya kendi tesislerinde ya da EÇEB ortamlarında bireysel ya da küçük grup müdahalelerinde bulunabilir.

Belçika'da (Almanca konuşan Topluluğu), psikolog, hemşire, doktor ve sosyal hizmet uzmanı olan psiko-medikal-sosyal merkezler fiziksel, duygusal, kültürel ve zihinsel desteğe ihtiyacı olan çocuklara yardım sağlar. **İrlanda'da**, Erken Girişim Ekiplerinde konuşma ve dil terapistleri, psikoterapistler, pediatriolar, sosyal hizmet uzmanları ve diğer uzmanlar bulunur.

Lüksemburg'da , psikomotor terapisti ve sosyal hizmet uzmanını içeren çoklu disiplin alanlı ekipler, büyük çocuklar için EÇEB ortamlarında doğrudan müdahalede bulunur.

Macaristan'da , her anaokulunda (*óvoda*) ihtiyaca göre 2012'de profesyonel uzmanlara yönelik belediye eğitim profesyonel rehberlik merkezleri (*nevelési tanácsadó*) tahsis edilmiştir. Ocak 2013'ten beri merkezi pedagojik uzman hizmetleri (*pedagógiai szakszolgálat*) teşhis eder ve merkezi olarak büyük çocuklar için gerekli desteği sağlar. Ancak , müdürler daimi EÇEB personeli olarak profesyonel uzman çalıştırmaya karar verirler.

Slovenya'da , tüm kamu ve tamamen kamu mali destekli özel ortamlar anaokulu içi rehberlik hizmeti sağlar. 30 veya daha fazla grubu olan anaokullarında tam zamanlı rehberler bulunur, daha küçük anaokullarında ise tam zamanlı rehber hizmetlerinden kısmen faydalanırlar. Bu hizmetlerde psikolog, özel eğitim uzmanı, rehabilitasyon uzmanı, sosyal hizmet uzmanı vb. çeşitli uzmanlar rehber olarak çalıştırılabilir.

Birleşik Krallık'ta (İskoçya), erken yaş eğitim sağlayıcılarının destek ajanslarıyla işbirliği içinde olması beklenir; bunlar da medikal hizmetler , öğretmenler , terapistler, eğitim psikologları, öğrenme destek personeli ve sosyal hizmet uzmanlarını kapsar.

Özel destek, eğitilmiş EÇEB personelinden sağlanabilir. Örneğin, Almanya'da merkezi olarak başlatılan Erken Fırsatlar Girişimi (*Offensive Frühe Chancen*) özel olarak eğitilmiş personele dil desteğinde (*Sprachexperten*) ek finansman sağlar.

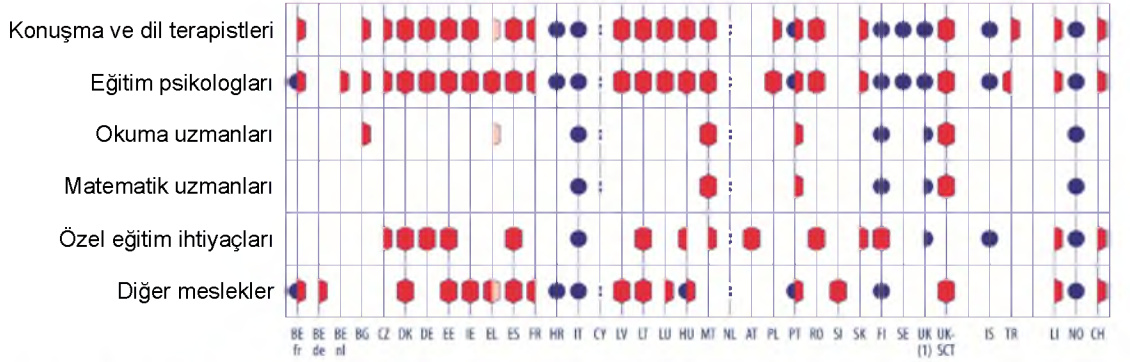
Finlandiya, İsveç ve Norveç'te merkezi mevzuat profesyonel uzman türlerini belirtmez (Finlandiya'daki özel gündüz bakım öğretmenleri dışında) fakat ek ihtiyaçları olan çocukların ihtiyacı olan desteği alacağını ifade eder.

Finlandiya'da, yerel seviyede çoklu profesyonel işbirliği ihtiyacı yönerge belgelerinde gündüz bakımı ve okul öncesi için vurgulanır.

Norveç'te EÇEB ortamları özel eğitim desteği sağlayan Pedagojik-psikolojik Rehberlik Hizmetleriyle işbirliği yapar. Bu hizmetlerin rolü, durumu değerlendirmek ve EÇEB personeline bir çocuğun ne tür desteğe ihtiyacı olacağı ve bunun nasıl sağlanacağına dair yazılı tavsiyeler iletmektir. Bu tavsiyeler göz önünde bulundurularak belediye EÇEB ortamlarına ek uzman 'pedagog' sağlayabilir.

Profesyonel uzmanlara erişimin merkezi seviyede düzenlenmediği ve hizmetin zorunlu olmadığı ülkelerde, profesyonel uzmanlara erişim genelde sağlayıcının inisiyatifindedir. İlgili personelin işe alımı genelde EÇEB kurum müdürlerinin görevidir.

Şekil E6: Merkezi mevzuat/tavsiyelerde yer aldığı gibi merkez tabanlı EÇEB personeli için destek veren profesyonel uzmanlar, 2012/13

Sol
Küçük
çocuklar

Sağ
Büyük
çocuklar

Uzmanlar tüm ortam
türlerine sağlanır

Uzmanlar bazı ortam
türlerine sağlanır

Karar yerel/kurumsal
seviyede alınır

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENGWLS/NIR

Acıklavıcı not

'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları.

Ülkeve özai notlar

Belçika (BE fr) ve Fransa : 'Diğer meslekler' psikomotor terapistlerini ifade eder.

Belçika (BE de), İrlanda, Lüksemburg , Macaristan , Slovenya ve Birleşik Krallık (SCT): 'Diğer meslekler' çoklu disiplinli ekipleri ifade eder (bkz. ayrıntılar metindedir).

Çek Cumhuriyeti , Romanya ve Slovakya : Özel eğitim ihtiyaçları desteği Roma çocuklarını da hedefler.

Almanca: Bazı *Länder* özel ihtiyaç eğitimcileriyle ilgili mevzuata sahiptir.

Estonya ve Litvanya : 'Diğer meslekler' sosyal pedagogları ifade eder.

Yunanistan : Sadece okul öncesi okullar (*nipiagogeio*) konuşma ve dil terapistleri ile okuma uzmanları sağlar. 'Diğer meslekler' sosyal hizmet uzmanlarını ifade eder (okul öncesi okullarda yoktur). İspanya : Şekil çoğu bölgedeki durumu temsil eder.

Hırvatistan : 'Diğer meslekler' pedagogları ifade eder.

İtalya : Durum bölgelere göre değişiklik gösterir.

Letonya : Ortamlarda profesyonel uzman bulunması belediyelerin mali kaynaklarına bağlıdır. 'Diğer meslekler' müzik öğretmenlerini ifade eder. Etnik azınlık ortamlarındaki Letonyalı öğretmenler gibi beden eğitimi öğretmenleri de destek verebilir.

Malta: Şekil küçük çocuklar için kamu ortamlarını ve büyükler için kamu ile kilise anaokullarını gösterir.

Avusturya : Merkezi düzenleme yoktur; ancak, tüm bölgelerin özel eğitim ihtiyaçlarına yönelik mevzuatı vardır.

Portekiz : 'Diğer meslekler' çevre bilimleri, sanat ve resim, müzik ve eğitim bilimlerinde uzman öğretmenleri ifade eder.

Finlandiya, İsveç ve Norveç : Merkezi mevzuat, profesyonel uzman türlerine değil çocukların bireysel destek hakkına odaklanır (Finlandiya'daki özel gündüz bakım öğretmenleri hariç). Uzman profesyonellerin hizmetine ilişkin kararlar yerel seviyede alınır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Okuma ve matematik alanında uzmanlar sadece okul bazlı merkezlerde mevcuttur.

Lihtenştayn : 'Diğer meslekler' Almanca (ikinci dil) öğretmenlerini ifade eder.

İsviçre : 'Diğer meslekler' psikomotor terapisti ve kendi dillerini öğretmek üzere uzmanları ifade eder.

EÇEB ORTAMLARI MÜDÜRLERİ GENELDE LİSANS MEZUNUDUR

EÇEB'in kaliteli olması için iyi liderlik önemlidir. EÇEB ortamları müdürleri bir dizi görevi üstlenir; sadece eğitimin sağlanmasıyla değil mali ve insan kaynaklarının yönetimiyle de ilgilenirler.

Neredeyse tüm Avrupa ülkelerinde , EÇEB ortamlarının müdürleri için minimum gerekli seviye temel eğitim /bakım personelinkine ayındır (bkz. Şekil E2). Bazı ülkelerde , gerekli seviye daha yüksektir - ISCED 3/ISCED 4'ten ziyade yükseköğrenim niteliği gereklidir.

Ülkelerin çoğunda, EÇEB ortamları müdürleri lisans mezunu olmak durumundadır. Bazılarında ise yönetim pozisyonu için yüksek lisans derecesi gereklidir. Bu durum Portekiz ve İzlanda'da, büyük çocuklar için ortamlarda Fransa ve İtalya'da ve küçük çocuklar için ortamlarda Belçika'da (Almanca konuşan Topluluğu) görülür.

Bir düzine ülkede, EÇEB ortamlarının müdürleri için gerekli minimum başlangıç niteliği lise ya da yüksekokul derecesidir. Bu da genelde küçük çocuklar için ortamlardaki müdürler için geçerlidir (İtalya, Lüksemburg , Macaristan , Malta, Polonya , Lihtenştayn ve İsviçre). Ancak , Çek Cumhuriyeti, Almanya ve Avusturya'da bu durum küçük ve büyük çocuklar için geçerlidir.

Dört Avrupa ülkesinde (Danimarka , İrlanda, İsveç ve Birleşik Krallık - İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), mevzuat EÇEB müdürlerinin başlangıç nitelikleri için resmi gereklilik belirtmez. Bu durum Slovakya'da da küçük çocuklar için ortamlarda görülür. Ancak , Danimarka ve İsveç'te bu rol için formal yeterlikler gereklidir: Danimarka'da , mevzuat yerel yetkililerin EÇEB personelinin bu görevi yapmak için gerekli yeterliklere sahip olduğundan emin olması lazımdır. İsveç'te, eğitim ve deneyimle sadece uygun beceri ve yeterliklere sahip olanlar bu pozisyona gelebilir.

Ülkeve özgül notlar (Şekil E7)

Belçika (BE fr): Şekil, kamu ve resmen mali destekli ortamları ifade eder.

Belçika (BE de): İstisnai olarak, yeterlik bakanlığı ilgili deneyim ve belli bir eğitimle küçük çocuklar için EÇEB ortamlarının müdürlüğü için alternatif nitelikler kabul edebilir.

Belçika (BE nl): Özel ortamlarda, müdür olmak için formal nitelik gerekli değildir.

Almanca: Müdür olmak için gerekli minimum seviye ISCED 4'tür, fakat bazı EÇEB ortamları lisans ya da yüksek lisans mezunu pedagoglar/erken çocukluk pedagogları/sosyal pedagoglar idareci olarak çalıştırabilir.

Estonya : Şekil sadece okul öncesi çocuk bakım kurumlarını (*koolieelne lasteasutus*) gösterir. Çocuk bakımı hizmetlerinde (*lapsehoiuteenus*) gerekli minimum seviye ISCED 3'tür.

İtalya : Küçük çocuklar için ortamların müdürleri için minimum seviye bölgesel seviyede tanımlanır (ISCED 3'ten ISCED 5 yüksek lisans derecesine).

Lüksemburg : Şekil 3 yaş altı çocuklara yönelik EÇEB hizmetlerini gösterir (*services d'éducation et d'accueil pour les enfants non-scolarisés*). 40 ya da daha fazla çocuğun olduğu EÇEB ortamlarının müdürü olmak için ISCED 4 seviyesi gereklidir. Büyük çocuklar için ortamlar ilkokullarda olduğu gibi müfettişlerin sorumluluğunda işler.

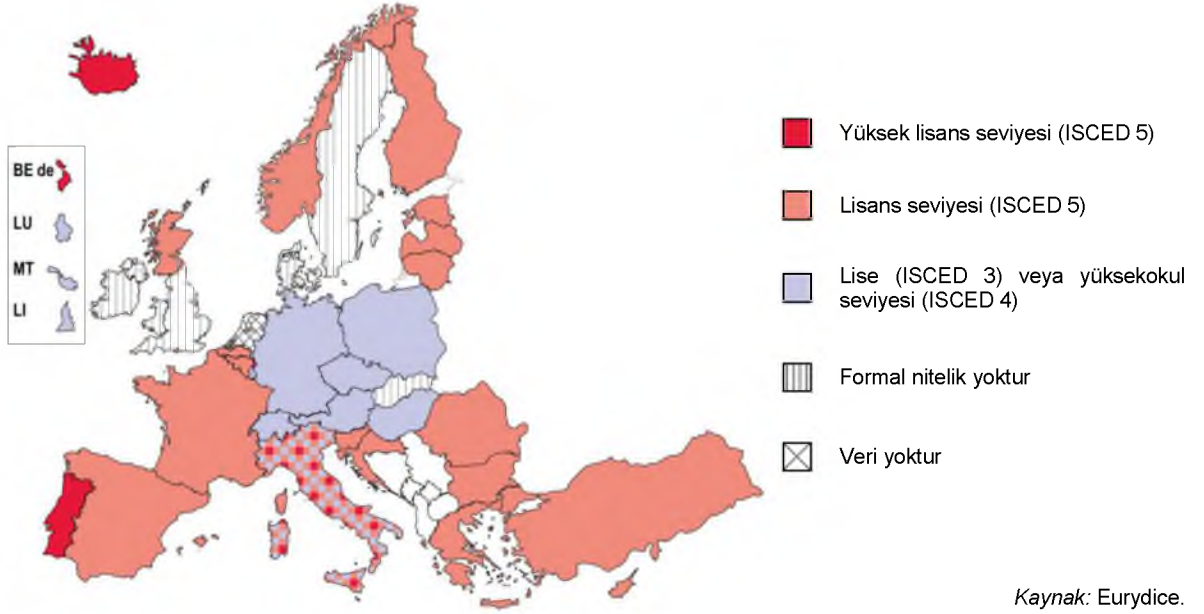
Polonya : Okul öncesi sınıfları (*oddziały przedszkolne*) ilkokul müdürlerince yönetilir.

Slovenya : Bazı EÇEB ortamları rehberleri idareci olarak atar, bu durumda aranan minimum seviye yüksek lisans derecesidir.

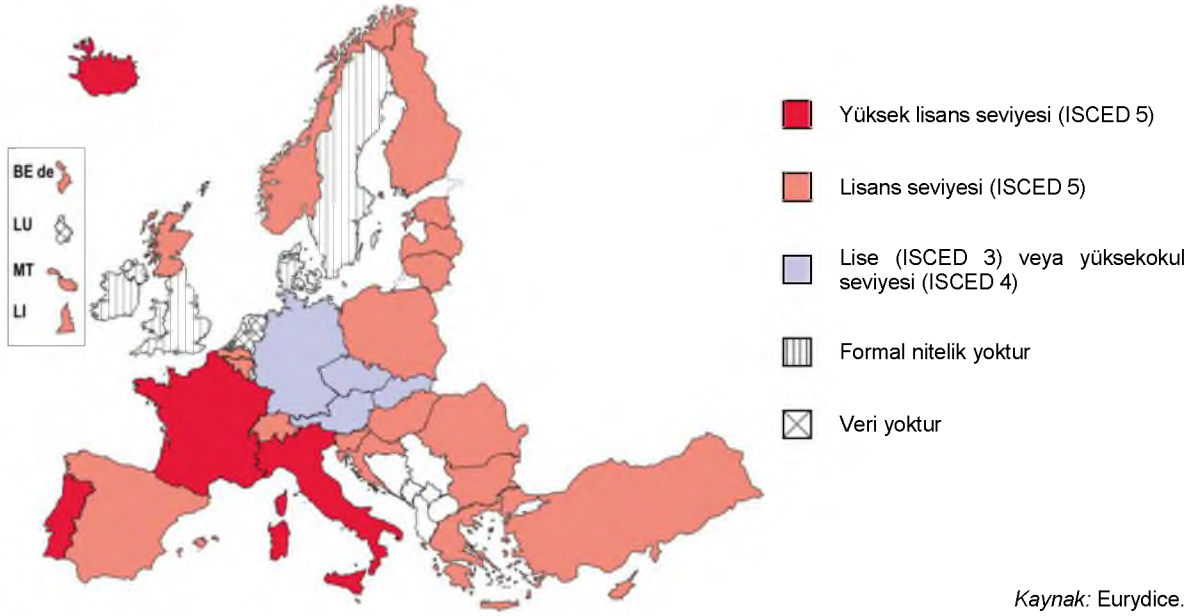
İsviçre : Şekil kantonların çoğundaki durumu gösterir.

Şekil E7: Merkez tabanlı EÇEB ortamları müdürünün istihdamı için gerekli minimum nitelikler, 2012/13

Şekil E7a: Küçük çocuklar

Şekil E7b: Büyük çocuklar

Acıktlayıcı not

'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları.

AVRUPA ÜLKELERİNİN YAKLAŞIK YARISINDA, BÜYÜK ÇOCUK ORTAMLARININ MÜDÜRLERİ HEM BELLİ BİR EĞİTİM HEM DE PROFESYONEL DENEYİM SAHİBİ OLMALIDIR

EÇEB ortamlarındaki müdürlerin iş yükü, öğretme ve öğrenme faaliyetlerini planlamak ve organize etmek, finans ve insan kaynaklarını yönetmek, lojistikle ilgilenmek gibi bir çok görevi içerir. Neredeyse tüm Avrupa ülkelerinde başlangıç niteliklerine ek olarak, çoğu diğer kriterler müdürlük için aday seçerken göz önünde bulundurulmalıdır.

Çoğu ülkede , büyük ve küçük çocuklar için EÇEB ortamlarında müdür olmak için temel koşul EÇEB profesyonel deneyimdir. Minimum gerekli süre ise genelde iki ila beş yıldır. Almanya, Letonya ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) iki yıl iken Belçika Fransız Topluluğu'nda (büyük çocuklar için ortam müdürleri) yedi- sekiz yıl, ve Kıbrıs'ta 10 yıldır. Yunanistan (*vrefonipiakos stathmos* ve *paidikos stathmos* ortamları), Portekiz, Birleşik Krallık (İskoçya), İzlanda ve İsviçre'de profesyonel deneyim gereklidir, fakat süresi belirtilmemiştir. Bu durum Malta'da da görülür, fakat sadece küçük çocuklar için ortamların müdürleri için.

Neredeyse ülkelerin yarısında, büyük çocuklar için EÇEB ortamlarına müdürlük için başvurular müdürlük için özel eğitim almış olmalı ve profesyonel deneyim sahibi olmalıdır. Diğer taraftan, bu gereklilik küçük çocuklar için ortamların müdürleri için daha az yaygındır; sadece ülkelerin üçte birinde görülür. İsveç'te liderlik eğitim programı tavsiye edilir; fakat zorunlu değildir.

Müdürlük süresi, organizasyonu ve içeriği çeşitlidir. Genelde eğitim modülleri, insan ve mali yönetim, eğitim mevzuatı, iletişim ve ekip çalışması stratejilerini de içeren okulların organizasyonu , planlaması ve yönetimine odaklanır. Müdür adaylarının liderlik , karar verme ve iletişim becerilerini geliştirmeyi hedeflerler.

Bazı ülkelerde, müdürlük için eğitim programları teorik ve uygulamalı bölümlerden oluşur. İspanya'da, eğitim programları 100-saatlik teorik kurs ve altı aylık stajdan oluşur. Adaylar final değerlendirmesini geçince müdür olarak atanabilir. Polonya'da, küçük çocuklar in ortamların müdürleri için spesifik nitelik kursu 80 saati uygulamalı olmak üzere 280 saat sürer.

Sadece Estonya ve Birleşik Krallık'ta (İskoçya) tüm EÇEB ortamlarında müdür adayları üç gerekliliği de karşılar: profesyonel deneyim, idari deneyim ve yönetim için özel eğitim. Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti (sadece kamu ortamları), Malta, Polonya ve Romanya'da bu durum sadece büyük çocuklar için ortamlarda görülür.

Letonya, Litvanya ve Romanya'da (küçük çocuklar için ortamlar) müdür adayları hem profesyonel hem de idari deneyimlerini belgelemek durumundadır. Letonya'da idari bir pozisyonda iki yıllık deneyim şarttır. Litvanya'da , profesyonel deneyime ek olarak personel idaresinde bir yıllık deneyim ile liderlik, bilgi teknolojileri ve dil yeterlikleri açık ve net bir şekilde şarttır.

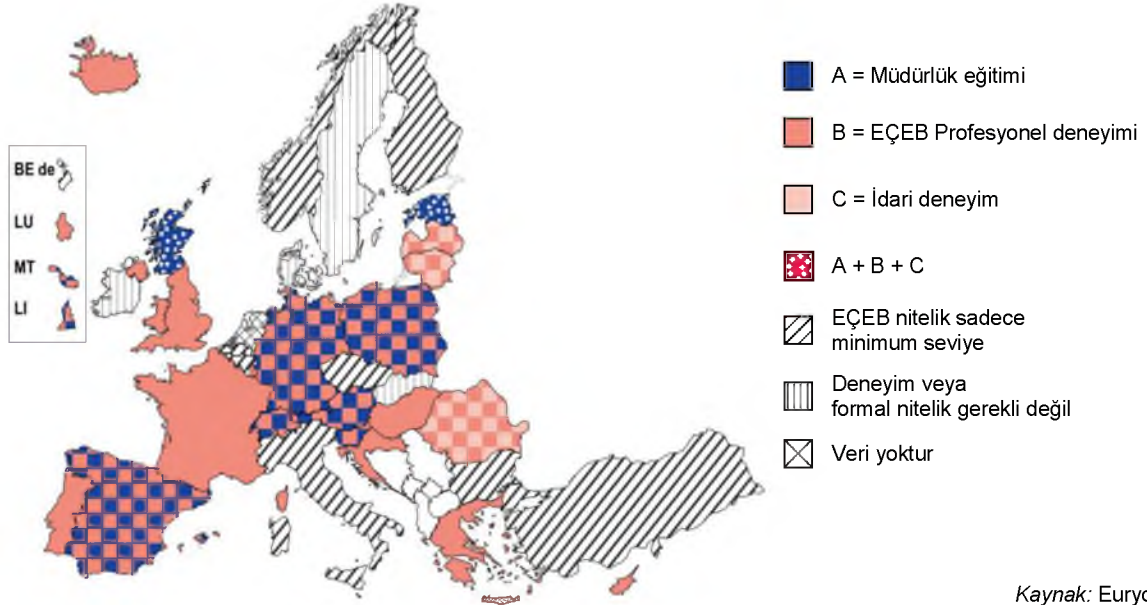
Belçika (Flaman Topluluğu), Norveç ve Türkiye'de, EÇEB ortamlarında müdürler için sadece minimum seviyede nitelik aranır. Bu durum sadece küçük çocuklar için ortamlarda Belçika (Fransız ve Almanca konuşan Toplulukları), Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti ve İtalya'da da görülür. Finlandiya'da, gündüz-bakım merkezi müdürü olabilmek için, gündüz-bakım merkezi öğretmeni niteliği gereklidir ve liderlik becerileri sergilenmelidir. Yasalar bu becerilerin nasıl edinileceğine ya da nasıl değerlendirileceğine (yerel otonomi) dair şartlar koşmaz.

Bazı ülkelerde, bir ya da daha fazla ek koşul olabilir. Dolayısıyla, İspanya'da profesyonel deneyim ve özel eğitime ek olarak, müdür adayları idari bir proje yürütmelidir. Bazı Otonom Topluluklarda, Eğitim Yetkilileri ek gereklilikler, örneğin , dil yeterlikleri şart koşulabilir. Slovenya'da, kamu ve resmen mali

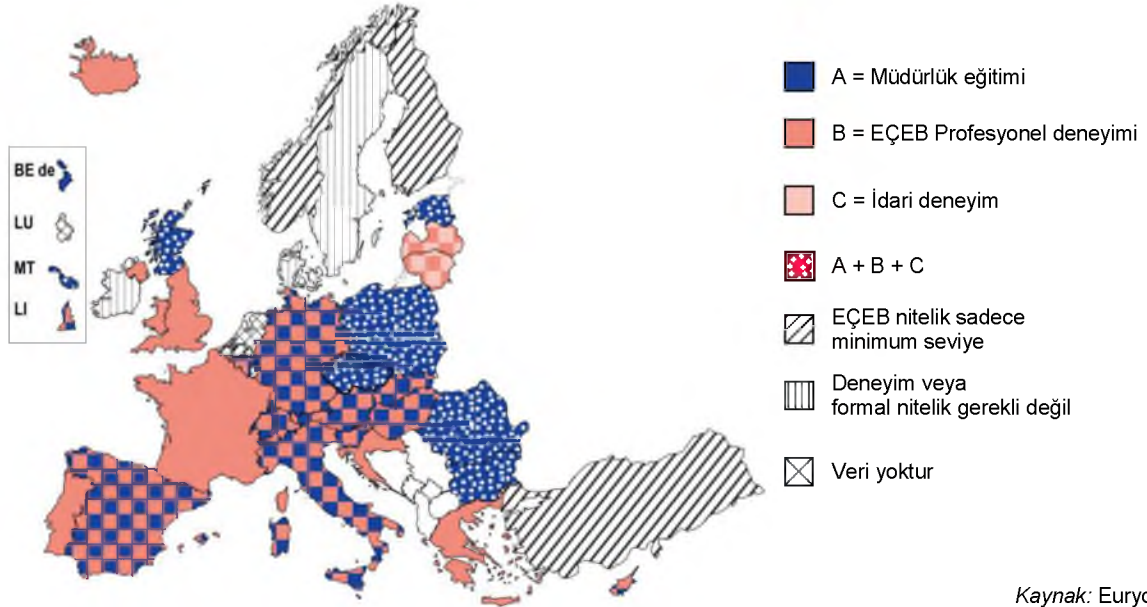
destekli ortamlarda müdür olmak için danışman (*svetovalec*) ya da rehber (*svetnik*) unvanını almış olmalıdır ya da atamadan önceki beş yılda danışman (*mentor*) olarak deneyim sahibi olmalıdır.

Şekil E8: Merkezi tavsiyelerde yer aldığı gibi merkez tabanlı EÇEB ortamları müdürü olmak için gerekli ek nitelikler, 2012/13

Şekil E8a: Küçük çocuklar

Şekil E8b: Büyük çocuklar

Acıktayıcı notlar

'EÇEB'de profesyonel deneyim', 'idari deneyim', 'müdürlük' tanımları için, bkz. Sözlük.

'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları.

PERSONEL

Merkez tabanlı EÇEB ortamlarında müdür olmak için gerekli asgari mesleki deneyim yılı, 2012/13

Küçük çocuklar için ortamlar

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Süre	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	2*	4	⊗	●	5	3	5	⊗	10	2	3	5	5
	MT	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK (1)	UK-SCT	IS	TR	LI	NO	CH			
Süre	●	2-5*	2-5	●	2-3	5	⊗	⊗	⊗	2	●	●	⊗	5	⊗	●			

Büyük çocuklar için ortamlar

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Süre	7-8	⊗	⊗	3	3	⊗	2*	4	⊗	●	5	3	5	5	10	2	3	na	5
	MT	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK (1)	UK-SCT	IS	TR	LI	NO	CH			
Süre	10	2-5*	5	●	5	5	5	⊗	⊗	2	●	●	⊗	5	⊗	●			

⊗ Profesyonel deneyim gerekli değil ● Min. yıl sayısı şart değildir * Bölgeler/Länder bağlıdır

Merkez tabanlı EÇEB ortamlarında müdür olarak atanmadan önce ya da sonra asgari zorunlu eğitim şart koşan ülkeler, 2012/13

Küçük çocuklar için ortamlar

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Süre	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	*	160 h	⊗	⊗	100 h	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗
	MT	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK (1)	UK-SCT	IS	TR	LI	NO	CH			
Süre	;	160* lessons	280 h	⊗	⊗	144 h	⊗	⊗	⊗	⊗	60 ECTS	⊗	⊗	;	⊗	*			

Büyük çocuklar için ortamlar

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Süre	120-140 h	150 h	⊗	:	100-350 h	⊗	*	160 h	⊗	⊗	100 hours	⊗	⊗	4* months	160 h	⊗	⊗	na	360 h
	MT	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK (1)	UK-SCT	IS	TR	LI	NO	CH			
Süre	60 ECTS	160* lessons	;	⊗	60 h	144 h	160-200 h	⊗	⊗	⊗	60 ECTS	⊗	⊗	;	⊗	*			

⊗ Müdürlük eğitim gerekli değil * Bölgelere/Länder bağlıdır ; Süresi belli değil

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENGWLS/NIR

Ülkeve özgü notlar

Estonya : Şekil okul öncesi çocuk bakımı kurumlarını (*koolieelne lasteasutus*) ifade eder. Çocuk bakımı hizmetlerinde (*lapsehoiuteenus*), sadece EÇEB niteliği minimum seviye müdür olmak için gereklidir.

Yunanistan : Şekil çocuk merkezlerini (*vrefonipiakos stathmos* ve *paidikos stathmos*) ifade eder. Okul öncesi okullarda, (*nipiagogeio*) profesyonel deneyime ek olarak, idari deneyim ve eğitim müdürlük için şarttır.

İspanya : Şekil sadece kamu ortamlarını ifade eder. Küçük çocuklar için ortamlarda, Otonom Topluluklar bu koşulların herhangi birinden vazgeçebilir.

Fransa : Profesyonel deneyim tıp alanında doktorası olanlar (*docteur en médecine*) için geçerli değildir.

Lüksemburg : Büyük çocuklar için ortamlar ilkokullarda müfettişlerin sorumluluğunda işler.

Macaristan : Küçük çocuklar için ortamların müdürleri atamalarının ardından iki yıl içinde Sosyal İlişkiler'de bir sınavı geçmelidir.

Malta : Büyük çocuklar için kamu ortamları (*kindergarten merkezs*) ilkokullarla birdir ve okul müdürlerince yönetilir.

Polonya : Okul öncesi sınıfları (*oddzial przedszkolny*) ilkokul müdürlerince yönetilir.

Portekiz : Büyük çocuklar için kamu EÇEB ortamları (*jardins de infância*) okulla birdir ve müdürler tarafından yönetilir. Sadece büyük çocuklar için özel ortamlar için minimum yıl belirtilmiştir (2 yıl).

Slovenya : Gerekli deneyim EÇEB ile ilişkilendirilmemiştir.

Finlandiya : Şekil sadece gündüz-bakım merkezlerindeki (*päiväkoti/daghem*) müdürlerin durumunu gösterir, uygun liderlik becerileriyle başlangıç niteliklerine sahiptirler. Okul öncesi sınıflar (*esiopetus/förskoleundervisning*) için, öğretmen niteliklerine ek olarak, okul müdürlerinin uygun iş deneyimi ve eğitim yönetimine dair yeterli bilgisi olmalı ya da Eğitim Yönetimi Sertifikası sahibi olmalıdır.

İsveç : Eğitim Yasası müdürlerin eğitim ve deneyimle pedagojik bir görüşünün olması gerektiğini şart koşar. Okul öncesi merkezlerde, Milli Okul Liderlik Eğitim Programı (*Rektorsprogrammet*) tavsiye edilir ama zorunlu değildir.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Büyük çocukların olduğu ortamlar için, Şekil gündüz kreşleri/büyük çocuklar için çocuk merkezleri ve okul öncesi okullar /kreşlerdeki durumu gösterir. Kreşler /kreş sınıfları/başlangıç sınıfları (3-5) ilkokullara dahil edildiğinden okul müdürünce yönetilir. *Entegre Merkez Liderliği Ulusal Profesyonel Nitelikleri* gündüz kreşleri/çocuk merkezleri (0-5) müdürleri için mevcuttur, fakat zorunlu değildir. İngiltere'de, bu program Temmuz 2014'te sonlandırılacaktır. *Kuzey İrlanda'da Müdürlük için Profesyonel Nitelikler* ilkokul müdürleri için tavsiye edilir. İlk kez müdür olanlar için, ki bu niteliği sağlamazlar, zorunlu olmamasına rağmen *Müdürler için Nitelikler Programı* ile gerekli nitelikleri edinmeleri beklenir.

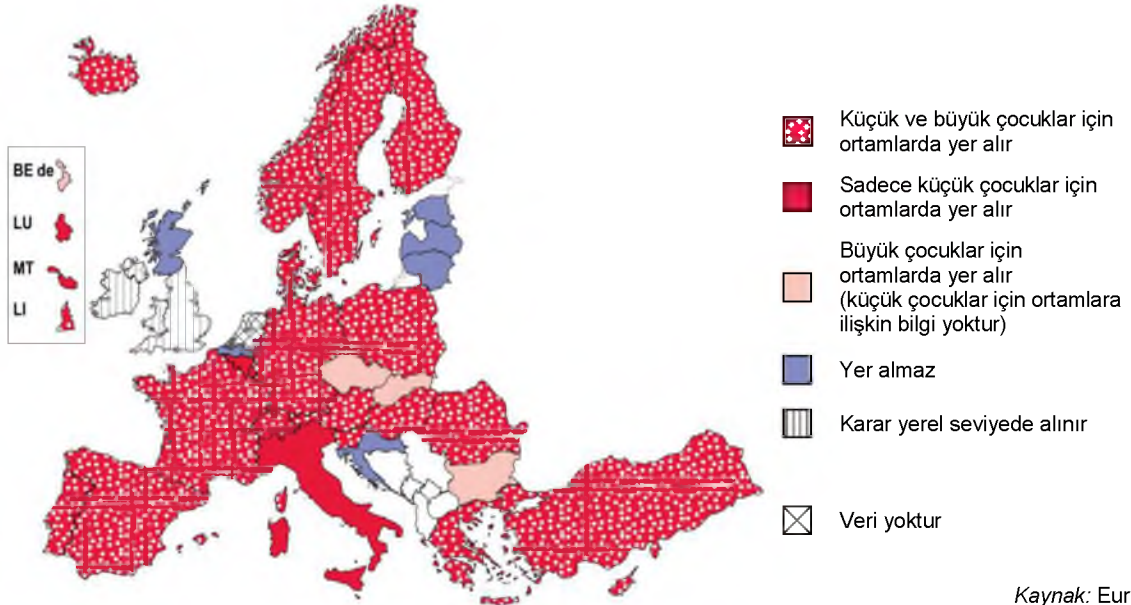
Birleşik Krallık (SCT): Müdürlük için bir dizi eğitim vardır, bazıları lisansüstü niteliklerdir.

Türkiye: 2013/14 itibarıyla, küçük çocuklar için ortamlardaki müdürlerin en az 3 yıllık EÇEB deneyimi ile idari deneyim gereklidir. Büyük çocukların olduğu ortamlar için Şekil anaokulundaki (*bağımsız ana okulu*) müdürlerin durumunu gösterir. Aynı reform bu ortamlara da 2013/14 itibarıyla uygulanacaktır. Kreşler (*anasınıflar*) gösterilmemiştir. Bu hizmetler ilkokullarla birleşiktir ve okul müdürlerince yönetilir.

EÇEB ORTAMLARI MÜDÜRLERİ GENELDE EĞİTİM FAALİYETLERİNDE YER ALIR

Neredeyse tüm Avrupa ülkelerinde , yönetim ve idari görevlere ek olarak EÇEB kurum müdürleri bazı pedagojik ve eğitim faaliyetlerinde yer alır. Müdürlerin pedagojik/eğitim faaliyetlerine katılmasına dair katı bir mevzuat yoktur ve sadece genel çerçeveler mevcuttur. EÇEB müdürleri için rol ve belli görevler yerel veya kurumsal seviyede belirlenir.

Şekil E9: Merkez tabanlı EÇEB ortamları müdürlerinin pedagojik/eğitim faaliyetlerine katılımı, 2012/13

Kaynak: Eurydice.

Acıklavıcı not

'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları.

Ülkeve özai notlar

Belçika (BE de): Genelde büyük çocuklar için ortamlarda (*kindergarten*) müdürler pedagojik faaliyetlere katılmaz. Eğer bir ortamda 180'den az çocuk varsa, müdür eğitim görevini de üstlenir.

Belçika (BE nl): Küçük çocuklar için, Şekil kamu ortamlarını ifade eder. Özel ortamlarda müdürler pedagojik/eğitim faaliyetlerine katılabilir.

Danimarka : Bazı ortamlarda hem idari hem de pedagojik liderler vardır. Genelde idari liderler eğitim süreçlerinde yer almaz.

Lüksemburg : Şekil sadece küçük çocuklar için ortamları (*service d'éducation et d'accueil pour les enfants non-scolarisés*) ifade eder. Büyük çocuklar için ortamlar ilkokullarda olduğu gibi müfettişlerin sorumluluğunda işler.

Polonya : Küçük çocuklar için ortamlar birleştirilip gruplandırıldığında, müdürler çocuklarla doğrudan çalışmaz.

Romanya: Küçük çocuklar için ortamlarda, müdürlerin eğitim/pedagojik faaliyetlere katılma zorunluluğu yoktur, fakat aldıkları eğitime göre katılabilirler.

Slovenya : Sadece 13 ya da daha az çocuğun olduğu ortamların müdürleri (yaklaşık %7) eğitim faaliyetlerine katılır.

Bazı ülkelerde, EÇEB ortamlarında müdürler hiç bir zaman eğitim faaliyetlerine katılmaz; bunlar

PERSONEL

Baltık ülkeler ve Belçika (Flaman Topluluğu), Hırvatistan ve Birleşik Krallık'tır (İskoçya). Dört ülkede, müdürlerin pedagojik rolleri küçük çocuklar için EÇEB ortamları ile sınırlıdır: Belçika (Fransız Topluluğu), İtalya, Lüksemburg ve Malta. Slovakya'da, EÇEB ortamlarının müdürleri ortalama haftada 12-23 saat ders verir, geri kalan zamanlarda ise idari görevlerini yapar.

Müdürlerin pedagojik/eğitim faaliyetlerine katılıp katılmaması Belçika (Almanca konuşan Topluluğu), Almanya, Fransa, Macaristan (büyük çocuklar için ortamlar), Avusturya, Slovenya ve Slovakya'da kurumların büyüklüğüne göre değişir. Daha küçük ortamların müdürleri daha çok çocuklarla günlük vakit geçirir. Örneğin, Avusturya'da (*Carinthia Land*) 1-2 gruplu ortamların müdürleri genelde haftada iki saatini idari işlerle, 3-4 gruplu ortamlarınki ise üç saat bu tür işlerle ilgilenir. İş yüklerinin gerisi normal anaokulu eğitim faaliyetleridir. Dört çocuk grubundan fazla olan bazı ortamlarda, müdürler sadece yönetim/idari görevleri yerine getirir; fakat hastalık durumunda personelin yerine bakar. Slovenya'da sadece 13 ya da daha çok çocuklu grupların olduğu ortamların müdürleri (yaklaşık %7'si) eğitim faaliyetlerinde yer alır.

ÖĞRETİM SÜREÇLERİ

KISIM I - EĞİTİM İÇERİĞİ, YAKLAŞIMLAR VE DEĞERLENDİRME

Avrupa ülkelerinde erken çocukluk eğitim ve bakımının (EÇEB) organizasyonu, finansman ve personelini inceledikten sonra bu bölüm EÇEB'deki temel süreçleri ele alır. Öğretim ve öğrenme süreçlerinin etkililiği EÇEB hizmetlerinin kalitesini büyük oranda belirler. Uygun öğretim yöntemleri, iyi belirlenmiş hedeflere dayalı öğrenme faaliyetleri, çocuklar ve personel arasında iyi iletişim, istenen öğrenme çıktılarına doğru ilerlemenin düzenli değerlendirilmesi, aileler ve yerel toplum gibi paydaşların katılımı, kaliteli eğitim ve bakımda önemli unsurlardır (bkz. EACEA/Eurydice, 2009).

Bu bölüm öncelikle ülkelerin EÇEB eğitim bileşeninin ne olacağına ve hangi yaş grubunu kapsayacağına dair yönerge belgelerinin olup olmadığını inceler. Bu belgelerde belirtildiği üzere amaçlar, eğitim içeriği ve öğretim yaklaşımları ele alınmıştır. Çocukların hedeflenen öğrenme çıktıları doğrultusunda ilerleyip ilerlemediklerini belirlemek için değerlendirilmesi gerektiği sorusu da incelenmiştir.

İkinci kısım EÇEB'in farklı aşamaları arasındaki ve EÇEB'le ilköğretim arasındaki geçişi kolaylaştıracak tedbirlere odaklanır. İlköğretime girişi ve bu prosedürdeki anahtar katılımcıların rolünü tartışır. Son olarak da, bölüm EÇEB sağlayıcılarının aileler ve geniş çapta toplumla oluşturduğu ortaklıklarını inceler. Ayrıca, EÇEB ortamlarında ailelere uygun destek türlerine de değinir.

ÇOĞU AVRUPA ÜLKESİNDE KÜÇÜK ÇOCUKLAR İÇİN EÇEB SAĞLAYICILARINI YÖNLENDİRECEK YÖNERGE BELGELERİ YOKTUR

Erken yaşlarda verilen hizmetin yaşam boyu öğrenmenin temeli olduğu gittikçe kabul görmektedir, EÇEB hükümetlerin daha fazla ilgisini çekmektedir ve çoğu Avrupa ülkesinde bu aşama için resmi yönerge belgeleri vardır. Ancak, eğitim bileşeni okul öncesindeki yılda büyük çocuklarla sınırlı kalmıştır. Küçük çocuklar için, bilişsel ve entelektüel ihtiyaçlarla ilgili kılavuz daha az görülmektedir ve çoğu ülkede odak noktası bakımdır.

'Yönerge belgeleri' farklı ülkelerde EÇEB sağlayıcılarına yön vermek ya da rehberlik etmek amacıyla olan çeşitli resmi yaklaşımları kapsar. Bu bağlamda, yönerge belgeleri içeriği şunlardan biri ya da hepsi olabilir: öğrenme içeriği, amaçlar ve çıktılar, başarı hedefleri ile pedagojik yaklaşım kılavuzları, öğrenme faaliyetleri ve değerlendirme yöntemleri. Bu bölüm, yönerge belgelerinin çocukların eğitim ve bakım ihtiyaçlarına yönelik kılavuz içerip içermediğini ele alır.

Yönerge belgelerinin biçimi ülkeler arasında farklılık gösterir. Bu tür belgeler eğitim programının bir parçası olarak entegre edilebilir (örn. Estonya, İspanya, Fransa ve Slovenya'da); diğerleri ise becerilerin referans çerçevesi olarak yayınlanmıştır (örn. Belçika'da (Fransız Toplumluğu) *socle de competences for écoles maternelles*, bakım ve eğitim planları (örn. farklı Alman *Länder*lerinde), eğitim standartları (örn. İrlanda ve Malta), yerel müfredat geliştirme kriterleri (örn. Litvanya) veya EÇEB uygulayıcıları için uygulamalı kılavuz (örn. Belçika'da *crèches* (Fransız Toplumluğu)).

Formel ya da bağlayıcı olmalarına göre, yönerge belgelerinin EÇEB ortamlarında uygulanma biçimleri farklı derecelerde esnekler. Belli bir ülkede ya da ülke içindeki bölgede birden fazla belge uygulanabilir; fakat hepsi EÇEB personelinin çocukların ihtiyaçlarını karşılamak üzere kendi uygulamalarını geliştirmelerini gerektirecek (zorunlu gerekliliklerin olmadığı durumlarda ya da tavsiye edilecek) temel bir çerçeve yaratmaya katkı sağlar.

Ülkelerin yaklaşık yarısında, yönerge belgelerinde belirtildiği üzere bu aşamada EÇEB eğitim bileşeni tüm yaş gruplarındaki çocukları kapsar, diğer ülkelerde ise sadece büyük çocuklara yöneliktir. İlkokul çağına kadar tüm yaş gruplarına yönelik ortamlarda olan üniter EÇEB sisteminin olduğu yerlerde, yönerge belgelerinin eğitim bileşeni tüm yaş gruplarını kapsar. Aslında bu ülkelerde, eğitim yetkilileri üniter ortamlar için program gelişiminde yer alır ve ayrıca aynı nitelik gereklilikleri yaşlarına bakılmaksızın tüm çocuklarla çalışan EÇEB personeli için geçerlidir (bkz. Şekil B1 ve E2). Bu durum ayrı (her yaş grubu için ayrı ortamlar) ve üniter sistem olan Kuzey ve Baltık ülkeleri, Hırvatistan ve Slovenya ile Almanya ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere ve İskoçya) görülür.

Ayrı EÇEB sistemi olan çoğu ülke sadece büyük çocuklar için bir eğitim çerçevesi oluşturmuştur. Bu durum Belçika (Flaman ve Almanca konuşan Toplulukları), Bulgaristan , Çek Cumhuriyeti , İtalya , Fransa , Kıbrıs , Lüksemburg , Avusturya , Polonya , Portekiz , Slovakya , Lihtenştayn ve İsviçre'de söz konusudur. Bu da daha önce belirtildiği gibi, EÇEB'in küçük çocuklar için bu aşaması bu ülkelerde bakım odaklıdır, büyük çocuklar için olan ikinci aşama ise daha fazla eğitim odaklıdır (bkz. Şekil B1). Ayrı sistemi olan bazı ülkelerin de hem küçük hem de büyük çocuklar için resmi çerçevesi vardır, bu da tüm yaş grupları için aynı yönetim belge(leri)sidir (örn. İrlanda) ve/ya küçük ve büyük çocuklar için ayrı belgelerdir (örn. Belçika (Fransız Topluluğu), Yunanistan , İspanya , Malta, Macaristan, Romanya ve Türkiye).

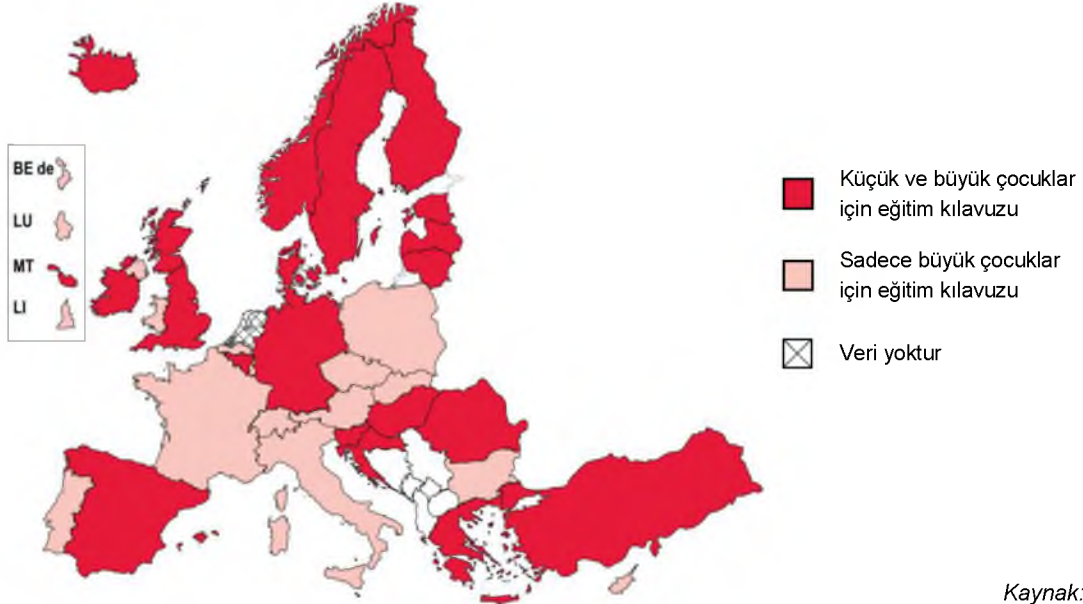
Bazı Avrupa ülkelerinin merkezi yönerge belgeleri EÇEB genel ilkeleri ve amaçlarını kapsar ve bunlar bölgesel veya yerel seviye yönerge belgeleri için temel oluşturur. Dolayısıyla Almanya ve İspanya gibi bölgesel otonomisi olan federal sistemlerde *Länder* eğitim yetkilileri ve Otonom Topluluklar, amaçlar, içerik ve değerlendirme yöntemi vb. içeren detaylı EÇEB çalışma programlarını sağlamakla görevlidir. Bazı diğer ülkelerde (örn. Estonya , Danimarka , Litvanya (okul öncesi gruplar öncesinde), İsveç ve Finlandiya), ulusal çerçevede oluşturulan kılavuz ve ilkeler belediye seviyesinde ya da EÇEB ortamları içerisinde yerel müfredat hazırlamak için referans noktası sunar.

Yönerge belgelerinin küçük çocuklara uygulanmadığı bazı eğitim sistemlerinde , EÇEB ortamları akredite olmak için kendi eğitim ve bakım planlarını çizmelidir. Ortamların önerilen sosyo-pedagojik faaliyetler, çocuklara eğitim ve destek, ailelerle işbirliğine ilişkin bilgilerin ana hatlarını çizmeleri gereklidir. Bu da, örneğin, Belçika (Flaman ve Almanca konuşan Toplulukları) ve İsviçre'de söz konusudur.

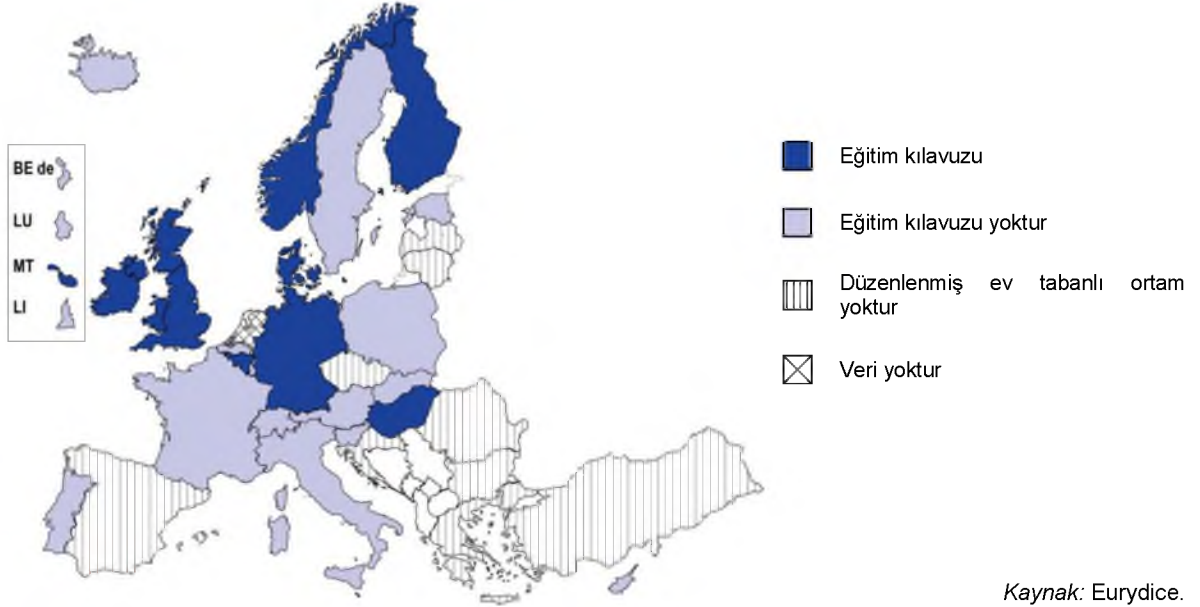
Ev tabanlı hizmetlerin olduğu ülkelerin yarısından azı bu tür ortamlar için yönerge belgeleri hazırlamıştır. Ancak , ev tabanlı hizmetin EÇEB sektörünün önemli bir parçası olduğu ülkelerde (bkz. Şekil B2), yönerge belgeleri hem ev tabanlı hem de merkez tabanlı hizmetlere uygundur (Belçika (Almanca konuşan Topluluğu) ve Fransa dışında). Bazı durumlarda (örn. Danimarka , Almanya, İrlanda, Macaristan , Finlandiya, Birleşik Krallık (İngiltere ve İskoçya) ve Norveç), bu belgeler EÇEB'e katılan tüm yaş gruplarını kapsarken, diğerlerinde sadece büyük çocuklar için uygulanır (örn. Birleşik Krallık (Galler ve Kuzey İrlanda)). Diğer taraftan, Malta'da belgeler sadece küçük çocuklara göredir; çünkü ev tabanlı hizmet sadece üç yaşa kadar olan çocuklar içindir. Diğer ülkeler ev tabanlı EÇEB'in genel amaçlarının çatısını çıkarır (bkz. Şekil F2) veya bu tür eğitim hizmetine yönelik eğitim kılavuzları yoktur.

Şekil F1: Merkez tabanlı ve ev tabanlı EÇEB ortamları için merkezi seviyede yönerge belgelerindeki eğitim kılavuzlarının sağlanması, 2012/13

Şekil F1a: Merkez tabanlı EÇEB ortamları

Şekil F1b: Ev tabanlı EÇEB ortamları

Acıklavıcı not

'Yönerge belgeleri'nin tanımı için, bkz. Sözlük.

'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları.

Ülkeve özgül notlar

Belçika (BE nl): Küçük çocuklar için yönerge belgeleri sadece merkez tabanlı kamu ortamlarında uygulanır.

İsviçre : Çoğu kanton EÇEB ortamlarının eğitim ve bakımı planını, onay/akreditasyon için temel koşul olarak koyar.

EÇEB ÇOCUKLARIN KİŞİSEL, DUYGUSAL, SOSYAL VE DİL GELİŞİMLERİNE ODAKLANIR

Daha önce belirtildiği gibi, tüm Avrupa ülkeleri eğitim ve bakım bileşenini de kapsayacak şekilde erken yaşların en az bir aşamasına ilişkin yönerge belgeleri hazırlamışlardır. Bu belgelerde tanımlanan çocukların eğitim ihtiyacıyla ilgili en yaygın unsurlar çocukların ilerleme ve gelişimlerine ilişkin öğrenme hedefleri veya beklenen çıktılardır. Amaçlar ve çıktıları, EÇEB tarafından sağlanacak öğrenme alanları ya da faaliyetlerine çevrilir.

Yönerge belgelerinde yer alan yaşlara göre (bkz. Şekil F1), yönerge belgelerindeki öğrenme hedefleri , çıktıları ve/ya faaliyetleri genelde belli bir yaş grubuna yöneliktir. Alternatif olarak da, çocukların bunları EÇEB'in belli bir aşaması sonunda tamamlaması beklenebilir. Dolayısıyla 20'yi aşkın ülkede (çoğunda üniter ortam vardır) tüm EÇEB süreci için öğrenme hedefleri , çıktıları ve/ya faaliyetleri belirlenmiştir. Bazı durumlarda, bunlar yıla göre tanımlanıp açıklanır, örneğin Malta'da. Yönerge belgeleri çocukların EÇEB sonunda, ilköğretime başlamadan önce elde etmiş olacakları çıktıları da belirtebilir (örn. Estonya). Bu da bir ortam içinde tüm EÇEB sürecinin merkezi amaçlara ulaşmaya yardım edecek şekilde düzenlenip yürütüldüğünü varsayar. Diğer 15 ülkede (ayrık EÇEB sistemi olan), belli amaçlar büyük çocuklar içindir daha erken yaşlar içinse sadece genel amaçlar belirtilir.

İstisnasız tüm Avrupa ülkeleri, EÇEB sürecinde ele alınması gereken kişisel, duygusal ve sosyal gelişim ile dil ve iletişim becerilerine ilişkin amaçları listelemektedir. Fiziksel gelişim ve sağlık eğitimi Hırvatistan dışında her yerde belirtilmiştir. Sanatsal becerilerin ve dünyayı algılayışın gelişimi çoğu ülkede hem küçük hem de büyük çocuklar için yer almaktadır.

Okuma yazma ve sayısal ile mantıksal düşünme genelde büyük çocuklar için hedeflenir. Aynı durum okul hayatına uyum sağlama için de geçerlidir. Litvanya , Finlandiya ve İsveç'te bu amaç sadece ilköğretime başlamadan önce okul öncesi sınıflara devam eden 6-7 yaşındaki çocuklar için söz konusudur.

Şekil F2'de listelenen tüm EÇEB öğrenme hedefleri /faaliyetleri arasından, erken yaşta yabancı ve/ya ikinci dil öğrenme yönerge belgelerinde çok az sıklıkla geçer. Ancak, 18 ülkede büyük çocuklara ilişkin belirtilmiştir.

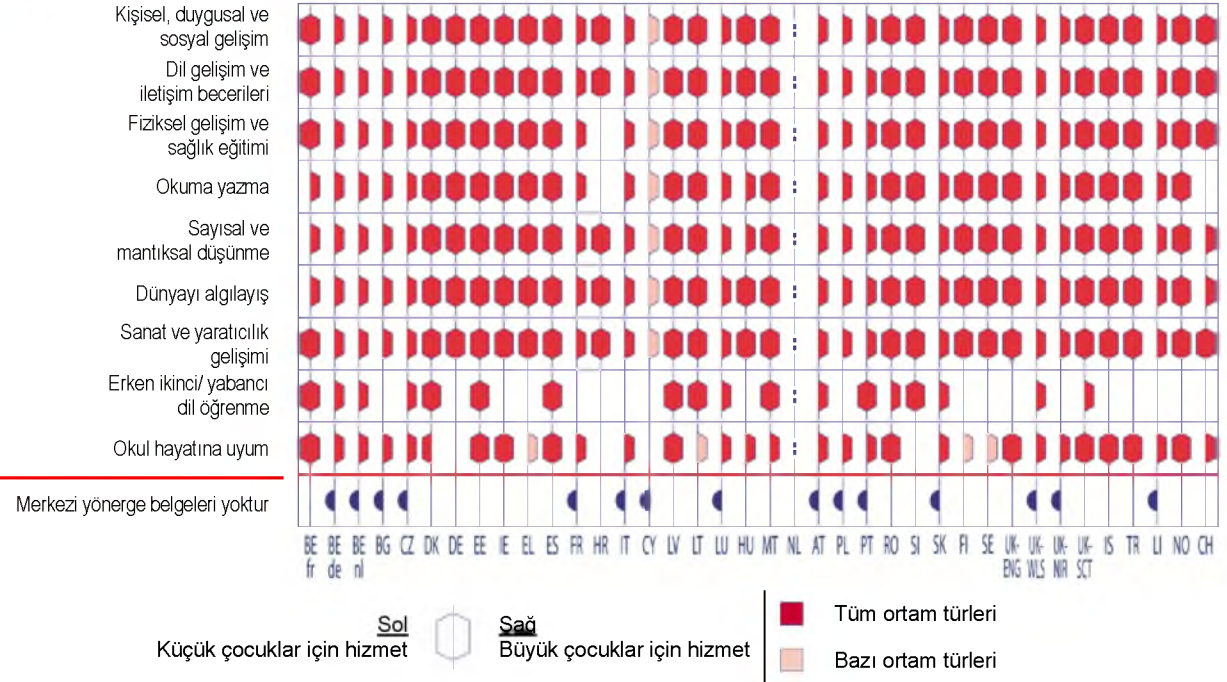
Şekil F2'de gösterilen unsurlara ek olarak, bazı ülkeler diğer öğrenme alanları veya amaçlarını da belirlemiştir. Bunlar çocuklarının kimliğinin ve aidiyet duygusunun gelişiminden (örn. İrlanda ve Malta), kültürler arası becerilerle kültürel çeşitlilik (örn. İspanya'nın bazı Otonom Toplulukları , Macaristan ve Birleşik Krallık (Galler)) ve ahlaki ile dini eğitime (örn. Avusturya, Finlandiya, Birleşik Krallık (İskoçya) ve Norveç) kadar çeşitlilik gösterir.

Çocukların gelişimini değerlendirmek için ortak bir çerçeve sunan ilerleme ölçekleri EÇEB'de merkezi olarak nadiren görülür. Bunlar sadece dört sistemde tanımlanmıştır: Yunanistan (*nipiagogeio*), Lüksemburg , Avusturya ve Birleşik Krallık (Galler). İlerleme ölçekleri sadece en önemli görülen öğrenme alanları için söz konusudur. Örneğin, Yunanistan'da fiziksel ve sosyal gelişim; Avusturya'da birinci ve ikinci dil olarak Almanca dil becerileri. Çoğu ülkede, yerel yetkililer ya da ortamların değerlendirme araçlarından kendilerinin sorumlu olması dikkat çekicidir.

Ev tabanlı hizmetlerin EÇEB sektöründe önemli rol oynadığı ülkelerde (bkz. Şekil B2), bu tür ortamlara katılan çocuklar için belirlenen amaçlar genelde merkez tabanlı hizmettekilere benzerdir. Örneğin, Belçika (Fransız Topluluğu), Almanya, Finlandiya, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler , Kuzey İrlanda ve İskoçya) ve Norveç'te erken çocukluk eğitimi yönerge belgeleri ev tabanlı ve merkez tabanlı ortamlar için aynı amaçları belirlemiştir. Bu durum Malta için de geçerlidir, ancak ev tabanlı ortamlar sadece 3 yaşına kadar çocuklara yönelik olduğundan çocukları okul hayatı için hazırlamayı

hedeflemez. Belçika (Almanca konuşan Topluluğu), İsveç ve İzlanda'da, ev tabanlı hizmet için sadece genel amaçlar şart koşulmuştur.

Şekil F2: Merkezi yönerge belgelerinde tavsiye edildiği gibi merkez tabanlı EÇEB sağlanması için öğrenme hedefleri, çıktıları ve/ya faaliyetler, 2012/13

Kaynak: Eurydice.

Acıklavıcı not

'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları.

Ülkeve özgü notlar

Çek Cumhuriyeti : Ticaret Yasası küçük çocuklar için EÇEB entelektüel, konuşma, motor, müzik ve sanatsal gelişimi ile kültürel gelişimi ve hijyen alışkanlıklarına odaklanır.

Almanya : Okul öncesi sınıfları (*Vorschuleinrichtung*) yer almaz.

Yunanistan : Okul hayatına uyuma ilişkin amaçlar *nipiagogeio* ya devam eden çocuklar için geçerlidir. Kıbrıs: Bilgi sadece anaokulu (*nipiagogeio*) ve okul öncesi sınıfları (*prodimotiki*) kapsar.

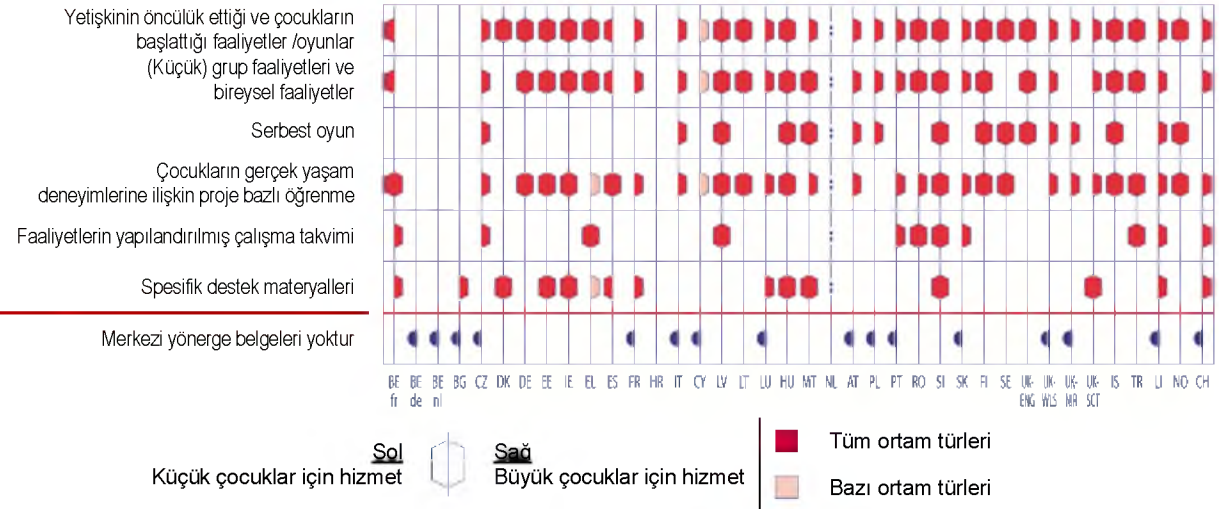
Lihtenştayn : Küçük çocukları değerlendirme kılavuzu Bakım Hizmetleri Ulusal Derneği (*Verein Kindertagesstätten*) tarafından hazırlanmıştır. Kişisel, duygusal, fiziksel, dil ve sosyal gelişim ile ilgilidir.

İsviçre : Küçük çocuklara ilişkin bilgi sekiz kantonda EÇEB ortamlarının akreditasyonu için gerekli koşullara bağlıdır.

ÇOĞU AVRUPA ÜLKESİ YETİŞKİNLERİN ÖNCÜLÜK ETTİĞİ İLE ÇOCUĞUN BAŞLATTIĞI FAALİYETLER ARASINDA DOĞRU DENGİYİ KURMAYI TAVSİYE EDER

Çoğu ülkede , EÇEB yönerge belgeleri kurumların benimsemesi gerek yaklaşım türlerini tavsiye eder. EÇEB'in üniter ortamlarda düzenlendiği ve yönerge belgelerinin tüm yaş grubu çocuk kategorilerini kapsadığı ülkelerde bu yaklaşımlar normalde tüm EÇEB süresince uygulanır. Küçük çocuklar için ortamlara yönelik yönerge belgeleri olmayan ayrık EÇEB sistemi olan yaklaşık bir düzine ülkede, (bkz. Şekil F1), belli yaklaşımlar sadece büyük çocuklar için tavsiye edilir. Belçika (Flaman ve Almanca konuşan Toplulukları) ve Hırvatistan'da her iki yaş grubu için de yaklaşımlara dair merkezi tavsiyeler yoktur ve bu konuda kurumlara tam özerklik verilmiştir.

Şekil F3: Merkezi yönerge belgelerinde tavsiye edildiği gibi merkez tabanlı EÇEB ortamları için önerilen temel eğitim yaklaşımları, 2012/13

Kaynak: Eurydice.

Acıklavıcı not

'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları.

Ülkeye özgü notlar

Bulgaristan : Devlet tarafından ödenen eğitim materyalleri EÇEB'in son yılındaki çocuklar için söz konusudur.

Yunanistan : Proje-bazlı öğrenme ve spesifik destek materyallerinin kullanımı sadece okul öncesi okullar (*nipiagogeio*) için önerilir.

Kıbrıs: Bilgi sadece anaokulu (*nipiagogeio*) ve okul öncesi sınıfları (*prodimotiki*) kapsar; okul öncesi gündüz kreşlerini (*vrefopaidokomikoi stathmoi*) kapsamaz.

İsviçre : Büyük çocuklara yönelik hizmet tavsiyeleri kantonlara göre değişir.

Kurumlar genelde kendi müfredatlarını hazırlayıp kendi yöntemlerini seçmede özgürdür. Faaliyetlerin yapısı ve organizasyonu ortamların ele aldığı konulardır ve öğretmenlerin çocukların ihtiyaçlarına yönelik günlük uygulamalara dair kararlarına güvenilir. Ancak, eğitim yaklaşımlarına yönelik bazı öncelikler ve tavsiyeler üst düzey yönerge belgelerinde belirtilebilir.

Tavsiyelerin olduğu durumlarda, geniş çaplı kılavuzlar yer alır. Çoğu ülke **yetişkinlerin öncülük ettiği ve çocukların başlattığı faaliyetler ile grup ve bireysel faaliyetler** arasında doğru dengeyi bulmayı tavsiye eder. Bu iki unsur da ülkelerin yaklaşık yarısında vurgulanan **serbest oyun** ilkesiyle ilgilidir. Aslında, oyun erken gelişim aşamasında önemli bir unsurdur; oyunlarla çocuklar kendilerinin daha çok

farkında olur, keşifler yapar, deneyim kazanır ve sosyal davranış kurallarını öğrenir. Serbest oyunda öğretmenin rolü çocuğu gözlemlemek ve otonomisine saygı göstermektir. İhtiyaç olduğunda, öğretmen müdahale eder, yardım eder, önerilerde bulunur ve diğer bireysel ya da grup faaliyetlerini gösterir.

Çoğu durumda, yönerge belgeleri çocukların gerçek yaşam deneyimlerine ilişkin **proje-bazlı öğrenmeyi** önerir. Örneğin, Slovenya sanatsal projeleri doğa, toplum, matematik, dil ve fiziksel faaliyetlerle ilişkilendirmeyi önerir; diğer taraftan İspanya deneyimler ve oyun kullanılarak anlamlı faaliyetlerle içeriğin öğretilmesini vurgular.

Çoğu ülkede merkezi olarak tavsiye edilen destek materyali yoktur ve çocukların ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurumların kendi materyallerini oluşturup seçmelerine olanak sağlar. Spesifik **destek materyalleri** 15 ülkede önerilmiştir. Örneğin, EÇEB için İrlanda çerçevesi bireysel uygulayıcıların diğer meslektaşlarıyla ya da diğer profesyonellerle ağ kurmada destek olarak kullanması için web bazlı kaynakları ve el kitaplarını içerir. Danimarka'da , destek materyalleri dil değerlendirme sınavları için tasarlanmıştır.

Yapılandırılmış çalışma takvimi 11 Avrupa ülkesinde vardır. Genelde, günlük rutinin temel bileşenleri (örn. yemekler, dış faaliyetler vb.) belirtilir, fakat bazı diğer ülkelerde okullar ayrıca okul yılı boyunca yapılacak haftalık faaliyetleri ve okul çapındaki etkinlikleri listeler (örn. Çek Cumhuriyeti). Diğer taraftan, diğer ülkelerde, günlük ve haftalık rutinler esnekler ve çocukların bireysel zaman kalıplarına adapte edilebilir.

YAZILI KAYIT TUTARAK SÜREKLİ GÖZLEM YAYGINDIR FAKAT TESTLER NADİREN YAPILIR

EÇEB ortamlarındaki personel için çocukların ilerleme ve başarısını değerlendirmek önemli bir görevdir. Ölçme ve değerlendirme sadece her bir çocuk için ayrı ayrı değil, tüm gruplara yönelik de yapılır. EÇEB'de değerlendirmenin temel amacı öğretim ve öğrenmenin etkililiğini görmek ve çocukların yaşadığı zorlukları belirlemektir; böylece uygulamalar çocukların ihtiyaçlarını daha iyi karşılayacak duruma gelir. Düzenli yapılan değerlendirme çocukların öğrenmesine, sosyal ve duygusal gelişimlerine katkıda bulunur.

Değerlendirmenin odak noktası çocukların kişisel gelişimi ile dil ve sosyal becerilerinin gelişimidir. Sanat, okuryazarlık, sayısal becerileri sıklıkla göz önünde bulundurulur. Değerlendirmeyle toplanan bilgi ailelerle bazı durumlarda da EÇEB'den ilköğretime geçişi kolaylaştırmak için ilkökul öğretmenleriyle paylaşılmalıdır (bkz. Şekil F5).

Çoğu ülkede, EÇEB yönerge belgeleri ortamlarda kullanılacak değerlendirme yöntemlerine ait tavsiyeleri içerir. Sadece Belçika (Flaman Topluluğu'nda küçük çocuklar için ortamlar), Hırvatistan, Avusturya ve İzlanda'da belli tavsiyeler yoktur. Bu ülkelerde, EÇEB kurumları kendi değerlendirme yöntemleri ve araçlarını seçmede özgürdür.

Süreklî gözlem çocukların gelişim ve öğrenmesinde ilerlemeye dair izleme ve bilgi toplamanın temel yöntemidir. Çocuklar faaliyetler esnasında ve gruptaki diğer çocuklarla ve personelle iletişimdeki günlük olarak gözlemlenir. Gözlem tüm yaş grubundaki çocuklar için sistematik olarak teşvik edilir. 19 eğitim sisteminde küçük çocuklar, beş sistemde ise büyük çocuklar için yönerge belgelerinde belirtilen tek değerlendirme yöntemidir. Bazı durumlarda, kurumlar diğer değerlendirme yöntemlerini seçmede serbesttir. Bazı ülkeler, Estonya, Litvanya ve Finlandiya EÇEB personelinin gözlem ve değerlendirme konularında ailelerle işbirliği yapmaları gerektiği belirtilir.

Ülkelerin çoğunda çocukların gelişim ve öğrenmesinin gözleme dayalı **yazılı kayıt** tutarak değerlendirilmesi önerilir; ancak, bu daha çok küçüklerden ziyade büyük çocuklar için yaygındır. Bir düzine ülkede, yazılı kayıtların EÇEB'in ilk günlerinden itibaren tutulması ve sonrasında devam ettirilmesi gerektiği tavsiye edilir. Diğer bazı ülkelerde, özellikle de ayrı EÇEB sistemi olanlarda, yazılı kayıtlar genelde büyük çocuklar için önerilir. Sonuçların kaydedilme yöntemine EÇEB kurumu karar verir: çocukların tuttuğu portfolyo (örn. Litvanya) veya günlük (örn. Macaristan) olabilir. Bazı ülkelerde, EÇEB'i tamamladıktan sonra tüm çocuklar ilköğretim öğretmenleri için tavsiyeler de içerebilen bir rapor alır (örn. Bulgaristan ve Litvanya).

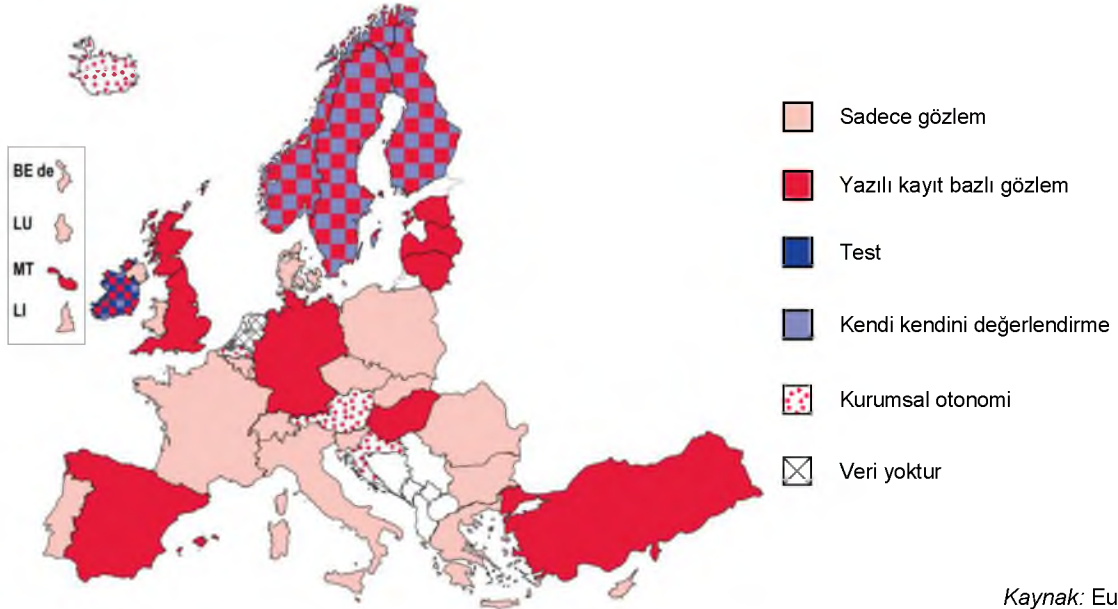
Testler EÇEB'de çocukların ilerleme ve gelişimini değerlendirmek için nadiren tavsiye edilir. Kullanıldıklarında ya okul için hazır bulunuşluk (örn. Almanya) ya da dil becerilerine (örn. Bulgaristan, Danimarka, Almanya ve Avusturya) odaklanır. Çek Cumhuriyeti, Almanya, Macaristan ve Slovakya'da okul için hazır bulunuşluğu değerlendiren test araçları mevcuttur. Almanya'da, tüm çocuklar ilköğretime başlamadan önce bir teste girerler; diğer üç ülkede, okul hazır bulunuşluğu için test özel durumlarda yapılır: Çek Cumhuriyeti'nde sadece ailelerin izniyle; ve Macaristan ve Slovakya'da sadece öğrenme güçlüğü olan çocuklarla. Bulgaristan, Almanya ve Avusturya'da olduğu gibi okul için hazır bulunuşluk ve yeterli dil becerileri bazen ilköğretime giriş kriterleri olabilir (bkz. Şekil F6).

Kendi kendini değerlendirme tüm yaş gruplarıyla çalışmanın öneminin arttığı İrlanda, Finlandiya, ve görüşlerini göz önünde bulundurarak bunlara öncelik verir. Çocukların öğrenmede aktif rol almasını teşvik eder: ne öğrendikleri ve neyi başardıklarına dair farkındalık sahibi olurlar ve karşılaştıkları

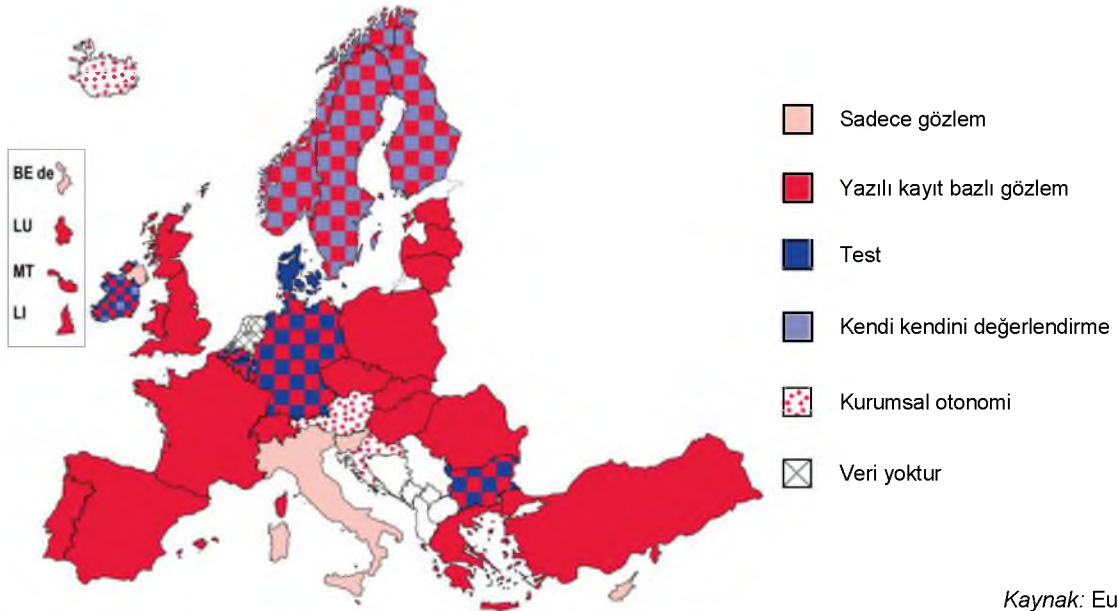
zorlukları ve bunları aşmak için neler yapabileceklerini anlarlar. İsveç ve Norveç gibi bazı ülkelerde benimsenmiştir. Bu değerlendirme yöntemi çocukların deneyimi

Şekil F4: Merkezi yönerge belgelerinde tavsiye edildiği gibi çocukların gelişimlerinin değerlendirilmesi, 2012/13

Şekil F4a: Küçük çocuklar

Şekil F4b: Büyük çocuklar

Acıklavıcı not

Şekil ev tabanlı ortamları kapsamaz.

'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları².

Ülkeve özgü notlar

Kıbrıs: Şekildeki bilgi sadece anaokulu (*nipiagogeio*) ve okul öncesi sınıfları (*prodimitiki*) kapsar; okul öncesi gündüz kreşlerini kapsamaz (*vrefopaidokomikoi stathmoi*).

Çek Cumhuriyeti , Macaristan ve Slovakya : Testler belli koşullarda uygulanır.

ÖĞRETİM SÜREÇLERİ

ÖĞRETİM SÜREÇLERİ

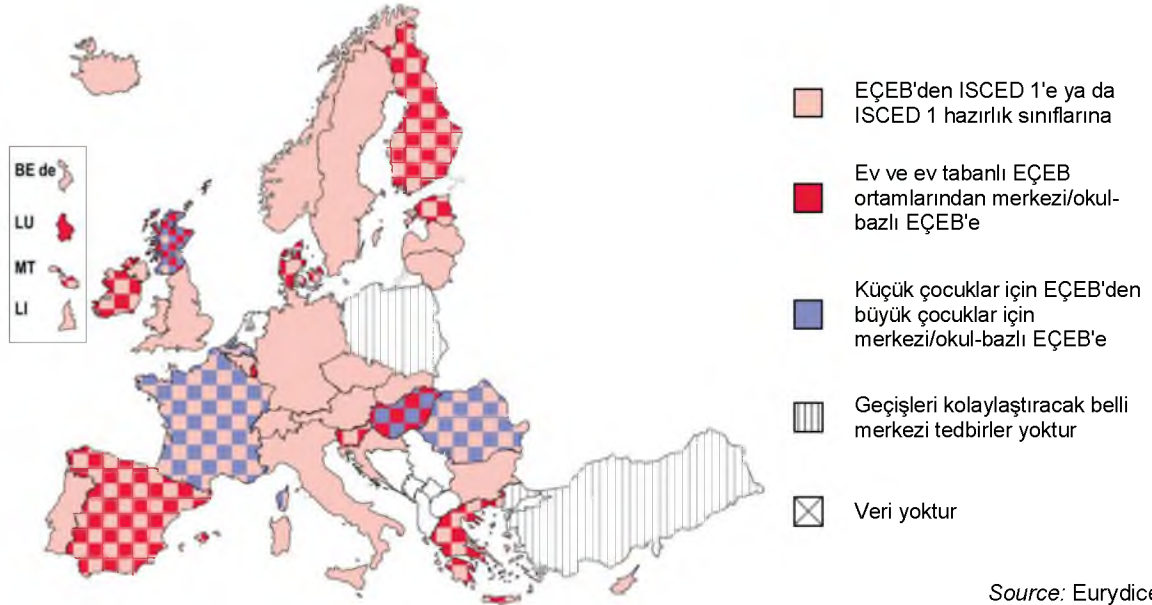
KISIM II - GEÇİŞLER

EÇEB İLE İLKÖĞRETİM ARASINDA GEÇİŞİ KOLAYLAŞTIRAN TEDBİRLER AVRUPA'DA YAYGINDIR

Erken yaşlarında çocuklar EÇEB ortamlarına girişte ya da değişiklikte ve daha sonra EÇEB'den ilköğretime devamda bazı geçiş aşamalarından geçer. Bu geçişler bazı çocuklar için zordur ve öğrenmelerini ve davranışlarını etkileyebilir. Dolayısıyla, çoğu Avrupa ülkesi yeni ortamlara uyumda çocuklar ve ailelerine yardım etmek için bazı tedbirler uygulamaktadır. Bunlar da genelde erken çocukluk eğitim ve bakımının çeşitli aşamalarına devam ve bunlar arasında işbirliği sağlamaktır. Sadece Polonya ve Türkiye'de geçişi kolaylaştıracak belli bir merkezi kılavuz yoktur; fakat bu konular yerel ya da kurumsal seviyede ele alınır.

Bazı ülkelerin erken yaşlardaki tüm olası geçişler için genel ve merkezi kılavuzu vardır. Örneğin, EÇEB İrlanda çerçevesi ortamlar arasında işbirliğiyle, aileler ve ilgili profesyoneller ile ortaklıklarla geçişin olabildiğince kolay olması gerektiğini ifade eder. Finlandiya'da merkezi kılavuz her yerel müfredatın ev tabanlı ve merkez tabanlı EÇEB hizmetleri, okul öncesi ile ilköğretim gibi farklı eğitim seviyeleri arasındaki devamı ve işbirliğini temin edecek yollar tanımlaması gerektiğini belirtir.

Şekil F5: Merkezi yönerge belgelerinde tavsiye edildiği gibi, farklı türdeki EÇEB ortamları ve/ya ilköğretim arasındaki geçişi kolaylaştıracak tedbirler, 2012/13

Acıklavıcı not

'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları.

Ülkeye özgül not

İsviçre : Belirtilen tedbirler kanton seviyesinde uygulanır.

Bazı ülkeler merkez tabanlı ortamlarda EÇEB'e başlayan çocuklar için aileden kurumsal bir ortama geçişi desteklemek için tedbirler almıştır. En yaygın tedbirler ilk bir kaç hafta ailelerin çocuklarının yanında kalması ve/ya çocuğun ortamda kaldığı zamanı yavaş yavaş artırmaktır (örn. İspanya , Macaristan , Malta ve Slovenya). Bu tür tedbirlerin amacı iki yönlüdür: çocukların yeni ortama ve insanlara uyum sağlamasına yardım eder ve personel ile aileler arasındaki ilişkinin gelişmesini sağlar.

Ayrık EÇEB sistemi olan bazı ülkeler sadece küçük çocuklar için ortamlardan (0-3 yaşındaki) büyük çocuklar için olanlara (3-6 yaşındaki) geçişi kolaylaştırmak için tedbirler almıştır. Bu durum Belçika (Flaman Topluluğu), Fransa , Macaristan , Romanya ve Birleşik Krallık'ta (İskoçya) görülür. Fransa'da, örneğin, 2-3 yaşındakiler için geçiş sınıfları (*classes passerelles*) çocukların okul öncesi seviyeye (*écoles maternelles*) uyumunu amaçlamaktadır. Bu tür tedbirler özellikle dezavantajlı alanda teşvik edilir (bkz. Şekil G1).

Neredeyse tüm Avrupa ülkelerinde okul öncesini bitirip ilköğretime başlayan çocuklara yönelik geçiş tedbirleri vardır. Bazı sistemlerde , okul öncesinin son yılı okul için hazır bulunuşluğa odaklanır (örn. Bulgaristan , Çek Cumhuriyeti , Hırvatistan , Litvanya ve Lihtenştayn), ve bazı durumlarda çocukların okul için olgunluğu ve hazır bulunuşluğuna dair kayıt tutulmaktadır (bkz. Şekil F4). Bu durumlarda çocukların ilköğretime entegrasyonunu kolaylaştırmak için kayıtlar ilköğretim öğretmenlerine açıktır (örn. Bulgaristan ve Litvanya).

Son olarak, okul öncesinden ilköğretime geçişi kolaylaştıran faaliyetler arasında çocukların EÇEB'deyken yeni öğrenme ortamlarına aşina olmaları için ilköğretim okullarını ziyareti vardır (örn. Belçika (Flaman Topluluğu) ve Slovakya). Her iki seviye arasındaki yakın işbirliği (örn. Portekiz , İzlanda ve Norveç) ve personel ile aileler arasındaki işbirliği (örn. in Slovakya , İzlanda, Lihtenştayn ve Norveç) ortak projeler ve faaliyetlerle geliştirilmektedir. Ayrıca , Belçika (tüm Toplulukları) ve Fransa'da , çocukların geçişini kolaylaştırmak ve kişisel işbirliğini geliştirmek için okul öncesi ve ilköğretim genelde aynı binalardadır. Bazı ülkelerde ise geçişle ilgili düzenlemeler müfredata entegre edilmiştir. İzlanda ve Norveç'te, örneğin, kurumların müfredat planlarında yer almalıdır. Benzer şekilde, Lihtenştayn'da, ortak müfredatın yapısı okul öncesi ve ilköğretim arasındaki öğrenmenin devamlılığını sağlar.

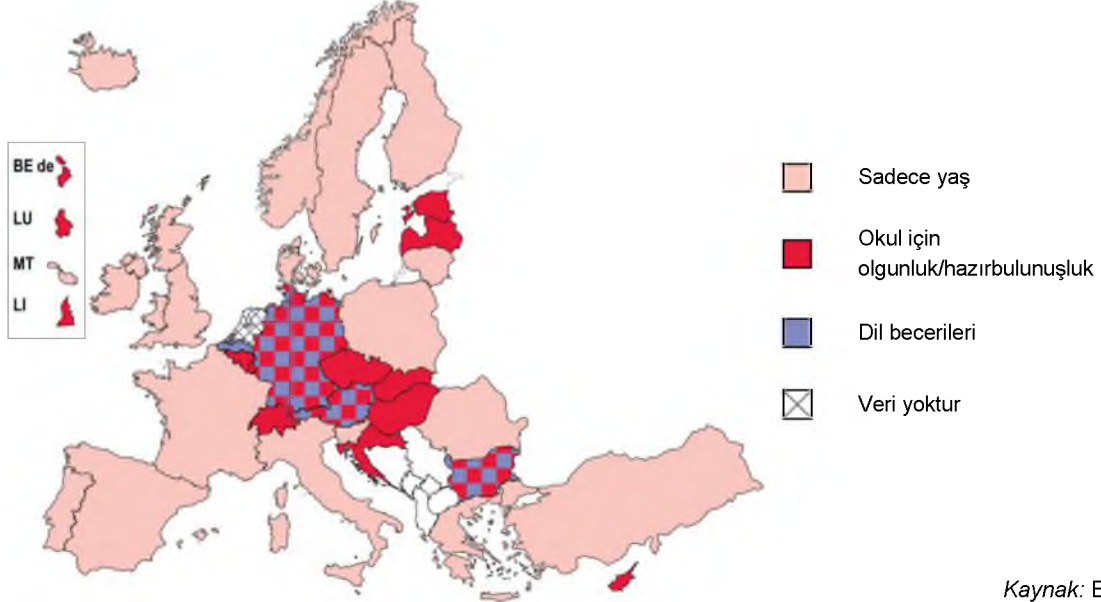
ÇOĞU ÜLKEDEN ÇOCUĞUN YAŞI İLKÖĞRETİME GİRİŞTE TEK KRİTERDİR

Avrupa'da , eğitim sistemleri resmi olarak ilköğretime başlama yaşını tanımlar; bu yaş Birleşik Krallık'ta (Kuzey İrlanda) 4, Bulgaristan , Estonya , Letonya , Litvanya , Finlandiya ve İsveç'te 7'dir. Ancak, yaş dışındaki kriterler ilköğretimin ilk yılında uygulanabilir ve eğer bir çocuk gerekli koşulları sağlamıyorsa zorunlu ilköğretime girişi ertelenebilir.

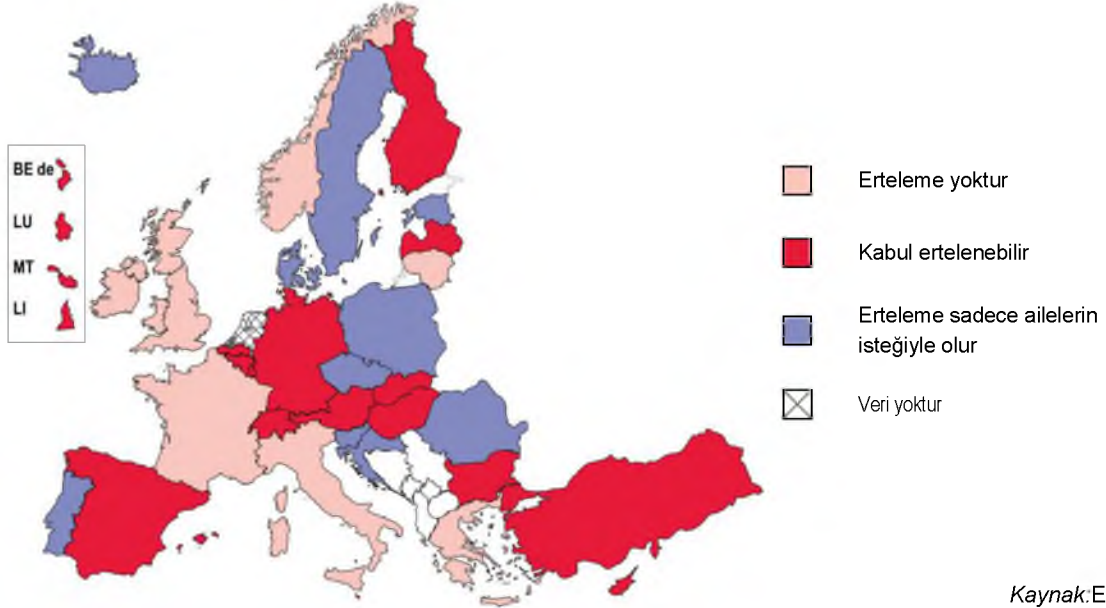
Yaklaşık 20 eğitim sisteminde, **resmi yaş** ilköğretimin ilk yılına başlangıçta tek koşuldur. Bazı durumlarda (örn. İrlanda, Yunanistan , Fransa İtalya , Litvanya , Birleşik Krallık ve Norveç) ertelemeye izin verilmez. Resmi başlangıç yaşında olmanın tek koşul olduğu diğer bazı ülkelerde (örn. Danimarka, Hırvatistan, Polonya , Portekiz , Romanya, Slovenya , İsveç ve İzlanda), erteleme sadece çocuklarının ilköğretime başlamaya hazır olmadığını düşünen ailelerin izni üzerine söz konusu olabilir. Bazı ülkelerde (örn. İspanya ve Finlandiya), erteleme mümkündür ama bazı istisnai durumlarda.

Şekil F6: Merkezi yönerge belgelerinde tavsiye edildiği gibi ilköğretimin ilk yılındaki düzenlemeler ve kriterler (ISCED 1), 2012/13

Şekil F6a: Okula başlama kriterleri

Şekil F6b: Okula başlamanın ertelenmesi

Acıklayıcı not

Şekil sağlık nedeniyle ilköğretime başlamanın ertelenmesini göz önünde bulundurmamıştır.

Ülkeve özäü not

Çek Cumhuriyeti : Olgunluk değerlendirmesi yönerge belgelerinde belirtilmese de, genelde ilkokullar tarafından organize edilir. Daha detaylı testler aileler erteleme isterse yapılır.

Sıklıkla uygulanan diğer kriterler çocuğun belli bir gelişim seviyesine gelmiş olmasını baz alarak **okula hazır olduğunu** varsayar. Bu demektir ki çocuk ilköğretimin gereklilikleriyle başa çıkacak duygusal, zihinsel, psikolojik ve fiziksel olgunluğa erişmiştir. Çalışma ve öğrenme alışkanlıklarıyla bazı temel bilişsel becerileri de edinmiş olması beklenir. Okul için hazır bulunuşluk Bulgaristan , Almanya, Kıbrıs, Macaristan , Lihtenştayn ve İsviçre gibi bazı ülkelerde ilkokula giriş için uygulanan bir kriterdir. Bazı durumlarda, bu kriter belli durumlarda uygulanır. Örneğin , Belçika'da (Almanca konuşan Topluluğu), sadece okul öncesi kurumlara gitmemiş olan çocuklar değerlendirilir, Estonya'da ise çocuğun gelişimi aileler bir yıllık erteleme talep ederlerse göz önünde bulundurulur.

Belçika (Flaman Topluluğu), Bulgaristan , Almanya ve Avusturya'da çocukların dil becerileri ilköğretime kabul kriterleri arasındadır. Bu ülkelerin ilk ikisinde, çocukların ana dili okulun eğitim diliyle aynı değilse bu beceriler kapsamlı bir şekilde test edilir. Dolayısıyla, Flaman Topluluğu'nda 5 ya da 6 yaşındaki çocukların Flamanca konuşulan okul öncesi eğitimde tatmin edici katılım kaydının olması gereklidir. Eğer bu durum yoksa, çocuğun Flamanca konuşulan ilköğretim kurumuna kabulü için hazır olup olmadığını ya da okul öncesi eğitimde bir sene daha kalmalarına ihtiyacın olup olmadığını görmek için dil testi gereklidir.

İlkokula başlamak için yeteri kadar hazır olmayan ya da gerekli dil becerilerine sahip olmayan çocukların okula ve gerekliliklerine hazırlanması için bir ek yıl daha okul öncesi kurumda kalması sağlanır. Çoğu ülkede gittikleri EÇEB kurumunda kalırlar. Diğer ülkelerde (örn. bazı Alman *Länder*, Avusturya , Slovakya ve Lihtenştayn), okula başlama yaşına gelmiş olan fakat gelişim ve olgunluk gibi diğer kriterleri sağlamayan çocuklar için geçiş ya da hazırlık sınıfları vardır. Bu sınıflar genelde ilkokullara entegre edilmiştir.

ÇOĞU ÜLKEDE AİLELER ÇOCUKLARININ İLKÖĞRETİME BAŞLAMASININ ERTELENMESİNDE KARAR VERİCİDİR

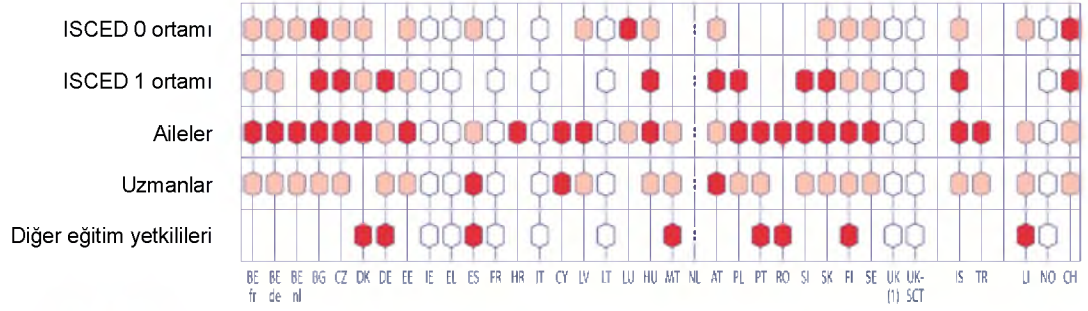
Zorunlu okul çağına gelmiş olan çocukların ilköğretime başlamasının ertelenmesi kararı sadece bazı kriterlerle ilgili süreçlerle değil (bkz. Şekil F6) ayrıca farklı tarafların yer aldığı karmaşık bir değerlendirme ve karar verme prosedürüyle ele alınır. Taraflar normalde EÇEB kurumları, ilköğretim kurumları, aileler , psikoloji uzmanları ve/ya rehberler ile diğer eğitim yetkilileridir. Bu süreçteki rolleri danışman ya da karar vericidir.

Çoğu durumda, çocukların ilköğretime başlamasında aileler karar verici rol oynar. Bazense eğitim kurumu ya da uzmanı çocuğun okula başlamasının ertelenmesini önerir; fakat ailelerin rızası alınmadan karar verilemez. Erteleme talebi bazen ailelerden gelir (bkz. Şekil F6). Bu durumlarda, talebin kabul ya da reddine dair spesifik bir prosedür izlenmelidir. Nihai karar ise genelde kurumlardan biri ya da bir uzman tarafından alınır.

Bazı ülkelerde (Almanya, İspanya , Lüksemburg , Malta, Avusturya , Lihtenştayn ve İsviçre), aileler okula başlamada karar verirken sadece danışman rolü üstlenir. Bazı Alman *Länder* ve İsveç kantonlarında, çocuğun okula başlamasına karar vermeden sorumlu kurum okuldur; Lüksemburg'da ise çocuğun ilköğretim seviyesine hazır olup olmadığına EÇEB ortamları karar verir. Ancak bazı durumlarda (örn. Lihtenştayn), aileler diğer taraflarca alınan kararlara itiraz edebilir.

Genelde, karar verme sürecinde EÇEB ortamları ve uzmanlarının rolü danışmanlıktır. Bu da demektir ki çocuğun ilköğretime başlamasına ilişkin erteleme önerebilir ya da bu konuda diğer taraflara tavsiyelerde bulunur ancak nihai karar verme yetkisine sahip değildir. Örneğin, Belçika'da , EÇEB ortamları psiko-medikal-sosyal merkezlerle yakın işbirliği içindedir ve çocuğun okula hazır olup olmadığına karar vermek için çocuğun gelişimini değerlendirmelerini isteyebilirler.

Şekil F7: İlköğretime başlamayı geciktirecek kararlara katılan taraflar (ISCED 1), 2012/13

■ Karar verici rolü ■ Danışman rolü □ Ertelemeye izin verilmez

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENGWLS/NIR

Ülke özgeçmiş not

Lihtenştayn : Tarafların çocuğun okula başlamasına dair karar verme gücü çocuğun resmi okul çağına erişip erişmediğine bağlıdır.

ÖĞRETİM SÜREÇLERİ

ÖĞRETİM SÜREÇLERİ

KISIM III - ORTAKLIKLAR VE AİLELERE DESTEK

BİLGİLENDİRME OTURUMLARI VE İKİLİ GÖRÜŞMELER YAYGINDIR FAKAT AİLE PROGRAMLARI HALEN AZDIR

EÇEB personeli ve aileler arasındaki işbirliği çocukların ilerleme ve gelişimi için oldukça faydalıdır (EACEA/Eurydice, 2009). Eğitim sağlayıcılarının ailelere ilişkin görevlerinden biri de diyalog başlatmak, bilgi paylaşmak ve ailelerin çocuklarının eğitiminde rol almasını ve bunun önemini anlamalarını sağlamaktır. Bu, özellikle de gelişim ve öğrenmelerinde spesifik destek gerektiren ek ihtiyaçları olan çocuklar için söz konusudur (bkz. Şekil G1).

Çoğu Avrupa ülkesi ailelerle ortaklıkların önemini yönerge belgelerinde vurgular ve ortamların planlanmasında spesifik tedbirlere yer vermesini teşvik eder. Ayrıca, çoğu ülke ortamların ailelere sağlayacağı destek türleri konusunda da tavsiyelerde bulunur. Evde öğrenme rehberliği de içeren bilgilendirme oturumları ve ikili veli-öğretmen görüşmeleri en yaygın biçimdir. Veli programları, aileler için spesifik kurslar veya ev ziyaretleri nadiren organize edilir.

Ailelerle ortaklıkların güçlendirilmesine ilişkin tedbirlerin olduğu yerlerde, bunlar genelde hem küçük hem de büyük çocuklar için teşvik edilir. Bulgaristan , Slovakya ve İsviçre gibi ayrı EÇEB sistemi olan bazı ülkelerde, bu tür tedbirler sadece büyük çocuklar için ortamlarda alınır . Merkezi tavsiyelerin olmadığı yerlerde, yerel yetkililer ve/ya EÇEB hizmetleri ailelerle işbirliği ve ailelere destek sağlama konusunda kendi yollarını izlemeye serbesttir.

Aileler ve ortamlar arasındaki en yaygın işbirliği biçimi bilgilendirme oturumları ve ikili veli-öğretmen toplantılarıdır, bunlar da ailelerle EÇEB uygulayıcıları arasındaki düzenli diyalogların temelini oluşturur.

Aileler çocuklarının ilerlemesi ve gelişimi ile ilgili bilgi alırlar, aynı zamanda da çocuklarının eğitimine ilişkin öneriler alırlar.

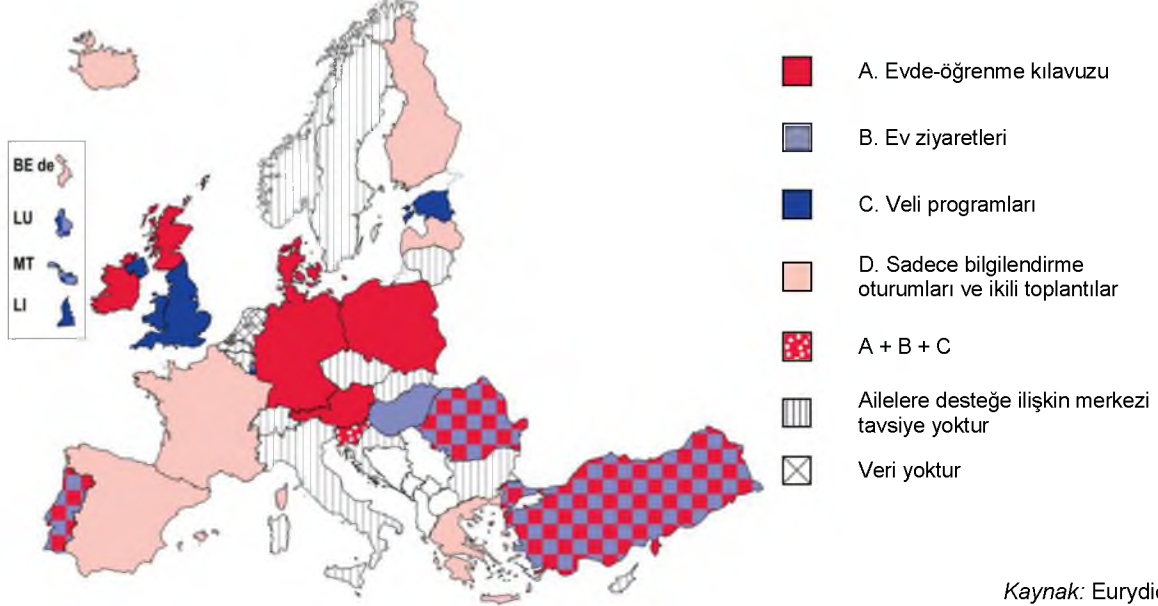
Çoğu ülkede bilgi ve öneri vermek için toplantılar sistematik olarak tavsiye edilir. Bazılarında ise, merkezi yönerge belgelerinde ailelere verilecek tek destek biçimi olarak belirtilir. Bu durum Belçika (Almanya konuşan Topluluğu), İspanya , Yunanistan , Fransa , Letonya , Finlandiya ve İzlanda'da küçük ve büyük çocuklar (ya da üniter ortamları) için geçerlidir; Lüksemburg , Macaristan ve İsviçre ise bu tür toplantılar sadece büyük çocuklar için ortamlara yönelik tavsiye edilir. Ailelere sağlanacak destek biçimlerine dair spesifik tavsiyeleri olmayan ülkelerde, personel ve aileler arasında enformel toplantılar yaygındır.

Evde-öğrenme kılavuzunun temel amacı çocuklarının evde öğrenmesini teşvik etmek için gerekli araçları, oyun öğrenme faaliyetlerine yönelik önerileri de kapsayacak şekilde ailelere sağlamaktır. Bu tür destekler merkezi olarak bir düzine ülkede tavsiye edilir.

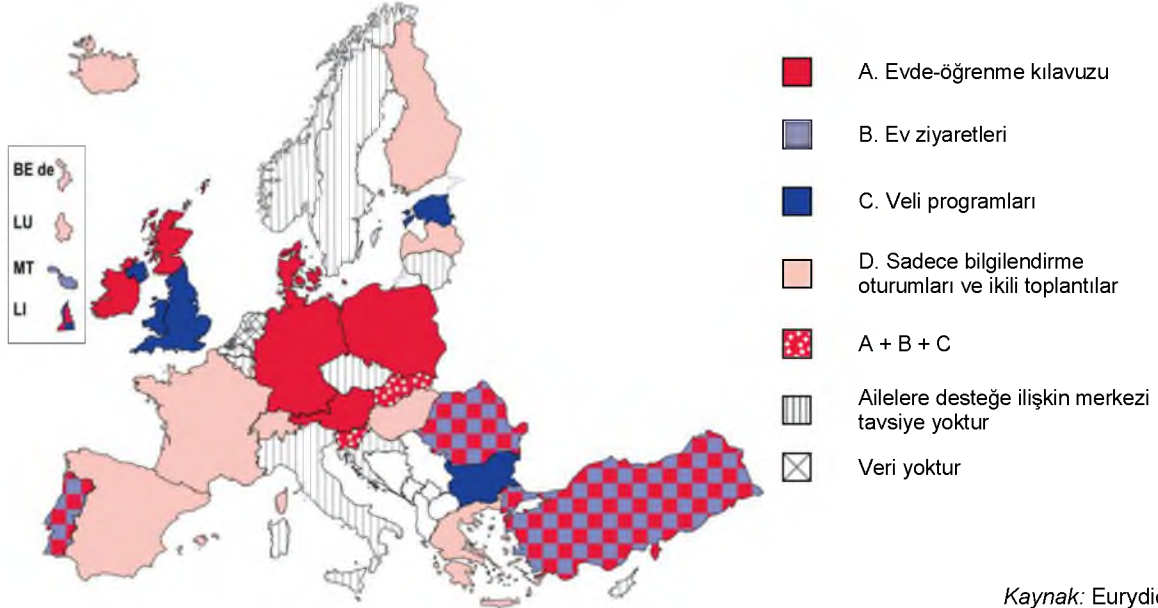
EÇEB İrlanda müfredat çerçevesi sadece EÇEB uygulayıcılarına değil ailelere de bilgi sunar. Bu bilgi ailelerin planlarına yardımcı olmayı ve çocuklarının zorlu ve eğlenceli öğrenme deneyimleri ile yeterli ve güveni yüksek olarak gelişmelerini sağlamayı hedefler.

Şekil F8: Merkezi yönerge belgelerinde tavsiye edildiği gibi merkez tabanlı EÇEB ortamlarındaki ailelere destek sağlanması, 2012/13

Şekil F8a: Okula başlama kriterleri

Figure F8b: Okula başlamanın ertelenmesi

Acıklavıcı not

'Evde öğrenme', 'ev ziyaretleri', ve 'veli programları' tanımları için bkz. Sözlük.

'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları.

Ülkeye özgü notlar

Yunanistan : Özel ortamlara yönelik spesifik tavsiyeler yoktur .

Lüksemburg : Küçük çocuklar için veli programları ve ev ziyaretleri sadece *service d'éducation et d'accueil pour les enfants non scolarisés* tarafından sağlanır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Verilen bilgi sadece gündüz kreşleri/çocuk merkezlerini ifade eder; diğer tür ortamlarda ailelere destek için tavsiyeler yoktur.

Lihtenştayn : Veli programları ve kursları büyük çocuklar için tüm ortamlarda önerilir. Evde öğrenme kılavuzu ise sadece *Kindergartens* sağlanır.

Veli programlarının evde öğrenme kılavuzundakine benzer amaçları vardır. Bu iki tür destek arasındaki temel ayırım organizasyondur: veli programlarında aileler çocuklarının eğitim ve gelişim konularına ilişkin formal kurslara katılır.

Estonya'da , örneğin, Çocuklar ve Aileler Stratejisi ve ilgili gelişim planı çerçevesinde, veli programları çocuk sağlığı ve gelişimi, EÇEB ortamlarında zorbalık, çocuklar ve ailelerinin hakları konularını kapsayacak şekilde 2012'den beri yürürlüktedir. Bazı eğitim kursları EÇEB ortamlarında düzenlenir.

Bazı ülkeler/bölgeler veli programlarını bölgesel seviyede başlatmıştır ve/ya yerel girişimler uygulanmaktadır (örn. İspanya , Slovenya ve Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda)). Bunlar bölgesel hükümet, belediyeler veya diğer yerel birimler ya da veli demekleri tarafından finanse edilir, fakat normal EÇEB faaliyetleri ve danışmanlık hizmetlerinin bir parçası olarak da ele alınabilir.

Macaristan'da , örneğin, *Pedagojik Entegrasyon Programında* yer alan ortamlar (bkz. Şekil G2) veli programlarına bütçe ayırabilirler.

Slovenya'da , EÇEB hizmetleri 'aileler için okullar' (*Šola za starše*) organize eder ve EÇEB'deki çocukları için aile içi şiddet ve okuma yazma gibi konularda kurslar düzenler.

Bazı ülkeler/bölgelerde veli programları İrlanda ve Birleşik Krallık'ta olduğu gibi (Galler ve Kuzey İrlanda) en hassas grupları hedefler (bkz. Şekil G2). Örneğin , bazı ülkeler özellikle hedeflenen dezavantajlı aileler veya öğrenme zorluğu çeken çocukların konuşma ve/ya okuma becerilerine odaklanan programlar yürütür.

Malta'da, dil becerileri yavaş gelişen çocukların ailelerine çocuklarının dil becerilerini günlük rutinler ve faaliyetlerle nasıl geliştirebileceklerine dair kurslar düzenler.

EÇEB personeliyle (öğretmenler veya uzmanlar) ev ziyaretleri Lüksemburg, Macaristan, Malta, Portekiz, Romanya, Slovenya , Slovakya ve Türkiye'de tavsiye edilir. Bu ziyaretler genelde dezavantajlı aileleri desteklemeyi amaçlar, fakat bunlar ayrıca öğrenme güçlüğü çeken çocukların aileleri için de mevcuttur. Bu tür ziyaretlerin amacı iki yönlüdür: bir taraftan personel ailelere tavsiyelerde bulunur, diğer taraftan da personel çocuğun aile ortamı hakkında bilgi sahibi olur ve böylece çocukların ihtiyaçlarını daha iyi anlayabilirler.

Romanya'da, ev ziyaretleri çocuğun yeni EÇEB ortamına adapte olmada ve/ya personel veya diğer çocuklarla iletişimde güçlük çektiği durumlarda yapılabilir.

Slovenya ve Slovakya'da , ev ziyaretleri Roma topluluğu ile bağlar kurmak ve EÇEB hizmetlerini kullanmanın önemini vurgulamak amacıyla Roma ailelerine düzenlenir.

EÇEB ortamlarının tek destek sağlayıcısı olmadığını belirtmek gereklidir.

Bazı **Alman Länder**, aile merkezleri diye adlandırılan yerler (*Familienzentren* or *Eltern-Kind-Zentren*) EÇEB'in yanı sıra örneğin velilere yönelik programlar ve ailelere danışmanlık gibi diğer aile-odaklı hizmetleri sunar.

Avusturya'da , farklı birimler (çoğu sivil toplum kuruluşu) aileler için merkezi olarak finanse edilen eğitim projeleri yürütür.

Birleşik Krallık (**İskoçya**), 2012'de başlatılan Ulusal Veli Stratejisi kapsamında çocuklarının EÇEB hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığına bakılmaksızın tüm aileler, veli kulüpleri ve kurslarıyla desteklerden faydalanır ve oyunla gelişimi desteklemek için kitap, oyuncak ve web tabanlı kaynaklara erişimleri sağlanır.

Son olarak da, bu konu gittikçe önem kazanmaktadır, bazı ülkeler (örn. Almanya, Letonya, Macaristan, Avusturya, Romanya ve Slovenya) EÇEB personeli için başlangıç eğitimi ve/ya sürekli mesleki gelişim (SMG) ailelerle işbirliği ve onlara destek konularına özel olarak odaklanılır.

EÇEB'de **ev tabanlı hizmetin** önemli rol oynadığı yerlerde (bkz. Şekil B2), bazı ülkeler/bölgeler çocukları ev tabanlı hizmetten yararlanan ailelere merkez tabanlı ortamlarda olanlara tanınan aynı destek türlerinin sağlanmasını tavsiye eder. Bu durum, örneğin, Belçika (Almanca konuşan Topluluğu), Danimarka , Fransa , Portekiz ve Birleşik Krallık'ta (İskoçya) görülür. Belçika (Flaman Topluluğu), Slovenya , Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) ve İsviçre gibi diğer

ülkeler/bölgelerin ev tabanlı ortamlarda uygulayıcılarca ailelere sunulacak destek türlerine dair spesifik tavsiyeler yoktur.

AİLELER EÇEB ORTAMLARINDA DAHA ÇOK BÜYÜK ÇOCUKLARIN YÖNETİŞİMİYLE İLGİLENİRLER

EÇEB sağlayıcıları, aileler ve geniş çaplı topluluk arasındaki etkili ortaklık çocukların öğrenmesine çeşitli yollardan fayda sağlar. Ailelerin desteği özellikle faydalıdır. Çocuklara öğrenmelerinde destek olup personelin çocukların ihtiyaçlarını daha iyi anlamalarına yardım eder. Toplumdan gelen uzmanlık bilgisi ortamların etkililiğini geliştirmeye, kaynakların daha iyi kullanımına ve müfredat dışı faaliyetlerin yapılmasına yardımcı olabilir. Bu nedenlerle, çoğu ülke EÇEB uygulayıcılarının çocukların gelişimi, öğrenmesi ve genel refahını desteklemek için paydaşlarla daha yakından çalışmalarını teşvik eder.

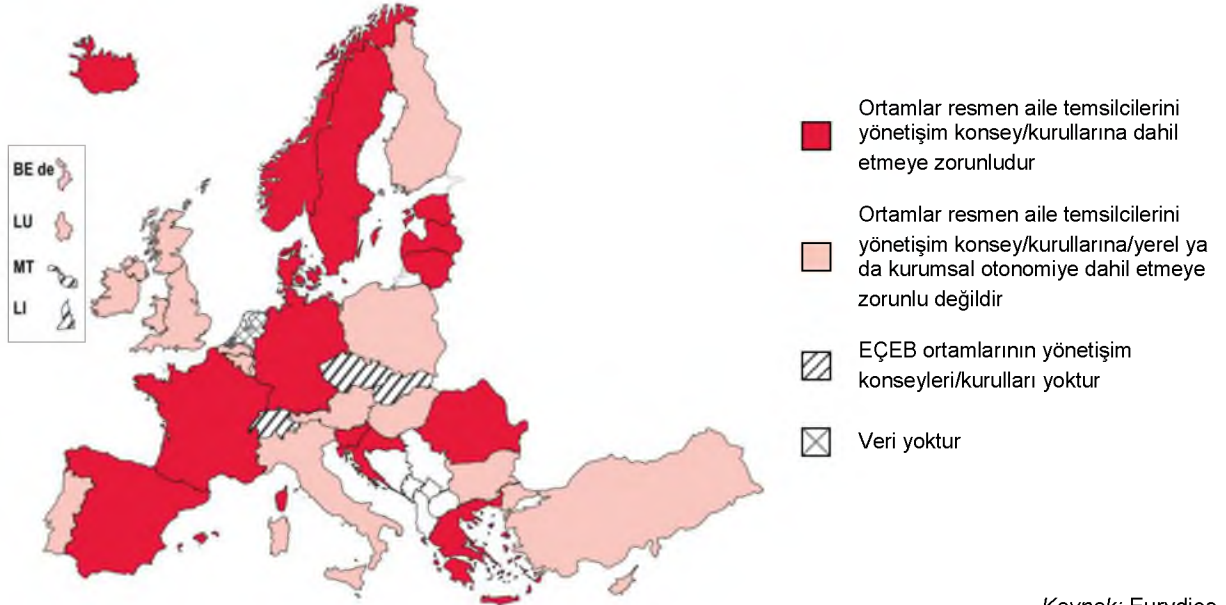
Aileleri ve geniş çapta toplumu dahil etmenin yollarından biri de temsilcileri kurumun yönetişimine katmaktır. Çoğu ülkede , yönetişim normalde bir konsey ya da kurulca uygulanır. Bunlar da normalde personel, aileler ve toplumdan (örn. yerel yetkililer ve derneklerin üyeleri) seçilen üyelerden oluşur. Veli ve toplum temsilcilerinin yönetişim birimlerine ilişkin rolleri ülkeler arasında değişir (bkz. Şekil F10).

Şekil F9 Avrupa aileleri küçük çocuklardan ziyade büyük çocuklar için olan ortamlardaki yönetişimle ilgilenirler. Aslında, çoğu Avrupa ülkesi büyük çocuklar için ortamların aileleri yönetişim kurulları/konseylarına dahil etmesini şart koşar, ancak yarısından daha azı küçük çocuklar için bu şartı yerine getirir. Ayrıca, daha çok ülke veli temsili EÇEB ortamlarının yönetişim birimlerinde toplum temsiliinden daha fazla şart koşturmaktadır. Toplum temsili gerektiğinde, daha çok büyük çocuklar için ortamlarda yaygındır.

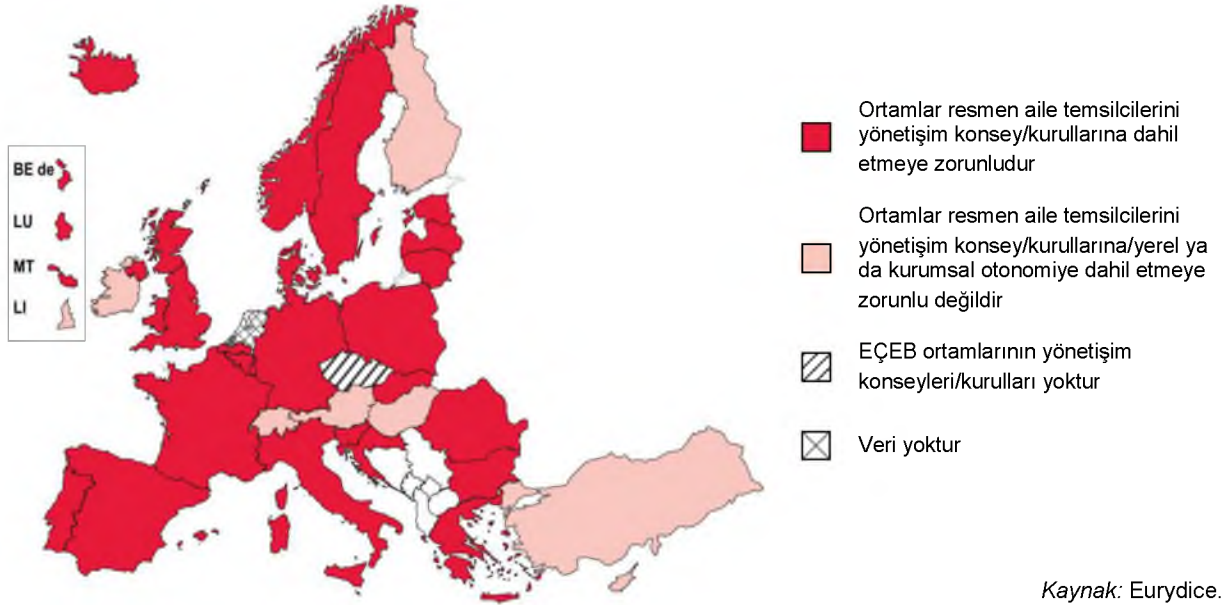
Merkezi belgelerin EÇEB kurumlarını aileleri yönetişim konseyleri/kurullarına katmayı mecbur kılmadığı durumlarda, ailelerin yönetişime nasıl katılacağı yerel olarak karar verilir. Bu da, örneğin Finlandiya'da görülür. Ayrıca , çoğu ülkede aileler diğer yollarla, örneğin veli dernekleri kurarak, katılımı serbesttir. Dolayısıyla, Birleşik Krallık'ta (İskoçya) EÇEB'in olduğu okullarda aileler Veli Öğretmen Derneğinde yer alabilir ve örneğin okul politikaları hakkında yorum yapabilir ya da kaynak yaratma faaliyetleri organize edebilirler. Veli derneklerinin etkisi özellikle yönetişim konseyi/kurullarının olmadığı ülkelerde önemlidir (örn. Çek Cumhuriyeti'nde *mateřské školy*). Son olarak da, bazı ülkelerde, yerel müfredat ailelerin nasıl dahil edileceğini belirtir. Örneğin, müfredat veya öğretim faaliyetleri geliştirirken katılımları istenebilir. Bu da, örneğin, Belçika (Fransız Topluluğu) ve Portekiz'de küçük çocuklar için ortamlarda görülür.

Şekil F9: Merkez tabanlı EÇEB ortamlarının yönetiminde aile ve toplum katılımı, 2012/13

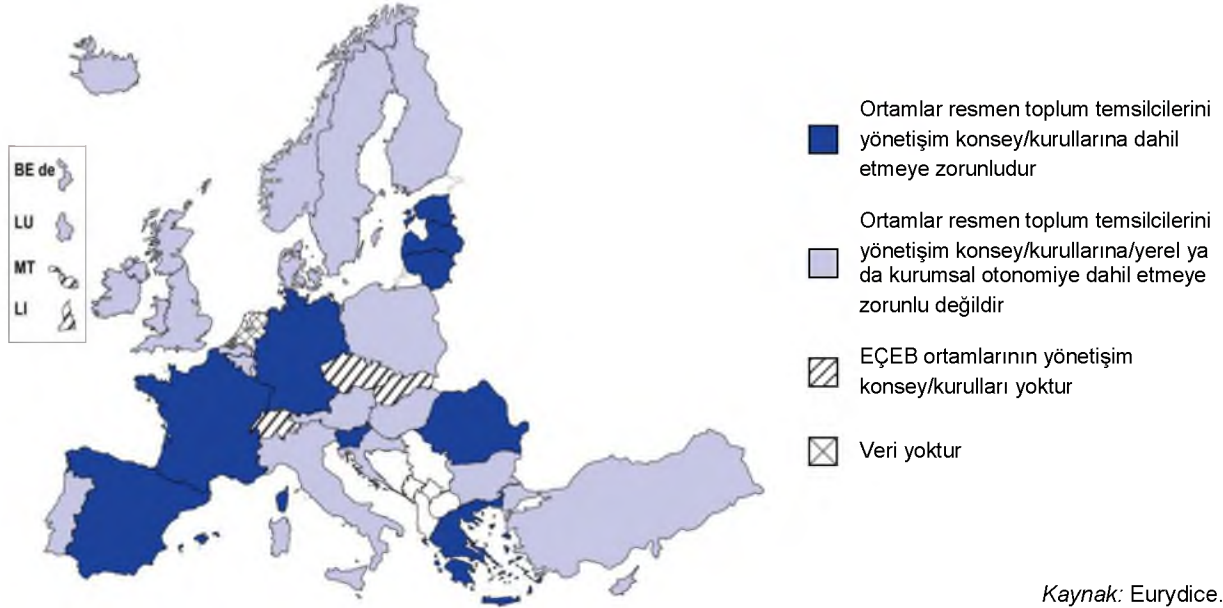
Şekil F9a: Veli katılımı: küçük çocuklar

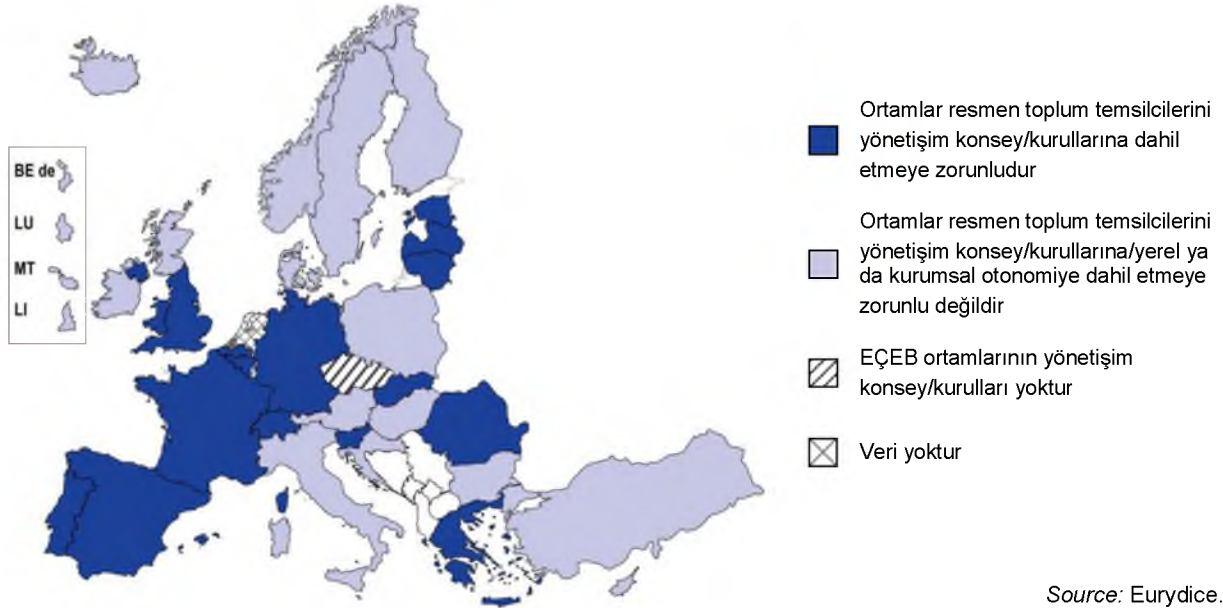
Şekil F9b: Veli katılımı: büyük çocuklar

Şekil F9c: Toplum katılımı: küçük çocuklar

Şekil F9d: Toplum katılımı: büyük çocuklar

Explanatory note

'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları.

Ülkelere özgü notlar

Almanya: Toplum temsilcileri EÇEB yönetimine belediye ya da bölge seviyesinde katılır. Yerel Çocuk ve Gençlik Sosyal Yardımlaşma Kurulları, Yerel Gençlik Sosyal Dayanışma Büroları ile çalışırlar ve danışman rolleri vardır.

Yunanistan : *Nipiagogeio*'ye giden çocukların aileleri belediye seviyesinde okuldaki komitelere katılırlar.

Kıbrıs: Şekildeki bilgi sadece anaokulu (*nipiagogeio*) ve okul öncesi sınıfları (*prodimitiki*) kapsar. Aileler ve toplum temsilcileri toplum kreşlerinde (*vrefopaidokomikos stathmos*) konsey/kurul üyesi olabilir.

Toplum temsilcilerinin bir kurumun yönetim biriminin zorunlu üyeleri olmadığında, EÇEB ortamları toplumla bağlar kurmaya teşvik edilir. Örneğin, Birleşik Krallık'ta (İskoçya) ortamlar; toplum üyelerine bilgiyi erişilebilir kılmalı; toplum kaynaklarını etkili kullanmalı; ve çocukların geniş çapta toplumda yer almaları için olanaklar sağlamalıdır. Ayrıca , ortamlar diğer kurumlar ve sosyal ortaklarla yerel seviyede işbirliği yapıp ağ kurmaya teşvik edilir (örn. Malta, Polonya ve Finlandiya). Birleşik Krallık'ta

(İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), bu tür işbirliği okul öncesi ortamlarının teftişi çerçevesinde şart koşulan değerlendirme kriterlerinden biridir.

AİLELER VE TOPLUM TEMSİLCİLERİ GENELDE ORTAMLARDAKİ GÜNLÜK HAYATA DAİR KURALLARLA İLGİLİ SÖZ SAHİBİDİR

Aileler ve toplum temsilcilerinin EÇEB ortamındaki hayata dahil olmasının yollarından biri de yönetişimde yer almalarını sağlamaktır (bkz. Şekil F9). Genelde, aileler bu süreçlerde toplum temsilcilerinden daha fazla yer alır ve her ikisi de büyük çocuklar için ortamların yönetişimine daha fazla katılır.

Ailelerin EÇEB kurumlarının konsey/kurullarında temsil edildiği yerlerde, dahil oldukları alanlar ülkeler arasında farklılık gösterir. Aileler ve toplum temsilcilerinin ilgilendiği en yaygın alan yemek, uyku ve oyun saatleri ile davranış ve disiplin konuları gibi günlük rutinle ilgili konulardır.

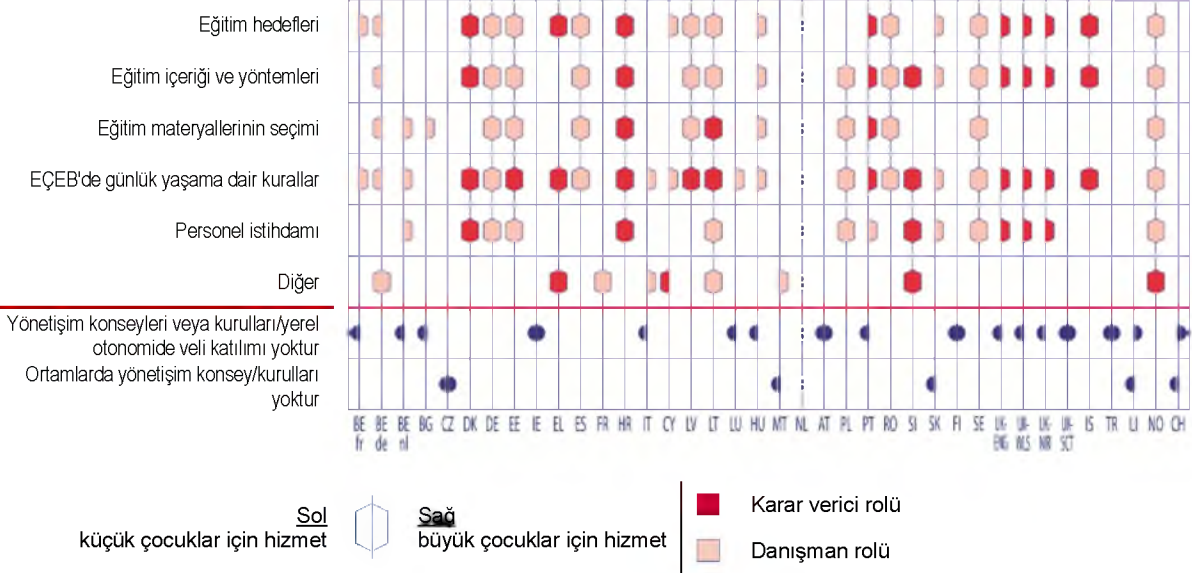
Aileler ve toplum temsilcileri eğitim içeriği, öğretim yöntemleri ve amaçlar ile eğitim materyallerinin seçimiyle daha az ilgilendirilir. Örneğin, İspanya'da, aileler çocuklarının okul öncesi okullarda din derslerine katılıp katılmamasına dair görüş bildirmek için davet edilirler . Aileler ve toplum temsilcilerinin en az ilgilendiği alan personel istihdamıdır.

Şekil F10'da açıkça belirtilen alanlara ek olarak, aileler ve/ya toplum temsilcilerinin ortamlardaki diğer konulara dair söz hakkı vardır. Bütçe ve finans (örn. Almanya, İtalya , Yunanistan , Kıbrıs, Litvanya, Slovenya ve Norveç), ücretler (örn. Norveç), çevre ve tesisler (örn. Belçika (Almanca konuşan Topluluğu) ve Malta) ile okul zamanının organizasyonu (örn. Fransa) gibi konularda etkileri olabilir.

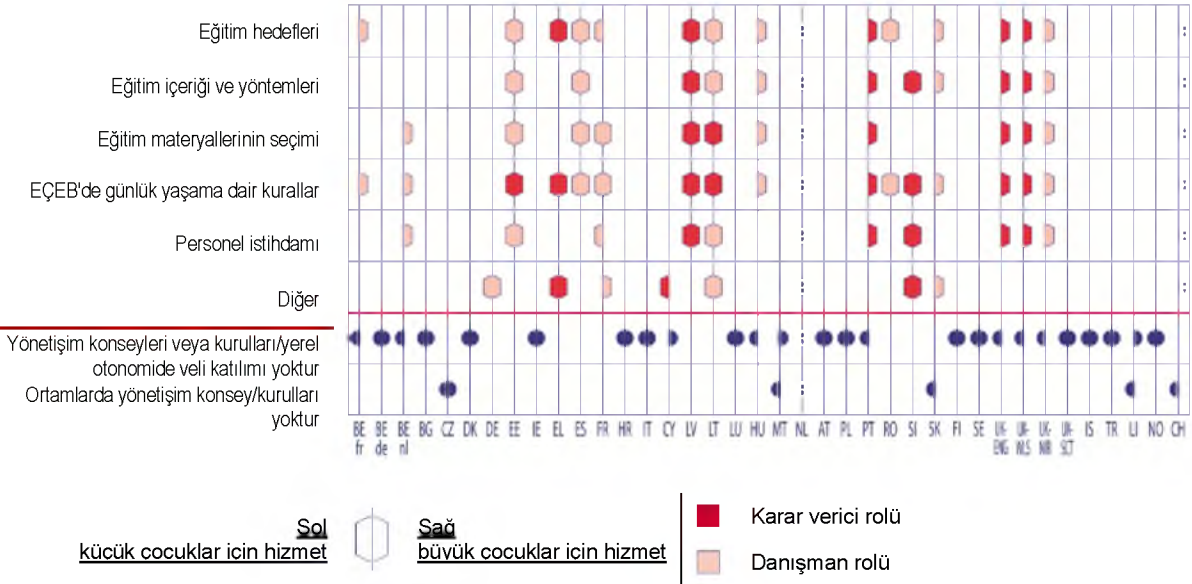
Bu konuları ele alırken, aileler ve toplum temsilcileri danışman ya da karar verici rolü oynayabilir. Her iki grup da en yaygın olarak danışmanlık rolünü üstlenir. Ancak, bazı ülkelerde aileler tüm alanlarda karar vermeye katılmayı severler, bu durum Danimarka , Yunanistan , Hırvatistan , Slovenya ve Birleşik Krallık'ta görülür (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda). Yunanistan , Letonya , Portekiz , Slovenya ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere ve Galler) toplum temsilcilerinin Şekil F10'da listelenen tüm konularda karar verme hakkı vardır.

Şekil F10: Merkez tabanlı EÇEB ortamlarının konsey/kurullarının aileler ve toplum temsilcileri tarafından idare edilmesi, 2012/13

Şekil F10a: Aileler

Şekil F10b: Toplum

Kaynak: Eurydice.

Acıklavıcı not

'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları.

Ülkeve özgü notlar

Yunanistan : Bilgi *vrefonipiakos stathmos* ve *paidikos stathmos* kapsar. *Nipiagogeio*'ya katılan çocukların aileleri belediye seviyesinde düzenlenen okul komitelerinde yer alır ve ortamların işletim maliyetlerinde karar sahibi olur.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Büyük çocuklara ilişkin bilgi sadece ilkokullar/akademilerdeki kreşler ve başlangıç sınıflarının olduğu okullarla ilgilidir.

Almanya ve Kıbrıs: bkz. Şekil F9.

DEZAVANTAJLI ÇOCUKLAR İÇİN DESTEK TEDBİRLERİ

Dezavantajlı çocuklar genelde eğitimde düşük başarılı olma riski altındadır ve tam potansiyellerine erişebilmeleri için ek desteğe ihtiyaç duyabilirler. Erken çocukluk eğitim ve bakımına (EÇEB) küçük yaşlardan itibaren katılım bu tür özellikleri olan çocukların eğitimde başarısının artmasında etkilidir ve sosyal olarak dışlanma riskini de azaltır. Bu aşamadaki eğitimin zorluklarından birisi sosyo-ekonomik, kültürel ve/ya dilsel özelliklerine bakılmaksızın tüm çocuklara eşit erişim ve eşit fırsat temin etmektir. Bu ve benzeri nedenlerden dolayı EÇEB'in erişilebilirliği ve kalitesini geliştirmek Avrupa eğitim politika gündeminde yer alır ⁽¹⁰⁾.

Önceki bölümler Avrupa'da yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altında olan çocuk sayısına dair verileri sundu (bkz. Bölüm A) ve EÇEB'e giriş, finansman, öğretim ve öğrenme ile ilgili genel düzenlemeleri inceledi. Bu rapor Avrupa ülkelerinde dezavantajlı özellikleri olan çocukların EÇEB'e katılımının garantilenmesi ve bu şekilde okul ile ileriki yaşamlarındaki başarının temelini atılmasına dair alınan spesifik tedbirleri inceler.

Bu bölüm öncelikle potansiyel olarak ek ihtiyaçları olan çocukları belirlemek için kullanılan yaklaşım ve kriterleri ele alır. Özellikle de hedef grup yaklaşımı kullanan ya da bireylerin ihtiyaçlarına odaklanan ülkelerde. İkinci gösterge merkezi yetkililerce bu çocuklar için dil öğrenme ile öğrenme ve gelişimlerine yönelik hedeflenen destekleri sağlamak için ortaya konan tedbirleri gösterir. Bu gösterge ortamları desteklemeye ilişkin özel personeli, organizasyona ilişkin ya da finansman düzenlemelerini ele alır. Son olarak da, dezavantajlı çocukların belli ihtiyaçlarını karşılamak üzere EÇEB personeline yardım için spesifik eğitim hizmetini inceler.

ÇOĞU ÜLKEDE DEZAVANTAJLI GRUPLAR SOSYO-EKONOMİK, DİLSEL VE/YA KÜLTÜREL KRİTERLERE GÖRE TANIMLANIR

İstisnasız tüm Avrupa ülkeleri ek eğitim ve/ya gelişim ihtiyaçları olan çocuklara destek tedbirlerini benimsemiştir. Bu çocukları tanımlamada iki temel yaklaşım vardır: kriterlere uyan spesifik gruplar hedeflenebilir; veya spesifik ihtiyaçların değerlendirildiği ve duruma göre belirlendiği bireysel bir yaklaşım izlenebilir. Çoğu ülke /bölge hedef grup yaklaşımını izler, bireysel yaklaşım ise sadece altı eğitim sisteminde uygulanır (İtalya , Lüksemburg , Malta, Avusturya , Birleşik Krallık (İskoçya) ve İzlanda). Ancak, yaklaşık bir düzine Avrupa eğitim sistemi bu iki yaklaşımın birleşimini kullanır.

Hedef grubun benimsendiği yerlerde, çeşitli kriterler eğitimlerinde ek destek ihtiyacı olabilecek çocuk gruplarını belirlemede kullanılır. Göz önünde bulundurulmuş temel kriterler kültürel ve/ya dilseldir. Sosyo-ekonomik ve coğrafik kriterler de yaygın kullanılır. Bazı ülkeler (Belçika (Flaman Topluluğu), Çek Cumhuriyeti , İspanya , Yunanistan ve Romanya) bu üç kriteri de uygular. Aile statüsü de (örneğin, tek ebeveynli ya da evlatlık olan çocuklar) göz önünde bulundurulabilir ancak bu daha az yaygındır.

Kültürel ve/ya dilsel kriterler çoğu Avrupa ülkesinde uygulanır. Genelde bu genel nüfustan farklı kültürel özellikleri olan ve yeterli dil bilgisi olmayan göçmen ve etnik azınlıklardan olan çocukları ifade eder (örn. Bulgaristan'da Yunan ve Türk azınlıklar; Slovenya'da İtalyan ve Macar azınlıklar vb.). Bazı ülkelerde (örn. Çek Cumhuriyeti , Hırvatistan ve Slovenya), Roma çocukları hedef gruptur, temel hedef EÇEB'e katılımı artırmaktır. Diğer ülkelerde, eğitim sistemlerine entegrasyonlarını kolaylaştırmak amacıyla sığınmacı çocuklar hedeftir (örn. Belçika'da (Flaman Topluluğu) *leuteronderwijs* ve Çek Cumhuriyeti'nde *materšské školy*).

⁽¹⁰⁾ Erken çocukluk eğitim ve bakımına ilişkin konsey kararları: tüm çocuklara yarının dünyasına en iyi şekilde başlangıç sağlamak, OJ C 175, 15.06.2011, p. 8.

Kültürel /dilsel farklılıkları olan çocuklar genelde ek dil eğitimi alırlar. Polonya , Slovenya ve

Finlandiya'da (bkz. Şekil G2) olduğu gibi etnik ve dilsel kimliklerini korumak için desteklenebilirler. Kaç tane küçük çocuğun kültürel ve dilsel farklılığının olduğu ve dolayısıyla ek destek ihtiyacı olduğunu görmek için 0-5 yaşındaki yurtdışında doğmuş ya da yabancı uyruklu çocukların oranını gösteren Şekil A6'ya bakınız.

Sosyo-ekonomik kriterler Avrupa eğitim sistemlerinin yaklaşık yarısında potansiyel ek ihtiyaçları olan çocukları tanımlamak için uygulanır. Çoğu durumda, bunlar gelire (örn. Belçika (Flaman Topluluğu) ve Çek Cumhuriyeti) ya da istihdamla (düşük iş yoğunluğu) ilgilidir. Ancak , kötü barınma koşulları ya da ailelerin eğitim seviyeleri (örn. Slovakya) göz önünde bulundurulabilir. Sosyo- ekonomik olarak dezavantajlı grupları hedeflemenin temel amacı yoksulluğun çocukların eğitim kazanımları üzerindeki etkisini azaltmaktır.

Farklı Avrupa ülkelerinde bu dezavantajlı gruplarda olan çocuk sayısı Şekil A4'da 0-5 yaşında yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altında olanların oranı, ve Şekil A5'te 0-5 yaşında işsiz hanelerin oranı görülebilir. Ancak unutulmamalıdır ki ülkeler hangi sosyo-ekonomik kriterleri değerlendireceğine kendileri karar verir.

Coğrafik kriterler genelde çocukların yoksul eğitim çıktıları ya da sosyal dışlanma riski altında olabileceği ilçe/il ya da bölgelerdeki ekonomik ve sosyal olarak dezavantajlı yerleri ifade eder. Yunanistan , Fransa ve Kıbrıs'ta, 'eğitim öncelikli bölgeler' sosyo-ekonomik ve spesifik eğitim göstergeleri bazında oluşturulmuştur.

Yunanistan'da , 'eğitim öncelikli bölgeler' eğitime düşük katılım, yüksek erken okul terk etme oranı, ve düşük yükseköğrenime devam etme oranı ile ilişkilendirilir.

Norveç'te 2010'dan beri, göçmen çocukların oranının yüksek olduğu bölgeler belirlenmiştir ve haftada 20 saat of ücretsiz bakım verilmektedir ('ücretsiz yoğun zaman'). Bu tür bölgelerinin sınırlarının ayrılmasındaki amaç kapsamı güçlendirmek ve verilen eğitimden tamamiyle faydalanabilmeleri için dezavantajlı çocuklara hedeflenen desteği sağlamaktır (bkz. Şekil G2).

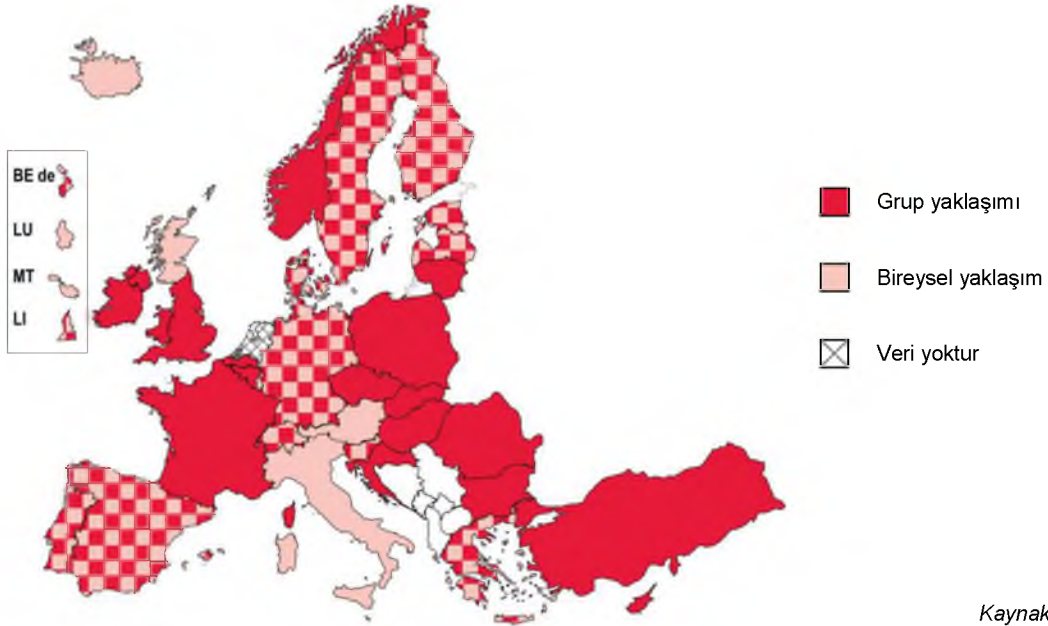
Bireysel yaklaşımın benimsendiği yerlerde, çocukların ihtiyaçlarının değerlendirilmesi genelde üç temel unsura odaklanır. Bunlar da çocuğun genel ilerleme ve gelişimi (örn. İspanya, Lüksemburg, Malta, Avusturya , Finlandiya ve Birleşik Krallık (İskoçya)); göçmen çocuklar ya da etnik azınlıklardan çocuklar söz konusu olduğu durumlarda dil ihtiyaçları (örn. Almanya ve Letonya) ile sosyal ve aile ortamıdır (örn. İspanya'da). Bunlar genelde birbirine bağlıdır ve çocuklara kişiye özel destek sağlamak için birlikte ele alınır.

Diğer profesyoneller çocukların eğitimle ilgili, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarının değerlendirmesinde yer alır ve EÇEB eğitim personel ve ailelerine destek verir (bkz. Şekil E6). EÇEB ortamlarında çalışabilirler (örn. Avusturya ve Slovenya) ya da dış hizmetlerin bir parçası olabilirler (örn. İspanya'da eğitim rehberliği hizmetleri).

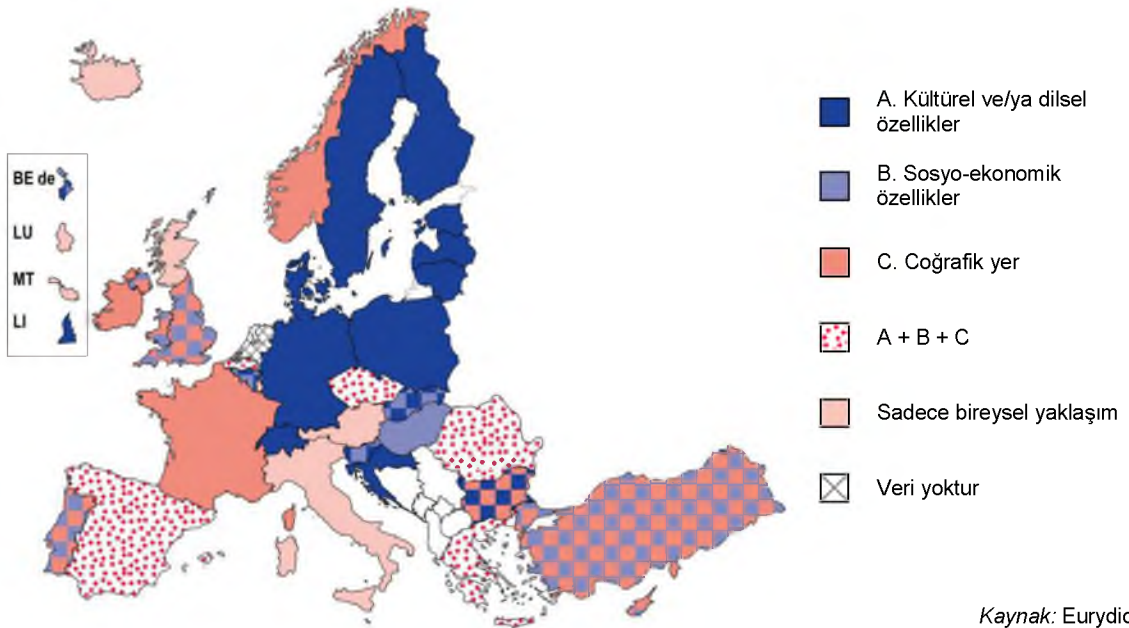
Çocuklara destek, ortamların tesislerinde (örn. Lüksemburg), ya da belli hizmetlerin dış tesislerinde (örn. Danimarka ve Malta) sağlanır. Danimarka'da yerel yetkililer dil değerlendirme testlerini yapar ve dil güçlüğü olan çocuklara gerekirse daha fazla destek sağlar. Malta'da, öğrenme güçlüğü olan çocuklar gerekli müdahale türüne karar vermede kendi değerlendirme prosedürü olan Erken Müdahale Hizmetine yönlendirilir (genelde aileler ya da EÇEB personeli tarafından).

Şekil G1: Ek ihtiyaçları olan çocukları hedefleyen merkezi tedbirler, 2012/13

Şekil G1a. Grup ya da bireysel yaklaşım

Şekil G1b. Grup kriterleri

Acıktayıcı not

'Ek ihtiyaçları olan çocuklar' tanımı için, bkz. Sözlük.

Ülkeve özğü notlar

Belçika (BE nl): Bilgi *kleuteronderwijs* ifade eder.

Çek Cumhuriyeti : Bilgi büyük çocuklar için ortamları ifade eder (*mateřské školy*).

Portekiz : Büyük çocuklar için ortamlarda (*jardim de infância*), sadece bireysel yaklaşım uygulanır.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): 'Küçük' çocuklar için bilgisi 2 yaşındaki dezavantajlı ya da 2 yaşındaki dezavantajlı alanlarda yaşayanlara genişletilmiş yasal hak tanımayı ifade eder.

DİL PROGRAMLARI EK İHTİYAÇLARI OLAN ÇOCUKLAR İÇİN EN YAYGIN DESTEK TEDBİRLERİDİR

Yukarıda da belirtildiği gibi, çoğu Avrupa ülkesi sosyo-ekonomik, dilsel, kültürel ya da coğrafik kriterleri gelişim ve öğrenmesinde ek destek ihtiyacı olan spesifik çocuk gruplarını tanımlamak için kullanırlar (bkz. Şekil G1). Neredeyse tüm bu ülkelerde, programlar ya da diğer tedbirler bu çocuk gruplarına ihtiyaçlarına göre destek sağlamak için merkezi seviyede oluşturulmuştur.

Dezavantajlı çocuklar için ek destek sağlamanın üç temel yolu vardır: çocukların gelişim, öğrenme ve kazanımlarını, özellikle de dil gelişimini destekleyecek spesifik tedbirlerle; ek ya da uzman personelin hizmetiyle; ve/ya özel örgütsel ve/ya finansman düzenlemeleriyle. Bazı durumlara, bir dizi tedbir örneğin, dil gelişimi ve kaynaştırma eğitimi desteklemek üzere kapsamlı programlar altında başlatılmıştır (örn. Çek Cumhuriyeti , Estonya , Kıbrıs, Macaristan ve Slovakya).

Çoğu ülke **dil gelişimini** destekleyecek merkezi tedbirler almıştır, bunlar da üç türdür: göçmen ve etnik azınlık çocuklarına eğitim dilini öğrenmeleri için destek; anadillerini öğrenmelerini pekiştirmek için azınlık ve göçmenlere destek; ve konuşma ve dil güçlüğü çeken çocuklara destek .

Eğitim dili öğrenmek için sağlanan destek çocukların okul hayatında adapt eve entegre olmasına ve geniş kapsamlı müfredata erişimlerine yardımcı olma amacındadır.

Almanya göçmenler veya dezavantajlı alanlardan gelen çocuklara dil desteği sunma konusunda tipik bir örnektir. Bazı farklı girişimler (merkezi ve bölgesel seviyede) çocukların dil becerilerini geliştirmeyi ve onlara eğitim dilinde günlük pratik yapmayı hedefler. Örneğin, ulusal program *Offensive Frühe Chancen*, dezavantajlı ortamlarda çalışan ek personele çocukların dil gelişimini desteklemek için mali yardım sağlar .

Estonya EÇEB ortamlarındaki resmi dili öğrenme desteği verilmesine örnek bir ülkedir . Burada ulusal müfredat, diğer dillerde eğitim ve bakım yapılan ortamlarda Estçe öğretimi sağlar. Devlet bütçesinden ek fonlar bu ortamlara yerel yetkililer aracılığıyla dağıtılır. Materyal ve personel eğitimince desteklenen spesifik bir öğretim yöntemi erken yaşlarda Estçe'nin ikinci dil olarak öğrenilmesini kolaylaştırmak için başlatılmıştır.

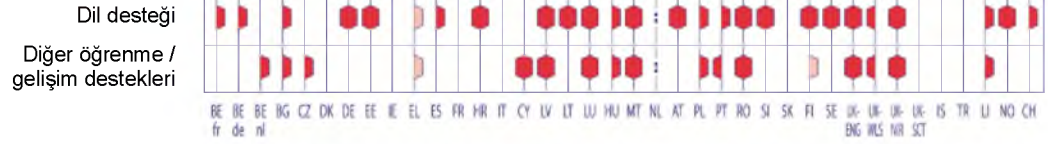
İkinci grup dil tedbirleri göçmen ve azınlıkların kendi anadillerini öğrenmelerini desteklemeye odaklanır. Amaç bu çocuklara kimliklerini korumak ve iki dilli bir ortamda büyüme olanağı sağlamaktır. Bu tür tedbirler Polonya , Slovenya ve Finlandiya'da görülür.

Örneğin, **Slovenya'da** İtalyanca konuşanların oranının yüksek olduğu yerlerde , EÇEB sistemi iki dilin de öğretimini sağlar.

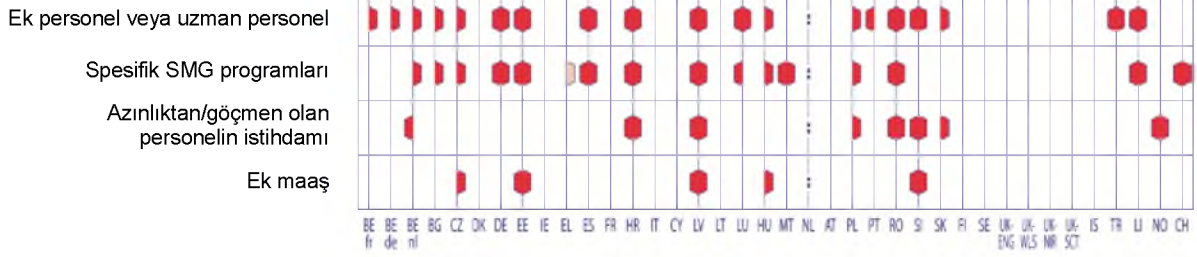
Finlandiya'da, spesifik tedbirlere yerel olarak karar verilir: Finceyi ikinci dil olarak öğrenmeyi destekleme; ailelerle iletişim için tercümanlık hizmetleri; spesifik öğrenme ve öğretim materyalleri; personel için ek eğitim ya da azınlıktan olan personelin istihdamı.

Şekil G2: Merkez tabanlı EÇEB ortamlarında ek ihtiyaçları olan çocukları desteklemek için belli tedbirlere dair merkezi tavsiyeler, 2012/13

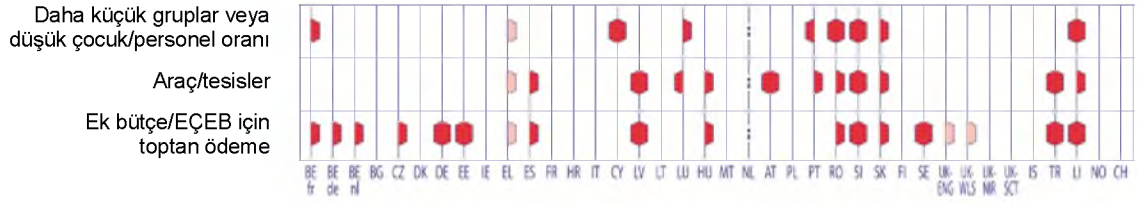
Çocuk gelişimi ve öğrenme

Personel

Organizasyon ve finansman

■ Tüm ortam türleri ■ Bazı ortam türleri

Spesifik merkezi tedbir yoktur

Sol küçük çocuklar için hizmet Sağ büyük çocuklar için hizmet

Kaynak: Eurydice.

Acıklavıcı not

'Ek ihtiyaçları olan çocuklar' tanımı için bkz. Sözlük.

'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları.

Ülkeve özgül notlar

Belçika (BE nl): Azınlık gruplarından personel yerel mahalle çocuk bakımı hizmetlerinde yer alır.

Almanca: Belirtilen tedbirler *Offensive Frühe Chancen* federal programa katılan ortamlar içindir.

Yunanistan : Bilgi sadece okul öncesi okulları (*nipiagogeio*) kapsar.

Slovakya : Ek bütçe sadece EÇEB'in son yılında mümkündür.

Finlandiya: Diğer öğrenme /gelişim desteği sadece okul öncesi eğitimde sağlanır (*Esiopetus/förskole- undervisning*).

Birleşik Krallık (ENG): Büyük çocuklara ilişkin bilgi, kreşler ve kreş sınıfları/başlangıç sınıflarını da kapsayarak sadece okulları ifade eder.

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): 'Küçük' çocuklara ilişkin bilgi 2 yaşındaki dezavantajlılara ya da 2 yaşındaki dezavantajlı alanlarda yaşayanlara yasal hak tanıma olarak genişletilmiştir.

Üçüncü grup dil destek tedbirleri Malta ve Avusturya'da olduğu gibi anadillerinde konuşma ve dil becerilerini geliştirmek için yardım ihtiyacı olan tüm çocuklara yöneliktir.

2009 yılında Avusturya 3-6 yaşındaki çocukların dil gelişimini destekleyen bir çerçeve oluşturmuştur, bu da tüm çocuklar için spesifik tedbirler alınmasına yol açmıştır. Diğer tedbirler ise EÇEB personeli için sürekli mesleki gelişim programlarını (SMG) içerir.

Diğer öğrenme /gelişim destek tedbirleri sosyo-ekonomik dezavantajın etkilerini azaltmaya ve erken yaşlarda eşitlik ve sosyal kaynaşmayı güçlendirmeye odaklıdır. Belli, uzun dönemli hedefler ise akademik çıktıları geliştirmek ve okulu erken bırakmayı önlemektir. Dolayısıyla bazı durumlarda, bu edbirler çocukların bir sonraki eğitim aşamasına geçişe hazır olduğundan emin olmak, veya EÇEB ile ilkokul arasında sürekliliği sağlamak üzere programları içerir (örn. Kıbrıs, Romanya ve Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda)).

Ana hedef grubu dezavantajlı sosyo-ekonomik özellikleri olan çocuklardır. Öğrenme ve başarı tedbirleri ya da programları bazı durumlarda belli bir coğrafik alandaki dezavantajlı çocuklara yöneliktir. Örneğin Yunanistan ve Kıbrıs, 'eğitim öncelikli bölgeler' kapsamında en yoksun bölgelerde ir dizi eğitim tedbiri almıştır. Yunanistan'da bu alanlarda spesifik bir müfredat vardır. Benzer bir şekilde, Birleşik Krallık (Galler ve Kuzey İrlanda) kaliteli bakım sağlayarak mümkün olan en iyi başlangıcı garantilemek amacıyla en dezavantajlı bölgelerde merkezi programlar yürütür. Bazı ülkeler özellikle Roma toplumdaki çocukları hedefler (örn. Çek Cumhuriyeti).

Sosyo-ekonomik dezavantajların etkilerini azaltacak programlar genelde aile destek programlarıyla çocuklara yardım sunar.

Romanya sosyo-ekonomik nedenlerle EÇEB'e katılmayan çocuklara yönelik telafi programı olarak yaz anaokulu programı (en az 45 gün süren) düzenler.

Birleşik Krallık'taki (Kuzey İrlanda) Sure Start (Kesin Başlangıç) projeleri 2-3 yaş için gelişim programını da kapsayan bir dizi hizmet sunar. Sosyal ve duygusal gelişimi artırmayı , iletişim ve dil becerilerini geliştirmeyi ve oyun yoluyla hayal kumayı amaçlar.

Çoğu Avrupa ülkesi EÇEB ortamları için özel **personel** tedbirleri almaktadır, bunlar da ya destek ihtiyacı olan çocuk sayısının normalden çok olması ya da Yunanistan ve Kıbrıs'taki gibi hedeflenen coğrafik alanlarda yürütülmesi durumunda söz konusudur. En yaygın personel tedbirleri ek personel sağlama, uzman işe alma (bkz. Şekil E6) ve belli SMG ortamları için fırsatlar sunmaktır. Ek maaş ödemeleri nadiren yapılır. Ek ihtiyaçları olan çocuklarla ilgilenen ortamlar bazı durumlarda ek personel çalıştırabilirler.

İspanya'da , örneğin, sosyo-ekonomik , kültürel ya da coğrafik eşitsizlikleri azaltma amacıyla EÇEB ortamlarında personel sayısını artırabilir. Genellikle okul yılı başında çocukların yeni ortama uyum sağlamasına yardımcı olmak üzere ek personel alınabilir.

Ek ihtiyaçları olan çocuklara destekleyici bir ortam yaratmak için, EÇEB ortamları bazı ülkelerde fizyolog, konuşma terapisti vb. uzmanları işe alabilir. Diğer ülkelerde, uzmanlar sadece öğrenme güçlüğü çeken çocuk ayısının fazla olması durumunda işe alınır. Örneğin, Lihtenştayn'da telafi eğitiminde (*schulische Heilpädagogik*) uzmanlaşmış ek personel çalıştırılır.

Sekiz eğitim sistemi (Belçika (Flaman Topluluğu - bazı *kinderdagverblijven*), Hırvatistan , Letonya , Polonya (büyük çocuklar), Romanya, Slovenya , Slovakya (büyük çocuklar) ve Norveç) göçmen ya da azınlıktan olan personel istihdam ederler. Bu personel göçmen çocuklara dil desteği sağlamak ve etnik azınlıklardan olanların da EÇEB'e entegre olmalarına yardım etmek için öğretim sürecinde yer alır. Bazı durumlarda, personel bu çocuklarla çalışmak için belli bir eğitim alırlar. Örneğin, Norveç iki dilli asistan çalıştırmak ve çok kültürlü ve iki dilli eğitimde becerilerini geliştirmek için ortamları teşvik edecek girişimlerde bulunmuştur. Hırvatistan ve Slovenya EÇEB'de yer alan Roma çocuklarına destek verecek ve bu ortamlarla Roma toplumu arasında bağlar kuracak Roma asistanlarını eğitecek projeler yürütür. Letonya ve Slovenya'da, iki dilli personel ek maaş ödemesi alır.

Bazı ülkeler ek ihtiyacı olan çocuklarla ilgilenirken, EÇEB ortamlarının **organizasyonu** ile ilgili tedbirler almışlardır. Bunlar genelde az sayıda çocukla ya da düşük çocuk/personel oranı olan küçük gruplarda öğretimi içerir (normal oranlar için bkz. Şekil B6). Ek tesisler ve araçlar ortamlara sağlanabilir.

Örneğin, **Slovenya**'da , etnik azınlıklardan olan çocuklar düşük çocuk/yetişkin oranı olan gruplara yerleştirilir, buna ek olarak merkezi seviye (belediyelerden ziyade) etnik olarak karma alanlarda mülk ve araç yatırımı için fon sağlar.

Avrupa ülkelerinin yaklaşık yarısı EÇEB ortamlarının ek ihtiyaçları olan çocuklara, özellikle de düşük sosyo-ekonomik gruplardan olan ya da sosyal dışlanma riski altındakilere, spesifik destek sunmasını sağlamak için özel **mali** tedbirler almıştır. Bu tedbirler genelde eğer spesifik koşulları karşılıyorsa ya da belli eğitim programları yürütüyorlarsa ortamlara verilen mali destek ya da toptan ödeme şeklindedir. Ancak , bazı durumlarda (örn. Finlandiya ve Norveç), ek finansman doğrudan okullara değil de EÇEB hizmetlerinden sorumlu yerel yetkililere yöneliktir.

Çek Cumhuriyeti'nde , büyük çocuklar için ortamlar (*mateřské školy*) sosyal olarak dezavantajlı çocukların %15'ini kapsıyor, ek personel istihdam ediyor ve bu çocuklara destek için spesifik koşullar yaratıyorlarsa maaş teşvikleriyle mali yardım için uygundur.

Macaristan'da, 3 yaş üstündekiler için ortamlar (*óvoda*) Eğitim Bakanlığınca yürütülen *Pedagojik Entegrasyon Programı*yla uyumlu şekilde kaynaştırma eğitimi sunuyorsa mali yardıma hak kazanırlar. Bu yardımlar çeşitli yollarla harcanabilir: bireysel öğretim desteği; ortam ve dezavantajlı aileler arasındaki bağları geliştirecek ek uzmanlar işe alma; veli programları organize etme; SMG kursları; ve personel için ikramiye.

Slovak hükümetinin *materská škola*'daki son yıl için mali desteğinin çift hedefi vardır: birincisi, sosyal dışlanma riski altındaki çocukların ortamda verilen yemeklerle iyi beslenme alışkanlıklarını edinmelerine yardımcı olmak; ikincisi ise bireysel destek ve spesifik öğretim materyalleri sağlayarak ilkokula hazır olduklarından emin olmaktır.

Birleşik Krallık'ta (**İngiltere**), ilkokullar başlangıç sınıflarındaki dezavantajlı çocukları başarı seviyesine çıkarmak için ekstra mali destek alır.

Son olarak, ek destek ihtiyacı olan çocukları tanımlamak için kriterleri olan ülkelerden (bkz. Şekil G1) sadece Danimarka , İrlanda ve Fransa dezavantajlı çocuklar için özel olarak merkezi tedbirler uygulamamaktadır. Ancak, Danimarka ve İrlanda'da yerel programlar ve girişimler belli bir alanda spesifik öncelikleri ele alır.

Danimarka'da, göçmen, azınlık ya da diğer dezavantajlı grupların oranının yüksek olduğu yerlerde, yerel yetkililer dil eğitimi için ek destek sağlar, örneğin, gruplardaki çocuk sayısını azaltarak ya da ortamlara ekstra fon sağlayarak.

En yoksun alanlardaki eğitim **İrlanda**'da önemli bir konudur, 40 ilkokul *Erken Başlangıç Okul Öncesi Programından* faydalanmaktadır. İlköğretimden önceki yılda çocukların ihtiyaçlarını karşılar ve çocukların genel gelişimini desteklemeyi, eğitim çıktılarını geliştirmeyi ve sosyal dezavantajın etkilerini dengelemeyi amaçlar.

ÇOĞU ÜLKEDE EÇEB'DE EK İHTİYAÇLARI OLAN ÇOCUKLARLA ÇALIŞMAK İÇİN SPESİFİK EĞİTİM ZORUNLUDUR

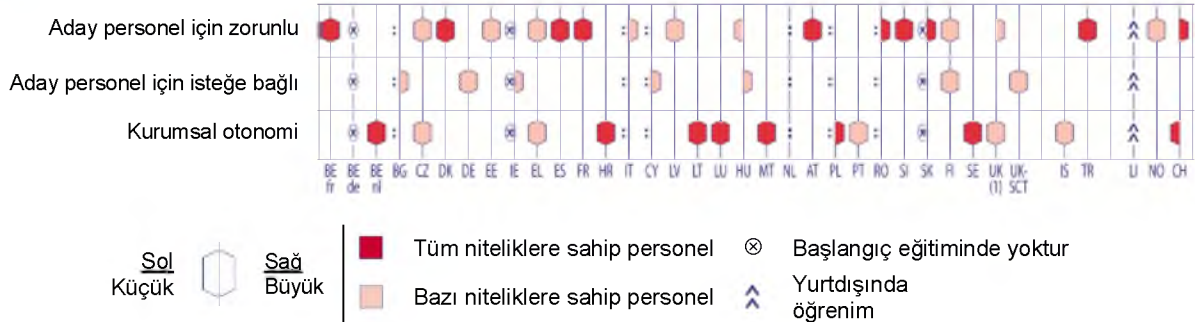
Daha önce gösterildiği gibi (bkz. Şekil G2), Avrupa ülkeleri ek ihtiyaçları olan çocukları hedefleyen bir çok program ve girişim başlatmıştır. EÇEB profesyonellerinin bu çocukları günlük faaliyetlerinde desteklemede rolü çok önemlidir. Çocuklarla etkileşim içindedirler, sistematik olarak çocukların gelişimini gözlemler ve bireysel destek sunarlar. Dolayısıyla, EÇEB personelinin çeşitli özellikleri ve farklı becerileri olan bu çocuklarla çalışmak için özel eğitime ihtiyacı vardır. Bu rol için ek beceriler ve yeterlikler genelde başlangıç eğitiminde ya da daha sonra SMG kurslarındaki spesifik eğitimle edinilir (bkz. Bölüm E).

Şekil G3 EÇEB personelinin ek ihtiyaçları olan çocuklarla ilgilenmek için spesifik bir eğitimin başlangıç eğitiminde yer alıp almadığını gösterir. Bu tür bir eğitimin süresi ve içeriği ülkeler arasında hatta bazı durumlarda ülkelerdeki kurumlar arasında oldukça farklı olduğundan ele alınmamıştır.

Çoğu Avrupa ülkesinde, EÇEB personelini ek ihtiyaçları olan çocuklarla çalışmaya hazırlamak için spesifik eğitim başlangıç eğitim sürecine dahil edilmiştir. Bu eğitim zorunlu, isteğe bağlı ya da bireysel eğitim kurumlarının kararına bağlı (kurumsal otonomi) olabilir. Ayrıca, bazı ülkelerde spesifik eğitim EÇEB personel için zorunluyken (Belçika (Fransız Topluluğu), Danimarka, İspanya, Fransa, Avusturya, Slovenya ve Türkiye), diğerlerinde sadece büyük çocuklarla çalışan personel için zorunludur (Romanya, Slovakya ve İsviçre).

Son olarak da, bazı ülkelerde ek ihtiyaçları olan çocuklarla çalışan personele uzmanlar yardımcı olabilir (bkz. Şekil E6).

Şekil G3: Ek ihtiyaçları olan çocuklarla çalışmak için belli eğitimler: EÇEB personelinin başlangıç eğitimine dahil edilmesi, 2012/13

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Acıklavıcı not

'Ek ihtiyaçları olan çocuklar' tanımı için bkz. Sözlük.

'Küçük' ve 'büyük' kavramlarının her ülke bağlamında neyi ifade ettiğini öğrenmek için bkz. Ulusal sistem Bilgi formları.

Ülkeye özgül notlar

Belçika (BE de): Ek ihtiyaçları olan çocuklarla çalışan personel SMG programlarıyla uzman eğitimi alabilir.

Yunanistan: Spesifik eğitim asistanları için zorunludur.

İtalya: Spesifik eğitim sadece yüksek lisans seviyesindeki başlangıç eğitiminde vardır.

REFERANSLAR

Ackerman, D.J., Barnett, W.S. & Robin, K.B., 2005. Making the Most of Kindergarten: Present Trends and Future Issues in the Provision of Full-day Programs. *NIEER [Policy Report]*. [pdf] Available at: <http://www.doe.in.gov/sites/default/files/kiergarten/report4.pdf> [Accessed 24 March 2014].

Autorengruppe Bildungsberichterstattung [Authoring Group Educational Reporting], 2012. Bildung in Deutschland 2012: Ein indikatorengestützter Bericht mit einer Analyse zur kulturellen Bildung im Lebenslauf [Education in Germany 2012: An indicator-based report including an analysis of arts education throughout the life course], Bielefeld 2012. [Online] Available at: <http://www.bildungsbericht.de/zeigen.html?seite=10215> (path: Tab.C3-1Aweb, 2012) [Accessed 11 February 2014].

BASIL (Barnehave Statistikk Innrapporterings Løsning). Statistics Norway, 2012/13.

Care Inspectorate, 2012. Childcare statistics 2011 - Care Inspectorate statistics on the provision and use of registered day care of children and childminding services in Scotland as at December 2011. [pdf] Available at: http://www.scswis.com/index.php?option=com_content&view=article&id=8146&Itemid=756 [Accessed 25 February 2014].

CNAF (Observatoire national de la petite enfance) [National Office of Early Childhood], 2011. [pdf] Available at: http://www.caf.fr/sites/default/files/cnaf/Documents/Dser/essentiel/accueiljeuneenfantint_bd_fin.pdf [Accessed 11 February 2014].

CROSTAT (Državni zavod za statistiku) [Croatian Bureau of Statistics], 2010-2012. Basic Schools and Kindergartens and Other Legal Entities Implementing Preschool Education Programmes, Statistical Report, End of 2010/2011 and Beginning of 2011/2012 School Year. [pdf] Available at: http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2012/SI-1470.pdf [Accessed 11 February 2014].

CSU (Český statistický úřad) [Czech Statistical Office], 2013. Database of the MEYS [Online] Available at: www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/4003-12 [Accessed 11 February 2014].

Danmarks Statistik [Statistics Denmark], 2012. [Online] Available at: <https://www.dst.dk/da/> [Accessed 11 February 2014].

De Lange, M., Dronkers, J. & Wolbers M. H. J., 2013. Single-parent family forms and children's educational performance in a comparative perspective: effects of school's share of single-parent families in School Effectiveness and School Improvement. [pdf] Available at: <http://www.eui.eu/Personal/Dronkers/articles/SESI2013.pdf> [Accessed: 13 January 2014].

DfE (Department for Education), 2013. Childcare and early years survey of parents: 2011. [pdf], Available at <http://www.education.gov.uk/rsgateway/DB/STR/d001115/sfr08-2013.pdf> [Accessed 13 February 2014].

DGEEC – MEC (*Direção-Geral de Estatísticas da Educação e Ciência - Ministério da Educação e Ciência* [Directorate General of Education and Science Statistics - Ministry of Education and Science], 2010/2011. Data refers to the Mainland.

DKF (*Dienst für Kind und Familie*) [Service for the Child and Family], 2011. 'Jahrbuch 2012', 2012/13, [Online] Available at: www.bildungsserver.be [Accessed 11 February 2014].

DSWS (*Department for Social Welfare Standards (MT)*), 2011 (May). [Online] Available at: https://secure3.gov.mt/socialpolicy/SocProt/family/dsws/social_welfare_standards_info.aspx [Accessed 11 January 2014].

EACEA/Eurydice, 2009. Early Childhood Education and Care in Europe: Tackling Social and Cultural Inequalities. Brussels: EACEA/Eurydice.

EACEA/Eurydice, 2012. Key Data on Education in Europe. Brussels: EACEA/Eurydice.

EACEA/Eurydice, 2013. Teachers' and School Heads' Salaries and Allowances in Europe, 2012/13. Eurydice Facts & Figures. Brussels: EACEA/Eurydice.

EHIS (*Estonian Education Information System*). *Estonian Statistical Database*, 2013. [Online] Available at: <http://www.stat.ee/education> [Accessed 5 December 2013].

Eurostat, 2013. March 2013: International Women's Day. Almost a third of women and 5% of men having a young child worked part-time in 2011. Eurostat Newsrelease, 37/2013. [pdf] Available at: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/3-07032013-AP/EN/3-07032013-AP-EN.PDF [Accessed: 8 April 2014].

Hagstofa Íslands (*Statistics Iceland*), 2011. [Online] Available at: <http://www.hagstofa.is/Hagtolur/Skolamal/Leikskolar> & <http://www.hagstofa.is/?PageID=770> [Accessed 12 December 2013].

Kernan M., 2012. Parental involvement in early learning: A review of research, policy and good practice, *International Child Development Initiatives (ICDI)* Leiden on behalf of Bernard van Leer Foundation, The Hague. [Online] Available at: http://www.bernardvanleer.org/files/Parental_involvement_in_early_learning.pdf [Accessed 14 January 2014].

Kind en Gezin (*Child and Family Agency*), 2011. Annual Report Child Care [Online], Available at: <http://www.kindengezin.be/brochures-en-rapporten/rapporten/kinderopvang> [Accessed 11 February 2014].

Köznevelés- statisztikai adatgyűjtés [*Statistical Year Book of Education (HU)*], 2012/13.

KSH (*Központi Statisztikai Hivatal*) [*Hungarian Central Statistical Office*], 2013. [Online] Available at: <http://www.ksh.hu/?lang=en> [Accessed 4 February 2014].

Latvijas statistika [Central Statistical Bureau of Latvia], 2011/2012. Culture, education, science and health statistics section. [Online] Available at: www.csb.gov.lv [Accessed 14 November 2013].

Lietuvos statistikos departamenta [Statistics Lithuania], 2011/2012. [Online] Available at: <http://db1.stat.gov.lt/statbank/default.asp?w=1680> [Accessed 11 February 2014].

MECD (Ministerio de Educación, Cultura y Deporte) [Ministry of Education, Culture and Sport (ES)], 2013. Las cifras de la educación en España. Curso 2010-2011 [Statistics on education in Spain]. [Online] Available at: <http://www.mecd.gob.es/servicios-al-ciudadano-/-/mecd/estadisticas/educacion/indicadores-publicaciones-sintesis/cifras-educacion-espana/2013.html> [Accessed 19 February 2014].

MEYS (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy) [Ministry of Education, Youth and Sports], 2013. Yearbook of Trends. Education in the Czech Republic 2003/04–2012/13 [Online]. Available at: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/vyvojova-rocenka-skolstvi-2003-04-2012-13> [Accessed 11 February 2014].

Ministère de la Fédération Wallonie-Bruxelles. Indicateurs de l'enseignement [Education Indicators, Wallonia-Brussels Region], 2012. [Online] Available at: <http://www.enseignement.be/index.php?page=26723> [Accessed 11 February 2014].

Ministério da Solidariedade, Emprego e Segurança Social [Ministry of Solidarity, Employment and Social Security (PT)], 2011. Strategy and Planning Office: Data refers to the Mainland.

Ministry for Education and Employment (MT), 2012/2013. STS Database [Student, Teacher and School Database] (for State Schools) & Quality Assurance Department Database (for non-State schools).

MIZS (Ministrstvo za izobraževanje, znanost in sport) [Ministry of Education, Science and Sport (SI)], 2012/2013.

Moss, P. ed., 2012. International Review of Leave Policies and Related Research 2012. [pdf] Available at: http://www.leavenetwork.org/fileadmin/Leavenetwork/Annual_reviews/2012_annual_review.pdf [Accessed 13 September 2013].

MPiPS (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej) [Ministry of Labour and Social Policy], 2012.

OECD, 2012. The Experience of New Teachers. Results from TALIS 2008. Paris: OECD Publishing.

OECD, 2013. PISA 2012 Results: Excellence Through Equity: Giving Every Student the Chance to Succeed (Volume II). PISA, OECD Publishing. [Online] Available at: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264201132-en> [Accessed: 16 April 2014].

OECD, 2014. Glossary of Statistical Terms. [Online] Available at: <http://stats.oecd.org/glossary/> [Accessed: 16 April 2014].

ONE (Office national de l'enfance) [National Office for Childhood], 2011. Rapport annuel 2011 [pdf] Available at: http://www.one.be/uploads/tx_ttproducts/datasheet/RA_2011_02.pdf [Accessed 15 January 2014].

Rauschenbach, B., 2012. Aufwachsen in Deutschland. AID: A - Der neue DJI-Survey, Weinheim Basel: Beltz Juventa Verlag, [pdf] Available at: <http://www.beltz.de/de/nc/verlagsgruppe-beltz/gesamtprogramm.html?isbn=978-3-7799-2259-9> [Accessed 15 January 2014].

Scottish Government, 2013. Empowering Scotland: The Government's Programme for Scotland 2013-2014. [pdf] Available at: <http://www.scotland.gov.uk/Resource/0043/00433229.pdf> [Accessed 19 February 2014].

SIO (System Informacji Oświatowej) [System of Information on Education] of the Ministry of National Education, 2012/2013. [Online] Available at <http://sio.men.gov.pl/> [Accessed 15 December 2013].

Skolverket, 2013. [The Swedish National Agency for Education], Data reference: 2011, 2012 and 2012/2013. [Online] Available at: www.skolverket.se [Accessed 15 October 2013].

Statistik Austria: Kindertagesheimstatistik, 2011/12. [Statistics Austria: Children Day Care Statistics] [Online] Available at: http://www.statistik.at/web_de/statistiken/bildung_und_kultur/formales_bildungswesen/kindertagesheime_kinderbetreuung/index.html [Accessed 12 February 2014].

Statistični urad RS (Statistični urad Republike Slovenije) [Statistical office of the Republic of Slovenia], 2012/2013. Kindergartens, Slovenia, school year 2012/13 [Online] Available at: http://www.stat.si/eng/novica_prikazi.aspx?id=5386 [Accessed 10 December 2013].

THL [National Institute for Health and Welfare (FI)], 2011. Lasten päivähöito 2010 – Kuntakyselyn osaraportti [pdf] Available at: http://www.stakes.fi/tilastot/tilastotiedotteet/2011/Tr37_11.pdf [Accessed 19 February 2014].

UIPS (Ústav informácií a prognóz školstva) [The Institute of Information and Prognoses of Education] 2011/2012. Statistical Yearbook – Kindergartens. [Online] Available at: <http://www.uips.sk/prehlady-skol/statisticka-rocenka---materske-skoly> [Accessed 15 January 2014].

Welsh Assembly Government, 2011. Childcare and Early Years Survey: Wales 2009. Main Report [pdf] Available at: <http://wales.gov.uk/docs/dcells/research/110201childcaresurvey2009en.pdf> [Accessed 13 February 2014].

SÖZLÜK

I. SINIFLANDIRMA

Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırması (ISCED 1997)

Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırması (ISCED) ulusal sınırlar içinde ötesinde eğitim istatistiklerinin toplanması ve karşılaştırılmasını kolaylaştırmak üzere düzenlenmiştir. İki çapraz sınıflandırma değişkenini içerir: eğitim türü (genel/mesleki/meslek öncesi) ya da öğrencilerin yöneldiği hedef (yükseköğrenim ya da iş gücü piyasasına doğrudan geçiş) (seviyeler ve eğitim alanları). Bu versiyonda ISCED 97 ⁽¹¹⁾ yedi eğitim seviyesi içermektedir. En düşük seviye, ISCED 0 okul öncesi eğitimi kapsar, fakat bu erken çocukluk eğitim ve bakımının ilk yılını kapsamaz. ISCED yöntemi bir eğitim programının belli bir eğitim seviyesinde yer almasında bir dizi kriter olduğunu varsayar. Ancak, ilgili eğitim seviyesi ve türüne bağlı olarak temel ve ikincil kriterler hiyerarşik bir derecelendirme sistemine göre işler. Okul öncesi seviyesinde temel kriterler programın okul ya da merkez tabanlı olup olmadığını ve de asgari başlangıç ile üst yaş limitlerini kapsar; ikincil kriterler personel niteliklerini içerir.

➤ ISCED 0: Okul öncesi eğitim

Okul öncesi eğitim organize eğitimin başlangıç seviyesi olarak tanımlanır. Okul ya da merkezi bazlıdır ve en az 3 yaşındaki çocuklara yöneliktir.

➤ ISCED 1: İlköğretim I. Kademe

Bu seviye 5 ila 7 yaş arasında başlar, tüm ülkelerde zorunludur ve genelde 4 ila 6 yıl sürer.

➤ ISCED 2: İlköğretim II. Kademe

İlköğretim temel eğitiminin devamıdır, eğitim konu/ders odaklıdır. Bu seviyenin sonu genelde zorunlu eğitimin de sonudur.

➤ ISCED 3: Ortaöğretim

Bu seviye genelde zorunlu eğitimin ardından başlar. 15 veya 16 yaşında başlar. Giriş yeterlilikleri (zorunlu eğitimin tamamlanması) ve diğer asgari koşullar söz konusudur. Eğitim ISCED 2 seviyesindekinden daha fazla konu odaklıdır. ISCED 3 seviyesinin süresi iki ila beş yıl arasındadır.

➤ ISCED 4: Ortaöğretim Sonrası Akademik Olmayan Eğitim

Bu programlar lise ile yükseköğretim arasındadır. ISCED 3 seviyesi mezunlarının bilgilerini artırmaya yöneliktir. Programlar, öğrencileri Seviye 5'e ya da doğrudan iş gücü piyasasına hazırlamak için düzenlenmiştir.

⁽¹¹⁾ http://www.uis.unesco.org/ev.php?ID=3813_201&ID2=DO_TOPIC

➤ **ISCED 5: Yükseköğretim (ilk aşama)**

ISCED 3 ya da 4 seviyesinin başarıyla tamamlanması ön koşuldur. Bu seviyede kuram odaklı, akademik içeriği olan (tip A) yükseköğretim programlarıyla meslek odaklı (tip B) genelde tip A programlarından daha kısa süren ve iş gücü piyasasında hazırlık amacı olan programları içerir.

➤ **ISCED 6: Yükseköğretim (ikinci aşama)**

Daha ileri düzey akademik yeterlik gerektiren çalışmalar yapan yükseköğretim öğrencilerine yöneliktir (doktora).

II. TANIMLAR

EÇEB ortamlarının akreditasyonu EÇEB hizmeti sunma niyetinde olan ortamların yürürlükteki mevzuata uyumlu olup olmadığını değerlendiren süreç, örn. belli kurallar ve asgari standartlar.

Ek saat kamu yetkililerince mali olarak desteklenen ve ebeveyn tarafından ödenen saat sayısından fazla çocukların EÇEB'de geçirdiği süredir.

Ek ihtiyaçlar sosyo- ekonomik, kültürel ve/ya linguistik faktörlerden kaynaklı çocukların eğitim ihtiyaçları olarak anlaşılır.

Yeterince karşılanmış çocuk bakımı izni : doğum sonrası ailelerin maaşlarının en az %65'ini aldıkları annelik, babalık ve ebeveyn doğum izni. Sabit fiyat durumunda ödeme, ülkedeki aylık maaşın asgari %65'ini oluşturuyorsa yeteri olarak telafi edilmiş kabul edilir.

İdari deneyim: EÇEB ortamının ya da okulun yönetim ve idaresiyle kazanılmış deneyim, örneğin müdür yardımcılığı yaparak.

Alternatif yollar: EÇEB'de istihdam için esnek, genelde istihdam-bazlı eğitim programları gereklidir. Normalde geleneksel programlardan kısıdılırlar ve mesleğe yeni insanları çekmek için başlatılırlar. EÇEB niteliğini yaygın ve enformel öğrenmenin onaylanmasıyla edinme EÇEB mesleğinde alternatif yol olarak kabul edilir.

Yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altında olan insanların yoksulluk riski altında olduğu, ya da şiddetli bir şekilde materyal yoksunluğu yaşandığı ya da düşük iş yoğunluğundaki hanelerde yaşadığı durumları ifade eder. Bu gösterge bu gruptan birinde olan bireylerin sayısının toplamını gösterir. 'Yoksulluk riski altında' kullanılabilir gelirlerinin ulusal yoksulluk riski eşliğinin altında olan kişilerdir. 'Materyal yoksunluk' gerekli ya da istenen maddeleri alım gücü olmayan ve ekonomik zorluk çekenlerle ilgilidir. 'Düşük iş yoğunluğu' bir hanede yaşayan insan sayısı ve bir önceki sene potansiyellerinin en az %20'sinden az çalışanlarla ilgilidir. Birden fazla yoksulluk boyutundan sıkıntı çeken çocuklar sadece bir yerde sayılmıştır.

EÇEB'de kapasite izleme: EÇEB ortamlarının arzı ile gerçek talep arasındaki ilişkinin izlenmesini içerir. Sistem performansının sürekli değerlendirmesidir.

Sermaye harcaması bir yıldan fazla süren mal varlıkları harcamasını ifade eder. Yapı, yeniden yapılanma ve ana binaların tamiri ile yeni ya da yenileme ekipmanı alımına yapılan harcamaları içerir. (Çoğu ülke belli bir harcama eşliğinin altında sermaye harcamasından ziyade mevcut olan ekipman için az miktarlarda gider olarak rapor etmişlerdir.)

Merkezi seviyede yetkililer : En üst hükümet seviyesidir. Ülkelerin çoğunda, merkezi yetkililerin eğitimde nihai sorumlulukları vardır. Ancak, Belçika , İspanya ve Birleşik Krallık'ta bölgesel yetkililerin

(Topluluklar vb.) eğitimle ilgili konuların hepsinde ya da çoğunda sorumlulukları vardır ve bu alanda en üst seviyede yetkili olarak kabul edilirler.

Merkez tabanlı hizmet düzenleyici çerçeve kapsamındaki hizmettir ve ev dışında sağlanır. Sunulan hizmetler kreş, gündüz bakım merkezi ve anaokulu olarak ifade edilir (OECD, 2012'den uyarlanmıştır).

Ek eğitim ihtiyacı olan çocuklar: Eğitim açısından düşük başarı riski altında olan ve tam potansiyellerine ulaşmaları için ek destek ihtiyacı olan çocuklardır. Bu çocuklar genelde düşük sosyo-ekonomi, göçmen veya etnik azınlık grupları gibi dezavantajlı özellikleri olanlardır.

Mevcut veya operasyonel harcama mal ve hizmetlere ilişkin mevcut yıl içinde yapılan harcamaları ifade eder, örn. eğitim hizmetleri vermeye devam etmek için gerekli ihtiyaçlara yönelik harcamalar. Bu da personel ve işletme masraflarını içerir. Ekipmana yapılan küçük harcamalar, belli bir masraf eşiği altında mevcut harcama olarak rapor edilmiştir.

Doğrudan kamu harcaması iki biçimden biri olabilir: (1) eğitim kurumları adına hükümet ajansı tarafından yapılan ödemeler (örn. merkezi ya da bölgesel eğitim bakanlıklarınca öğretmen maaşlarının doğrudan ödemesi); (2) kendi eğitim kaynaklarının alımından ve personeline ödeme yapmasından sorumlu eğitim kurumlarına hükümet ajansları tarafından yapılan ödemeler (örn. bir kuruma yapılan blok hibesi). Hükümet ajansı tarafından yapılan doğrudan harcama ajansın yetkisi altındaki devlet okullarındaki öğrencilerden (veya ailelerinden) alınan harçları bu harçlar ilgili kurumdan ziyade hükümet ajansına yapılırsa da kapsamaz.

Erken çocukluk eğitim ve bakımı (EÇEB): Ulusal düzenleyici çerçeve kapsamında olan çocukların doğumundan ilköğretime kadar olan hizmettir, örn. bir dizi kurula, asgari standartlara uymalı ve/ya akreditasyon sürecinden geçmelidir.

EÇEB ortamlarının dış değerlendirilmesi: Ortamların performanslarının değerlendirilip izlenmesi, hizmet kalitesinin raporlanması ve uygulamanın geliştirilmesine yönelik öneriler verilmesine yönelik eğitim/bakım ortamı dışındaki bireyler ya da ekiplerce yürütülen kalite kontrolü sürecidir.

İleriye dönük planlama doğum oranları ve göç gibi demografik tahminlerin yansıtıldığı EÇEB arz ve talebindeki muhtemel senaryoların eğitim ve tanımlarının gözlemine dayalıdır. EÇEB'in ileriye dönük planlaması uzun, orta ve/ya kısa vadede yürütülebilir.

Gayri safi milli hasıla (GDP): Gayri safi milli hasıla üretimde yer alan tüm kurumsal birimlerin brüt katma değerlerinin toplamına eşit olan toplam üretim ölçüsüdür (ek olarak vergiler ve çıktıların değerlerinde dahil olmayan ürünlerdeki sübvansiyonların haricinde). Alıcı fiyatlarıyla ölçülen mal ve hizmetlerin (ara tüketim haricinde tüm kullanımlar) nihai kullanımlarının toplamıdır (OECD, 2014).

Ev tabanlı hizmet resmen düzenlenmiş EÇEB hizmetlerin sağlayıcıların evine getirilmesini ifade eder. Mevzuat genelde sağlayıcıların asgari sağlık , güvenlik , ve beslenme standartlarını sağlamasını şart koşar. Ev tabanlı hizmet, temel kalite standartlarıyla uyumlu olsa da (örn. personel akreditasyonu) ev içi bakımı kapsamaz (çocuğun kendi evindeki bakım).

Hane ortak bir bütçeyle aynı evde ya da evin bir bölümünde iki ya da daha fazla insanın bir arada yaşaması olarak tanımlanır. Kendi bütçeleri olan bir evde yaşamadıklarını ifade eden her kimse tek-kişilik hane olarak kabul edilir.

İşsiz haneler çalışan üyesi olmayan hanelerdir, örn. tüm üyeler ya işsizdir ya da aktif değildir.

EÇEB'e yasal hak tanıma EÇEB sağlayıcılarına hizmet alanlarında yaşayan tüm çocuklara ailelerinin istihdam, sosyo-ekonomik durumu ya da aile statüsüne bakılmaksızın resmen mali destekli EÇEB hizmetler temin etmek için yasal görevdir.

PISA ekonomik, sosyal ve kültürel statü endeksi (ESCS) şu değişkenlere dayalı olarak oluşturulmuştur: Uluslararası Mesleki Statü Sosyo-ekonomik Endeksi (ISEI); öğrenci ailelerinin en yüksek eğitim seviyesi; ailelerin refah durumunun PISA endeksi; evdeki eğitim kaynaklarının PISA endeksi; ve aile içindeki 'klasik' kültürle ilgili varlıkların PISA endeksi.

Özel EÇEB ortamları kar amacı güden ya da gütmeyen (gönüllü) hayır kurumlarını da içeren firmaların sahip olduğu ya da işlettiği yerlerdir. Genelde lisans işletirler ve temel bakım standartlarını yerine getirmeleri gerekebilir. Özel ortamlar aşağıdakiler olabilir:

Kendi kendini finanse eden : Özel kaynaklardan, genelde ailelerden harçlar, fon alanlar; veya

Resmen mali destekli : Kamu kaynaklarından finansman alanlar, özellikle de çocuklara EÇEB'e yasal hak tanınan kamu yetkililerin adına eğitim ve bakım hizmeti verenler.

Profesyonel görev kurallar /sözleşme/mevzuat veya eğitim mesleğine dair mevzuatta tanımlanan görev anlamına gelir.

EÇEB'de profesyonel deneyim: Profesyonel olarak EÇEB'de geçirilen zaman. Gerekli olan profesyonel deneyim süresi ve türü genelde EÇEB'e kıdemli personel alırken belirtilir.

Kamu EÇEB ortamları merkezi , bölgesel ya da yerel seviyede kamu yetkililerinin sahip olduğu ve işlettiği yerlerdir. Kar amaçlı değildirler ancak kamu hizmeti sunmayı amaçlarlar.

Satın alma gücü standardı (PPS): Ülkeler arası ücret seviyesindeki farklılıkları ortadan kaldırmak için çapraz ulusal karşılaştırmalar yapmak amacıyla ekonomik hacim toplamları ifade etmek üzere Avrupa Birliği'nde kullanılan yapay ortak para birimidir. PPS'deki ekonomik hacim toplamları ilgili PPP ile ulusal para birimlerinin orijinal değerlerine bölünerek elde edilir. PPS tüm ülkelerde aynı miktarda mal ve hizmet alır, ancak tek tek ülkelerde ücret seviyesine göre aynı mal ve hizmet hacmini satın almak için ulusal para biriminde farklı miktarlar gereklidir.

Ayrık EÇEB ortamları : *Ayrık EÇEB sisteminde merkez tabanlı ortamlar.*

Müdürlük için spesifik eğitim başlangıç eğitiminin ve EÇEB personeli niteliğinin ardından yer alır. Koşullara bağlı olarak eğitim, müdürlük için başvuru ya da işe alım prosedürlerinde ya da işi aldıktan sonraki yılda ya da iki yıl içinde sağlanabilir. Amacı ise yeni görevleri yürütecek becerilere sahip EÇEB müdürlerinin donanımını sağlamaktır. Sürekli mesleki gelişimle karıştırılmaması gereklidir.

Ayrık EÇEB sistemi: Küçük ve büyük çocuklar (genelde 3 yaş altı ya da üstü) için ayrı ortamlarda hizmet verilir. EÇEB yönetişimi, düzenlemesi ve finansmanının sorumluluğu farklı yetkililer arasında paylaşılır. Eğitim çerçevesi normalde sadece büyük çocuklar için oluşturulur. Personel nitelikleri için koşullar genelde hizmet türüne göre değişir. Ayrıca, erişim koşulları değişiklik gösterir; yasal hak tanıma büyük çocuklar uygulanır, küçük çocuklara uygulanmaz.

Yönerge belgeleri : Eğitim kurumlarına yönelik kurallar, kılavuz ve/ya tavsiyeler içeren farklı resmi belge türleri. Mevzuat, ortamları idare etmek için kamu yetkililerince belirtilen kanun, kural veya diğer talimatlardır. Tavsiyeler veya kılavuz belli prosedürler, yöntemler ve stratejileri destekleyen ancak zorunlu olmayan resmi belgelerdir. Yönerge belgeleri EÇEB sağlayıcılarına yönetmek ya da rehber olmak amacıyla çeşitli resmi yaklaşımları kapsar. Bu açıdan, yönerge belgeleri şu eğitim kılavuzlarının herhangi birini ya da hepsini içerir: öğrenme içeriği, amaçlar ve çıktıları, başarı hedefleri ile pedagojik yaklaşımlar kılavuzu, öğrenme faaliyetleri ve değerlendirme yöntemi.

Vergi muafiyeti: Vergi borcunu azaltmak için bireylere ya da işyerlerine sağlanan plan ya da teşvik. Vergi indirimi örnekleri, vergiye tabi gelirden EÇEB ücreti ya da eğitim ve bakım maliyetini dengelemek için vergi kredisi gibi indirim yapılabilen miktarları içerir.

Eğitimde toplam kamu harcaması eğitim kurumları için doğrudan kamu finansmanı ve ailelerle hanelere yapılan transferleri kapsar. Genelde kamu sektörü okulların *mevcut* ve *sermaye harcamasının* (okulların doğrudan kamu finansmanı) doğrudan sorumluluğunu alarak ya da öğrenciler ve ailelerine mali destek sunarak (kamu-sektör hibeleri ve kredileri) ve özel sektör ya da kar amacı gütmeyen organizasyonların (haneler ve işyerlerine transferler) eğitimleri ve eğitim faaliyetlerine mali yardım sağlayarak eğitim harcamalarını finanse eder. Yükseköğrenimin doğrudan kamu finansmanı bazı ülkelerde araştırma ve geliştirme harcamalarını da kapsayabilir.

Üniter EÇEB sistemi: Tüm okul öncesi yaş grubundaki çocuklar için hizmetler tek aşamada organize edilir ve tüm yaş grubu aralığına yönelik ortamlarda sunulur. İlkokula başlayana kadar çocukların ara vermesi ya da transferleri söz konusu değildir. Eğitim bakanlığı EÇEB yönetişimi, düzenlenmesi ve finansmanından sorumludur. Küçük çocukların tüm bakım ve eğitimi 'erken eğitim ' hizmetlerinin bir parçası olarak kabul edilir ve eğitim kılavuzu tüm EÇEB aşamasını kapsar. Üniter ortamlarda tüm yaş gruplarındaki çocuklar için tek bir idari ekip vardır ve tüm yaş aralığıyla çalışmak için gerekli personel niteliklerinin seviyesi aynıdır. Ayrıca, EÇEB'e yasal hak tanıma veya ücretsiz EÇEB genelde erken yaşlardan itibaren sunulur. Üniter sistem bazen 'entegre sistem' olarak da ifade edilir.

Üniter ortam: Üniter EÇEB sisteminde merkez tabanlı ortam.

III. VERİ TABANLARI

PISA 2012 uluslararası veri tabanı

PISA (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı) OECD'ye bağlı olarak 15 yaşındaki öğrencilerin okuma, matematik ve fen bilgisinde performans seviyelerini ölçmeyi hedefleyen uluslararası bir sınavdır. Çalışma sistemin yapısına bağlı olarak, ortaokul ya da lisedeki 15 yaş öğrencilerin temsili örneklemine dayanır. Ölçme performansının yanı sıra, PISA 2012 uluslararası çalışması bulgulara ışık tutabilecek aile ve okuldaki bağlamları tanımlayacak değişkenlere yönelik anketler içerir. Tüm göstergeler devlet okullarını ve özel okulları kapsar.

<http://www.oecd.org/pisa/aboutpisa/>

PIRLS 2011 uluslararası çalışma

PIRLS 2011 IEA'nın Uluslararası Okuma Becerileri Gelişimi Çalışmasının (PIRLS) üçüncü aşamasıdır. Çalışma, dördüncü sınıf öğrencilerinin-çalışmada 'dördüncü sınıftakiler' diye ifade edilen-okuma başarısını ölçer. Çoğu ülkede, öğrenciler yaklaşık 10 yaşındadır ve ilköğretime gider. 2001'den beri ölçüm değişikliğine imkan sağlayan modern bir okuduğunu anlama değerlendirmesi sunar ve küçük çocukların evde ve okulda okumayı öğrenme deneyimlerini araştırmak için tamamlayıcı anketler içerir.

<http://timssandpirs.bc.edu/pirls2011/>

ULUSAL SİSTEM BİLGİ FORMLARI

Belgium – Fransız Topluluğu... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Belgium – Almanca konuşan Topluluğu ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Belgium – Flaman Topluluğu... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Bulgaristan..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Çek Cumhuriyeti ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Danimarka ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Almanca..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Estonya..... 168	
İrlanda..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Yunanistan..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
İspanya ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Fransa..... 172	
Hırvatistan..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
İtalya ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Kıbrıs ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Letonya ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Litvanya ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Lüksemburg..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Macaristan ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Malta 180	
Avusturya..... 181	
Polonya..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Portekiz..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Romanya 184	
Slovenya..... 185	
Slovakya 186	
Finlandiya 187	
İsveç ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Birleşik Krallık-İngiltere ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Birleşik Krallık – Galler..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Birleşik Krallık – Kuzey İrlanda Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Birleşik Krallık – İskoçya ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
İzlanda ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Türkiye..... 194	
Lihtenştayn ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
Norveç ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	

İsviçre ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

Bu bilgi formları her ülkenin EÇEB sistemine dair temel özelliklerini kısa bir şekilde sunar:

- Şekiller: EÇEB'in yapısının temel unsurlarının görsel temsili
- Organizasyon : EÇEB hizmetlerinin temel türlerinin tanımı
- Katılım oranları
- Tam zamanlı hizmet ücretleri
- Mevcut reformlar

Şekiller

Şekiller her ülkede çocukların erişimine açık EÇEB'in yapısını gösterir. Özel eğitim ihtiyacı olan çocuklara yönelik ayrı EÇEB hizmetleri dahil edilmemiştir (bkz. Girişteki kapsam bölümü).

Şekil 'çocukların yaşı' ölçeği etrafında yapılandırılır. Bu yaşlar kavramsaldır ve çocukların hangi EÇEB türlerine başlayabileceği resmi asgari yaşın göstergesidir.

İlk ince çizgi çocuk bakım izninin teorik süresini belirtir, bu da üç muhtemel izin türüdür: annelik, babalık ve ebeveyn izni. Eğer bu süreçte aileler önceki gelirlerinin %65'ini alıyorlarsa yeteri kadar telafi edilmiş sayılır. Daha fazla ayrıntı için bkz. Şekil B3.

Bir sonraki çizgi(ler) EÇEB hizmeti türleri ya da belli ortamlara giriş için çocukların resmi yaş aralığını gösterir. Çoğu ülkede, EÇEB ortamlarına ilişkin terim şekilde gösterilmiştir. Ancak bazı ülkelerde, hizmet türü daha uygun kabul edilmiştir ve bu terimler bu şekilde verilmiştir. Tüm terimler ülkenin resmi ulusal dil(ler)inde verilmiştir. Merkez tabanlı ortamlar maviyle belirtilmiştir, ev bazlı ortamlar ise pembeyle belirtilmiştir, ev bazlı ortamlar ise pembeyle belirtilmiştir, ev bazlı ortamlar ise pembeyle belirtilmiştir için bkz. Sözlük). Eğitim Bakanlığı'nın katılımı daha açık renklerle gösterilmiştir.

Uygun durumlarda, ortamdaki küçük dikey çizgiler farklı hizmet türleri, döngüler ya da ana aşamaların ayrımını gösterir.

İkinci siyah beyaz çubuk UNESCO'nun Uluslararası

Standart Eğitim Sınıflandırmasına göre ISCED 0 olarak belirlenen eğitim sürecini göstermektedir.

Uygun durumlarda, özel semboller EÇEB hizmetine yasal hak tanımanın başlama yaşını (tanım için bkz. Sözlük), en azından günün belli saatlerinde ücretsiz izin olması ve zorunlu eğitimin başlamasını ifade eder.

Her şekil sonrasında, gölgeli cümle okuyucuya her ülkede hangi merkez tabanlı ortamların 'küçük' çocuklar hangilerinin 'büyük' çocuklara yönelik olduğunu anlamaya yardım eder. Bu ayırım raporda genelde ana metinde ve çoğu şekillerde yapılır.

Organizasyon

EÇEB'in temel türlerinin kısa tanımları organizasyon kısmında verilir. Hangi tür ortamlar için hangi merkezi yetkililerin sorumlu olduğunu belirtir. Ek hizmetlere dair bilgi uygun biçimde verilmiştir.

Katılım oranları

3 ila 7 yaşındakilerin ISCED 0 ve ISCED 1 katılım oranları Eurostat 2011 verileri kullanılarak gösterilmiştir (ülkelerin karşılaştırılması için bkz. Şekil C2). Uygun durumlarda, 3 yaş altındakilerin katılım oranlarına dair ulusal veriler ya da ortamlara göre katılım gösteren ulusal veriler referans yılı ve kaynağı belirtilerek dahil edilmiştir. Farklı kaynaklar tarafından gösterilen oranlar arasındaki farklılıklar kullanılan yöntemdeki eşitsizliklerden kaynaklı olabilir.

Ücretler

Uygun durumlarda, ücret yapıları tanımlanmaktadır. Karşılaştırma için haftalık ücretleri elde etmek için saatlik ücretler 40'la çarpılır; haftalık ücretler 4.345 faktörüyle çarpılarak aylıklar elde edilir. Böylece, gerçek aylık ücretler az da olsa farklı olabilir. PPS'de ücretler ulusal para birimine nottaki şekiller kullanılarak tekrar çevrilebilir. (Ülkelerin karşılaştırılması için bkz. Şekil D6).

Mevcut reformlar

Bu kısımda 2012/13 referans yılındaki temel reformlar ya da bu süreçte listelenir. Sadece onaylanmış olan reformlar dahil edilmiştir (örn. tartışılan değişiklikler göz önünde bulundurulmamıştır).

Ulusal eğitim sistemleri ve ilgili politikalara dair daha fazla bilgi

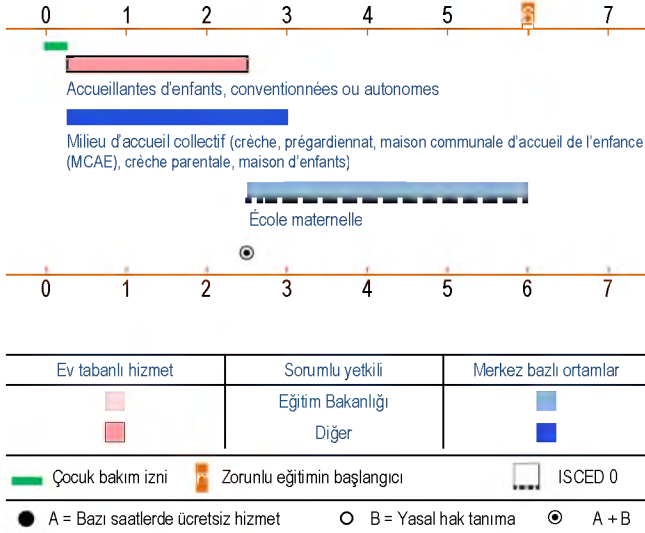
EURYPEDIA, Avrupa Ulusal Eğitim Sistemi Ansiklopedisi ülke ve eğitim seviyesine göre güncel ve kapsamlı bilgi sağlar

<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurypedia>

Belçika - Fransız Topluluğu

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Belçika ile ilgili olarak (Fransız Topluluğu), 'küçük çocuklar' *milieu d'accueil collectif*'deki çeşitli ortamlardakileri ve 'büyük çocuklar' *école maternelle*'dekileri ifade eder.

Katılım oranları

(%) Referans yılı 2011	3 yaş altı
Accueillantes d'enfants, conventionnées ou autonomes	29.2
Milieu d'accueil collectif (crèche, préguardiennat, maison communale d'accueil de l'enfance (MCAE), crèche parentale, maison d'enfants)	

Kaynak: ONE, 2011.

(%) Referans yılı 2012	2 yaş	3 yaş	4 yaş	5 yaş
École maternelle	45.0	95.0	97.0	98.0

Kaynak: Indicateurs de l'enseignement, 2012.

(%) Referans yılı	3 yaş	4 ya	5 ya	6 ya	7 ya
ISCED 0*	97.8	98.1	97.0	5.2	0.1
ISCED 1*	(-)	0.0	1.1	92.7	97.8

* Belçika için veri (tüm topluluklar)

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi).

Organizasyon

3 aylık ila 3 yaş arası çocuklar *crèche, préguardiennat, maison communale d'accueil de l'enfance (MCAE)* ya da *maison d'enfants* kapsayan çeşitli merkez bazlı ortamlara (*milieu d'accueil collectif*) gidebilirler. Ayrıca, düzenlenmiş ev tabanlı bakım sistemi de vardır, bağımsız çalışan (*accueillantes d'enfants autonomes*) ya da çocuk bakımı organizasyonlarına (*accueillantes d'enfants conventionnées*) bağlı çocuk bakıcıları (*accueillantes d'enfants*) tarafından sağlanır. Küçük çocuklar için ev ve merkezi tabanlı bakım Çocukluk Bakanlığı'na bağlı olan ONE (*Office de la Naissance et de l'Enfance*) organizasyonunun sorumluluğundadır. 2½ yaş itibarıyla, çocuklar *école maternelle*'de ücretsiz erken çocukluk eğitimi alma hakkına sahiptir. Bu alan Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğundadır. İlköğretim 6 yaşında başlar

Ücretler

2½ yaşından küçük çocuklar için kamu ya da kamu destekli ortamlarda ücretler günlük asgari 2.1 ve en yüksek 32.8'dir (yemek dahil), bu da aylık ortalama 45 ila 644 PPS'dir. Aynı şekilde merkezi ve ev tabanlı EÇEB'ler için de geçerlidir. Özel (kendi kendini finanse eden) sağlayıcılardan alınan ücretler düzenlenmemiştir. *Accueillantes d'enfants*'ın %22'si ve *crèches*'lerin %32'si kamu desteği almaz.

2½ yaşından büyükler için *école maternelle* ücretsizdir, fakat ailelerin garderia'daki yemek masrafları ve ek hizmetler için katkıda bulunmaları beklenir.

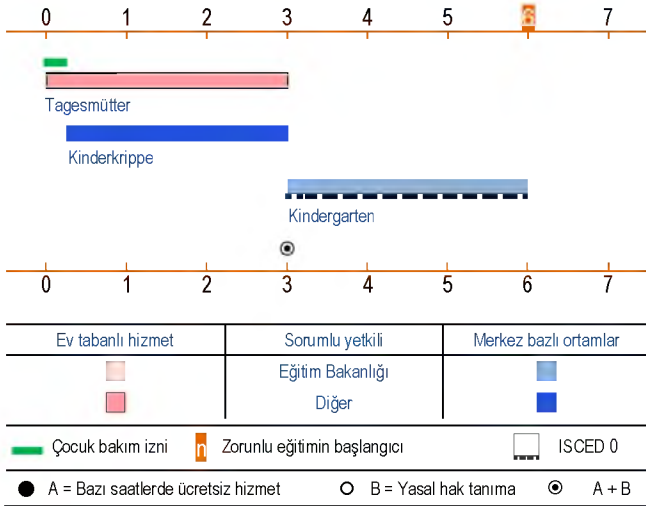
PPS 1 = EUR 1.11881

Mevcut reform yoktur.

Belçika - Almanca-konuşan Topluluğu

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Belçika ile ilgili olarak (Almanca konuşan Topluluğu) 'küçük çocuklar' *Kinderkrippe*'dekileri ve 'büyük çocuklar' *Kindergarten*'dekileri ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011	3 yaş altı
Tagesmütter (Selbstständige Tagesmutter or, Tagesmütterdiens – TMD)	31.9
Kinderkrippe	2.2

Kaynak: DKF, 2011.

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0*	97.8	98.1	97.0	5.2	0.1
ISCED 1*	(-)	0.0	1.1	92.7	97.8

* Belçika için veri (tüm topluluklar)

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

3 yaşına kadar, çocuklar serbest çalışan (Selbstständige Tagesmütter) ya da çocuk bakımı organizasyonuna (Tagesmütter-dienst - TMD) bağlı olan çocukbakıcılarının (*Tagesmütter*) sunduğu düzenli ev tabanlı bakımdan yararlanır. *Kinderkrippe* diye bilinen merkez bazlı ortamlar vardır. Küçük çocuklar için EÇEB İstihdam, Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı'nın sorumluluğundadır. 3 yaş itibarıyla, çocuklar *Anaokullarında* ücretsiz erken çocukluk eğitimi hakkına sahiptir. Bu alan Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğundadır. İlköğretim 6 yaşında başlar.

Ücretler

3 yaşından küçük çocuklar için ücretler kamu ve kamu destekli ortamlarda günlük minimum 1.2 ve maksimum 24.1 PPS (yemek dahil), aylık ortalama 25 ila 531 PPS olarak düzenlenmiştir. Aynı durum merkezi ve ev tabanlı EÇEB için de geçerlidir.

Anaokulunda 3 yaşından büyük çocuklar için EÇEB ücretsizdir, fakat ailelerin yemek masraflarıyla ek hizmet saatleri için katkıda bulunmaları beklenir.

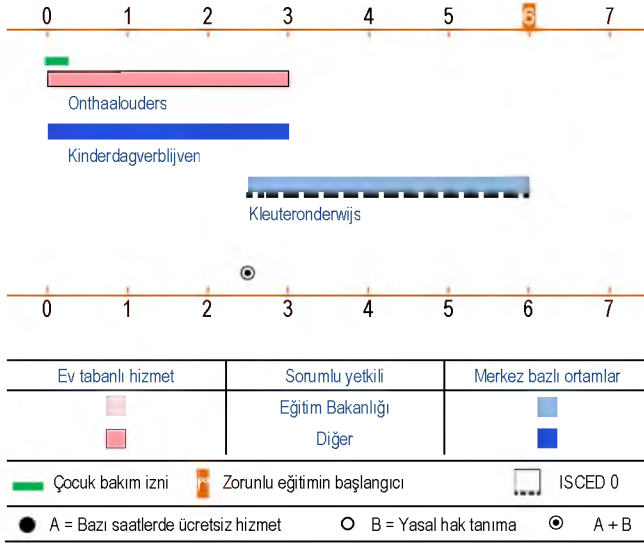
PPS 1 = EUR 1.11881

No current reforms

Belçika - Flaman Topluluğu

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Belçika (Falaman Topluluğu) ile ilgili olarak, küçük çocuklar *Kinderdagverblijven*'dekileri ve 'büyük çocuklar' *Kleuteronderwijs*'tekileri kapsar.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2010/2011	3 yaş altı
Onthaalouders and Kinderdagverblijven*	48.4

*Kaynak: Kind en Gezin, 2011

(%)Referans yılı 2010/11	1 yaş altı	1 yaş	2 yaş	3 yaş	4 yaş	5 yaş
Onthaalouders and Kinderdagverblijven*	50.3	57.9	37.6	(-)	(-)	(-)
Kleuteronderwijs	(-)	(-)	57.0	98.7	98.8	97.7

*Kaynak: Kind en Gezin, 2011.

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	97.8	98.1	97.0	5.2	0.1
ISCED 1	(-)	0.0	1.1	92.7	97.8

* Belçika için veri (tüm topluluklar)
Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

Erken çocukluk eğitimi ve bakımı iki temel alana ayrılır: doğumdan 3 yaşına kadar olan çocuklara yönelik olan ev tabanlı (*Onthaalouders*) ya da merkez bazlı (*Kinderdagverblijven*) formel çocuk bakımı ve 2,5 yaş itibarıyla okul öncesi eğitim (*Kleuteronderwijs*). İlk alan Flaman Refah, Sağlık ve Aile Bakanlığı'nın sorumluluğundadır ve *Kind en Gezin* ajansı tarafından yürütülür. 2,5 yaşından büyük çocuklar için okul öncesi eğitim Flaman Eğitim ve Öğretim Bakanlığı'nın sorumluluğundadır. 2,5 yaş itibarıyla, çocukların ücretsiz okul öncesi eğitim alma hakkı vardır. İlköğretim 6 yaşında başlar.

Ücretler

Kamu ortamlarında 2,5 yaşından küçük çocuklar için ücretler düzenlenmiştir. 2011 yılında günlük min. 1.4 ve maksimum 24.5 PPS'dir. Bu aylık yaklaşık 30 ila 585 PPS'ye denk gelir, ortalamada ise 268 PPS'dir.

Kleuteronderwijs 'deki 2,5 yaşından büyükler için EÇEB ücretsizdir, fakat ailelerin yemek ve ek hizmet saatleri masraflarına katkıda bulunması beklenir.

PPS 1 = EUR 1.11881

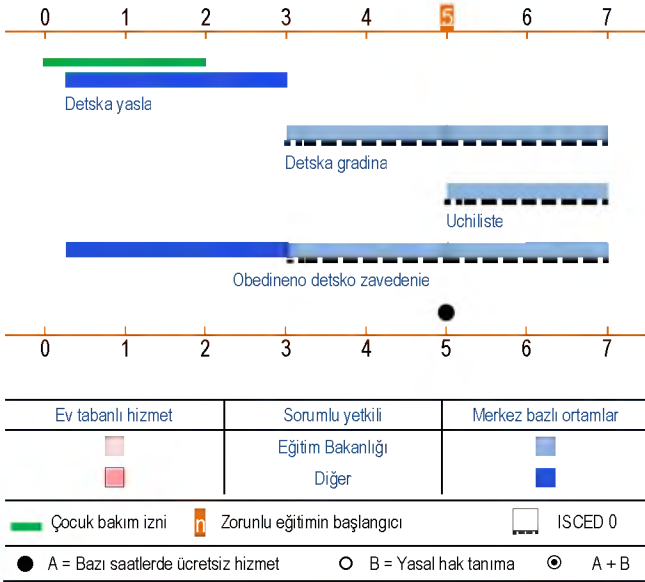
Mevcut reformlar

1 Nisan 2014 itibarıyla, çocuk bakımına (0 ila 3) ilişkin yeni bir kararname uygulanacaktır. Bu da yeni bir yönetmelikle birleştirilecektir. Her ortamda eşdeğer kaliteyi sağlamak için akreditasyon ve değerlendirme prosedürleri kamu ve özel ortamlarda aynıdır. Mali destekleri belli sorumluluklarla eşleştiren yeni bir destek sistemi de uygulanmaya başlanacaktır.

Bulgaristan

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Bulgaristan ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' *detska yasla* ve *obedineni detski zavedenia*'da 3 yaş altı grupları ifade eder. 'Büyük çocuklar' *detska gradina*, *uchiliste* ve *obedineni detski zavedenia*'daki 3 yaş üstü grupları ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011	3 year-olds	4 year-olds	5 year-olds	6 year-olds	7 year-olds
ISCED 0	73.1	78.9	86.3	87.5	1.1
ISCED 1	(-)	(-)	0.0	7.2	96.9

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

3 aylık ile 3 yaş arası çocuklar *detska yasla* diye bilinen merkez bazlı ortamlara gidebilir. 3 yaş itibarıyla, Eğitim ve Bilim Bakanlığı'nın eğitim sürecinden sorumlu olduğu erken çocukluk eğitimi *detska gradina*'da mevcuttur. Okul öncesi eğitimin son iki yılı (örn. 5 ve 7 yaş arası) zorunludur ve çocuklar *detska gradina* ya da ilköğretime (*uchiliste*) gidebilir. Küçük ve büyük çocuklar için ayrı ortamlara ek olarak, 10 aylık ile 7 yaşındaki çocuklara yönelik tek tip ortamlar da (*obedineni detski zavedenia*) vardır. Bu ortamlardaki hizmet yukarıda belirtilen aşamalara göre yapılandırılmıştır (örn. 3 yaşına kadar, 3 ile 5 yaş arası, 5 ile 7 yaş arası). İlköğretim 7 yaşında başlar.

Ücretler

Kamu EÇEB'inde ücretler aylık 51 PPS ortalama ile 28-68 PPS arasındadır (yemek dahil). Özel (kendi kendini finanse eden) özel EÇEB'lerde ücretler 474 PPS'ye çıkar. Okul öncesi sınıfların son iki yılında (5-7 yaş) eğitim materyalleri de dahil hizmetler ücretsizdir.

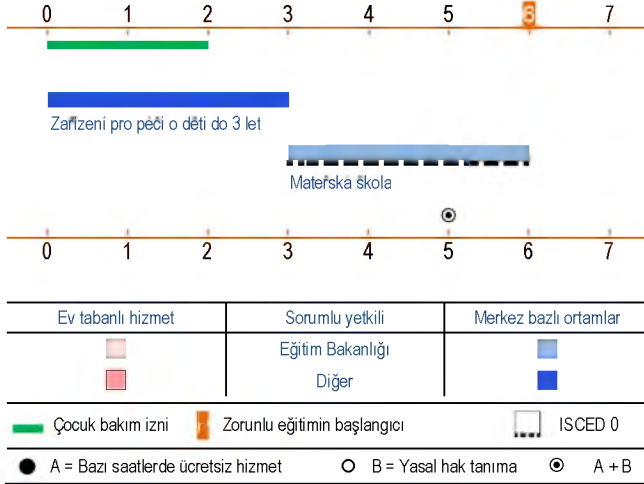
PPS 1 = BGN 0.878823

Mevcut reform yoktur

Çek Cumhuriyeti

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Çek Cumhuriyeti ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' *zařízení pro péči o děti do 3 let*'tekileri ve 'büyük çocuklar' *mateřská škola*'dakileri ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2012/2013	2 year-olds	3 year-olds	4 year-olds	5 year-olds
Mateřská škola	26.7	75.2	86.9	88.2

Kaynak: CSU & MEYS, 2013.

(%)Referans yılı 2011	3 year-olds	4 year-olds	5 year-olds	6 year-olds	7 year-olds
ISCED 0	58.5	83.7	91.6	46.1	7.5
ISCED 1	(-)	(-)	0.6	50.7	91.7

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

EÇEB sistemi iki ana yapıdan oluşur. 3 yaşından küçük çocuklar için ortamlar (*zařízení pro péči o děti do 3 let*) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın sorumluluğundadır ve Ticaret Lisans Yasası ile genel yasal yönetmeliklere göre işler. Bu ortamlar genelde merkez bazlıdır ancak çok azı ev tabanlıdır. Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın sorumluluğundaki yuvalar (*mateřské školy*) 3 ila 6 yaş arasındaki çocuklara yöneliktir. Yuvalara ek olarak, Ticaret Lisans Yasası 3 yaşından büyük çocuklar için merkez tabanlı tesisler kurmak için yasal bir zemin sağlar fakat kamu destekli değildir, önemli oranda gelişmemiştir ve diyagramda da verilmemiştir. 5 yaş itibariyle, çocukların yasal olarak okul öncesi eğitim hakkı vardır. İlköğretim 6 yaşında başlar.

Ücretler

Uzmanların tahminine göre kamu ortamlarındaki 3 yaşından küçük çocukların masrafları yemek at-rtı 138 PPS'dir. *Mateřské školy* aylık ücret 14 PPS'dir. (yemek hariç).

PPS 1 = CZK 18.0615

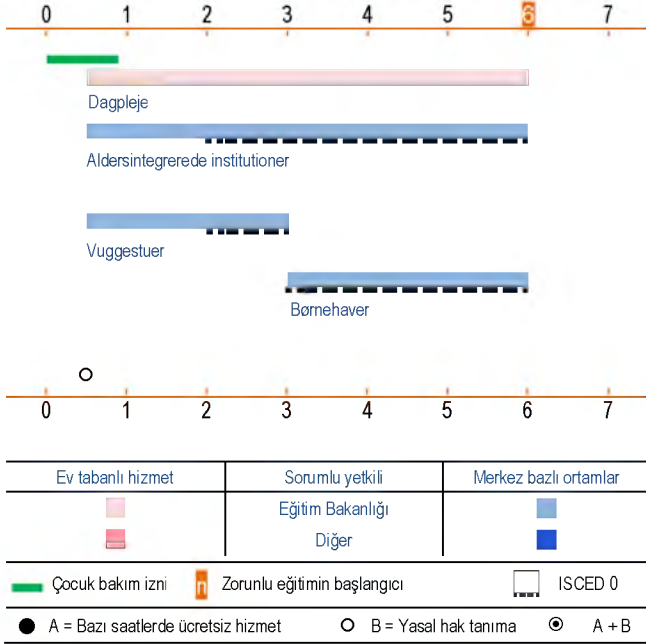
Mevcut reformlar

3 yaşından küçük çocuklar için yasalar 2013 sonunda yenilenemiştir. Bazı eski *jesleler* Ticaret Lisans Yasası ve genel yasal yönetmeliklere göre işler. 6 aylıktan zorunlu eğitim başlangıcına kadar çocuklara çocukbakımı hizmetlerine ilişkin yeni bir yasa hazırlık aşamasındadır.

Danimarka

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Danimarka ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' *aldersintegreerede institutioner* ve *vuggestuer*'deki 3 yaşından küçük grupları ifade eder. 'Büyük çocuklar' *aldersintegreerede institutioner* ve *børnehaver*'deki 3 yaş üstü grupları ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans Yılı 2012	Under 1	1 year-olds	2 year-olds	3 year-olds	4 year-olds	5 year-olds
Dagpleje	9.7	39.1	33.1	0.4	0.2	0.2
Aldersintegreerede institutioner	8.9	49.6	59.8	96.1	96.6	79.7

Kaynak: Danmarks Statistik, 2012.

(%)Referans yılı 2011	3 year-olds	4 year-olds	5 year-olds	6 year-olds	7 year-olds
ISCED 0	90.5	97.5	96.0	9.6	(-)
ISCED 1	(-)	0.0	2.3	89.3	99.6

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

EÇEB sistemi Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğundaki gündüz bakım merkezlerinden (*daginstitutioner*) oluşur ve 26 haftalık ila 6 yaş arası çocuklar için yaşa göre ortamlar (*aldersintegreerede institutioner*) ya da küçük ve büyük çocuklar için ayrı ortamlar (*vuggestuer* and *børnehaver*, respectively) mevcuttur. Merkez bazlı EÇEB hizmetinin yanı sıra, çoğu kamu destekli düzenlenmiş ev tabanlı hizmet sistemi (*dagpleje*) vardır ve oldukça çok çocuğa hizmet eder. 26 hafta itibariyle, çocuklar yasal olarak kamu destekli EÇEB hizmetinden yararlanma hakkına sahiptir. İlköğretim 6 yaşında başlar.

Ücretler

Ev tabanlı *dagpleje* aylık ortalama 226 PPS'dir (yemek dahil). *Daginstitutioner* ücretleri çocuğun yaşına bağlıdır ve 0 ila 2 yaş arası çocuklar için 270 PPS ve büyük çocuklar için 152 PPS'dir. EÇEB genelinde kamuya aittir, *daginstitutioner*'in %5'i özeldir (kamu destekli).

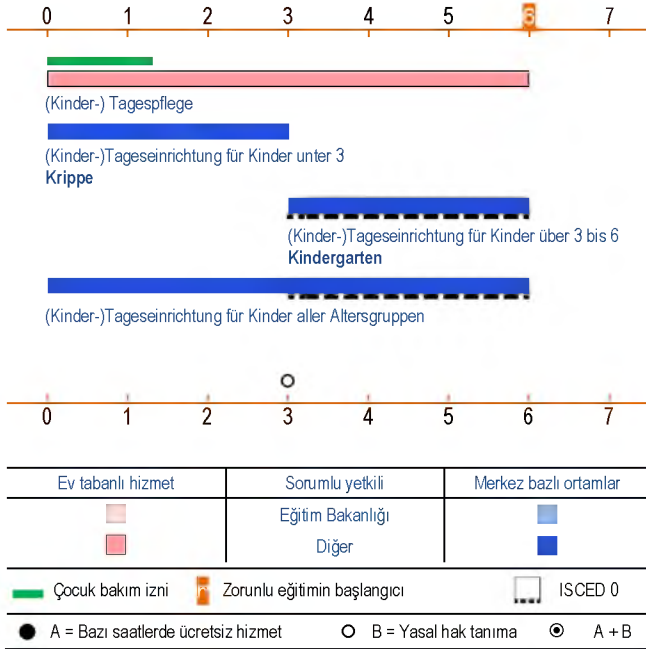
PPS 1 = DKK 10.1993

Mevcut reform yoktur

Almanya

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Almanya ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' *Krippen* ile *Tageseinrichtung für Kinder aller Altersgruppen*'de 3 yaş altı gruptakileri ifade eder. 'Büyük çocuklar' *Kindergarten* ve *Tageseinrichtung für Kinder aller Altersgruppen*'de 3 yaşından büyük grupları ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011	1 yaş altı	1 yaş	2 yaş	3 yaş	4 yaş	5 yaş
(Kinder-)Tagespflege	0.9	5.6	5.2	1.5	0.9	0.7
(Kinder-)Tageseinrichtung	1.6	20.2	42.0	86.4	95.6	96.6

Kaynak: Autorengroupe Bildungsberichterstattung, 2012.

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	89.9	95.6	96.7	35.4	0.9
ISCED 1	(-)	(-)	0.4	62.5	98.4

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

EÇEB sistemi oldukça adem-i merkezîdir ve çeşitli ortam türlerinden oluşur. Çocuk bakımı merkezleri (*Tageseinrichtung*) ya küçük ve büyük çocuklara ayrı hizmet verir (sırasıyla *Krippen* ve *Kindergarten*'da) ya da tüm EÇEB aşaması için tek bir ortam olarak işler. Merkez bazlı EÇEB hizmetine ek olarak, düzenlenmiş ve kamu destekli ev tabanlı bakım sistemi (*Tagespflege*) vardır ve küçük çocuklar (0 ila 3 yaş arasında) için bakım sağlar, fakat büyük çocuklar için yarı zamanlı hizmet de mevcuttur. İlköğretime başlamadan önce, bazı *Länder* okul öncesi eğitim (*Vorschuleinrichtung*) sağlar. Ancak, bu hizmet çocukların çok az bir oranını kapsar ve bu yüzden diyagramda gösterilmemiştir. Federal/ulusal düzeyde, hem ev tabanlı hem de merkezi bazlı EÇEB hizmeti için Aile İşleri, Yaşlılar, Kadınlar ve Gençlik Federal Bakanlığı sorumluluğundadır. *Länder seviyesinde, ya aile işleri bakanlığı ya da eğitim bakanlığı olabilir.*

2013'e kadar, aileler çocukları 3 yaşına gelince kamu destekli çocuk bakımı hizmetine yasal hak kazanırlar. İlköğretim 6 yaşında başlar.

Ücretler

Ortalamada 2009 yılında ücretler 187 PPS'ye çıkmıştır; minimum 23 ve maximum 817 PPS'dir (Rauschenbach, 2012).

Bazı *Länder* okul başlamadan önce son yılda (Hamburg, Hessen, Lower Saxony, North Rhine- Westphalia), anaokulunun son 3 yılında (Berlin), ya da 2 yaş itibarıyla (Rhineland-Palatinate) ailelerin ödeme yapmasını yasaklamıştır.

PPS 1 = EUR 1.04077

Mevcut reformlar

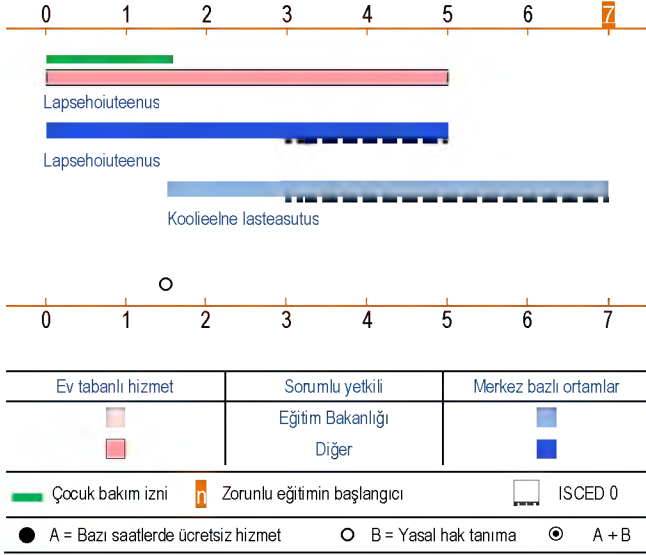
Ağustos 2013 itibarıyla, mali destekli EÇEB için yasal hak tanıma yaşı 1 yaşına indirilmiştir.

Estonya

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda Estonya ile ilgili olarak, ifade edilen 'küçük çocuklar' *zapsehoiuteenus* ve *koolieelne lasteasutus*, ve 'büyük çocuklar' *koolieelne lasteasutus*'dur.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2013	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş
Koolieelne lasteasutus	87.0	93.0	94.0	100*
Lapsehoiuteenus	5.0	3.0	(-)	(-)

* ISCED 1 dahil.

Kaynak: EHIS, 2013.

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	84.6	89.1	89.4	75.3	1.9
ISCED 1	(-)	(-)	0.0	13.5	94.4

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

EÇEB'e katılan çocukların çoğu 1,5 ile 7 yaş arası çocuklara bakan birleşik çocuk bakımı kurumlarına (*koolieelne lasteasutus*) gider. Bu durum Eğitim ve Araştırma Bakanlığının sorumluluğundadır. Ayrıca, Sosyal İlişkiler Bakanlığının sorumluluğunda olan daha küçük yaşta çocukların bakıma dair başka bir sistem (*lapsehoiuteenus*) de vardır. Bu hizmetler ya merkezi ya da ev tabanlıdır. Okul Öncesi Çocuk Bakımı Kurumları Yasasına göre 18 ay ile 7 yaş arasındaki tüm çocuklar yasal olarak EÇEB'den faydalanabilir. Ancak, yerel yetkililer arzı karşılayacak hizmeti sunamayabilirler. İlköğretim 7 yaşında başlar.

Ücretler

EÇEB ortamları için tüm ücretler düzenlenmiştir ve aylık ortalama 50 PPS (yemek dahil), 21 ile 88 PPS arasındadır. Maksimum ücretler asgari maaşın % 20'sini geçemez.

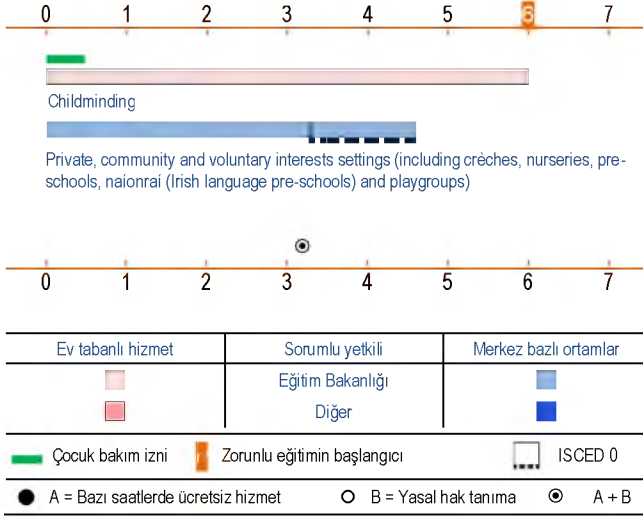
PPS 1 = EEK 0.725388

Mevcut reform yoktur

İrlanda

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda İrlanda ile ilgili olarak ifade edilen 'küçük çocuklar' çeşitli özel, kamu ve gönüllü hizmetlerdedir. 'Büyük çocuklar' ise ücretsiz anaokulu sınıfındadır (ISCED 0).

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	46.6	55.1	0.0	(-)	(-)
ISCED 1	(-)	38.8	98.3	100	100

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi).

Organizasyon

Dört yaşına kadar çocukların eğitimi ve bakımı Çocuk ve Gençlik İlişkileri Bölümü'nün sorumluluğundadır *kreş, yuva, anaokulu, naionraí* (İrlanda dili anaokulu), *oyun grupları ve gündüz bakım hizmetleri* gibi ortamlarda özel, kamu ve gönüllü organizasyonlar tarafından sağlanır. Ancak, *çocuk bakımı* denen düzenlenmiş ev bazlı bakım sistemi de vardır.

3 yıl 2 aylık ile 4 yıl 7 aylık tüm çocuklar merkezi ya da ev tabanlı ortamlarda sağlanan anaokuluna bir yıl ücretsiz gitme hakkına sahiptir. 4 yaş itibariyle çocuklar resmi olarak ilköğretim (ISCED 1) sayılan ilköğretimlerdeki küçük yaş grubu sınıflarına gidebilir. İlköğretim 4 yaşında başlasa da, zorunlu eğitim 6 yaşında başlar.

Ücretler

Bir yaşından küçükler için EÇEB aylık ortalama 702 PPS, daha büyük çocuklar içinse 674 PPS'dir (bazı yerlerde yemek için ek ödeme gerekebilir).

3 yıl 2 aylık ile 4 yıl 7 aylık çocukların tümü merkezi ya da ev tabanlı ortamlarda sağlanabilen anaokulunda bir yıl ücretsiz hizmet alabilirler. Ailelerin yemek ve ek hizmet saatleri için katkıda bulunması beklenir.

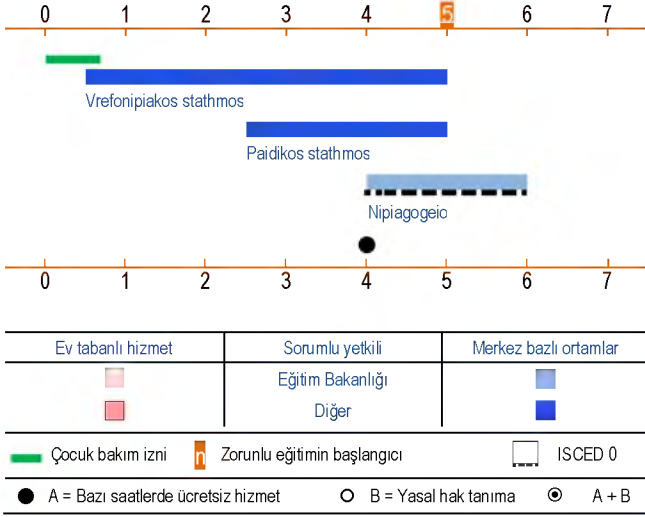
PPS 1 = EUR 1.07819

Mevcut reform yoktur

Yunanistan

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Yunanistan'a ilişkin olarak, ifade edilen 'küçük çocuklar' *vrefonipiakos stathmos*'lardadır. 'Büyük çocuk' referansı tüm üç ortamdakileri kapsar.

Katılım oranları

(%) Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	-	54.3	95.6	1.6	(-)
ISCED 1	(-)	(-)	(-)	97.2	99.2

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi).

Organizasyon

6 aylıktan 5 yaşına kadar çocuklar yuvalara (*vrefonipiakos stathmos*) gidebilir. 2½ ile 5 yaş arasında, aileler çocuk merkezlerini tercih edebilir (*paidikos stathmos*). İki tür merkez de yürürlükteki yasalarda belirtilen bakanlık kararları uyarınca kendi yönetim kurallarını koymalıdır. Bu kurallar daha sonra ilgili belediye konseyi tarafından onaylanmalıdır. 4 yaş itibarıyla, çocuklar 5 ve 6 yaş için zorunlu olan okul öncesi kuruma (*nipiagogeio*) başlayabilirler. Bu tür hizmet Eğitim ve Din İlişkileri Bakanlığı'nın sorumluluğundadır. İlköğretim 6 yaşında başlar.

Ücretler

Kamudaki *vrefonipiakos stathmos* and *paidikos stathmos*'lerde yemek dahil ücretler aylık 56 ile 134 PPS arasında değişir (Yunan Yerel Gelişim Ajansı ve Yerel Hükümet tahminleri). Özel sektörde, ücretler aylık 233 ve 746 arasındadır.

Nipiagogeio'deki 4 ile 6 yaş arası okul öncesi sınıflar ücretsizdir.

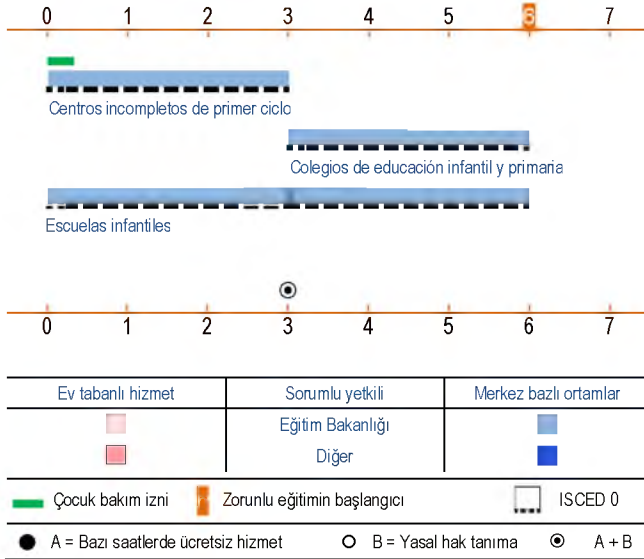
PPS 1 = EUR 0.893907

Mevcut reform yoktur

İspanya

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, İspanya'ya ilişkin olarak ifade edilen 'küçük çocuklar' *centros incompletos de primer ciclo* ve *escuelas infantiles*'deki ilk aşamadakilerdir (0-3) . 'Büyük çocuklar' *colegios de educación infantil y primaria* ve *escuelas infantiles*'deki ikinci aşamadakilerdir (3-6) .

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2010/11	1 yaş altı	1 yaş	2 yaş	3 yaş	4 yaş	5 yaş
Escuelas Infantiles						
Centros incompletos de primer ciclo	8.6	29.0	48.1	(-)	(-)	(-)
Colegios de Educación Infantil y Primaria	(-)	(-)	(-)	96.6	100.0	99.9

Source: MECD, 2013

(%)Referans yılı Referans yılı	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	96.6	100.0	99.3	1.0	(-)
ISCED 1	(-)	(-)	0.5	98.2	98.3

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

Okul öncesi eğitim iki aşamadır (0-3 ve 3-6 yaş), ayrı ortamlarda (*centros incompletos de primer ciclo* ve *colegios de educación infantil y primaria*, respectively) ya da her iki aşama için de birleşik ortamlarda (*escuelas infantiles*) sağlanabilir. İki aşama gerekli öğretmen nitelikleri, müfredat ve çocuklar için ücretsiz imkan sağlanması konularında farklılık gösterebilir. Okul öncesi eğitim için genel ilkeler ve hedefler merkezi seviyede 0-6 yaş grubuna yöneliktir. Ancak, ikinci aşama için (3-6 yaş) ulusal çekirdek müfredat ile okulların organizasyonu ve işleyişine yönelik yönetmelik vardır; birinci aşama ise (0-3 yaş) Otonom Toplulukların sorumluluğundadır. 3 yaş itibarıyla, çocuklar yasal olarak ilköğretime başlamaya hak kazanırlar. İlköğretim 6 yaşında başlar.

Ücretler

52'sinin gittiği kamu ortamlarında düzenlenmiştir. Maksimum ücretler 349 PPS'de tavan yapar (yemek hariç). 3 yaşından küçük çocuklar için EÇEB ücretsizdir, fakat ailelerin yemek masraflarına ve ek hizmet sağlanmasına katkıda bulunması beklenir.

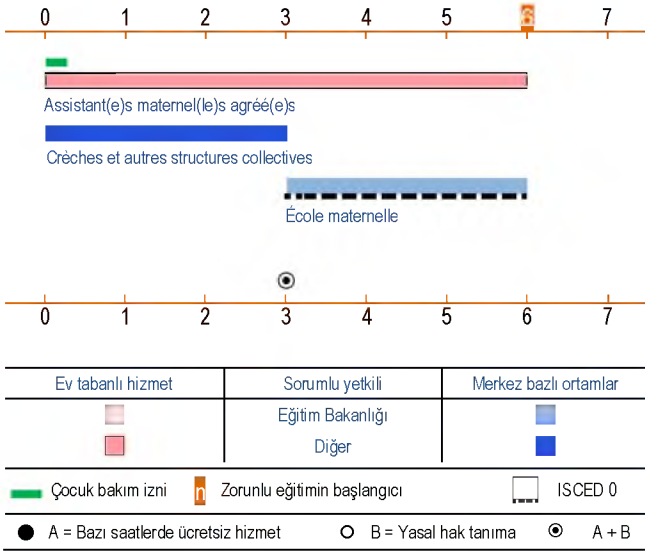
PPS 1 = EUR 0.916021

Mevcut reform yoktur

France

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Fransa'ya ilişkin olarak 'küçük çocuklar' kreşler ve diğer yapı/kollektiflerindeki ifade eder. 'Büyük çocuklar' école maternelledekileri ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011	3 yaş altı
Assistant(e)s maternel(le)s agréé(e)s	28.2
Crèches et autres structures collectives	15.1
Écoles maternelles *	4.6
Toplam	49.9

* Dezavantajlı bölgelerde ve sosyoekonomik kriterlere göre 2 yaşından küçükler için istisnai hizmet

Kaynak: CNAF, 2011.

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	99.6	100.0	99.1	1.3	0.3
ISCED 1	(-)	0.0	1.0	99.0	100

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

EÇEB sistemi özellikle küçük yaşta çocuklar için çeşitli hizmet türlerini içerir. 3 yaşından küçükler için merkez tabanlı kreşler ve diğer yapı kollektifleri (grup ortamları) (örn. jardins d'éveil, classes passerelles, vb.) ve bunları tamamlayan assistant(e)s maternel(le)s agréé(e)s ler tarafından sağlanan hizmetler. EÇEB politikaları ve ödenekleri ailelere aynı zamanda birden fazla hizmetten yararlanma seçeneği ve esnekliği sağlamayı amaçlar. Sunulan istatistikler sadece temel hizmet biçimlerini gösterir. Ev tabanlı EÇEB genelde merkez bazlı EÇEB'i tamamlamak için kullanılır.

3 yaş itibariyle tüm çocuklar Eğitim Bakanlığı tarafından koordine edilen okul öncesi kurumlara (écoles maternelles) başlar. Çoğu çocuk hizmet bölgesindeki ücretsiz devlet okullarına gider, üçte birinden azı ise (ödenek alan) özel okullara gider.

İlköğretim 6 yaşında başlar.

Ücretler

3 yaşından küçük çoğu çocuğun gittiği assistant(e)s maternel(le)s agréé(e)s ile ev tabanlı bakım ücretleri aylık 358 PPS ortalama (yemek dahil) ile 221 ve 531 arasında değişir. Merkez bazlı kreşlerdeki ücretler 89-336 PPS'dir.

'école maternelle'deki 3 yaşından büyük çocuklar için EÇEB ücretsizdir, fakat ailelerin yemek masrafları ve halte-garderie'deki ek hizmetlere katkıda bulunması beklenir.

PPS 1 = EUR 1.12957

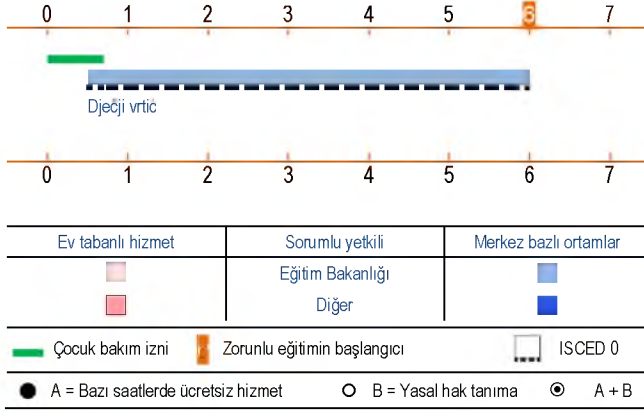
Mevcut reformlar

2013/14 itibariyle, 2 yaşından başlayarak çocuklar okul öncesi okullara gidebilecektir (écoles maternelles). Bu tedbir sosyal olarak dezavantajlı alanlardaki çocuklara öncelik verilerek uygulanmaktadır. Eğitim personeli-2 yaşındaki çocuk oranı büyük çocuklarınkinden azdır.

Hırvatistan

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Hırvatistan ile ilgili olarak, hem 'küçük' hem de 'büyük' çocuklar *dječji vrtić* dekileri ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011	1 yaş altı	1 yaş	2 yaş	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş
Total	0.5	19.0	29.0	52.0	59.0	62.0	73.0

Kaynak: CROSTAT, 2011.

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	51.8	57.4	62.0	72.1	1.2
ISCED 1	(-)	(-)	(-)	20.8	97.8

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

Altı aylıktan 6(7) yaşına kadar tüm çocuklara eğitim ve bakım sağlayan üniter bir EÇEB sistemi vardır. EÇEB Bilim, Eğitim ve Spor Bakanlığı'nın sorumluluğundaki merkez bazlı ortam olarak bilenen *dječji vrtić* lerde sağlanır. Diyagramda gösterilen *dječji vrtić* ek olarak, çocuklar ana faaliyet alanları EÇEB olmayan çeşitli organizasyonların (örn. kütüphane, hastane, spor kulübü, kültür kurumları) ev sahipliğini yaptığı oyun gruplarına (*igraonica*) katılabilirler. Bu ortamlar Bilim, Eğitim ve Spor Bakanlığı tarafından akredite olmalıdır ve hizmetleri kısa süreli programları içerir. Ev tabanlı hizmete aşamalı olarak geçilmektedir. Resmi olarak ilköğretim 6 yaşında başlar, ancak çocuklar 7 yaşına kadar EÇEB'de kalabilir.

Ücretler

Ücretler yerel yetkililerce belirlendiğinden farklılık gösterir. Ancak, ulusal seviyede devlet anaokullarında yaklaşık üst limit aylık 120 PPS'dir (yemek dahil).

PPS 1 = HRK 4.96925

Mevcut reformlar

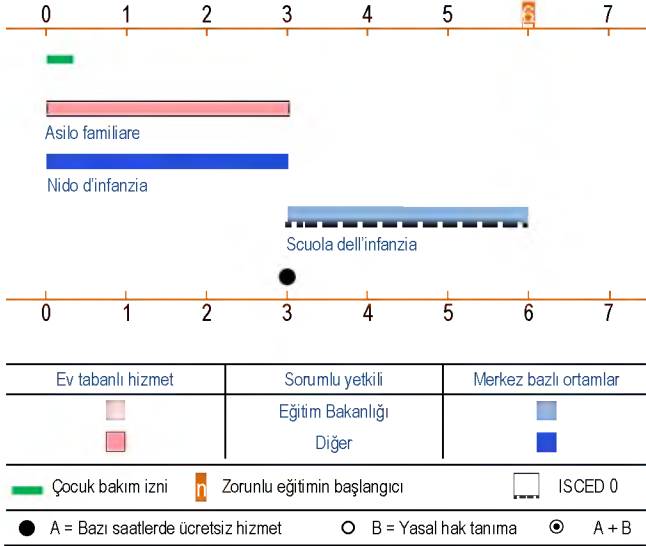
2014/15 itibarıyla, tüm çocuklar okula başlamadan bir yıl önce okul öncesi programlarına katılmak durumunda kalacaktır.

Nisan 2013'te, ev tabanlı hizmete ilişkin yasa yürürlüğe girmiştir.

İtalya

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, İtalya ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' *nido d'infanzia* dakileri 'büyük çocuklar' *scuola dell'infanzia* dakileri ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	92.3	96.2	88.8	2.3	(-)
ISCED 1	(-)	(-)	8.5	96.9	98.4

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organisation

Erken çocukluk eğitimi ve bakımı sistemi 0 ve 3 yaş arası çocuklar için *nido d'infanzia* olarak bilenen ortamları ve 3 ila 6 yaş arasındakiler için ortamları (*scuola dell'infanzia*) kapsar. İkinci belirtilen ortamlar Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğundadır, küçük çocuklar için hizmet oldukça adem-i merkezizdir ve yerel seviyede Komünlerin kendi yönetmeliklerine göre idare edilir. Merkezi bazlı hizmetin yanı sıra, ev tabanlı hizmet (*asilo familiare*) yaygınlaşmaya başlamaktadır. Ancak, merkezi olarak düzenlenmez ve tüm ülkede aynı şekilde değildir. Diyagramdaki ortamlara ek olarak, küçük çocuklar için farklı hizmet türleri de vardır, bunlar arasında 2 ve 3 yaş çocuklara yönelik 'bahar bölümleri' (*sezioni primavera*) vardır. Bu yeni hizmet ailelerin talebini karşılamak için sunulmaktadır. İlköğretim 6 yaşında başlar.

Ücretler

Aileler 3 yaşından küçükler için EÇEB hizmeti ücreti öder, ancak bu ücretlere dair veri mevcut değildir. 3 yaşından büyükler için EÇEB kamu ortamlarında ücretsizdir, özel ortamlarla ilgili veri yoktur.

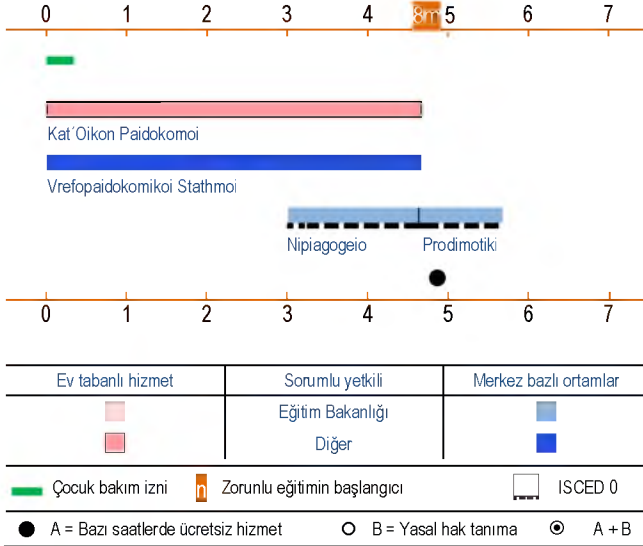
PPS 1 = EUR 1.02349

Mevcut reform yoktur

Kıbrıs

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Kıbrıs ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' *vrefopaidokomikoi stathmoi* dekileri ve 'büyük çocuklar' *vrefopaidokomikoi stathmoi* ve *nipiagogeio* (*prodimotiki* dahil) dakileri ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	43.7	73.3	96.3	2.8	0.2
ISCED 1	(-)	(-)	1.0	96.4	98.3

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

Sıfır ila 4 yıl 8 aylık çocuklar gündüz yuvalarından (*vrefopaidokomikoi stathmoi*) ya da ev tabanlı bakımdan (*kat'Oikon Paidokomoi*) faydalanabilir. Bunlar İş ve Sosyal Sigorta Bakanlığı'na bağlı faaliyet gösterir. 3 yaş itibariyle çocuklar Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nın denetimindeki anaokullarına (*nipiagogia*) gidebilir. Bu demektir ki 3 yaş ile 4 yıl 8 aylık çocuklar anaokuluna ya da gündüz bakım merkezine gidebilir. Okul öncesi sınıflar (*prodimotiki*) *nipiagogia*'da yer alır, 4 yıl 8 aylık ile 5 yıl 8 aylık çocuklara ücretsizdir ve zorunludur. İlköğretim 5 yıl 8 ayda başlar.

Ücretler

Çocukların %81'inin gittiği özel (kendini finanse eden) *vrefopaidoko-mikoi stathmoi*'daki aylık ücret 170 ile 397 arasında değişir. Çocukların %17.2'sinin gittiği kamu destekli özel *vrefopaidokomikoi stathmoi* ücretleri 68 ile 193 PPS arasında değişir. Çocukların %1.9'unun gittiği kamu *vrefopaidokomikoi stathmoi* ücreti 108 ve 227 PPS arasındadır.

Çocukların %51'nin gittiği kamu *ipiagogeio*'nde ortalama aylık ücreti 48 PPS'dir. Çocukların %24'ünün gittiği kamu destekli özel *nipiagogeio* ortalama aylık ücreti 91 PPS'dir ve özel (kendi kendini finanse eden) *nipiagogeio* (çocukların %25'inin gittiği) ücreti 295 PPS'dir.

Okul öncesi sınıflar (*prodimotiki*) kamu ve kamu destekli özel ortamlarda ücretsizdir. Çocukların sadece %1'i özel (kendi kendini finanse eden) okul öncesi sınıflara gider (*prodimotiki*), ortalama aylık ücret 295 PPS'dir.

PPS 1 = EUR 0.882524

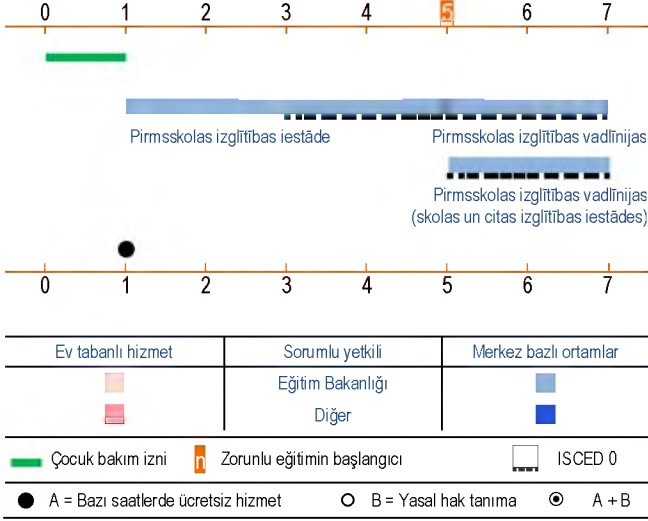
Mevcut reform yoktur

Letonya

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Letonya ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' *pirmsskolas izglītības iestādes*'dakileri ve 'büyük çocuklar' *pirmsskolas izglītības iestādes* ve *pirmsskolas izglītības vadlīnijas*'dakileri ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011/12	1 yaş altı	1 yaş	2 yaş	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş
Pirmsskolas izglītības iestāde	0.1	10.9	49.7	79.5	87.1	95.7	92.4

Kaynak: Latvijas statistika, 2011/2012.

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	77.6	85.9	95.5	91.7	7.0
ISCED 1	(-)	(-)	(-)	5.5	90.4

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

Bir ila 7 yaş arasındaki çocuklar Eğitim ve Bilim Bakanlığı'nın müfredatını izleyen birleşik okul öncesi eğitim ortamlarına (*pirmsskolas izglītības iestādes*) gider. Eğitim 5 yaşından itibaren zorunludur, ilköğretim (ISCED 1) ise 7 yaşında başlar. Eğitimin zorunlu olduğu yaştan itibaren, çocuklar belli bir programı izlemek durumundadır (*pirmsskolas izglītības vadlīnijas*), bu da okullar ve diğer eğitim merkezleri başta olmak üzere (*skolas un citas izglītības iestādes*) okul öncesi kurumlar ve diğer eğitim kurumlarında yer alır.

Ücretler

Kamu EÇEB ortamları ücretsizdir, aileler çocukların yemek masraflarını (günde 3 defa verilen, günlük yaklaşık 2 PPS) karşılamak durumundadır. Yabancı dil öğretmeni gibi bazı ek hizmetlerin ücretleri de ödenebilir. Düşük geliri ailelerden gelen çocuklar ücretsiz yemek alabilir (yerel yetkiliye bağlı olarak).

Çocukların %4.3'ünün gittiği kamu destekli özel EÇEB'in aylık ücreti 104 ve 624 arası (ortalama 374 PPS) değişir. Bazı belediyelerde, kamu EÇEB', olmadığından özel EÇEB' e katılımları zorlanan aileler 104 ve 270 PPSlik ortak finansman edinebilir.

PPS 1 = LVL 0.480921

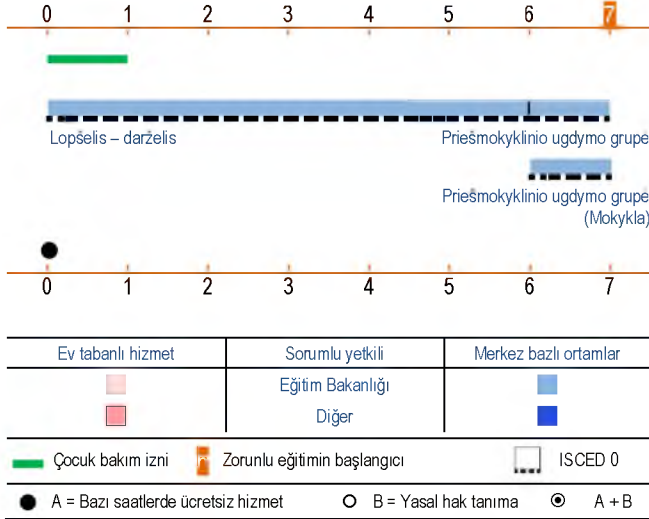
Mevcut reformlar

Eylül 2013 itibarıyla, ev tabanlı EÇEB başlatılmıştır. Çocuk bakıcıları (aunkles) temiz adli sicil kaydı ve 40 saatlik uzmanlık eğitimi almaları kaydıyla devlet desteği alabilir.

Litvanya

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Litvanya ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' *lopšelis-darželis*'dekileri ve 'büyük çocuklar' her iki ortam çeşidindekileri ifade eder.

Katılım oranları

(%) Referans Yılı 2011/2012	1 yaş altı	1 yaş	2 yaş	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş
Lopšelis – darželis	0.1	5.4	43.0	58.9	60.7	60.4	56.0
Darželis	(-)	0.1	1.2	4.2	4.4	4.5	4.1
Mokykla		0.5	4.2	8.3	9.8	12.2	36.3
Toplam	0.1	6.0	48.4	71.4	74.9	77.1	96.4

Kaynak: Lietuvos statistikos departamentas, 2011/2012.

(%)Referans Yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	69.8	73.2	77.3	95.7	2.1
ISCED 1	(-)	(-)	0.0	6.5	99.5

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

EÇEB'e katılan çocukların çoğu 7 yaşında zorunlu eğitime başlayana kadar birleşik okul öncesi ortamlarına (*lopšelis-darželis*) gider. Bu ortamlar Eğitim ve Bilim Bakanlığı'nın sorumluluğundadır. Zorunlu eğitimden önceki yılda okul öncesi gruplardaki tüm çocuklar (*priešmokyklinio ugdymo grupės*) ya okul öncesi ortamlarda ya da ilköğretimde (*mokykla*) yer alır. Diyagramdaki hizmete ek olarak, büyük çocuklar için ayrı ortamlar (*darželis*) vardır, fakat bu ortamlara katılım birleşik ortamlara kıyasla düşüktür. Ayrıca, çocuk sayısının az olduğu bölgelerde EÇEB genel okullarda ya da çok fonksiyonlu merkezlerde sağlanır.

Ücretler

Çocukların çoğunun gittiği (%98.7) kamu ortamlarında aylık ücret yoktur; aileler sadece yemek parası öder (3 yaşından küçükler için aylık 94 PPS, günde üç öğün ve 3 yaşından büyükler için 103 PPS). Bazı belediyelerde, eğitim materyalleri için düşük bir ek ücret alınır.

Kamu destekli özel EÇEB için aylık ücretler 843 PPS'ye çıkabilir.

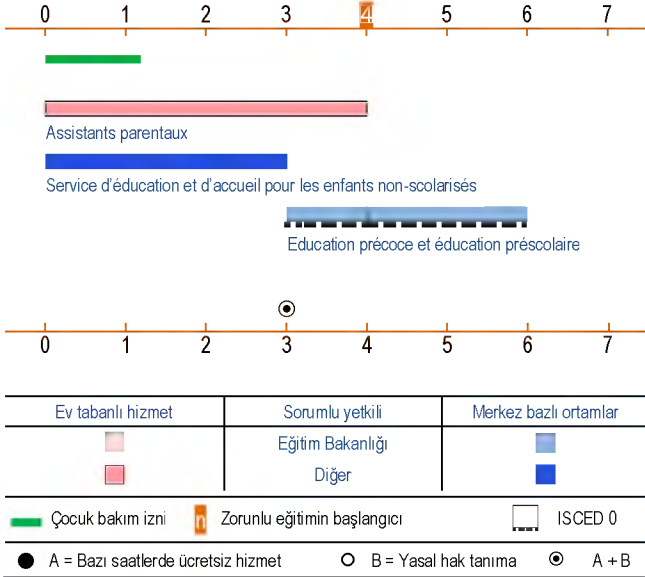
PPS 1 = LTL 2.13334

Mevcut reform yoktur

Lüksemburg

Referans yılı 2012/13

Diagram

Bu raporda, Lüksemburg ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' *service d'éducation et d'accueil pour les enfants non-scolarisés*'lerdeki; 'büyük çocuklar' ise *education précoce* ve *éducation préscolaire*'dakileri ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	72.0	94.6	91.4	4.0	0.1
ISCED 1	(-)	(-)	5.3	89.2	97.6

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

Üç yaşına kadar çocuklar *crèches* ya da *foyer de jour*'larda sağlanan *service d'éducation et d'accueil pour les enfants non-scolarisés* diye bilinen merkez bazlı ortamlara gidebilir. Ayrıca, çocukbakıcılarının (*assistants parentaux*) sunduğu düzenli ev tabanlı bakım sistemi de mevcuttur. Üç ve 4 yaşlarında çocuklar yasal olarak ücretsiz EÇEB'den yararlanma hakkına sahiptir (*éducation précoce*) ve 4 yaşından itibaren okul öncesi eğitim (*éducation préscolaire*) zorunludur. Hem *éducation précoce* hem de *éducation préscolaire* Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğundadır ve okul ortamlarında sağlanır. Diyagramdaki hizmete ek olarak, büyük çocukların aileleri (3 yaş ve üstü) yarı zamanlı okul sonrası EÇEB hizmetlerinden (*service d'éducation et d'accueil pour les enfants scolarisés*) faydalanabilir. İlköğretim 6 yaşında başlar.

Ücretler

Ev tabanlı *assistants parentaux* için aylık ücret 580 PPS'ye çıkabilir (yemek hariç). Kamu ya da kamu destekli ev tabanlı hizmet yoktur, fakat EÇEB'den yararlanan aileler mali destek alabilir.

Çocukların %62'sinin katıldığı özel (kendi kendini finanse eden) *service d'éducation et d'accueil pour les enfants non-scolarisés* ücretleri 319 ile 1244 arasında değişir. Kamu ve kamu destekli hizmetlerde ücretler 41 ve 966 arası değişir.

Üç yaş itibarıyla *éducation précoce*'deki EÇEB ücretsizdir, fakat ailelerin yemek ve ek çalışma saatleri masraflarına katkıda bulunması beklenir.

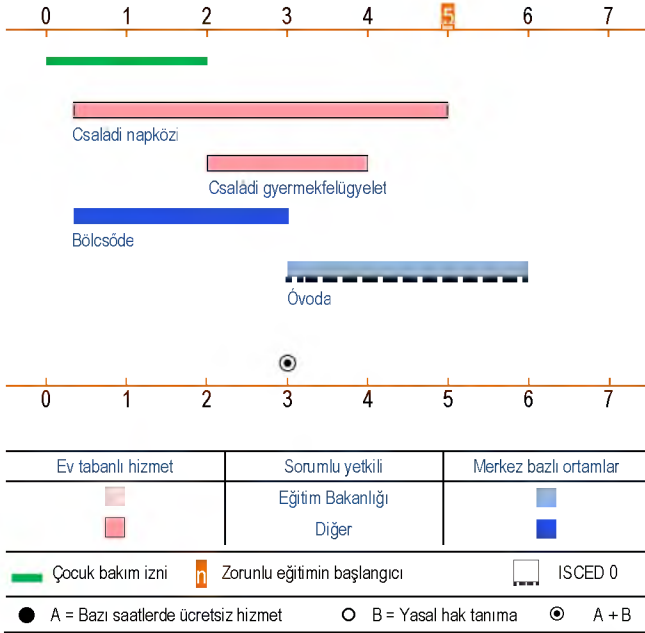
PPS 1 = EUR 1.20592

Mevcut reform yoktur

Macaristan

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Macaristan ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' bölcsőde'dekileri ve 'büyük çocuklar' óvoda'dakileri ifade eder.

Katılım oranları

(%) Referans Yılı 2012/13	1 Yaş altı	1 Yaş	2 Yaş	3 Yaş	4 Yaş	5 Yaş	6 Yaş	7 Yaş
Családi napközi*	0.03	0.8	2.9	1.5		0.4		(-)
Bölcsőde*	0.1	3.7	23.2	13.3		(-)	(-)	(-)
Óvoda**	(-)	(-)	8.4	75.3	93.1	96.2	68.8	3.1

Not: Ayrıca, 2 yaşındakilerin yüzde 0.6'sı egységes óvoda és bölcsőde'lerde. Családi gyermekfelügyelet ile ilgili veri yoktur.

Kaynaklar: * KSH, 2013; ** Köznevelés- statisztikai adatgyűjtés 2012/13.

(%) Reference year 2011	3 year-olds	4 year-olds	5 year-olds	6 year-olds	7 year-olds
ISCED 0	74.1	92.9	96.2	71.5	3.7
ISCED 1	(-)	(-)	(-)	21.9	93.8

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

Merkez bazlı hizmet 20 haftalık ile 3 yaş arasındaki çocuklara hizmet sağlayan kreşlerle (bölcsődék) 3 ve 6 yaş arası çocukları hedefleyen anaokullarını (óvodák) kapsar. Bölcsőde Sosyal İlişkiler Devlet Sekreterliği sorumluluğundadır, óvoda ise eğitim sektörünün bir parçası olarak kabul edilir ve Eğitim Devlet Sekreterliğinin (iki sekreterlik de İnsan Kaynakları Bakanlığı'nın parçasıdır) kapsamındadır. Ayrıca, iki tür ev tabanlı bakım sistemi vardır (családi gyermekfelügyelet and családi napközi) bunlar ilgili yaş grupları ve personel-çocuk oranı açısından farklıdır. Üç yaş itibariyle çocuklar ücretsiz olarak EÇEB'den faydalanabilir. Diyagramdakine ek olarak, üniter ortamlar (egységes óvoda és bölcsőde) az nüfuslu bölgelerde (2 yaşından küçükleri almazlar) yer alır. Eğitim 5 yaş itibariyle zorunludur, yani 6 yaşında başlayan ilköğretimden bir sene önce.

Ücretler

Aylık ücretler düzenlenmiştir, bölcsőde ücretleri ve yemekler ailede kişi başına net gelirin %25'ini geçemez. Ev tabanlı EÇEB'de limit %50'dir. Bazı belediyeler 4 aylıktan itibaren ücretsiz EÇEB sağlar ve sadece yemekler ücrete tabidir.

Kamu óvoda ücretsizdir, aileler sadece yemek parası öder. Kamu destekli özel ortamlarda aylık ücretler (çocukların %2.7'sinin gittiği) yaklaşık 413 PPS'dir (yemek hariç).

PPS 1 = HUF 169.345

Mevcut reformlar

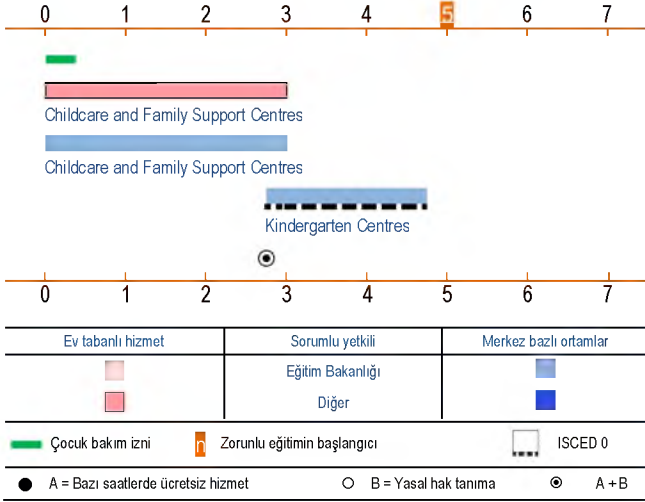
2011 Ulusal Kamu Eğitimi Yasasına göre 1 Eylül 2015 sonrasında anaokulu 3 yaşından itibaren zorunlu olacaktır.

1 Ocak 2013'ten beri, her üç grupluk çocuğa bir asistan pedagog ve her 500 çocuğa bir psikolog düşecektir.

Malta

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Malta ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' *çocukbakımı ve aile desteği merkezlerindeki* ve 'büyük çocuklar' ise *anaokulu merkezlerindeki* ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011	1 yaş altı	1 yaş	2 yaş	3 yaş	4 yaş
Çocukbakımı ve Aile Desteği Merkezleri	0.99	10.6	25.7	(-)	(-)

Kaynak: DSWS, 2011.

(%)Referans yılı 2012/13	1 yaş altı	1 yaş	2 yaş	3 yaş	4 yaş
Anaokulu Merkezleri	(-)	(-)	(-)	98.0	100.0

Kaynak: Eğitim ve İstihdam Bakanlığı, 2012/2013.

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	45.5	100.0	72.0	0.8	(-)
ISCED 1	(-)	(-)	29.1	99.5	96.8

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi).

Mevcut reformlar

2015/16 itibariyle, *anaokulu merkezlerinde* çalışan personel nitelikleri 4 yıllık lisans eğitimi ya da iki yıllık İki Yıllar İleri Çalışmaları alanında MCAST-BTEC Yüksek Ulusal Diploması olacaktır. Nisan 2014 itibariyle, aileleri okuyan ya da çalışan] ⇒

Organizasyon

Erken çocukluk eğitimi ve bakımı anaokulu merkezlerinde 2 yıl 9 aylık ile 4 yıl 9 aylık çocuklara yönelik sağlanır. Bu merkezler Eğitim ve İstihdam Bakanlığının sorumluluğundadır. Ailelerin kamu ve kilise kurumlarında ücretsiz olan bu hizmete yasal olarak ücretsiz erişimi vardır..

Küçük çocuklar (3 yaşına kadar) çocukbakımı ve aile destek merkezlerine gidebilir, bunlar eğitim hizmetlerine son eklentilerdir ve ev tabanlı ya da merkez bazlı olabilir. Diyagramdakilere ek olarak, aileler 3 la 16 yaş çocuklar için okul sonrası hizmetlerden faydalanabilir. Bu hizmetler ücretlidir.

Çocuklar beşinci doğumgünlerinde ilköğretime başlar, bazıları ise zorunlu eğitime başladıklarında 4 yıl 9 aylık olabilir.

Ücretler

Aylık ortalama ücretler yaklaşık 365 PPS'dir. Kamu destekli olmayan 3 yaş altı çocuklar için ortamlar çocukların %66'sının gittiği) saatlik 2 ila 7 PPS arasında değişir (çocuğun haftalık ya da aylık geldiği saate göre). Bu haftada 40 saatle, aylık maksimum 631 PPS olabilir. Kamu idaresindeki ortamlar (çocukların %27'sinin gittiği) düşük geliri aileler için ücretsizdir ancak aylık 203 PPS'ye kadar çıkabilir. kamu destekli üç yerde aylık oran 108 ila 379 PPS arası değişir.

Kamu *anaokulu merkezleri* (çocukların %70'inin gittiği) ücretsizdir ve günlük her çocuğa ücretsiz bir bardak süt ile haftalık bir porsiyon sebze ya da meyve verir.

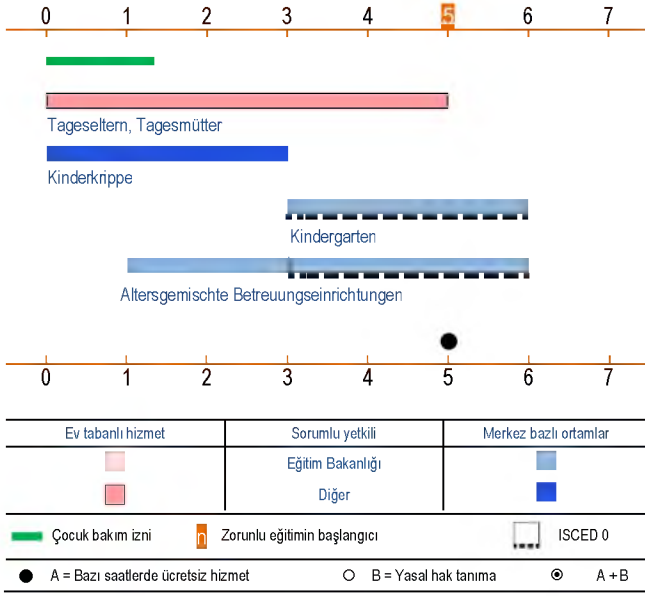
PPS 1 = EUR 0.738884

⇒ çocuklar ücretsiz EÇEB'den faydalanacaktır (tam zamanlı). Hükümet çocuk başına çocukbakım merkezine 4.06 PPS öder.

Avusturya

Reference year 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Avusturya'ya ilişkin olarak, 'küçük çocuklar' *Kinderkrippe*'dekileri ve *Altersgemischte Betreuungseinrichtungen*'de 3 yaş altı gruptakileri ifade eder. 'Büyük çocuklar' *Kindergarten*'dekileri ve *Altersgemischte Betreuungseinrichtungen*'de 3 yaş üstü grubu ifade eder.

Katılım oranları

(%) Referans yılı 2011/2012	1 yaş altı	1 yaş	2 yaş	3 yaş	4 yaş	5 yaş
Toplam	1.3	14.9	43.1	80.2	94.2	96.3
Kinderkrippe	0.9	11.1	16.5	1.1	0.2	0.2
Kindergarten	(-)	0.3	17.5	68.9	86.0	88.1
Altersgemischte Einrichtungen	0.3	3.4	9.1	10.3	8.0	8.0

Kaynak: Statistik Austria, 2011/2012.

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	60.4	91.5	97.2	38.4	1.5
ISCED 1	(-)	(-)	0.0	58.2	96.7

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

3 yaşına kadar, erken çocukluk bakımı *Kinderkrippen* merkez bazlı ortamlardadır. Ayrıca, düzenlenmiş ev tabanlı bakım sistemi de vardır, bunlar gündüz bakımı aileleri/anneleri (*Tageseltern/ Tagesmütter*) tarafından sağlanır. 3 yaşından itibaren (bazen daha erken), çocuklar anaokuluna gidebilir. 5 ve 6 yaşlarında, yani ilköğretimden önceki yılda (ISCED 1), *Anaokulu* katılımı zorunlu ve ücretsizdir. Bu ana yapılarla ek olarak, çocukların yaklaşık %13'ü 1 ile 6 yaş arasında genelde anaokullarında sağlanan karışık yaş gruplarına (*Altersgemischte Betreuungseinrichtungen*) katılır.

EÇEB'de yer alan merkezi yetkililer EÇEB politikalarının düzenlenmesi ve eş finansmanından sorumlu Federal Eğitim ve Kadın İşleri Bakanlığı ile Federal Aile ve Gençlik Bakanlığını kapsar. Ancak sistem oldukça adem-i merkeziyetçidir. İlköğretim 6 yaşında başlar.

Ücretler

Kinderkrippen aylık ücretleri 135 ila 306 PPS (yemek dahil) arasında değişir. Ev tabanlı bakım aylık ücretleri 321 ila 362 (yemek dahil) arası değişir.

Kindergarten ücretleri düşüktür ve 5 yaşındakiler için yarım günlük EÇEB hizmeti ücretsizdir. Bazı *Länder* daha kapsamlı yaş grupları için ücretsiz EÇEB sağlar.

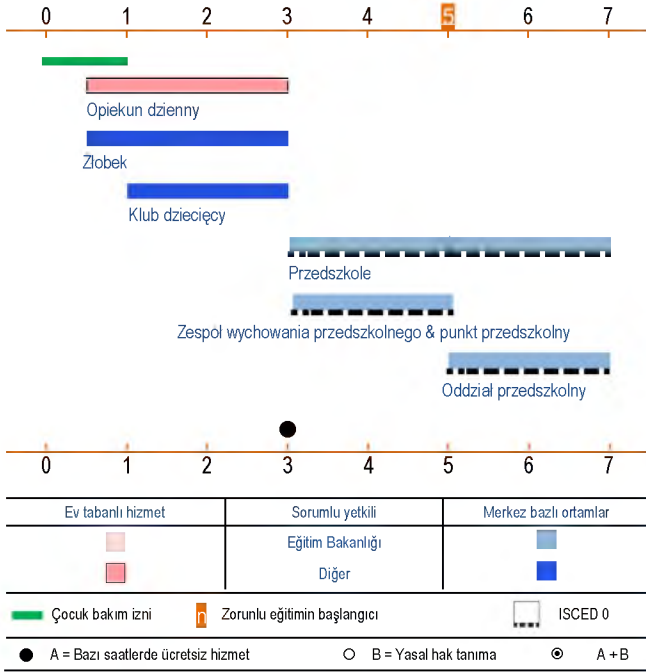
PPS 1 = EUR 1.09542

Mevcut reform yoktur

Polonya

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Polonya ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' *złobek* & *klub dziecięcy*'dekileri ve 'büyük çocuklar' *przedszkole*, *zespoły wychowania przedszkolnego* & *punkty przedszkolne* ve *oddział przedszkolny*'dekileri ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2012	3 yaş altı
Niania i opiekun dzienny	0.01
Złobek & klub dziecięcy	4.5

Source: MPiPS, 2012.

(%)Referans yılı 2012	2 yaş	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş
Przedszkole	5.5	47.7	59.0	64.2	42.9
Oddział przedszkolny	0.2	2.1	4.3	26.5	34.6
Zespół wychowania przedszkolnego & punkt przedszkolny	0.5	2.5	3.1	1.3	0.1

Kaynak: SIO, 2012/2013.

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	47.6	62.2	79.3	85.5	2.2
ISCED 1	(-)	(-)	(-)	9.3	94.4

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

Erken çocukluk eğitimi ve bakımı iki aşamalıdır. 3 yaşından küçükler için EÇEB İş ve Sosyal Politika Bakanlığı'nın, 3 yaşından büyük okul öncesi çocukları içinse Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğundadır.

3 yaşından küçük çocuklar *złobki* ve *kluby dzieciğce*'ye gidebilir. Bu ikisi arasında düzenleme farklılıkları yoktur, sadece *złobki* 6 aylık ila 3 yaş çocukları için günde 10 saat, *kluby dzieciğce* ise günde 5 saatir ve 1 yaşından küçük çocukları almaz. Çocukbakım izni Haziran 2013 itibariyle bir yıla çıkarılmıştır.

3-6 yaş çocukları *przedszkole*'ye ve 5-6 yaşındakiler ilkokullardaki okul öncesi sınıflarına (*oddział przedszkolny*) gidebilir. EÇEB ortamlarının azlığıyla ilgili olarak, 3-5 yaşındakiler için yarı zamanlı hizmet (minimum günlük 3 saat, haftalık 12 saat) *zespoły wychowania przedszkolnego* ve *punkty przedszkolne* denilen yerlerde sunulur. 5 yaşındakiler için bir yıl okul öncesi eğitim zorunludur. Yasalar ev tabanlı hizmete olanak sağlar ancak henüz çok az *opiekunowie dzienni* kayıtlıdır.

Ücretler

Kamu *złobek* aylık ücretleri (yemek dahil) 92 PPS ve kamu destekli özel *złobek* ücreti 205 PPS'dir. *Przedszkole* günde 5 saat için ücretsizdir fakat ailelerin yemek ve ek hizmet masraflarına katkıda bulunması beklenir. Eylül 2013 itibariyle aileler ek saatler için maksimum saat başına 0.41 PPS öder.

PPS 1 = PLN 2.46209

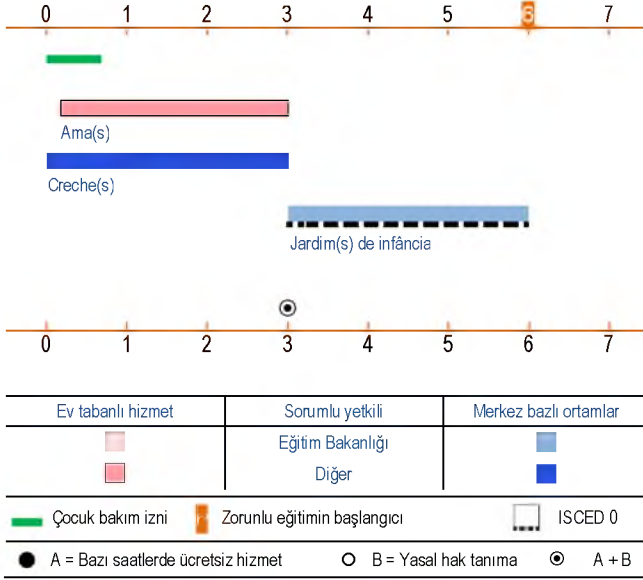
Mevcut reformlar

2009-2014 döneminde, ilköğretime başlama yaşı kademli olarak 7'den 6'ya indirilmiştir. 2015'te tüm 6 yaşın altındakiler ilköğretime başlayacaktır. 2015 itibariyle, 4 yaşındakiler ve 2017 itibariyle 3 yaşındakiler yasal olarak okul öncesi eğitim hakkına sahip olacaktır.

Portekiz

Reference year 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Portekizle ilgili olarak, 'küçük çocuklar' *Creches* 'lerdeki ve 'büyük çocuklar' *Jardim de infância*'dakileri ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2010/2011	1 yaş altı	1 yaş	2 yaş	3 yaş	4 yaş	5 yaş
Ama(s) *	1.0	2.2	2.0	0.1	(-)	(-)
Creche(s) *	16.7	31.3	42.0	3.4	(-)	(-)
Jardim(s)-de- infância **	(-)	(-)	(-)	75.4	87.6	93.2
Total	17.6	33.5	44.0	79.0	87.6	93.2

Kaynaklar: * Ministério da Solidariedade, Emprego e Segurança Social, 2011; ** DGEEC – MEC, 2010/2011.

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	79.4	92.6	97.5	5.2	(-)
ISCED 1	(-)	(-)	0.6	100	100

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

3 yaşına kadar, erken çocukluk bakımı *creches* diye bilinen merkez bazlı ortamlarda sağlanır. T3 aylıktan 3 yaşa kadar çocuklara yönelik, bağımsız çalışan ya da 'aile kreşleri' diye bilinen formel gruplara bağlı olan bakıcılarla (*amas*) düzenli ev tabanlı hizmet sağlanır. Küçük çocuklar için ev ve merkezi bakım Dayanışma, İstihdam ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın sorumluluğundadır. 3 yaşından itibaren, çocuklar yasal olarak *jardim de infância*'da ücretsiz erken çocukluk eğitimi alırlar. Bu da Eğitim ve Bilim Bakanlığı'nın sorumluluğundadır. Diyagramdakilere ek olarak, gezici okul öncesi eğitim sistemi (*educação pré-escolar itinerante*) mevcuttur ve kırsal bölgede yaşayan 3 ve 5 yaşındaki çocukları hedefler. İlköğretim 6 yaşında başlar.

Ücretler

Amas ve *crèches* ücretlerine dair bilgi yoktur. Günlük 5 saatlik *jardim de infância* hizmeti ücretsizdir, fakat ailelerin yemek ve ek hizmet masraflarına katkıda bulunmaları beklenir.

PPS 1 = EUR 0.814422

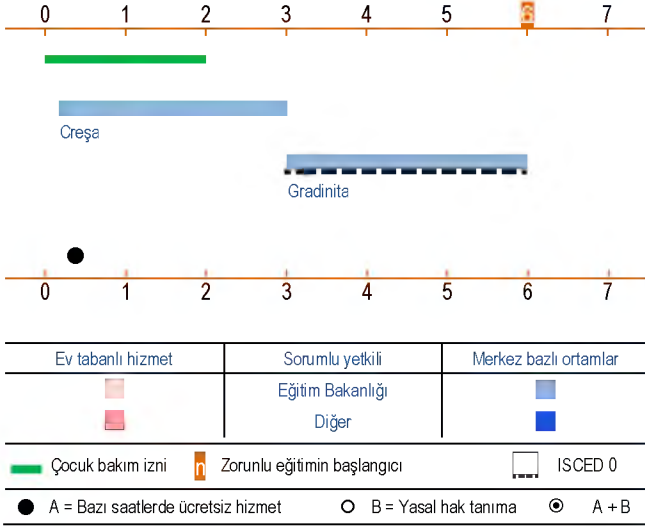
Mevcut reform yoktur

Romanya

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Romanya ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' creşa'dakileri ve 'büyük çocuklar' gradinita'dakileri ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	66.7	78.4	85.7	77.3	5.8
ISCED 1	(-)	(-)	(-)	18.7	89.4

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi).

Organizasyon

3 yaşına kadar, çocuklar creşa diye bilinen merkezi okul öncesi bakımından yararlanır. 3 yaştan (bazen 2) 6 yaşa kadar, çocuklar merkezi bazlı gradinita'ya gidebilir. Milli Eğitim Bakanlığı 3 yaşından büyük çocukların gradinita'daki EÇEB hizmetinden sorumludur. Ancak, 3 yaşından küçük çocuklar için sorumluluğu Sağlık Bakanlığı, İş, Aile, Sosyal Koruma ve Yaşlılık Bakanlığı ile paylaşır.

İlköğretim 6 yaşında başlar. Ancak, Ulusal Eğitim Yasasına 1/2011 göre aileler çocuklarını nereye göndereceğini seçer: 6 yaşında, çocuk ya anaokulunda ya da okulda birinci sınıfta olabilir.

Ücretler

Kamu EÇEB kurumları ücretsizdir; ancak ailelerin creşa'da maksimum 60 PPS ve gradinita'da 82 ile 127 PPS arasında olan çocukların yemeklerini ödemeleri gerekir. Düşük gelirli ailelerden gelen çocuklar ücretsiz yemek alabilir.

Özel (kendi kendini finanse eden) gradinita'ya giden

çocukların %2.5'nin ailesi 127 ila 1137 PPS arası ücret öder.

PPS 1 = RON 2.19865

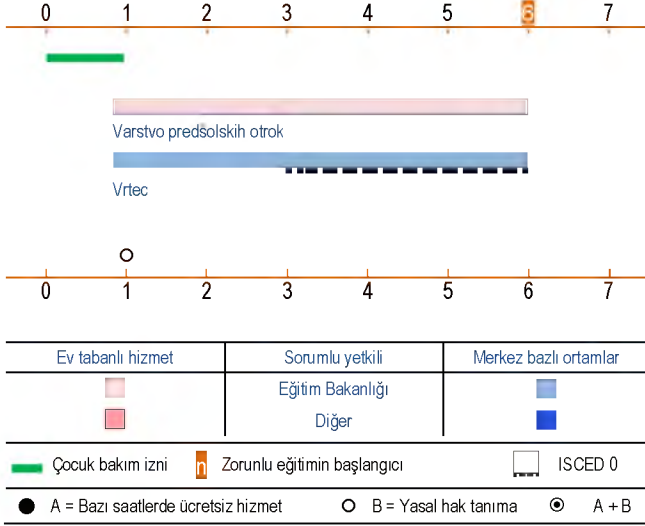
Mevcut reformlar

Eylül itibariyle, 5 ve 6 yaşındaki çocuklar gradinita'da yasal olarak bir yer hakkına sahip olacaktır.

Slovenya

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Slovenya ile ilgili olarak, 'küçük' ve 'büyük' çocuklar *vrtec*'tekileri ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2012/13	1 yaş	2 yaş	3 yaş	4 yaş	5 yaş
Varstvo predšolskih otrok *	0.7	0.5	0.1	<0.1	<0.1
Vrtec **	42.1	69.2	83.6	93.6	92.9

Kaynaklar: * MIZS; ** Statistični urad RS, 2012/2013.

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	82.8	88.9	90.7	6.3	(-)
ISCED 1	(-)	(-)	(-)	93.2	97.5

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

11 aylıktan 6 yaşına kadar (zorunlu eğitim başlangıcı) çocuklara eğitim ve bakım sunan üniter bir EÇEB sistemi vardır. EÇEB, Eğitim, Bilim ve Spor Bakanlığı'na bağlı *vrtec* diye bilinen merkez bazlı ortamlarda sağlanır. Ayrıca, aynı yaş grubu için düzenlenmiş ev tabanlı hizmet sistemi de (*varstvo predšolskih otrok*) mevcuttur. Ancak, ikinci sistemde çok az çocuk yer almaktadır. 11 aylıktan itibaren çocukların kamu destekli EÇEB'den yasal olarak yararlanma hakkı doğar. Ancak, yerel yetkililer her zaman küçük çocuklara ilişkin talebi karşılayamaz.

Ücretler

Özel sapsayıcıların sunduğu ev tabanlı hizmetin (*varstvo predšolskih otrok*) aylık ücreti 364 PPS'dir (yemek dahil). *Vrtec* için aylık ortalama ücret 168 PPS'dir ancak 3 yaşından küçükler için 505 PPS'ye ve büyük çocuklar içinse 446 PPS'ye çıkabilir. Çocukların %3'ü anaokuluna ücretsiz gider.

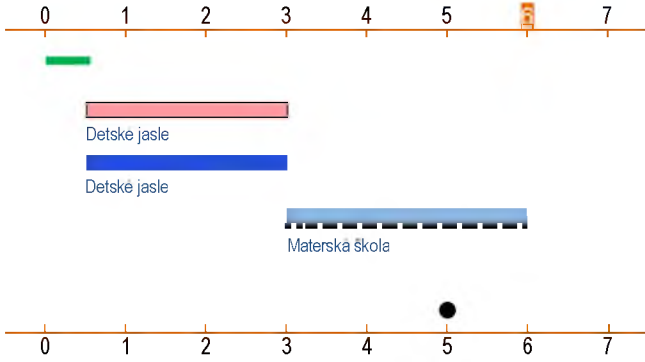
PPS 1 = EUR 0.823417

Mevcut reform yoktur

Slovakya

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Ev tabanlı hizmet	Sorumlu yetkili	Merkez bazlı ortamlar
Çocuk bakım izni	Eğitim Bakanlığı	Diğer
Zorunlu eğitimin başlangıcı	Diğer	ISCED 0
A = Bazı saatlerde ücretsiz hizmet	B = Yasal hak tanıma	A + B

Bu raporda, Slovakya ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' *detské jasle*'dekileri ve 'büyük çocuklar' *materská škola*'dakileri ifade eder.

Organizasyon

3 yaşına kadar, çocuklar merkezi ya da ev tabanlı *detské jasle*'ye gidebilir. 3 ve 6 yaş arasında (bazen daha erken), Eğitim Bakanlığının sorumluluğundaki merkez bazlı *materské školy*'ye gidebilirler.

Diyagramdakilere ek olarak, anne/çocuk merkezleri (*materské/detské centra*) diye bilinen ailelerle küçük çocuklar için (3 yaşına kadar) ortamlar mevcuttur. Bunlar genelde aile birliklerince işletilir ve kamu desteği almaz. İlköğretim 6 yaşında başlar.

Ücretler

Detské jasle ücretleri ile ilgili bilgi yoktur. Çocukların % 96'sının gittiği kamu *materská škola* aylık ortalama ücretleri 22-29 PPS'dir (yemek hariç). EÇEB'in son yılı ücretsizdir, fakat ailelerin yemek masraflarına katkıda bulunması beklenir.

PPS 1 = EUR 0.688163

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011/2012	1 yaş	2 yaş	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş
Materska škola	(-)	10.3	62.2	72.3	80.5	35.9

Kaynak: UIPS, 2011/2012.

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	60.1	72.3	81.5	39.9	2.9
ISCED 1	(-)	(-)	0.0	50.2	92.7

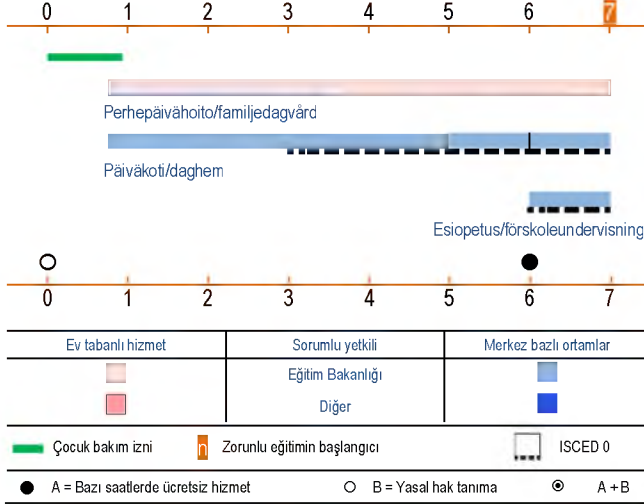
Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Mevcut reform yoktur

Finlandiya

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Finlandiya ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' *päiväkoti/ daghem*'dekileri, 'büyük çocuklar' *päiväkoti/daghem* and *esiopetus/ förskoleundervisning*'dekileri ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011	1 yaş altı	1 yaş	2 yaş	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş
Päiväkoti/daghem	0.4	17.8	34.9	50.8	59.2	66.5	66.5
Perhepäivähoito/familjedagvård	0.5	12.0	16.7	17.0	14.3	11.0	3.2
Esiopetus/försköleundervisning	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	98.4
Toplam	1.0	29.7	51.6	67.7	73.5	77.7	98.4

Kaynak: THL, 2011.

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	48.7	57.4	66.7	97.8	1.6
ISCED 1	(-)	(-)	(-)	0.4	96.2

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Mevcut reformlar

1 Ocak 2013'te erken çocukluk eğitimi ve bakımı hizmetlerinin yasama, yürütme ve idare işleri Sosyal İşler ve Sağlık Bakanlığı'ndan Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na geçmiştir.

EÇEB sektörü için kapsamlı bir yasama reformu üzerinde çalışılmaktadır. Aralık 2012'te Eğitim ve Kültür Bakanlığı erken çocukluk ve bakımına ilişkin yeni bir yasa hazırlamak için bir çalışma grubu görevlendirmiştir.

Hükümet Haziran 2011'deki programında ⇒

Organizasyon

Ebeveyn izninin sona ermesi itibariyle çocukların kamu EÇEB ortamlarına yasal olarak gitme hakkı vardır. EÇEB'deki çocukların çoğu Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nın sorumluluğundaki 0-7 yaş grubu için olan gündüz bakım merkezlerine (*päiväkoti/daghem*), gider. Çok sayıda çocuk düzenlenmiş ev tabanlı hizmetten (*perhepäivähoito/familjedagvård*) faydalanır. Zorunlu eğitimden önceki yılda, çocukların neredeyse tamamı okul öncesi eğitimden yararlanır, bu da ya gündüz bakım merkezlerinde (*päiväkoti/daghem*) ya da temel eğitim sunan okullarda (*perusopetus/grund-läggande utbildning*) sağlanır.

Diyagramdaki EÇEB hizmetine ek olarak, bir çok yerel yetkili oyun alanlarında ve 'açık gündüz bakım merkezleri'nde herkese açık EÇEB hizmeti sunar. Kilise ve sivil toplum kuruluşları da herkese açık erken çocukluk eğitim ve bakımı hizmeti sunar. Temel eğitim (ISCED 1) çocuğun 7 yaşına bastığı yılın Ağustos ayında başlar.

Ücretler

Ev ve merkez bazlı EÇEB için aynı kurallar geçerlidir. Yemek dahil maksimum aylık ücret 216 PPS'dir ve çocukların %27'si için aileleri tarafından ödenir. Çocukların %16'sı ücret ödemez (THL, 2011). EÇEB'in son yılındaki yarım günlük okul öncesi eğitimi - *esiopetus/försköleundervisning* - ücretsizdir. Okul öncesi eğitimdeki çocukların çoğu ücretli gündüz bakımına da giderek. Okul öncesi eğitimde ücretsiz yemek verilir.

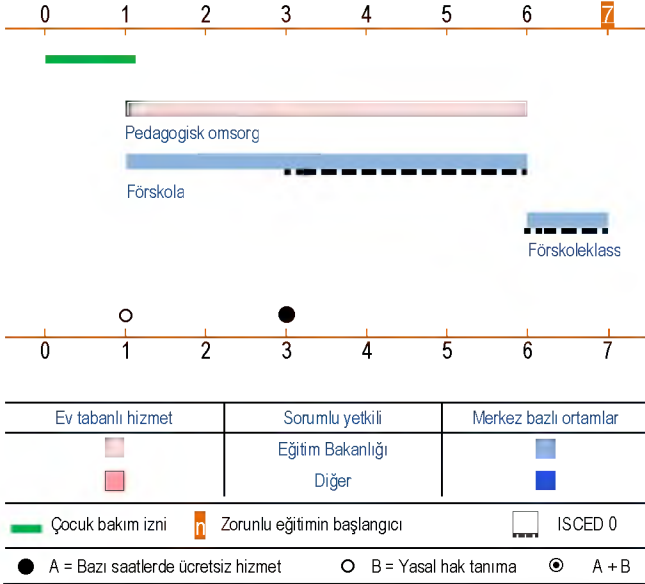
PPS 1 = EUR 1.22499

⇒ okul öncesi eğitimi zorunlu yapma olasılığını dile getirmiştir. Kasım 2013'te Hükümetin yapısal bir politika programı uygulama kararı zorunlu okul öncesi eğitimi de kapsamaktadır.

Okul öncesi eğitimi ulusal müfredatı genel eğitimde

daha geniş çaplı bir müfredat reformu kapsamında yenilenmektedir. Yeni müfredat 2014 sonunda tamamlanacaktır ve Ağustos 2016 itibariyle uygulanacaktır.

Diyagram

Bu raporda, İsveç ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' *förskola*'dakiler; 'büyük çocuklar' *förskola* ve *förskoloklass*'lerdeki'dir.

Katılım oranları

(%)	1 year-olds	2 year-olds	3 year-olds	4 year-olds	5 year-olds	6 year-olds
Förskola*	49.3	88.5	93.1	94.6	94.7	1.3
Pedagogisk omsorg**	2.1	3.7	3.6	3.3	3.0	(-)
Förskoloklass***	(-)	(-)	(-)	(-)	0.8	95.1
Toplam	51.4	92.2	96.7	97.9	98.5	96.4

* Referans yılı: 2012; ** Referans yılı: 2011; *** Referans yılı: 2012/2013
Kaynak: Skolverket, 2013.

(%)Referans yılı 2011	3 year-olds	4 year-olds	5 year-olds	6 year-olds	7 year-olds
ISCED 0	92.0	94.0	95.3	95.4	1.3
ISCED 1	(-)	(-)	(-)	1.2	96.8

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

EÇEB sistemi 1 ila 6 yaşlarındaki çocukları hedefleyen üniter okul öncesi merkezlerinden (*förskola*) oluşur. 6 ve 7 yaşlarında çocuklar okul öncesi sınıflara (*förskoloklass*) gidebilir. *Förskoloklass* çocukların gidecekleri okulla yakından ilişkilidir. Bu hizmetlerin hepsi Ulusal Eğitim Ajansının sorumluluğundadır. Ayrıca, kayıtlı çocuk bakıcıları tarafından yürütülen ve çeşitli yollarla organize edilen (örn. çocukbakıcılarının evinde ya da başka yerlerde) pedagojik bakım (*pedagogisk omsorg*) diye bilinen ve bir sistem vardır. Pedagojik bakım Eğitim Yasası uyarınca uygulanır ve *förskola* ile aynı düzenleyici çerçevede yer alır. Diyagramdakiler ek olarak, çoğu yerel yetkililer ailelerin (ya da bakıcıların) istediklerinde çocuklarıyla geldikleri EÇEB hizmetlerini açık anaokullarında (*öppna förskolan*) sağlar. 1 yaş itibarıyla, çocuklar kamu destekli EÇEB hizmetine yasal olarak hak kazanırlar ve 3 yaş itibarıyla ücretsiz hizmete tabidirler. İlköğretim 7 yaşında başlar.

Ücretler

Tüm EÇEB sektörü için aynı yönetmelik geçerlidir; maksimum aylık ücret 110 PPS'dir (yemek dahil). 3 yaş itibarıyla, çocukların yıllık minimum 525 saat ücretsiz EÇEB yasal hakkı vardır (*allmän förskola*). Uygulamada, bu demektir ki tam zamanlı bir yer için aylık ücret 3 yaşın altındakilerinkinden düşüktür.

Förskoloklass ücretsizdir. Aileleri çalışan ya da okuyan çocukların okul sonrası merkezde (*fritidshem*) kamu destekli bir yere erişim hakkı vardır.

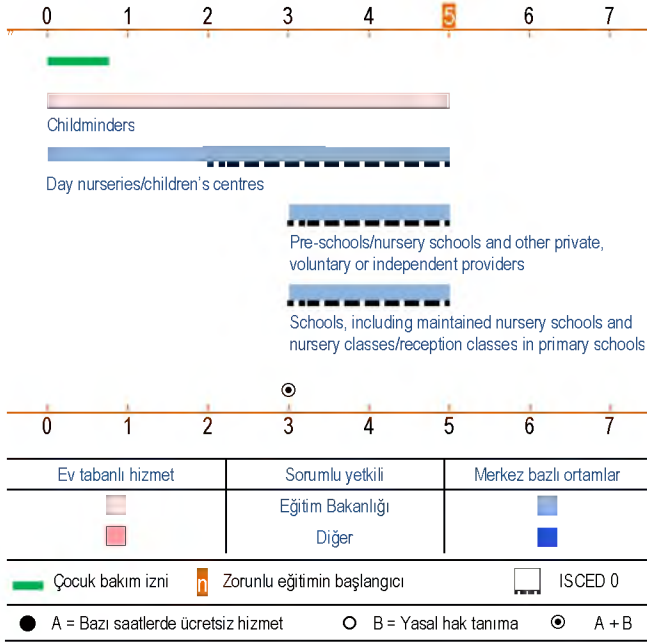
PPS 1 = SEK 11.4273

Mevcut reform yoktur

Birleşik Krallık - İngiltere

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu rapordaki şekillerde İngiltere için 'küçük' gündüz yuvalarında ve çocuk merkezlerinde 3 yaşından küçük çocuklara sunulan hizmeti ifade eder. 'Büyük' ise çeşitli kamu veya özel ortamlar (ilköğretimdeki anaokulu, başlangıç sınıfları) ile ücretsiz EÇEB hizmeti veren gündüz yuvaları ve çocuk merkezlerini kapsar.

Participation rates

(%)Referans yılı 2011	3 yaş altı	3-4 yaş
Childminders	5.0	4.0
Day nursery	17.0	13.0
Playgroup or pre-school	7.0	15.0
Nursery school	5.0	14.0
Nursery class attached to a primary or infants' school	1.0	17.0
Reception class	(-)	29.0

Kaynak: DfE, 2013.

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0*	85.7	67.4	1.2	0.0	(-)
ISCED 1*	(-)	29.7	98.5	99.2	99

*Birleşik Krallık verisi (tüm bölgeleri).

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

Doğumdan 5 yaşına (zorunlu ilköğretimin başladığı) kadar, çocuklar gündüz yuvaları ya da çocuk merkezlerine gidebilir ya da çocuk bakıcıları tarafından bakılabilir. 3 yaş itibariyle, çocukların haftalık 15 saat EÇEB hizmetinden faydalanma hakkı vardır. Bu hak diyagramda gösterilen herhangi bir EÇEB türünde kullanılabilir. Ücretsiz hizmet dezavantajlı durumda olan 2 yaşındakilere de sunulur. Eğitim Bölümü doğumdan 5 yaşına kadarki dönemdeki öğrenme, gelişim ve çocuk bakımına dair tüm EÇEB'ler için standartlar belirler.

Diyagramdakilere ek olarak, *anne ve çocuk grupları* (ya da *oyun grupları*), *kreşler* ve *okul sonrası/kahvaltılı/ faaliyet klüplerini* de içeren çeşitli ek EÇEB yapıları vardır.

İlköğretim 5 yaşında başlar.

Ücretler

3 yaşından büyük çocuklar (ve çoğu dezavantajlı 2 yaşındakiler) yılın 38 haftasında haftalık 15 saat ücretsiz EÇEB yasal hakkına sahiptir.

Çocukbakıcıları tarafından tam zamanlı aylık EÇEB ücreti farklı bölgelerde 776 ve 1046 PPS arasında değişir. 3 yaşından büyük olup ücretsiz haktan yararlananlar için ücret 25 saatlik ek EÇEB için 486-641 PPS'ye düşer. Tam zamanlı yuvaların aylık ücreti 851 ve 1063 PPS arası değişir. 3 yaşından büyük olup ücretsiz haktan yararlanan çocuklar için ücret 532- 622 PPS'ye düşer.

PPS 1 = GBP 0.870992

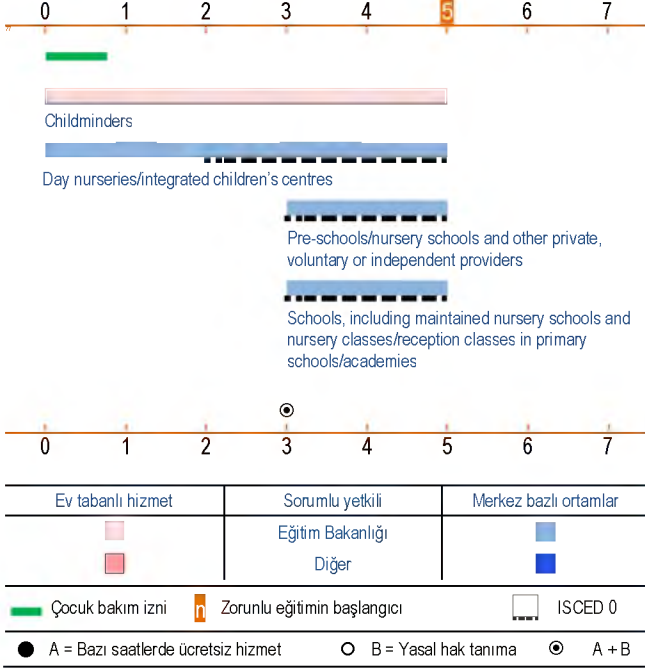
Mevcut reformlar

Eylül 2013 itibariyle, bakım alan 2 yaşındakiler ve ücretsiz yemek için kriterleri karşılayan ailelerden olan 2 yaşındakiler (yaklaşık 130 000 çocuk) 15 saatlik erken eğitim hakkına sahiptir. Eylül 2014 itibariyle, 2 yaşındakiler için erken öğrenme imkanları yaklaşık 260 000 çocuğa (tüm 2 yaşındakilerin yaklaşık %40'ı) artırılabilecektir.

Birleşik Krallık - Galler

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu rapordaki şekillerde Galler için 'küçük' gündüz yuvaları ve çocuk merkezlerinde 3 yaşından küçük çocuklara verilen hizmeti ifade eder. 'Büyük' çeşitli kamu ve özel ortamlar (pre-schools, nursery/reception classes in primary schools etc.) ile ücretsiz EÇEB sağlayan gündüz yuvaları ve çocuk merkezlerini ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2009	3 yaş altı	3-4 yaş
Childminders	5.0	3.0
Day nurseries/integrated children's centres	22.8	8.0
Playgroup or pre-school	10.0	12.0
Reception class	(-)	30.0
Nursery school	2.0	7.0
Nursery class attached to primary or infants' school	(-)	35.0

Kaynak: Welsh Assembly Government, 2011.

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0*	85.7	67.4	1.2	0.0	(-)
ISCED 1*	(-)	29.7	98.5	99.2	99

* Data for the United Kingdom (all parts).

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

Doğumdan 5 yaşına kadar (zorunlu ilköğretim başladığında), çocuklar gündüz yuvaları ya da çocuk merkezlerine gidebilir ya da çocukbakıcıları tarafından bakılabilir. 3 yaş itibariyle, çocukların haftada 10 saatlik EÇEB hizmeti hakkı vardır. Bu hak diyagramda gösterilen herhangi bir EÇEB sağlayıcısı ile kullanılabilir. Ücretsiz hizmet dezavantajlı çocuklara da sunulur. Eğitim ve Beceriler Bölümü doğumdan 7 yaşına kadar çerçeve (Erken Yıllar Kuruluş Aşaması) kapsamında tüm EÇEB türlerinde çocukların öğrenme, gelişim ve bakımı için standartlar koyar.

Diyagramdakilere ek olarak, anne ve çocuk grupları (veya oyun grupları), kreşler ve okul sonrası/kahvaltı/faaliyet klüplerini de içeren çeşitli ek EÇEB yapıları vardır.

İlköğretim (ISCED 1) 5 yaşında başlar.

Ücretler

3 yaşından büyük çocuklar (ve dezavantajlı 2 yaşındakiler) yılın 38 haftasından haftada 12.5 saatlik ücretsiz EÇEB hakkına sahiptir.

Çocukbakıcılarının aylık tam zamanlı EÇEB ücretleri 763 PPS'dir. 3 yaşından büyük olup ücretsiz haktan yararlanan çocuklar için ücret 27.5 ek EÇEB saati için 521 PPS'ye düşer.

Tam zamanlı yuvalar için ortalama aylık ücret 737 PPS'dir. 3 yaşından büyük olup ücretsiz haktan yararlanan çocuklar için 27.5 ek EÇEB saati için ücret 496 PPS'ye düşer.

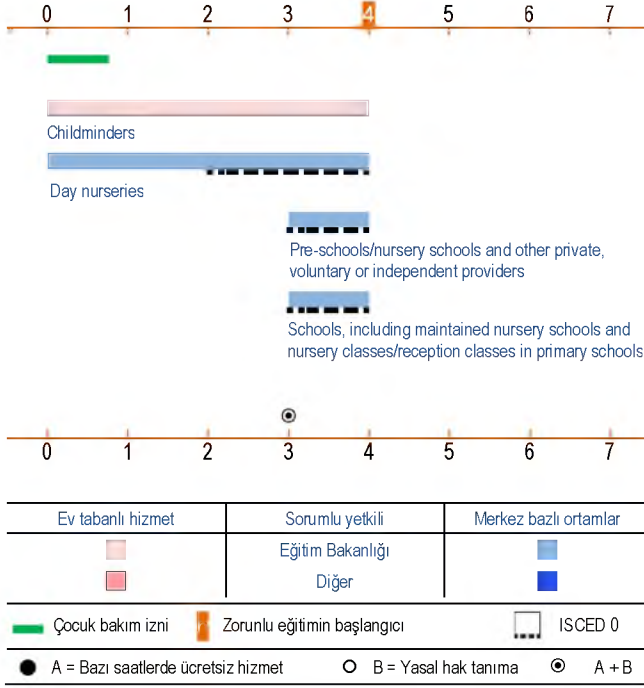
PPS 1 = GBP 0.870992

Mevcut reform yoktur

Birleşik Krallık - Kuzey İrlanda

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu rapordaki şekillerde Kuzey İrlanda için 'küçük' gündüz yuvaları ve çocuk merkezlerinde 3 yaşından küçük çocuklara verilen hizmeti ifade eder. 'Büyük' çeşitli kamu ve özel ortamlar (pre-schools, nursery/reception classes in primary schools etc.) ile ücretsiz EÇEB sağlayan gündüz yuvaları ve çocuk merkezlerini ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0*	85.7	67.4	1.2	0.0	(-)
ISCED 1*	(-)	29.7	98.5	99.2	99

* Birleşik Krallık için veri (tüm bölgeler).

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organisation

Doğumdan 4 yaşına kadar (zorunlu ilköğretimin başladığı), çocuklar *gündüz yuvaları* ya da *çocuk merkezlerine* gidebilir ya da *çocukbakıcıları* tarafından bakılır. 3 yaş itibarıyla çocukların haftalık 12.5 saatlik yasal EÇEB hizmet hakkı vardır. Bu hak diyagramda gösterilen herhangi bir EÇEB türünde kullanılabilir. Ücretsiz hizmet dezavantajlı 2 yaşındakilere de sunulur. Eğitim Bölümü doğumdan 4 yaşına kadar tüm EÇEB hizmeti türlerinde çocukların öğrenmesi, gelişimi ve bakımı için standartlar koyar.

Diyagramdakilere ek olarak, *oyun grupları*, *kreşler* ve *okul sonrası/kahvaltı/faaliyet klüplerini* de içeren çeşitli ek EÇEB yapıları vardır.

İlköğretim 4 yaşında başlar.

Ücretler

3 yaşından büyük çocuklar (ve dezavantajlı 2 yaşındakiler) yılın 38 haftasında haftalık 12.5 saatlik ücretsiz EÇEB hizmeti hakkına sahiptir.

Çocukbakıcıları tarafından aylık ortalama EÇEB hizmeti ücreti 627 PPS'dir. 3 yaşından büyük olup ücretsiz haktan yararlananlar için 27.5 saat ek ücretsiz EÇEB için ücret 431 PPS'ye düşer.

Tam zamanlı yuvalar için aylık ücret ortalama 618 PPS'dir. 3 yaşından büyük olup ücretsiz haktan yararlananlar için 27.5 saatlik ek EÇEB hizmeti 425 PPS'ye düşer.

PPS 1 = GBP 0.870992

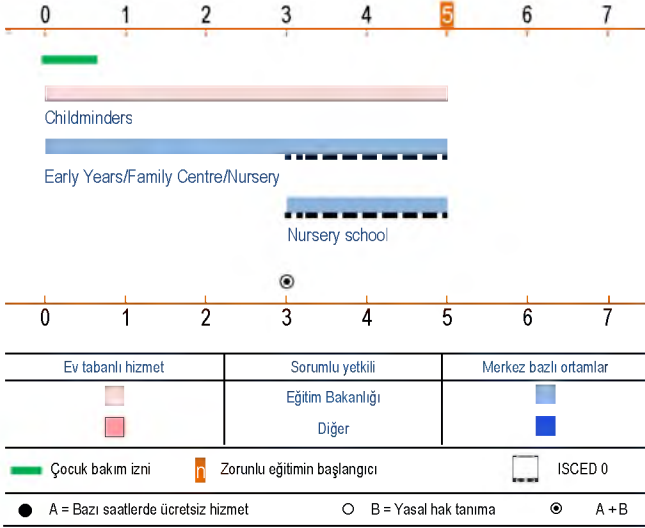
Mevcut reformlar

Ekim 2013'te, 'Öğrenmeyi Öğrenme: Erken Yaş Eğitim ve Öğrenme Çerçevesi' Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanmıştır. Başlangıç Aşamasını (zorunlu eğitimin 1 ve 2. yılı 4-6 yaş) genişleterek zorunlu olmayan okul öncesi yıla dahil etmek üzere erken yaş eğitim ve öğrenme hizmetlerinin planlanması ve geliştirilmesi için temel oluşturur.

Birleşik Krallık - İskoçya

Diyagram

Bu raporda İskoçya için 'küçük' ilk yıllar, aile merkezleri veya yuvalarda 3 yaşından küçük çocuklara verilen hizmeti ifade eder. 'Büyük çocuklar' ücretsiz okul öncesi hizmeti sağlayan çeşitli kamu ve özel ortamlardır.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011	1 yaş altı	1 yaş	2 yaş	3 yaş	4 yaş	5 yaş
Childminders	1.7	6.3	6.8	5.3		
Early Years/ Family Centre	0.7	1.6	3.4	2.5		
Nursery schools/ nursery classes	3.5	15.7	37.8	41.2		
Toplam	5.9	23.6	48.0	49.0		

Kaynak: Care Inspectorate, 2012.

(%) Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0*	85.7	67.4	1.2	0.0	(-)
ISCED 1*	(-)	29.7	98.5	99.2	99

* Birleşik Krallık için veri (tüm bölgeler).

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi).

Mevcut reformlar

Ağustos 2014 itibariyle, 3 ve 4 yaşındakiler için yasal hak (bazı 2 yaşındakiler için de) 475'ten 600 saate çıkarılacaktır. Bu da mevcut ücretsiz yemek hakkına ilişkin 2 yaşındakiler-2 yaşındakilerin yaklaşık %27'sini temsilen- için de genişletilecektir.

Organizasyon

5 yaşına kadar (zorunlu eğitim başladığında), çocuklar 77 ilk yıllar, aile merkezleri ya da yuvalara gidebilir veya çocukbakıcıları tarafından bakılabilir. 3 yaş itibariyle, çocukların yıllık 475 saatlik ücretsiz okul öncesi eğitim hakkı vardır. Bu hak diyagramda gösterilen herhangi bir EÇEB türünde kullanılabilir. Bu hak bakım gören 2 yaşındakilere yönelik genişletilmiştir. Tüm EÇEB ortamları EÇEB ortamlarının düzenlenmesinden sorumlu bağımsız birimlerin (Bakım Müfettişliği ve İskoç Sosyal Hizmetler Konseyi) politika ve rehberliğini dikkate almalıdır, bu birimler Bakanlıklara ve Bakanlık aracılığıyla İskoç Paramentosuna bağlıdır. İskoç Hükümeti ücretsiz okul öncesi eğitim hizmetine ilişkin yerel yetkililere de rehberlik eder.

Diyagramdakilere ek olarak, oyun grupları, kreşler, okul dışı klüpler ve tatil oyunu planları dahil çeşitli ek EÇEB yapıları vardır.

İlköğretim 5 yaşında başlar.

Ücretler

3 yaşından büyük çocuklar yıllık 475 saat ücretsiz EÇEB hakkına sahiptir, bu da dönemde 2.5 saatlik oturumlar olarak sağlanır (38 haftada 12.5 saate denktir). Bu hak diyagramda gösterilen herhangi bir EÇEB sağlayıcısından edinilebilir.

Çocukbakıcılarının tam zamanlı aylık ortalama EÇEB ücreti 744 PPS'dir (yemek dahil). 3 yaşından büyük olup ücretsiz haktan yararlanan çocuklar için ücret 27.5 ek EÇEB saati için 510 PPS'ye düşer.

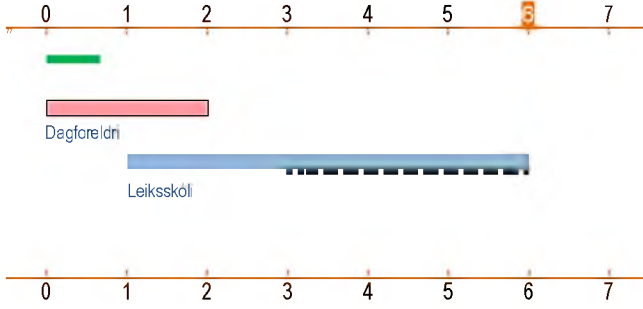
Tam zamanlı ilk yıllar/ aile merkezi veya yuvalar için aylık ortalama ücret 808 PPS'dir (yemek dahil). 3 yaşından büyük olup ücretsiz haktan yararlananlar için 27.5 saat ek EÇEB için 518 PPS'ye düşer.

PPS 1 = GBP 0.870992

İzlanda

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Ev tabanlı hizmet	Sorumlu yetkili	Merkez bazlı ortamlar
	Eğitim Bakanlığı	
	Diğer	

Çocuk bakım izni   Zorunlu eğitimin başlangıcı   ISCED 0
 ● A = Bazı saatlerde ücretsiz hizmet   ○ B = Yasal hak tanıma   ⊕ A + B

Bu raporda, İzlanda ile ilgili olarak, 'küçük' ve 'büyük' çocuklar *leiksskóli'dekilerdir*.

Organizasyon

1 yaşından 6 yaşına kadar, çocuklar Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğundaki anaokullarına (*Leiksskóli*) gidebilir. Düzenli ve kamu destekli ev tabanlı hizmet (*Dagforeldri*) sistemi de vardır ve Refah Vakanlığı sorumluluğunda daha küçük yaştakileri (doğumdan 2 yaşına kadar) hedefler. İlköğretim 6 yaşında başlar.

Ücretler

ECEC ücretleri merkezi olarak düzenlenmemiştir ve belediyeler arasında farklılık gösterir. Örneğin, *Leiksskóli'de* en geniş belediyede (Reykjavík) bir günlük ücret 8 saat için 140 PPS'dir. *Dagforeldri'de* ücret ise yaklaşık 484 PPS'dir (yemek dahil).

PPS 1 = ISK 185.843

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011	1 yaş altı	1 yaş	2 yaş	3 yaş	4 yaş	5 yaş
Dagforeldri	6.6	35.6	1.0			
Leiksskóli	1.0	29.0	97.0	99.0	98.0	97.0
Toplam	7.6	64.6	98.0	99.0	98.0	97.0

Kaynak: Hagstofa Íslands, 2011.

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	95.5	96.8	95.8	0.1	(-)
ISCED 1	(-)	(-)	0.4	98.1	98.8

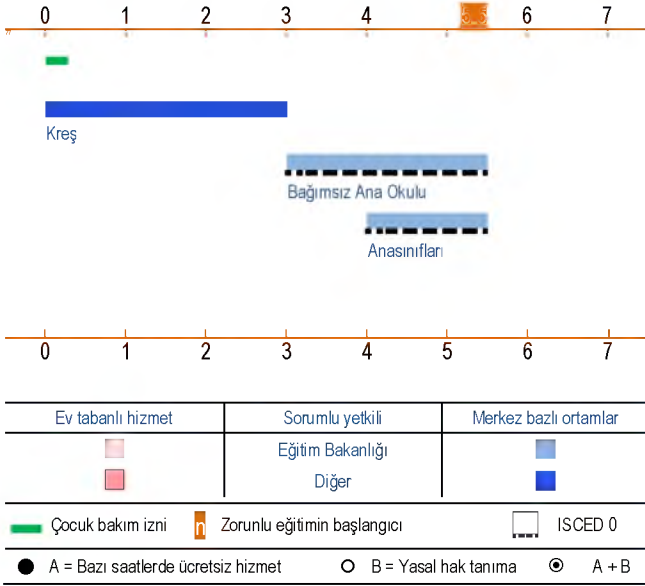
Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Mevcut reform yoktur

Türkiye

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Türkiye ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' *Kreş*'tekileri; 'küçük çocuklar' *Bağımsız Ana Okulu* ve *Anasınifları*'ndakileri ifade eder..

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	4.2	19.2	67.3	(-)	(-)
ISCED 1	(-)	(-)	0.1	96.5	100

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

3 yaşına kadar, çocuklar Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı sorumluluğundaki yuvalara ve gündüz bakım merkezlerine (*Kreş*) gidebilir. 3 yaşından 5½ yaşına kadar, çocuklar *Bağımsız Ana Okuluna* gider. Ayrıca, 4 ila 5½ yaşındaki çocuklar ilköğretimlerdeki *anasınifları* gider. Hem *Bağımsız Ana Okulu* hem de *Anasınifları* Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğundadır. İlköğretim 5½ yaşında başlar.

Ücretler

Aynı yönetmelikler tüm EÇEB sektörü için geçerlidir; minimum aylık ücret 11 PPS, maksimum 218 PPS'dir (yemek dahil).

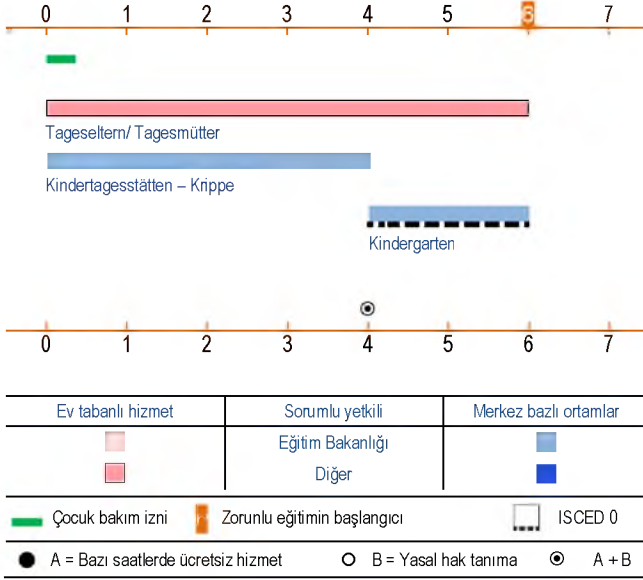
PPS 1 = TL 1.37571

Mevcut reform yoktur

Lihtenştayn

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Lihtenştayn ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' *Kindertagesstätte - Krippe*'dekileri; 'büyük çocuklar' *Kindergarten*'dekileri ifade eder.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	0.3	51.2	98.2	42.3	0.3
ISCED 1	(-)	(-)	(-)	56.6	96

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Organizasyon

4 yaşına kadar, çocuklar *Kindertagesstätte/ Kinderkrippe* diye bilinen merkez bazlı ortamlarda erken çocukluk eğitimi ve bakımı hizmeti alır. Aileler/ anneler (*Tageseltern/-Tagesmütter*) tarafından gündüz bakımı olarak sağlanan düzenlenmiş bir ev tabanlı hizmet sistemi de vardır. 4 yaş itibariyle, çocukların anaokullarında yasal olarak hizmet alma hakkı vardır, bu da genelde ücretsizdir. Tüm merkezi bazlı hizmet Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğundadır. Anaokulları ayrı ortamlar olarak hizmet verir, ancak ilköğretilere bağlanmalarına dair bir eğilim vardır. Diyagramdakilere ek olarak, aileler gündüz bakım merkezleri (*Tagesstrukturen*), 'kısa zamanlı' bakım hizmetleri (*Hütendienste*) ve oyun grupları (*Spiel- gruppen*) olarak sunulan ek çocuk bakım hizmetlerinden yararlanabilir. Bu hizmetler genelde günde 2-3 saat sürer ve haftalık 28 saat anaokuluna devam eden büyük çocukları hedefler. İlköğretim 6 yaşında başlar.

Ücretler

EÇEB ücretleri düzenlenmiştir, *Kinderkrippe*'de minimum aylık ücret 142 PPS'dir, maksimum 786 PPS'dir (yemek dahil). Kamu Anaokulları çocukların % 97'sini kapsar ve ücretsizdir fakat ailelerin yemek masraflarına katkı sağlaması beklenir.

Tageseltern/Tagesmütter için saatlik ücret 4 PPS'dir, aylık 664 PPS'ye denk gelir. 2 yaşından itibaren çocuklar için yemek ücreti (4 PPS) alınır. Ayrıca, ailelerin bir kerelik 66 PPS ve *Eltern-Kind-Forum* yıllık üyeliği içinse 27 PPS vermesi gerekir .

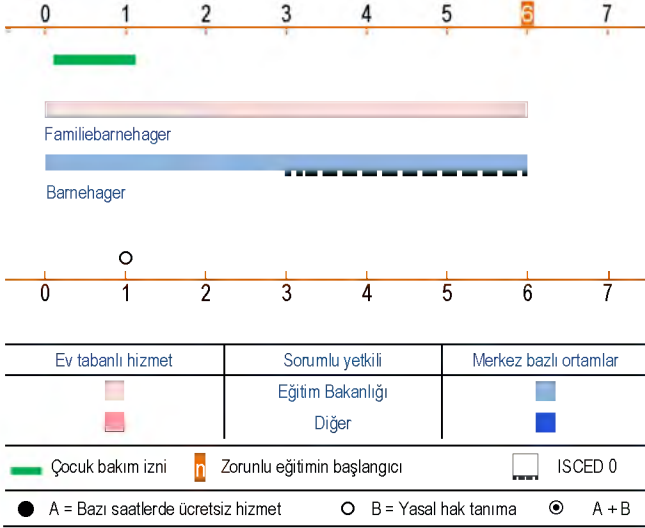
PPS 1 = CHF 1.8312

Mevcut reform yoktur

Norveç

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, Norveç ile ilgili olarak, 'küçük' ve 'büyük' çocuklar *barnehager*'dikilerdir.

Katılım oranları

(%)Referans yılı 2012/2013	1 yaş altı	1 yaş	2 yaş	3 yaş	4 yaş	5 yaş
Barnehager	3.5	65.6	87.4	94.1	96.2	96.9
Familiebarnehager	0.3	4.0	3.1	1.2	0.9	0.7

Kaynak: BASIL, 2012/13.

(%)Referans yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	95.1	97.1	97.4	0.8	(-)
ISCED 1	(-)	(-)	(-)	99.9	99.5

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi).

Organizasyon

Çocukların çoğu Eğitim ve Öğretim Bakanlığı sorumluluğundaki üniter okul öncesi merkezlere (*barnehager*) gider. Ayrıca, ev tabanlı ortamlarda erken çocukluk eğitimi ve bakımı sağlayan aile anaokulları (*familiebarnehager*) da vardır. Merkez bazlı ve aile tabanlı EÇEB Anaokulu Yasasıyla düzenlenir. Diyagramdaki ek olarak, belli oranda düzenlenmiş açık anaokulları (*åpne barnehager*), vardır ve yukarıda belirtilen yasaya göre normal anaokulu hizmetinden yararlanmayan çocukları hedefler. 1 yaş itibarıyla, çocuklar kamu destekli hizmetten yararlanma hakkına sahiptir. İlköğretim 6 yaşında başlar.

Ücretler

Tüm EÇEB sektörü için aynı yönetmelik geçerlidir. Aylık maksimum ücret 200 PPS'dir (yemek ücreti yerel düzeyde belirlenir). Bu da en sık ödenen ücrete denk gelir. .

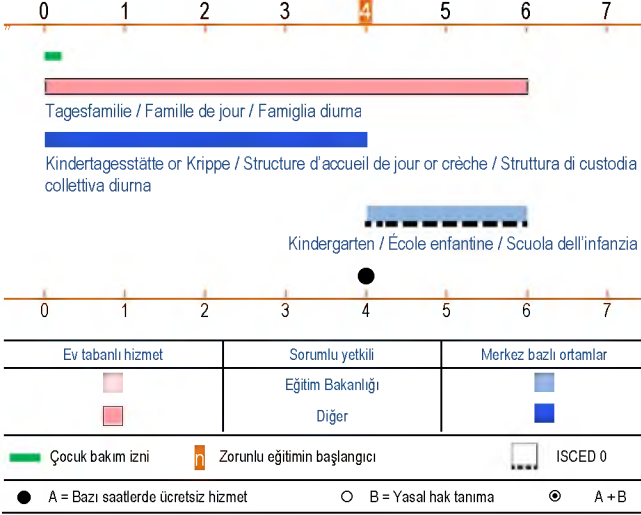
PPS 1 = NOK 11.6324

Mevcut reform yoktur

İsviçre

Referans yılı 2012/13

Diyagram

Bu raporda, İsviçre ile ilgili olarak, 'küçük çocuklar' *Kindertagesstätte or Krippe/Structure d'accueil de jour or crèche/ Struttura di custodia collettiva diurna*'dakileri ifade eder. 'Büyük çocuklar' *Kindergarten/ École enfantine/Scuola dell'infanzia*'dakilerdir.

Katılım oranları

(%) Ref.yılı 2011	3 yaş	4 yaş	5 yaş	6 yaş	7 yaş
ISCED 0	3.4	40.3	93.9	54.8	0.9
ISCED 1	(-)	0.3	1.2	44.1	98.3

Kaynak: Eurostat, UOE (Kasım 2013 verisi)

Ücretler

Ev tabanlı EÇEB ücretleri 10 kantonda kamu destekli sağlayıcılar için 3 kantonda da özel (kendi kendini finanse eden) ortamlar için düzenlenmiştir. Ücretler 109 (en düşük olarak kantonlarda) ile 1 365 PPS (yüksek ücretlerle kantonlarda) arasında değişir. Merkez bazlı EÇEB ücretleri 9 kantonda kamu ortamları için, 11 kantonda kamu destekli özel ortamlar için, 3 kantonda da özel (kendi kendini finanse eden) ortamlar için düzenlenmiştir. Ücretler 109 (en düşük olarak kantonlarda) ile 1 398 PPS (yüksek ücretlerle kantonlarda) arasındadır.

Kindergarten/École enfantine/ Scuola dell'infanzia'da zorunlu EÇEB haftada yaklaşık 20 saat zorunludur.

PPS 1 = CHF 1.8312

Organizasyon

İsviçre'deki federal yapıdan dolayı EÇEB oldukça adem-i merkezîdir ve 26 kantonda farklılık gösterir. Ancak, bazı özellikler tüm sistemde aynıdır

Merkezi bazlı EÇEB (*Kindertagesstätten* veya *Krippen/Structures d'accueil collectif de jour* veya *crèches/Strutture di custodia collettiva diurna*'de) 3.5 aylıktan 4 yaşına kadar (zorunlu eğitimin başladığı) çocuklar için mevcuttur. Bazı kantonlarda, ek hizmet saatlerinde 5 ya da 6 yaşındaki çocuklar için de mevcuttur. 3.5 aylıktan zorunlu eğitimin başlangıcına kadar ev tabanlı EÇEB (*Tagesfamilie/ Famille de jour/ Famiglia diurna*) de vardır, ve büyük çocuklar için de mevcuttur. Küçük çocuklar için ortamların çoğunluğu kantonlardaki sosyal ilişkiler bakanlığının sorumluluğundadır, bir kaç kantonda ise kanton eğitim bakanlığındadır.

Çoğu kantonda 4 yaşında (bazılarında 5 ya da 6) başlayan zorunlu eğitim başlangıcından itibaren çocuklar kantonlardaki eğitim bakanlıklarının sorumluluğundaki okul öncesi kurumlara (*Kindergarten/Ecoles enfantines/Scuole dell'infanzia*) gitmek durumundadır. İlköğretim 6 yaşında başlar.

Zorunlu eğitimi tamamlayıcı olarak, çoğu kantonda öğlen temeği dahil olan ücretli okul dışı hizmet (*Schulergänzende Betreuung/Accueil parascolaire/ Strutture di custodia parascolastiche*) mevcuttur.

Mevcut reformlar

26 kantondan 15'i eğitimde belli standartların düzenlenmesinin uyumunu sağlamak amacıyla 'Zorunlu Eğitimin Uyumlaştırılmasına dair Kantonlararası Anlaşma'yı (*HarmoS Anlaşması*) imzalamıştır. EÇEB'de bu 2015/16 okul yılı başında yerel ihtiyaçları karşılamak üzere ücretli okul dışı hizmet saatlerini 4 yaş itibarıyla zorunlu okul öncesi eğitimi olarak başlatmak anlamına gelir.

TEŞEKKÜR

EĞİTİM , GÖRSEL-İŞİTSEL ve KÜLTÜR İDARİ AJANSI EĞİTİM ve GENÇLİK POLİTİKA ANALİZİ

Avenue du Bourget 1 (BOU2)
B-1049 Brussels
(<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>)

Genel editör

Arlette Delhaxhe

Koordinasyon

Akvile Motiejunaite and Daniela Kocanova (geçici yedek)

Yazarlar

Olga Borodankova, Olga Ducout, Sylwia Czort, Daniela Kocanova and Akvile Motiejunaite
with the contribution of Marie-Pascale Balcon, Ania Bourgeois and Aniko Vargova

Dış uzman

Christian Monseur (secondary analysis of PISA and PIRLS databases)

Tasarım ve grafikler

Patrice Brel

Yapım koordinatörü

Gisèle De Lel

EUROSTAT

'Nüfus ' (F2), 'İşgücü Piyasası' (F3), 'Yaşam Kalitesi' (F4) ve 'Eğitim ,
Sağlık ve Sosyal Koruma İstatistikleri' (F5) Birimleri

EURYDICE ULUSAL BİRİMLERİ

AVUSTURYA

Eurydice-Informationsstelle
Bundesministerium für Bildung und Frauen
Abt. IA/1b
Minoritenplatz 5
1014 Wien
Contribution of the Unit: Marisa Krenn-Wache (expert)

BELÇİKA

Unité Eurydice de la Fédération Wallonie-Bruxelles
Ministère de la Fédération Wallonie-Bruxelles
Direction des relations internationales
Boulevard Léopold II, 44 – Bureau 6A/012
1080 Bruxelles
Contribution of the Unit: Joint responsibility; experts: Nicole Roland (Office de la Naissance et de l'Enfance), Anne-Marie Dieu (Observatoire de l'Enfance, de la Jeunesse et de l'Aide à la Jeunesse), Philippe Pirlot (inspector)

Eurydice Vlaanderen
Departement Onderwijs en Vorming/
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Contribution of the Unit: Veronique Adriaens and Arif Akgonul (pre-primary education), Christele Van Nieuwenhuyzen (childcare), Marie-Anne Persoons (coordination)

Eurydice-Informationsstelle der Deutschsprachigen Gemeinschaft
Autonome Hochschule in der DG
Monschauer Strasse 57
4700 Eupen
Contribution of the Unit: Stéphanie Nix

BULGARISTAN

Eurydice Unit
Human Resource Development Centre
Education Research and Planning Unit
15, Graf Ignatiev Str.
1000 Sofia
Contribution of the Unit: Joint responsibility

HRVATISTAN

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
Donje Svetice 38
10000 Zagreb
Contribution of the Unit: Duje Bonacci

KIBRIS

Eurydice Unit
Ministry of Education and Culture
Kimonos and Thoukydidou
1434 Nicosia
Contribution of the Unit: Christiana Haperi;
experts: Andrie Gavrielidou (Department of Pre-Primary Education, Ministry of Education and Culture) and Irene Papatheodoulou (Ministry of Labour and Social Insurance)

ÇEK CUMHURİYETİ

Eurydice Unit
Centre for International Cooperation in Education
Dům zahraniční spolupráce
Na Poříčí 1035/4
110 00 Praha 1
Contribution of the Unit: Petra Prchlíková, Helena Pavlíková, Jaroslava Lojdvová; external experts: Irena Borkovcová (Czech School Inspectorate), Jiřina Kocourková (Charles University in Prague)

DANIMARKA

Eurydice Unit
Danish Agency for Universities and Internationalisation
Bredgade 43
1260 København K
Contribution of the Unit: Danish Ministry of Education

ESTONYA

Eurydice Unit
Analysis Department
Ministry of Education and Research
Munga 18
50088 Tartu
Contribution of the Unit: Kersti Kaldma (coordination); expert: Tiina Peterson (chief expert, Ministry of Education and Research)

FINLANDIYA

Eurydice Unit
Finnish National Board of Education
P.O. Box 380
00531 Helsinki
Contribution of the Unit: Petra Packalen (coordination) in cooperation with ECEC experts of the Ministry of Education and Culture

MAKEDONYA CUMHURİYETİ

National Agency for European Educational Programmes and Mobility
Porta Bunjakovec 2A-1
1000 Skopje

FRANSA

Unité française d'Eurydice
Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enseignement supérieur et de la Recherche
Direction de l'évaluation, de la prospective et de la performance
Mission aux relations européennes et internationales
61-65, rue Dutot
75732 Paris Cedex 15
Contribution of the Unit: Annick Kieffer (expert)

ALMANYA

Eurydice-Informationsstelle des Bundes
EU Bureau of the German Ministry for Education and Research
Rosa-Luxemburg-Str.2
10178 Berlin
Contribution of the Unit: Hannah Gebel;
experts: Nicole Klinkhammer, Birgit Riedel, Antonia Scholz, Carolyn Seybel (International Centre Early Childhood Education and Care (ICEC), German Youth Institute)

Eurydice-Informationsstelle der Länder im Sekretariat der Kultusministerkonferenz
Graurheindorfer Straße 157
53117 Bonn
Contribution of the Unit: Thomas Eckhardt and Brigitte Lohmar

YUNANİSTAN

Eurydice Unit
Ministry of Education and Religious Affairs
Directorate for European Union Affairs
37 Andrea Papandreou Str. (Office 2172)
15180 Maroussi (Attiki)
Contribution of the Unit: Athina Plessa – Papadaki (Director), Anna Krompa (Acting Head of Unit)

MACARİSTAN

Eurydice National Unit
Hungarian Institute for Educational Research and
Development
Szalay u. 10-14
1055 Budapest
Contribution of the Unit: Mária Szabóné Pákozdi (expert)

İZLANDA

Eurydice Unit
Education Testing Institute
Borgartúni 7a
105 Reykjavík
Contribution of the Unit: Óskar Haukur Nielsson

İRLANDA

Eurydice Unit
Department of Education and Skills
International Section
Marlborough Street
Dublin 1
Contribution of the Unit: Catherine Hynes (Principal Officer,
Early Years Education Policy Unit, Department of Education
& Skills)

ITALYA

Unità italiana di Eurydice
Istituto Nazionale di Documentazione, Innovazione e Ricerca
Educativa (INDIRE)
Agenzia Erasmus+
Via C. Lombroso 6/15
50134 Firenze
Contribution of the Unit: Erika Bartolini

LETONYA

Eurydice Unit
State Education Development Agency
Valņu street 3
1050 Riga
Contribution of the Unit: Joint responsibility; external expert:
Tija Zīriņa (Riga Teacher Training and Educational
Management Academy)

LIHTENŞTAYN

Informationsstelle Eurydice
Schulamt des Fürstentums Liechtenstein
Austrasse 79
Postfach 684
9490 Vaduz
Contribution of the Unit: National Eurydice Information
Centre/National Unit

LITVANYA

Eurydice Unit
National Agency for School Evaluation
Didlaukio 82
08303 Vilnius
Contribution of the Unit: Joint responsibility; external experts:
Laimutė Jankauskienė (Ministry of Education and Science),
Regina Sabaliauskienė (Centre for Innovative Education)

LUKSEMBOURG**MALTA**

Eurydice Unit
Research and Development Department
Ministry for Education and Employment
Great Siege Rd.
Floriana VLT 2000
Contribution of the Unit: Angelique Dibben

MONTENEGRO

Eurydice Unit
Rimski trg bb
81000 Podgorica

HOLLANDA

Eurydice Nederland
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Internationaal Beleid
Etage 4 – Kamer 08.022
Rijnstraat 50
2500 BJ Den Haag

NORVEÇ

Eurydice Unit
Ministry of Education and Research
AIK-avd., Kunnskapsdepartementet
Kirkegata 18
P.O. Box 8119 Dep.
0032 Oslo
Contribution of the Unit: Joint responsibility

POLONYA

Eurydice Unit
Foundation for the Development of the Education System
Mokotowska 43
00-551 Warsaw
Contribution of the Unit: Magdalena Górowska-Fells;
national expert: Ewa Brańska

PORTEKİZ

Unidade Portuguesa da Rede Eurydice (UPRE)
Ministério da Educação e Ciência
Direcção-Geral de Estatísticas da Educação e Ciência
(DGEEC)
Av. 24 de Julho, 134
1399-054 Lisboa
Contribution of the Unit: Isabel Almeida, Carina Pinto;
outside the Unit: Carina Metelo, João Gonçalves,
Nuno Rodrigues, Joaquim Santos, João Matos,
Fernando Egidio Reis, Pedro Cunha, Eulália Alexandre

ROMANYA

Eurydice Unit
National Agency for Community Programmes in the Field of
Education and Vocational Training
Universitatea Politehnică Bucureşti
Biblioteca Centrală
Splaiul Independenței, nr. 313
Sector 6
060042 Bucureşti
Contribution of the Unit: Veronica – Gabriela Chirea, in
cooperation with experts:

- Viorica Preda (Ministry of National Education)
- Mihaela Grecu (Ministry of Labour, Family, Social
Protection and Elderly)

SIRBİSTAN

Ministarstvo prosvete i nauke
Nemanjina 22-26
11000 Belgrade

SLOVAKYA

Eurydice Unit
Slovak Academic Association for International Cooperation
Svoradova 1
811 03 Bratislava
Contribution of the Unit: Marta Ivanova, Martina Račková in
cooperation with external expert Viera Hajduková

SLOVENYA

Eurydice Unit
Ministry of Education, Science and Sport
Education Development Office
Masarykova 16
1000 Ljubljana
Contribution of the Unit: Barbara Kresal Sterniša; experts:
Maša Vidmar (Educational Research Institute) and Nada
Požar Matijašič (Ministry of Education, Science and Sport)

İSPANYA

Eurydice España-REDIE
Centro Nacional de Innovación e Investigación Educativa
(CNIIE)
Ministerio de Educación, Cultura y Deporte
c/General Oraa 55
28006 Madrid
Contribution of the Unit: María Rodríguez Moneo,
Montserrat Grañeras Pastrana, Natalia Gil Novoa, Flora Gil,
Traver, Patricia Díaz-Caneja Sela (expert)

İSVEÇ

Eurydice Unit
Universitets- och högskolerådet/The Swedish Council for
Higher Education
Universitets- och högskolerådet
Box 45093
104 30 Stockholm
Contribution of the Unit: Joint responsibility

İSVİÇRE

Foundation for Confederal Collaboration
Dornacherstrasse 28A
Postfach 246
4501 Solothurn
Contribution of the Unit: Experts: Veronika Neruda (Swiss
conference of cantonal directors of social affairs) and
Alexander Gerlings (Swiss conference of cantonal ministers
of education)

TÜRKİYE

Eurydice Unit
MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı (SGB)
Eurydice Türkiye Birimi, Merkez Bina 4. Kat
B-Blok Bakanlıklar
06648 Ankara
Contribution of the Unit: Osman Yıldırım Uğur,
Dilek Güleçyüz; expert: Associate professor Ferudun Sezgin

BİRLEŞİK KRALLIK

Eurydice Unit for England, Wales and Northern Ireland
Centre for Information and Reviews
National Foundation for Educational Research (NFER)
The Mere, Upton Park
Slough, Berkshire, SL1 2DQ
Contribution of the Unit: Claire Sargent and Maureen Heron

Eurydice Unit Scotland
c/o Intelligence Unit
Education Analytical Services
Scottish Government
Area 2D South, Mail point 28
Victoria Quay
Edinburgh EH6 6QQ
Contribution of the Unit: Joint responsibility

Avrupa'da Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımına İlişkin Temel Veriler - 2014 Versiyonu

Eurostat işbirliğiyle yayınlanan bu rapor 61 gösterge ile 32 Avrupa ülkesinde (37 eğitim sistemi) Erken Çocukluk Eğitim ve Bakımına (EÇEB) dair karşılaştırılabilir bir analiz sunar. Bu çalışma Avrupa ülkelerinde EÇEB hizmetleri kapsamındaki 32 milyon çocuk için kaliteli EÇEB hizmeti sunmanın zorluklarını ortaya koymaktadır. EÇEB erişimi, yönetim, kalite güvencesi, alım gücü ve personel eğitimi, liderlik, aile katılımı ve dezavantajlı çocuklara destek gibi politika yapıcılar için önemli olacak bir dizi konuyu kapsar. EÇEB politika ve merkezi tedbirlerine dair bilgiler Eurydice Ulusal Birimleri tarafından sağlanmıştır, Eurostat ise istatistiki göstergelerin hazırlanması ve oluşturulmasında yer almıştır. Siyasi bilgilerin referans yılı 2012/13'tür.

Eurydice Ağı'nın görevi Avrupa'daki farklı eğitim sistemlerinin nasıl düzenlenip çalıştığını anlamaktır. Ağ, ulusal eğitim sistemlerinin tanımı, belli konularda karşılaştırmalı çalışmalar, göstergeler ve istatistiki bilgi sağlar. Tüm Eurydice yayınları Eurydice websitesinde ve istek üzerine basılı olarak ücretsiz mevcuttur. Bu çalışmayla, Eurydice Avrupa ve uluslararası düzeyde anlayış, işbirliği, güven ve hareketliliği anlamayı destekler. Ağ, Avrupa ülkelerinde yer alan ulusal birimlerden oluşur ve AB Eğitim, Görsel-İşitsel ve Kültür İdari Ajansı tarafından koordine edilir. Eurydice ile ilgili daha fazla bilgi için bkz.

<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>.

